

Szymon Budny
Nowy Testament

Biblioteka źródeł Słownika polszczyzny XVI wieku

Repozytorium cyfrowe tekstów szesnastowiecznych (w jednolitej transliteracji zgodnej z *Zasadami wydawania tekstów staropolskich (projekt)*, Wrocław 1955) – red. P. Potoniec, K. Opaliński

Polskie przekłady Pisma Świętego

oprac. Maria Popielarska, Aleksandra Ćwiklińska, Lucyna Wilczewska

ISBN 978-83-65832-90-0 (całość)

ISBN 978-83-65832-03-0

strona: kt

- 1: **Nowy**
- 2: Teftament z=
- 3: **nowu przelożony/ á ná**
- 4: wielu mieyfcách zá pew=
- 5: **nemi dowodami odprzy=**
- 6: ład przez Simoná Bu=
- 7: **dne^{go} oczýściony/ y krotkie**
- 8: mi przypifkámí po krá=
- 9: ioch ob-iáśniony.
- 10: **Przydáne też fą ná koń=**
- 11: cu tegoż doftátiecznieyfe
- 12: **przypifki/ ktore káźdey iák**
- 13: miarz odmiány przyczy
- 14: **ny vkázuią.**

strona: ktv

- 1: IN ARMA ILLVSTRIS
- 2: ac Magnifici D. Domini Iohannis Kifcæ, in
- 3: ampliffimo Lituaniæ Ducatu Regij
- 4: inciforis,
- 5: **grafika**
- 6: SIMONIS BVD. OGDOSTICHON.
- 7: Ferrea eq folea et crux Chrifti clara triūpho,
- 8: Inclyte funt genti ftemmata Kifca tuæ.
- 9: Nec temere ille quidem fecit, qui talia primus
- 10: Hæc tritauis quondam contulit arma tuis.
- 11: Ferrea namq̃ tibi cordi conf[**t**]antia femper
- 12: Eft, variaſq̃ cruces pro pietate pati.
- 13: Perge igitur tātis virtutibus, optime princeps,
- 14: Sic veram Chrifti nobilitare fidem.

strona: a2

- 1: Wielmożne=
2: mu pánu/ Iego miłości
3: pánu Ianowi Kífcze/ Kráy=
4: czemu w wielkiem Księstwie Li=
5: tewskiem/ etc. etc. Pánu
6: fwe^{mv} miłościwemu.
7: Láfki/ pokoiu/ y wżego dobrá od Bogá
8: oycá przez paná Iefufá Chrístufá żáda.

- 9: **W** Szytcy póspolicie zda
10: wná Autorowie/ ktorzi álbo co
11: znowu piżą/ álbo z-ięzyká ná drugi ięzyk
12: przekládaią/ zwykli prace fwe miłości=
13: wy Pánie wyśokich śtanow Pánom/ á
14: zwłáfczá dobrodzieiom śwym/ ábo wżdy
15: przyiacielom offiárowác/ y pod iych ty=
16: tułami miedzy ludzi pułzczác: Lecż nie
17: wżytcy do tego iedne á też przyczyny
18: miewaią. Bo więc iedni tym obyczáiem
19: wdzięczność swoię zá dobrodzieyftwá ku
20: onym to dobrodzieiom śwym pokázuią.
21: Drudzy łobie obrony przeciw śprzeciwi=
22: nikom ztąd śzukaią: á inśzy to wten śpo=

a ij

łob

strona: a2v

- 1: łob czynią iż one fwe piśania tákowym
2: ludziom zá potrzebne y pożyteczne być ro
3: zumieią.
4: Lecż mnie miłościwy Pánie/

- 5: nie iedná ktora ztych pomienionych
- 6: przyczyn/ ále rázem wŕzytkie/ y ine ktemu
- 7: niektore/ do tego powodem byŕy/ że tę
- 8: pracę fwoię/ to ielt nowy Nowe^{g0} Przy=
- 9: mierza przekłád/ pod iálnym imieniem
- 10: W. Mći me^{g0} miłóściwego Páná wy=
- 11: dáć vmyśliłem.
- 12: Bo iesli to onym/ ktore teraz przypo=
- 13: mniałem/ wolno czynić/ że przez tákie
- 14: nádpifowanie wdzięczność fwą ku do=
- 15: brodzieiom fwym okázuią/ tedy to mnie
- 16: dáleko wolniey być ma/ iáko temu ktory
- 17: nie iedno przed tem wielkich dobro=
- 18: dzieftw/ od W. Mći vzywałem/ ále y po
- 19: ninieyfzy czás hoynie vzywam.
- 20: Tymże obyczáiem/iesli oni dla obro=
- 21: ny mogą wielkim ftanom/ álbo wždy do
- 22: tego zgodnym ludziom/ pifania fwe po=
- 23: święćác/ dáleko ia fłufzniey wtęn oby=
- 24: czaytę pracę moię W. Mći offiárowác
- 25: muŕzę: gdyż to v mnie więcey niż pewna
- 26: rzecz iż iesli kiedy ktore księgi/ tedy teraz
- 27: ten moy przekłád będzie Czártá bość w=

oczy

strona: a3

- 1: oczy/ Ano ielzcze go świat niewidziaŕ/ á
- 2: iuż o niem y o iego fprawcy dziwne du=
- 3: my záczyrna/ y ftráfzne grozy wzrufza: Coż
- 4: gdy fię ná światło vkaże/ aza mu obroń=

- 5: ce potężnego/ á prawie takiego iákim
- 6: W. M./ zláłki Bożey nie iedno ia/ ále iák
- 7: miarz wšzytcy wierni być znáią/ nie bę=
- 8: dzie potrzebá?
- 9: Tákże y oni ktorzy zacnym ošobam pi=
- 10: łania łwe przypifuią że ie iym zá pożyte=
- 11: czne być łądzą/ á przeczby wiefšzey wol=
- 12: nošci nád mię wtey mierze godni byli/
- 13: gdyż to napewniefza/ że nád łzczyrošć/ á
- 14: nád wypolerowanie piłmá ś: nie iedno
- 15: W. Mći./ ále y káždē^{mv} zbożnemu nie mo=
- 16: że być po Pánu Bogu nic lepszego/ po=
- 17: trzebniejšzego y pożyteczniejšzego?
- 18: Owa wšzytkie te przyczyny mocno mię
- 19: do te^{go} przyciągnęły žem te šwięte kšię=
- 20: gi pod zacnym tytułem W. Mći. miedzy
- 21: ludzi podał. Nie žebym do tego chęci nie
- 22: miał/ ale iż to z vft W. Mći. wiem/ że fię
- 23: W. M. wtákich przypifowaniach kochác
- 24: nie raczyłz. Przeto też te przyczyny W.
- 25: Mći. przekładam/ áby mi W. M. zá
- 26: złe mieć nie raczył: ponieważ ináčzey

a iij

być

strona: a3v

- 1: być niemogło/ áni fię godziło.
- 2: A ná oštátek choćby żadney ztych po=
- 3: mienionych przyczyn do tego niebyło/ te
- 4: dy by mię oná iedná/ ktorą tu przytoczę/
- 5: łácno przemogła.

6: Bo oto ná oko widzimy/ iż wedle pro=
7: roctwá Apoštołow ś:(*marg*)
: 1 Tim. 4.
: 2 Tim. 3. (-) y łamego fyná
8: Bożego(*marg*)
: Luk. 18. (-)/ wiará prawdziwa/ którą był
9: Bog y po cudzych kráinách y tu v nas w
10: Sarmácii niedawno wzniecił/ y od za=
11: bobonow Antychriftowych niepomału
12: oczyścił/ zaś znowu gásnie. Pełni się
13: iuz ono Páwłá Apošt: prorocstwo gdzie
14: piłze(*marg*)
: 2 Thef:2. (-)/ iż Bog zá tęń ciężki grzech gdy lu=
15: dzie prawdzie wierzyć niemieli/ miał ná
16: puścić skutek ofzukánia/ áby vwierzyli
17: kłamstwu/ ktorzy nie dáli mieyfcá pra=
18: wdzie. Aza boim nie nápuścił iuz Bog
19: tego skutku/ álbo mocy ofzukánia/ gdy
20: nam przed kilkiem lat one przysłał/ co
21: z-inemi ná tem nieprzeftawaią żeby się
22: od Chriftuła zwáli/ ále nád to y od wła=
23: łnego imieniá iego tytuły łobie biorą?
24: Ktorzy y poftawą vprzędzioną/ y Sofi=
25: łtiką od wártogłowow wymyślóną/
26: wielką łzkodę (iáko ná oko widzimy) po=

czynili

strona: a4

1: czynili/ y czynić nieprzeftawaią. Bo o=
2: ny co iuz od Antychrifta vćiekác myśliłi
3: ten skutek ofzukánia y záhámował/ y w=

- 4: błędziech śtwierdził. Ony lepak ktorzy
- 5: iuż iedną nogą z Bábilonu byli wyftąpi=
- 6: li/ y owfzem iáko fię iym famym zdáło/
- 7: iuż **znie**⁸⁰ wyfzedłzy dáleko wdrodze byli/
- 8: tenże ie fkutek ofzukánia znowu do tego
- 9: **niefzczefne**⁸⁰ Bábilonu zágania/ á niekto=
- 10: re do famego dziećńcá iego iuż zágnał.
- 11: Iuż fię znowu onemu zwierzowi y Bá=
- 12: alowi kłániáią (*marg*) Ob-iáw:
14. 16. 20 (-)/ iuż cechy ná ręce fwe
- 13: przymuią/ przed bałwánami drzewiá=
- 14: nemi/ śrebrnemi/ y chlebowemi klękáią/
- 15: do martwych ludzi iefzcze fزالeniey niż
- 16: przed tem o przyczynę wołáią/ y ine fpro
- 17: fne modlárfwá ftroią. A niedziw/ po=
- 18: nieważ ták Chriftus pan obiecał(*marg*)
- 19: Luk. 10.
- 20: Mat. 12. (-)/ iż nie=
- 19: czyfity duch wygnány/ iesliby fię do one=
- 20: go domu zkąd wyfzedł wrocił/ tedy fię
- 21: weń nie fam ále famo ołm wprowadza.
- 22: Przeto iákom rzekł/ zginęła iákmiarz v
- 23: nas wiára/ zágáflá miłość y wfzelka zbo=
- 24: żność. Ciemności fię znowu rozmagáią.
- 25: y ine znáki gniewu Bożego iáwnie fię
- 26: okázuią.
- 27: Co był nam Pan Bog wedle o=

- 1: ney obietnice łwey. (Będa Krolowie
2: piałtuny twemi.)(*marg*) Iefz: 49. (-) dał ony święte Zboru
3: łwe^{go} miłofniki/ to ie zásię odebrał/ Táki
4: był on święty Krol IANufz Zygmunt
5: w Węgrzech/ á tu v nas on wieczney
6: łławy godny PAN/ świętey pámięci
7: Pan MIKołay Rádziwił Ołycfkie y
8: Nieświłkie Książę etc: Táki Symeon
9: Słucfkie Książę/ ktore^{go} nam Pan Bog
10: tylko był vkazał/ ále fię go nápatrzyć nie
11: dał. Tákte y w Polźcze Láfoccy/ Ole=
12: łniccy/ Filippowfcy/ y ini zboźni ludzie
13: byli. O ktorych niemam cobych rzekł/
14: chyba ono co niekiedy Bog do Iofziiahá
15: Krolá przez Chuldę mowił(*marg*) 2 Krol:22 (-)/ że iy miał
16: z tego światá zebrać/ áby oczy iego kaźni
17: onych/ ktore ná Iudfká ziemię nápuścić
18: miał/ nie oglądáły. Tákte y temi czáfy
19: Bog nie bez przyczyny ták zacne piáltu=
20: ny Zboru łwego pobrał.
21: Acz lepak y teraz Książąt y Pánow
22: w Sármacyi pełno/ ktorzy mądrością/
23: ięzykow vmieiętnością/ y máiętnością/
24: zprzodki łwemi nietylko rownáią/ ále ie
25: teź y przechodzą: wźákze mali fię pra=
26: wdá mowić/ trzebá fię zá nie Bogu mo=

dlić/

strona: a5

dlić/ áby iych łercá (*marg*)

Mal. 4. (-) (wedle onego proroc=

1: twá) ku oycóm návrocił. Bo wiele iych

2: ieft/ ktorzi Mámmon niepráwości wo=

3: lą ná ledá co vtrácác/ niż *znie^{go}* álbo przyia

4: ćioły czynić/ álbo ná takie rzeczy/ zkądby

5: chwałá Boża roflá/ obrácác. Acz tego

6: nie o wřzech mowię. Wierzę ia y wi=

7: dzę że y teraz lą Howád-iařzowie(*marg*)

1.Krol.18 (-)/ ktorzy

8: proroki żywią: Są y letnicy/ ktorzy na=

9: rod Boży miłuią/ y řzkoły iemu buduią.(*marg*)

Luk. 7. (-)

10: Zktorych pocztu y W. mć. miłościwy

11: Pánie wřzytcy być rozumieią. á ia y ow=

12: řzem ięstem tego dobrze řwiádom. Są

13: tego nieomyłne znáki. Bo W. mć. nie

14: iedno řłowo Boże prawdziwe y *ie^{go}* řługi

15: miłuięř/ ále teř dla *ie^{go}więřřze^{go}* pomno=

16: żeniá pożytkom řwym nieřłguięř/ y oto

17: řię zwięlką pilnořcią řtárař/ iákoby řię

18: prawdá Boża wřędy wřzelákiem oby=

19: cżáiem řzryżlá. Co áby řnádniey ku chwa

20: le Bożey iřć mogłó/ raczyłęř W. mć.

21: Drukárnię niemáłym kořřtem záłóżyć.

22: O cżem ia ná ten cżás więcey mowić nie

23: chcę/ poniewař nie Pánegyrik piřzę. To

24: tylko mowię/ poniewař ten moy nowy

- 1: Nowego testámentu przekład/ z teyże
- 2: nowey W. mći Drukárnie nowo wy=
- 3: chodzi/ flufznie iy W. mći fwemu mi=
- 4: łościwemu Pánu offiáruię/ oddawam/
- 5: y flawnym imieniem á tytułem W. mći
- 6: iy obnówiam. Boim bárzo przyśtoy=
- 7: nie Apoštoł piŕze(*marg*) 1.Kori. 9 (-)/ iż niemáfz tego czło=
- 8: wieká któryby winnicę sadził/ á owocu=
- 9: by znief nie vżywał. Przeto godzi fię y
- 10: W. Mći tego to owocu winnice fwey
- 11: vżywać. Pomnię iż W. Mć/ w rozmo=
- 12: wách o tákich świątych rzeczach/ raczył
- 13: kilká kroć przypominác/ żeby potrzebá tá
- 14: ki nowy testáment wydác/ wktoremby
- 15: przyślad człowieczych y omyłek niebyło.
- 16: Otoż zá pomocą Bożą wtem *moie^m* prze=
- 17: kładzie iuż niemáło (práwie wedle żą=
- 18: dánia W. Mći) tákowych przyślad vby=
- 19: ło. Wiem iáko sprzećiwnicy moi tę moię
- 20: pracę y przedsięwzięcie fzáciu/ á iáko
- 21: mię fluchy dochodzą/ y W. Mći taką o
- 22: mnie spráwę dáwać śmieię/ iákobym z=
- 23: nieprzyaćiołmi fyná Bożego ztemi no=
- 24: wemi nieobrzezánemi Zydy trzymał/ y
- 25: iákobym vmyślnie Nowy *testameⁿt* iym

kwoli

strona: a6

- 1: kwoli wątlil. Ale iáko to krzeczy/ W.
- 2: Mć/ y káždy zbożny z Przedmowy mo=

3: iey ná ten przekład wyrozumieć może. á
4: zwłafzczá gdzie vkázuię/ zkąd błędy do
5: Nowego Teftámentu wefzły. Bo ie cí
6: Zyduiący Apoftołom przyczytáią/ Lecż
7: ia Heretykom á głupim Pifarzom to
8: przypifuię. Nád to/ Zydowinowie wfy=
9: tek Nowy teftáment odrzucáią. ia iedno
10: podrzuty. y to tylko one o ktorých pew=
11: ne świádectwá v Hiftorykow álbo The=
12: ologow mamy. Dziwna to náľzá zgodá.
13: Ale o tem rácz W. Mć tę to Przedmo=
14: wę czytác/ gdzie też tymto Mozgowcom
15: obiecuię odpifać/ oco fię da Bog poftá=
16: ram iákoby nie dľugo iych Herfztowie
17: thriumfowali. á proftaczkowie fię ztego
18: błędu obaczyli.
19: A teraz proľzę rácz W. M. tę to pracę
20: moię y niemaľá/ y iákofię mnie zdá/ Zbo
21: rowi Bożemu pożyteczná/ ľáľkawie pod
22: obronę fwá przyiác/ á Zborom tych
23: pańftw tego pożytku (iesli ktory być mo=
24: że) zyczyć/ mnie też podawnemu miľo=
25: ściwym Pánem być. Wczem niewąt=

pięc

strona: a6v

1: pięć Páná Bogá proľzę/ áby W. mć iá=
2: ko poczał/ ták y do końca raczył w po=
3: znániu prawdy/ y we wľzelákiey zbożno=
4: ści ku części swoiey ze wľzem W. mći
5: domem pomnáźác/ á od wľze=

- 6: go złego bronić/ Amen.
7: Piśan w Lofku 8 dnia Lipcá. Roku
8: od náródnienia łyná Bożego 1574.
9: W. mći
10: wierny łługá y páłterz
11: Simon Budny.

12: **Przeftrogá do czytelnika.**

13: **niká.**

- 14: Vyrzyłz tu wtem Teftámenćie czytelniku
15: niektore litery po kráioch przed Przypiská=
16: mi: Ktore ták rozumiey. Eb. znáczy E=
17: breyfkie księgi. G. znáczy iákoby ták ná=
18: piśano/ Grecłkie księgi ták máią. L. znáczy
19: Lácínłkie księgi. S. lepak znáczy Słowień=
20: łkie księgi. Co iefli gdzie obáczyłz literę N.
21: przed G. tedy łię ták rozumie. Niektore
22: Grecłkie księgi/ Także N. L. Niektore La=
23: cíńłkie księgi. zć.

strona: b

1: **Ku wřzem wiernym tych**

2: **książek czytelnikom/ przed=**

3: **mowá Sim: Budnego na nowy**

4: **Nowego teftámentu**

5: **przełład.**

- 6: Ełt wiele ludzi ták nierozłłá=
7: dných łáłkáwy czytelniku/ nie ie
8: dno miedzy prołtaki/ ále y mie=
9: dzy onymi cołię zámádre máią/
10: ktorzy łwięte piśmo rzkomo czytáią/ á ini

- 11: ie y wykładaią/ á przedię co lię znim dzieie
12: niewiedzą áni czuią. Bo iákie iym kolwie
13: księgi do rąk przypadną/ (gdyby ie tylko
14: Biblią/ álbo now[e]m testámentem zwáno)
15: bezpiecznie ie czytáią/ ná ono nic niedba=
16: iąc/ áni o tem wiedząc/ że wtákiem mno=
17: łtwie ksiąg tákich więcey nierowno iest fał=
18: łzywych niż łczyrych albo prawdziwych. y o
19: włzem niewiem/ iestliby ktore miedzy wże=
20: mi/ ile iych na świecie iest/ mógł kto naleść
21: (iáko lię niżej/ da Bog/ pokaże) práwie łprá
22: wiedliwe: á zwłázczá Nowe testámenty/
23: ktore ták łą pokázone(*marg*)
: Pímo A
: połtol=
: łkie poká
: żone. (-)/ pofáłżowane/ że nie=
24: wiem iestliby co mogło być gorzey pokázo=
25: ne^{go}. A przedię náłzy mili Theologowie nie=
26: chcą báciać te^{go}/ Włzytko v nich prawdá/ co
27: w iych Bibliach nápisano: á ktobj [!] to ináczey
28: twierdził/ táki wedle nich ogniem pachnie.
29: Drudzy nie iáko łą mędrłzy/ włzákoż nie do
30: końcá/ ktorzy ácz ná to zezwalaią że w piś=

b

mie

strona: bv

Przedmowá

- 1: mie świętem omyłki być mogą y łą/ ale coż
2: po tem/ kiedy to nie o łwych káždy/ ále o

3: ine^{go} ięzyká kśięgach rozumie?(*marg*)

: Káždy

: fwoie

: kśięgi

: chwali. (-) Bo Lácínicy

4: dzisieyŝy mnimáią żeby tylko w Greckich

5: kśięgach omyłki/ ábo y fałŝe były/ á fwoie

6: zá prawdziwe máią. Tákże Grekowie Lácín

7: fkie kśięgi zá podeyrzane/ á fwoie zá praw=

8: dziwe poczytáią. Niemniey Rufacy/ y wŝyzt

9: cy ktorzy onego dawne^{go}Słowieńskie^{go} prze

10: kładu wzywáią/ o fwych kśięgach twierdzą.

11: Lácínę lepak nie iedno zá Heretyki/ ále prá

12: wie zá pogány liczą/ á zwłafzcza Moŝkwi=

13: czy/ ktorzy y to mieyŝce gdzieby ŝedział Lá

14: tinin (ták oni zową) hebluią/ álbo wymywá

15: ią/ aby fię tak od niego nie ŝplugáwili.

16: Są teŝ trzeci/ ktorzy widząc fałŝe y omyłki

17: w Nowem Teŝtámenćie/ á niewiedząc zkąd

18: poŝły/ y owŝzem máiąc zá to/ żeby to ták/

19: (iáko teraz ieŝt) Apoŝtołowie napifáli/ te pi

20: ŝmá/ zá podeyrzáne/ wzgardzáią y odrzucá=

21: ią(*marg*)

: Przecŝ

: niekto=

: rzy pis=

: mo Apo

: ŝtołfkie

: odrzucá=

: ią. (-)/ zá cŝem páná Ieŝufá y znáuką iego ŝwie

- 22: tą głupi á niezbożni ludzie bluznią y zápá=
23: miętále depcą. Lecż takim wartogłowom
24: indzie/ da Bog/ wrychle odpowiemy/ á te=
25: raz tylko onym/o ktorychełmy poczęli mo=
26: wić/ tu odpor zá Bożą pomocą damy/ á one
27: z powinności nałzey przełtrzeżemy. To iełt/
28: Napierwey to pokażemy/ ze w Nowem te=
29: łtámenćie (ták te księgi dla zwyczáiu przy=
30: iętego zwáć mułżę) iełt wiele nie iedno omy
31: łek/ ále co gorłżego y fałłżu. To przewiodłży/
32: pokażem y ono/ zkąd fię te omyłki y fałłże
33: wzięły. Potem wktorem ięzyku pímo Apo
34: łtolłkie iełt łzczyrłże/ y nie ták dálece pofál=

łzowáne.

strona: b2

ná nowy tełtáment.

- 1: łzowane. Na óstatek/ zkąd to pímo zał ma
2: być napráwione/ á ku pierwłzey łzczyrołći
3: y prawdzie przywrocone. (*marg*)
: Przeciw
: tym kto=
: rzy mo=
: wią żeby
: wpiłmie
: ł:nie by=
: ło omy=
: łek. (-)
4: Naprzod tedy onym odpowiedam/ co mni
5: máią żeby pímo Apołtolłkie nie było áni
6: mogłó być pokażone. Przeciw temu mowie

- 7: iż ono wielki iest dowod y iáfny znak poká
8: żenia/ że teto księgi miedzy łobą nie łą zgo=
9: dne. Bo to iáwna rzecz/ że czáfem słowem/
10: y dwiemá/ álbo trzemá/ czáfem y całym
11: wirłzem więcey w-iednych/ niż w drugich:
12: czáfem też iedne drugim y słowy y wyrozu
13: mieniem/ ná niektórych mieyfcách/ łą prze=
14: ćiwne.(*marg*)

⌋ Księgi

⌋ święte

⌋ niezga=

⌋ dzáiąfię. (-) Oney niezgody/ że w-iednych mniey

15: á wdrugich więcey/ małz wzor v Máttheu=

16: łzá wrozdziále 6. w wirłzu 25. Bo tám iedne

17: księgi ták máią/ Nie trołzczćie fię o dułżę

18: wálżę/ cobyśćie iedli/ álbo cobyśćie pili/ áni

19: o ćiáło wálże wcobyśćie fię obłoczyli. Lecż

20: wniektorych tych słow/ álbo cobyśćie pili/

21: niemálz. Takież w Rozdziale 7. v tegoż E=

22: wán-ielifty wirłz 1. ták w niektorych księ=

23: gach nápiłan/ Nie łądzćie á nie będziećie łą=

24: dzeni nie ofądzayćie á nie będziećie ofądze=

25: ni/ Lecż prawdziwłze tylko ták máią/ Nie

26: łądzćie/ áby was nie łądzono. Baczyłz że w=

27: onych więcey/ á wtych nie rowno mniey. A

28: to małz o tey mnieyłzey niezgodzie że w-ie=

29: dnych księgach mniey/ á wdrugich więcey.

30: Oney lepak więłżzey niezgody małz wzor v

31: tegoż Ewan-ielifty w Rozdz: 8. wirłzu 30. (*marg*)

⌋ O tem

: maż ni=

: żey iáko

: ma ftać. (-)

32: Tak tam wniektorych ksiągach naydziefz/

33: A było daleko od nich ftádo świni pałące=

34: fię/ zć: Lecż w-inych tak to ftoi. A było nie=

b ij

dáleko

strona: b2v

Przedmowá.

1: daleko od nich ftádo świni. Tu widzifz prze=

2: cíwne być fobie księgi/ gdy iedne świadczą

3: że dáleko/ á drugie że nie dáleko było ftádo.

4: Coż tu rzeczeńfz? Czyli oboie księgi prawdzi

5: we fą? Lecż to być niemoże/ mußi wždy ko=

6: niecznie w-iednych być prawdá á wdругich

7: omyłká. Iefzcze lepak dziwnieyfzą tobie v=

8: każę niezgodę/ wpirwżem liście do Korint:

9: w Roz: 15. Bo 51. wirfzyk y ná troię naydziefz

10: wroznych ksiągach nápiřany.(*marg*)

: Troiákie

: iednego

: mieyfćá

: czytanie

: o czem

: pátrż ni=

: żey. (-) Wniektorych

11: tak/ Wfzytcy iednák niezásniemy/ lecż wfzyt

12: cy odmieniem fię. A w inych ták/ wfzytcy ie

13: dnák wfćániemy/ lecż nie wfzytcy odmie=

14: niem fię. A wniektorych ták/ Wfzytcy ie=

15: dnák záfniemy lecz nie wízytcy odmieniem
16: fię. Tu oto widzifz iáka zgodá. Rozfádzze
17: profzę/ dobrzeli ci mowia/ ktorzy twierdza/
18: zęby pímo s: wolne byío od omyłek/ y wízel
19: kich fałzow. A nierozumiey zęby táka nie=
20: zgodá tylko miedzy Greckimi á Lácinfkie=
21: mi księgámi byía:(*marg*)

: Księgi

: Lácin=

: fkie mie=

: dzy fobá

: niezgo=

: dne. Tá

: że Grec=

: kie/ y

: Słowień

: fkie. (-) Wiedz że fame księgi Lá

22: cínfkie miedzy fobá niezgodne/ ale nierowno

23: wíetfza walká miedzy Greckimi. Co

24: bym tu ná oko nie iednym mieyfcm áni

25: dziefiáciá/ ále iakmiarz niezliczonemi/ poka=

26: zał/ gdybym fię przedłużyć nie obawał/ Kto

27: by chciał o tem doftatecznie wiedzieć/ znieś

28: księgi/ złoż/ á doznałz ze prawdę mowię. Co

29: iefli tey prace pod-iąć niechcełz/ tedy czytay

30: Przypifki Eráfmufowe/ Bezine/ y **Epanor=**

31: **thoten Nicolai Zegeri**/ y ine takowe/ tám

32: naydziełz o tem y nád zamiar/ że Lácinfkie

33: księgi z Lácinfkiemi/ á iefzcze więcey Gre=

34: ckie z Greckimi fpor wiodá. A wízákze iż

strona: b3

ná nowy testáment.

- 1: nie káždy ięzyká Lácínfkie⁸⁰ (wktorem oni pi
- 2: fali) rozumie/ przeto tu y o tem nieco przy=
- 3: pifzę.(*marg*)
- 4: Niezgo=
- 5: dá kśiąg
- 6: fwiętych (-) Naprzod maź v Máttheufzá w 27.
- 7: gdzie iedne kśięgi przywodzą ono mieyfce z
- 8: Pfalmu 22. Podzielili odzienia moie łobie/ á
- 9: na vbior moy miotáli los. á drugie tego na
- 10: mniefy nie wfpomináią. A to rozumiefy y o
- 11: Lácínfkich kś[i]ęgach y o Greckich. Drugie
- 12: mieyfce maź v Páwłá Apoftoła do Rzy=
- 13: mian w Rozdz. 5. w wirfzu 14. Bo niektore
- 14: Lácínfkie kśięgi ftáre máią ták/ Krolowála
- 15: śmierć od Adámá áż do Moizefzá nád grze=
- 16: fzącemi/ Lecż drugie też Lácínfkie/ przeći=
- 17: wną rzecz máią. To iefť Krolowála śmierć
- 18: od Adámá áż do Moizefzá y nád niegrzeźą
- 19: cemi/ zć: A to maź o Lácínfkich kśiąg nie=
- 20: zgodzie. Greckie lepak/ iákom rzekł/ iefźcże
- 21: fię gorzey miefdy łobą niezgadzáią. Popátrz
- 22: (kto iyh pímo ććiefz/) do 10. Roz: Mátthe=
- 23: ufza wedłuk náźzey licźby w wirfzyk 12. tám
- 24: naydziefz w pofpofitych kśięgach tak ten
- 25: wirfz nápiřany/ A wchodząc do domu poz=
- 26: drawiayćie iy/ A iefłiby iednák on dom był
- 27: dořtoyny. zć Lecż drugie kśięgi ták ten wirfz

25: máią á lepiej/ A wchodząc do domu pozdra

26: wiayćie iy mowiąc/ Pokoy temu domowi. zć (*marg*)

: Ták ieft

: wekfem=

: plarzu

: Koline=

: ułowem. (-)

27: Widziż zgodę? Weyrzy iefzcze do Rozdz: 5.

28: pirwe^{go} listu Iohána ś: ták tam miáfto síod

29: mego wirfza wpołpolitych Greckich księ=

30: gach znaydziesz/ Iż trzey fą świadczący w=

31: niebie/ oćiec/ słowo/ y Duch ś: á ci trzey ie=

32: dno fą/ Lecż tego wfzytkie^{go} prawdziwe księ

33: gi/ iákie fą miánowicie Simoná Kolineá/

34: niemáią. Ale ktobyfię chciał niezgody ksiąg

b iij

Gre=

strona: b3v

Przedmowá

1: Greckich nápátrzyć/ niech czyta Nowy te=

2: ftáment Grecki/ ktory **Iohannes Crispinus**

3: wydał. Bo tám znáczono roznice ksiąg ná

4: kraioch po Grecku. A iż ták ieft/ tedyć fię fą

5: mo pokazáło/ że ono prawdá ieft/ co twier=

6: dżę/ że wksięgach Nowego przymierza ieft

7: wiele omyłek y fałżu. Ktore omyłki y fał=

8: łze nierozumiey áby teraz náftály. **Irenæus**

9: rychło po Apoštolech był/ á wżdy iuż zá nie^{go}

10: księgi Nowego przymierza káżono.(*marg*)

: Irenæus

: contra

: hærefes

: libro 5. (-) Bo iuż

11: było imię Antychriftowe wob-iáwieniu Io

12: háná ś: odmienione. Co iefli ná on čás tak

13: rychło takowe fáłżowánia wynikáły/ á co

14: rozumiesz potym gdy wielkie ciemności

15: wżytek świat opánowały były? Ale wтак

16: iáfney rzeczy łzkodá czáfu y słow tráćić/

17: przeto posłucháymy co o tem wielce mądry

18: á rozłádný mąż **Erafmus Roterodamus** rozu

19: mie/ Ták on piłze/ (*marg*)

: Erafmus

: in Anno

: tation:

: Matth: 2. (-)Pluſq̄ probabile eſt, in õni=

20: bus exemplaribus, quibus nunc vtitur eccleſia

21: catholica, nullum eſſe tam emendatum, cui nõ

22: vel caſus, vel ſtudium alicuius, mendi non ni=

23: hil aſperferit. To iefł: Więcey niż doſwiad=

24: czoná rzecz iefł/ że miedzy włzemi księgámi/

25: ktorych teraz zbor powłzechny vżywa/ ża=

26: dnych niemáłz tak łprawionych żeby iych

27: álbo tráfunek/ albo czyiá chęć/ iáką omył=

28: ką nie potrzáfnęłá. Idziłz teraz á wołay/

29: niemáłz omyłek áni fáłżu w Nowem tełtá=

30: menćie. Oto ſłyłzyłz co **Erafmus** twierdzi/

31: nie o iednych áni o dzieſięćiorych/ ale rázem

32: o wżytkich wobec księgach. Przeto drugá

33: rzecz przed fię wezmiemy. To iefł/ zkád fię

34: wzięły do piłmá ś: omyłki y fałłże.

Trzy

strona: b4

ná nowy testáment.

(*marg*)

: Zkąd o=

: myłki w

: Nowem

: testá=

: menćie. (-)

1: Trzy przednieyłze rzeczy widzę/ ktore

2: nam tych błędow námnożyły/ ále trzećia nie

3: ściąga fię ná Greckie księgi/ Pierwłza iest

4: głupftwo piłarzow/ Druga[/] chytróć álbo

5: zdrádá Heretykow. A trzećia omyłność tłu

6: mączow. Bo to włzytkim wiadomo/ że

7: przedtem druku nie było =ktory(*marg*)

: Vergilio

: Polydo:

: De inuēr:

: li: 2. ca: 7. (-) áż około Ro

8: ku 1443. náłtał. Ale połpoliće żacy/ á mni

9: łzy księgi piłáli/ á iz ná on čás czem dáley

10: tem gorze[y] náuki w wielką zgárdę przycho

11: dziły/ á oni to mnichowłcy piłarze ni ocz ine

12: go nieftali iedno áby cudnie piłáli/ przeto

13: też ledá iáko/ y łami czałem niewiedzác co/

14: piłáli:(*marg*)

: Pirwłza

: wáda pi

14: izarzow. (-) za czym wżelakie księgi y święte y

15: nie święte wielce były pofalfzowane. Bo

16: czafem ze dwu słow głupi pifarz vczynił ie=

17: dno. Iako ono v ś: Iakobá w Rozdz: 5. w=

18: wirfzu 12.(marg)

19: Mieyfce

20: wliście

21: ś: Iako=

22: bá z fał=

23: izowane. (-) gdzie było po Grecku napifano/

24: Hina mi hypo krifin pefite. To iest/ abyście

25: pod fad nie wpadli/ lecz głupi pifarz ztych

26: dwu słówek Hypo á krifin vczynił iedno

27: słowo Hypokrifin/ á iż nie krzczy było wy=

28: rozumienie/ drugi przydał słowko eis/ zá

29: czym wkradła fię tá omyłká do ksiąg Gre=

30: ckich/ ze wnich teraz tak to mieyfce ftoi/ Hi=

31: na mi eis hypokrifin pefite: To iest/ Abyście

32: do obłudności nie wpadli. Ktora to omyłká

33: nie teraz iuz Greckie księgi opánowała/ po

34: nieważ y náfz Słowieńki tłumacz wedle

35: niey przełożył. Czafem też oniż pifarze vczy

36: nili z-iedne⁸⁰ słowá dwie. Iako w 1. liście do

37: Korinth: w Rozdz: 4. w wirfzu 9. Co było ie

38: dno słowo Hofper/ to oni vczynili dwie Hos

39: peri/ acz fię wyrozumienie nie odmieniło.

b iij

Iefzcze

strona: b4v

Przedmowá

(marg)

<http://rcin.org.pl>

: Druga

: wádá pi

: íarzow. (-)

- 1: Iefzcze oniż to mili pífárze gdy fię gdzie kto
2: [r]e słowo toż dwa kroć nie dáleko siebie trá
3: fiło/ tedy oni śpieńcząc fię częłto z pirwżego
4: ná poślednie íkakali/ á ono wízytko co mie=
5: dzy onemi słowy ítało/ niebacząc mijáli.
6: Cżego wzor małż w 1. liście do Korinth: w=
7: Roz: 12. w wirfzu 28. Bo tám był Apoštoł ná
8: pifał/ Poftánowił Bog we zborze/ pierwey
9: Apoštoły (abo posłańce) wtore Proroki/ zć:
10: y wnet mowi/ rządzenia/ rodziaie ięzykow/
11: tłumáczenia ięzykow. zć: To tedy przepifu=
12: iąc niepilny pífarz/ przeląpił tłumaczenia
13: ięzykow. Bo niebacząc ze to słowo ięzykow
14: dwa kroć ítało/ łacno z-iednego wpadł ná
15: drugie/ Tákże v Marká wrozdziale 11. cały
16: wirfz 26. w Greckich księgach przeląpiono.(*marg*)

: Trzečia

: wáda pi

: íarzow. (-)

- 17: Nád to iefzcze/ j pamięć onychże to pífárzow
18: niemało iym do tákich omyłek pomogła.
19: Bo wiele ieft mieyfc wpiśmie ś: íobie bár=
20: zo podobnych/ wízakże w-iednem więcey
21: słow/ a wdruziem mnief bywá. Lecż oni pi
22: íarze ípuściwízy fię ná pámięć wízytkie one
23: mieyfcá iednako íákmiarz pifaáli. Íakie ieft
24: ono Páwła ś: pozdrowienie/ Láłká y pokoy

- 25: od Bogá oyca náfze^{go} y Páná náfze^{go}Iefufa
- 26: Chriřtá. 2ć: Ktore^{go} iż częřto wliřciech řwych
- 27: vřywa/ przeto ie káždy pořpoliće ná pamieć
- 28: vmie. A ták y oni piřárze vmieiać ie/ á po=
- 29: řpieřzaiac řię/ choć gdzie tákie pozdrowienie
- 30: od Apořtołá inaczey było napiřáne/ oni
- 31: przedřię iednáko ie vmieiać/ iednáko ie teř
- 32: piřali.(*marg*)

: Mieyřcá

: do Theř:

: řkařone/

: w obu li=

: řćiech. (-) Iáko napřzod do Theřsalonicenřkich

33: wliřcie 1. Bo tám Apořtoł tylko był ták ná

34: piřał Lářká wam y pokoy/ Lecř piřarze przy

piřali

strona: b5

ná nowy teřtáment.

- 1: piřali od Bogá oycá náfzego y pana Iefufa
- 2: Chriřta/ Tákze y wdrugiem liřcie. (*marg*)
- : Czwarta
- : piřářka
- : przymio
- : tá. (-) Ktemu
- 3: iefřcze ono nawięcey omyłek/ y błędow na=
- 4: mnożyło/ że co więć ludzie vczeni ná niekto
- 5: re słowá álbo wirřze po kraioch znaczyli/
- 6: albo wykłádaiac/ álbo cořkolwiek znacząc
- 7: (iáko to y dziř pořpoliće ludzie czyřali czy=

- 8: nią) tedy takowe wykłady albo znaczenia
- 9: oni to Pifarze/ nierozumiejąc ich/ do tekstu
- 10: wpisowali. którym swoim głupstwem tak
- 11: wiele szkodliwych błędów namnożyli/ że ie
- 12: trudno y wyliczyć. A iżbyś o tem nie wą=
- 13: pił/ przypomnieć tu jasniuczki znak takiego
- 14: głupstwa/ z ^{go}one zacnego męża Przypiskow
- 15: Erasma Roterodamskiego. Ten bowiem gdy
- 16: miał Nowy Testament na Łaciński język
- 17: przekładać/ tedy się był naprzód na rozmaí=
- 18: te stare księgi spisał/ na Greckie y na Ła
- 19: cińskie/ ze Włoch/ z Hiszpaniey/ z Franciey/
- 20: z Angliey/ y ze wżey Germaniey/ żeby z nich
- 21: pomoc ku lepszemu przekładowi miał.(*marg*)
- : Korfen=
- : doceńskie
- : stare Gre
- : ckie księ
- : gi cudnie
- : ale fałszy
- : wie pisa
- : ne. (-) By=
- 22: ły tedy między onymi księgami iedne Kor=
- 23: fendoceńskie cudnie po Grecku/ ale przez głu
- 24: piego pifarza pisane: Wtych (iako **Erafmus**
- 25: pisze) śmieźnie się pifarz omylił. Bo one s:
- 26: Pawła słowa/ 2. Korinth 8. wierz 4. y 5.
- 27: Zmnogim napominaniem (albo prośbą) pro
- 28: śili nas/ zc: on to malarz tak po Grecku na=
- 29: pisał/ Zmnogim napominaniem prosili nas/

30: ábychmy łalkę y społęczność/ ktora ná swię=

31: te/ przyięli ná fię/ w wielu Ekfemplarzoch

32: ták fię znáyduie/ á nie iákośmy fię nádzie=

33: wáli. Sámo fię tu pokázuie/ że te słowá/ w=

34: wielu ekfemplarzow táklię znáyduie/ ktoś

b v

vczony

strona: b5v

Przedmowá.

1: vczony á pilny przypisał był na kráiu/ da=

2: waiąc znać/ że owe słowa/ Abychmy przy=

3: ięli ná fię/ nie we włzech księgach nayduią

4: fię/ lecz pifarz głupi mnimał żeby to do te=

5: kftu náležáło/ y ták ie miedzy słowá Apo=

6: ftolfkie wpisał. Otoż małz zkąd tákowe o=

7: myłki do pírmá ś: lázły. O drugich też księ=

8: gach tákowych/ ále iuż o Lácínfkich/ tenże

9: **Erafmus** pírze/ Ktore miał z Konftancyi(*marg*)

: Księgi

: ftare

: Konftán

: cyískie

: od głu=

: piego pi

: fárza pi=

: fane. (–)

10: (gdzie ś: Ianá Hufa Papieżnicy ták pułto=

11: ra ftá y fześć lat fpalili) Wtych ono mieyfce/

12: do Tytá w Rozdz: 1. wirfzu 12. Rzekł niekto

13: ry znich włafny iyeh Prorok/ Kreteńcy za=

14: wždy łgarze/ zć: ták wnich po Lácinie nápi=

15: fano/ Rzekł niektory z nich własny iych pro=
16: rok/ **Meneta** poety przywiodł choć nie wła=
17: Inie wirfzyk/ ktorego potym Kállimachus
18: (miáło fwego) vzywał/ Kreteńscy ząwždy
19: łgarze. zc: Y tu fnádnie á zrzetelnie każdy
20: baczyć może/ że iákiś vczony człowiek tak
21: był ná to mieysce ná kráiu nápifał/ **Epime**=
22: **nida poety** przywiodł (Páweł) wirfzyk/ kto=
23: rego potym Kallimachus vzywał/ Lecż to
24: żak álbo mnich głupi one księgi przepifuiąc/
25: iż nierozumiał kcżemu to było nápifano/ y
26: owłzem mnimáiąc żeby fię on pierwfzy pi=
27: farz omylił/ tedy to do tekłtu wpifał. A iż nie
28: napifał **Epimenida** ale **Meneta**/ podobień=
29: łtwo/ że fię było **Epi**/ álbo odedrało (Bo to
30: ná kráiu/ iáko fię rzekło/ łtało) ábo fię wždy
31: było wytárło/ Tákże rozumiey y o **D**/ ktore
32: on ná **T**. przefrymárczył. Ono iefzcze dzi=
33: wniefza/ że wnowem testámenćie Gre=
34: ckiem/ ktory ták 50. lat wydrukował w Pa

ryżu

strona: b6

ná nowy testáment.

1: ryżu **Simon Colinaeus**/ ktory ekfemplarz
2: wielce vczony mąż **Sebestianus Castalio** nad
3: ine wfzytkie wychwala/(*marg*)

: Sebaftia:

: Castalio

: in Anno

: tati: in

⌌ priorem

⌌ epistolā

⌌ Petri. (–) czego y ia sam nie

4: z-iednego mieysca doznał że mu rownego (o

5: procz kilka mieysc/ y ś: Iohána ob-iawie=

6: nia) niemalz/ a przedfię y wtem tak sław=

7: nem eksemplarzu/ náduiąfię takie omyłki.

8: Iáko v Máth. we 23 rozdziale wirsz 25. po

9: G[r]ecku tak łtoi. [Hoti katarizetæ tô éxothern](#)

10: [toû potirioû. kæ tis paropfidós tou pinacos.](#)

11: To iest/ iż oczyszcicie co znadworza czafze y

12: krzynowá y miły. Pewnie y tu te dwie słow=

13: wie/ tu [pinakos](#)/ ná kráiu były nápisáne/ Po

14: dobieństwo że fię komus słowo Greckie [pa=](#)

15: [ropfis](#) zdało być trudne/ przeto ie drugim

16: słowem (ktore iest [pinax](#)) wyłożył/ y ná krá

17: iu napisał/ [Toû pinakos](#)/ Lecż głupi pifarz

18: nierozumiejąc tego/ á mmiając żeby to do

19: tekłtu należało/ wpisał w porządek/ zkto=

20: rego potym eksemplarza **Colinaeus** swoy

21: eksemplarz ładził. (Bo tego tu [pinakos](#)/ w=

22: inych testámenćiech Greckich niemalz.) Wie

23: le tym obyczáiem/ to iest zkráiu/ omyłek y

24: błędow do píma ś: wlasło. Iáko ono w=

25: Dzieiach Apóstolńkich w rozdz: 8: w wir: 25.(*marg*)

⌌ Dziei: 8.

⌌ wirsz 25.

⌌ [Bezā in](#)

⌌ [eum locū](#)

⌌ [vide.](#) (–)

26: Tá (rozumiey Gazá) ieft pufta. Bo y to ktoś
27: íci był nierychło po Apoštolech na kráiu ná=
28: piłał/ gdy iuż Gazá była pufta/ lecz piłárze
29: do tekftu y to włożyli. Także y ono wliście
30: do Efezyan w Rozdz: 3. w wirfzu 9. w Gre=
31: ckie kściegi z kráiu wlazło.(*marg*)

: Mieyfce

: wliście

: do E[f]ez:

: lkázone. (-) Bo ten wirfz tak

32: teraz Greckie y Słowieńkie kściegi ku koń=
33: cowi maią/ tajemnice zakrytey od wiekow
34: w Bogu/ ktory wśzytko ftworzył przez Ie=

fuá

strona: b6v

Przedmowá

1: fuá Chrifá/ Y to/ Przez Iefufá Chrifá/
2: ktości z Homoufianow ná kraiu był nápi=
3: fał/ á potym piłarz głupi miedzy Apoštoł=
4: fkie słowá w piłał/ znać że tych słow na on
5: čás iefzcze w Greckich kściegach nie było/
6: gdy Nowy teftáment ná Laćinſki ięzyk prze
7: kładano. Bo iych w Laćinſkich kściegach y
8: teraz niemálfz. Ná d to y **Ieronim** nie kładzie
9: iych wfwoiem Kommentarzu/ tákże áni Am
10: broży. Toż rozumiem y o onych słowach v
11: Ioháná ś: w rozdz: 5. w wirfzu 18. (Row=
12: nym fię czyniác Bogu.)(*marg*)

: Przydá=

: tek w E=

⌘ wan-iel:

⌘ ś: Ioha: (-) Bo niemogę temu

13: wierzyć/ żeby to Ewan-ieliftá napisał/ wiel

14: kie podobieństwo/ że to wprzod ná kráiu

15: mędrek iákis był nápisał/ á głupi pífarz do

16: tekstu wprowadz[i]ł.(*marg*)

⌘ Piąta pi

⌘ fárka

⌘ przymio

⌘ tá. (-)

17: Ośtáteczna przyczyná pífárkich omyłek

18: tá była/ iż miedzy niemi bywali co fię zá mą

19: dre mieli/ á przeto też niektore miefcá gdzie

20: fię iym fałsz być zdał/ nápráwowáli/ to ieft

21: kázili. Tego wzor małz w Rozdz: 6. do Efe=

22: zyan w wirfzu 13. (*marg*)

⌘ Wliście

⌘ do Efez:

⌘ mieysce

⌘ w Lácín

⌘ fkich księ

⌘ gach fka=

⌘ žone. (-) Bo tám beze wżego wát=

23: pienia Lácínfki tłumácž ták był przełóžył/

24: **Omnibus perfectis ftare**/ gdyž ták w Gre=

25: ckich księgach napisano/ Lecž pífarz przepi=

26: łuiąc nie nápisał **perfectis**/ ale **perfecti**/ Po

27: tem mędrek nieiáki widząc to być ni krze=

28: czy przydał **In**/ y napisal ták/ **Et in omnibus**

29: **perfecti ftare**. Spomina to **Erafmus**. Druga

30: omyłkę taką maż w Rozdziale 24. Dzieiow

31: Apoštołfkich w wirfzu 14.(*marg*)

: wApołt:

: Dzieiach

: miełce v

: Laćini=

: kow łká=

: żone. (-) Bo y tam pewnie

32: było wedle Greckiego przełożono tak/ Sic

33: *deferuio patri Deo*. To iełt/ Ták służę oy=

34: cowłkiemu Bogu/ Lecż iákiś mędrcla po=

práwił

strona: b7

ná nowy tełtáment.

1: práwił (to iełt łkaził) y nápiłá/ *Patri & Deo*

2: *meo*. To iełt. Oycu y Bogu memu. Y to z=

3: Eráłmułá. Tákowiż mędrkowie do onych

4: słow pána Iełułowych.(*marg*)

: Mátt: 5.

: wirfz 22. (-) Ktoby fię gniewał

5: na brátá łwego/ przydáli/ w Greckie kśię=

6: gi/ bez przyczyny albo próżno/ Ale ktoby

7: to wyliczył/ iáko tácy ludzie nikczemni wie

8: le wymysłow łwych do ś: píłmá námiełzali?

9: Rzkomo nápráwowali/ áno gorzey kázili.

10: Lecż dla łnádnieyłżego tey rzeczy poięcia

11: przypomnię tu kroćiucżko co fię zá moiey

12: pámięci ná Podłáłżu nád łwiętemi Ewán=

13: ieliami od tákiego mędrclá złtáło. Był w=

14: Monáłterze Supráłłkiem Archimandri=

- 15: tem nieiáki Kimbar/(*marg*)
- : Kimbar
- : Archi=
- : mandrit
- : Ewánie
- : lia ná
- : Podláfzu
- : fałfzo=
- : wał. (-) ktory lię miał za iedne
- 16: go Filofofá/ iáko to głupim przyzwoita.
- 17: Ten gdy czáfem Ewán-ielia czytał/ bárzo
- 18: lię frálowywał ná słowá Ebreyfskie/ Syr=
- 19: fskie/ Greckie/ Lácínskie (ktore tłumácž Słó
- 20: wienfski pozostáwił w przekładzie swoiem)
- 21: że iych nierozumiał. Lecž on niewiedziál y
- 22: tego iákie to słowá były/ nic inego o nich
- 23: nierozumiejąc iedno żeby Słowienfskie były/
- 24: ále pokazóne/ Tákíe lepak słowá były/ **Hos**
- 25: **anna, korban. Kifa. Bar-iona**/ lecž Słowiánie
- 26: czytáią z Greckie⁸⁰ (ktorzy **Be** niemáią) **War**
- 27: **Iona**/ y **Koruan**. Ale co wiele mowić? Wy=
- 28: dumál łobie słowá tym Ebreyfskim podo=
- 29: bne/ á wedle rzeczy náłzey znácžne/ máiąc zá
- 30: to/ że ták zpirwu w Ewán-ieliach były na=
- 31: pífane. A ták wyfkrobawfszy one słowá w=
- 32: Ewán-ieliach przeftólowych (iáko v nich
- 33: zową) nápiśál fwey głowy słowá. Miedzy
- 34: ktoremi pomnię że miałto onych słow/ Błó

Przedmowa

- 1: żen ieś Simonie War Ioná/ nápiłał ták/
2: =Błózen(*marg*)
: Słowień
: fkie piŕze
: fię przez
: A/ Bła=
: żen/ od
: ktorego
: słowá y
: teraz mo
: wimy po
: błazać. (-) ieśi Simonie howory o nich/ y ták
3: to rozumiał/ że tu pan Iefus kazał Piotro=
4: wi modlić fię zá drugie Apoštoły. Iakoby
5: ták rzekł po Polńku. Błózeneś álbo Błogiś
6: Simonie/ gwárzy o nich/ to ieft/ mow o nie.
7: Owa wychwaláli ten rozum y dowćip wŕzyt
8: cy iego mnifzy/ chybá ieden trochę mędrfzy
9: nieiáki Arfenij ná to nie zezwalał/ y owfzem
10: nápominał =Awwatá/(*marg*)
: =Polacy
: Apatem
: álbo O=
: pátem
: zową. (-) aby tak świętym
11: księgam dał Pokoy/ á zwłafzcza przeštoło=
12: wym/ Lecź óciec święty nie iedno fię od te^{go}
13: hámowác niedał/ ále też vbogiego mnichá
14: do więzienia/ wedle iych difcypliny/ poła=
<http://rcin.org.pl>

15: dził/ z ktorego on wćiekłzy doniosł tę rzecz
16: naprzod do Páná Alekfándra Chodkiewi=
17: czá Stárofty Brzełkiego/ zć: do dziśiefzych
18: Pánow Chodkiewiczow Dziádá/ (iako do
19: tego wktorego pánftwie on Monałtyr/) á
20: potym do Mitropolitá nieiakiego Máká=
21: ria/ zá czem pozwan był Kimbar ná Sobor
22: (co my fynodem po Grecku zowiemy) gdzie
23: musiał łtać/ y kśięgi one położyć/ Tam Ar=
24: lenius one iego popráwy pokazał y prze=
25: wiodł/že zá málem Hołpodin więzieniem o=
26: ney fwey dumy nieprzyplácił. Tom tu dla
27: tego przypomniał/ áby káždy wiedział/ že
28: kśięgi święte ledá mędrkowie y ledá zá iá=
29: ką przyczyną/ y v Grekow/ y v Láćiny/ y v
30: Słowian fałżowáli. Ale iuż o tych piłárzoch
31: y o korektorzech dofyć/ iuż **czás [!]** o Herety=
32: koch mowić.
33: Iáko tedy rozmáici byli łkoro po Apołto
34: lech/ y owłzem ielzće zá Apołtołow/ Herety

kowie/

strona: b8

ná nowy testáment.

1: kowie/(*marg*)
: Herety=
: kowie ie
: łzće zá
: Apołto=
: łow/ Ia=
: ko Hime

⌌ næus, A=

⌌ lexander,

⌌ Philetus

⌌ zć: Czy=

⌌ tay obá

⌌ lífty do

⌌ Timoth:

⌌ w Rozdz:

⌌ 1. y 2. (-) tak też rozmaíte iych dumy były: lecz

2: przedfię káždy znich ták o sobie trzymał/ że

3: naukę swoię z písmá ś: miał. A iż fię zá ta=

4: kie wśzytcy popifowáli/ przeto też rádziby

5: byli co nawięcey písmá po sobie mieli. A

6: ták gdy go iym nie z ftawáło/ tedy go więc

7: sobie przyczyniali: álbo wymysły swoie do

8: písmá Bożego przyfadzáiąc/ albo wždy co

9: odmieniáiąc. A iesliby iym też ktore miey=

10: łce ná przekázie było/ tedy ie albo precz wy

11: rzucáli/ álbo ná swoy obyczay przetwarzá=

12: li: niemáiąc tego sobie zá grzech/ gdyby tyl

13: ko ono przewiedli co twierdzili/ y co fnać zá

14: prawdę mieli. Ano y prawdá niema być fał

15: łzem podpirána: Bo niemamy czynić złego/

16: mowi Apoštoł/(*marg*)

⌌ Rzym:3.

⌌ wirfz 8. (-) áby przyfzło dobre. I[i]ow

17: też pífze/(*marg*)

⌌ liow 13. (-) że Bog niepotrzebuie żeby mu kto

18: co kwoli fkládał. Lecz oni wźtego tego prze

19: pomniawfzy/ wiele do ś: písmá nákládli/ á

20: indzie po wyrzucáli/ indzie lepak po odmie

21: niáli. Czego nie trzebá wiele dowodzić: peł

22: ne łą hiłtorye tego/ iż ták iest (*marg*)

: Irenæus

: cōtra hæ

: refes. Eu=

: febius in

: Ecclefiás:

: hiłtoria.

: Epiphan:

: in Panar:

: & in An

: corato.

: Tertullia

: nus cōtra

: Marcio=

: nem. zć: (-). Ano nie tyl

23: ko słowo albo trzy álbo wirłz/ ábo y kilká/

24: przydávác do piłmá ś: ważyli fię/ (co przed

25: fię mniefza) lecz też cále księgi pod imiony

26: Apołtołkiami wypufzczác miedzy ludzi śmie

27: li/ Iákie łą one Ewán-ielia/ Iakobá/ Tho=

28: my/ Bártłomieiá/ Nykodema/ y inych. Ták

29: że y liłty iefzcze zá Apołtołow pod iych imio

30: ny wydawáli. Co fię znácznie z onego miey

31: łcá ś: Páwła pokázuie/ gdzie do Thełsalo=

32: niceńklich mowi. Profzę was żebyście fię nie

33: rychłó porufzali od śmysłu/ áni fię trwożyli/

34: áni przez duchá/ ani przez mowę/ ani przez

strona: b8v

Przedmowá.

1: l[i]ft/ iakoby od nas (nápińány.)(*marg*)

: Lify

: pod imio

: ny Apo=

: ftołow

: Herety=

: kowie

: do Zbo=

: row po=

: fyłáli. (-) Tu widzisz

2: że Páweł iefzcze był żyw/ á przedfię iuż pod

3: ie⁸⁰ tytułem fałzzerze lify do zborow połyła

4: li. Co iefli ná on czas tak zuchwali byli/ a co

5: rozumiesz po iego śmierci/ áza iym nie dále=

6: ko wolniej było? Iáwna przeto rzecz ieft/

7: że Heretykowie/ beze wżey boiázni pímo

8: ś: fałzowáli. Wízákże miedzy wżemi żaden

9: ták fowolnie píma nie káził iáko Marki=

10: on/ á po nim =**Homoufiani**/(*marg*)

: **Homoufi**

: **ani** fą/

: ktorzy o

: fynu Bo

: żem

: twierdzą

: żeby ie=

: dney ie=

: ftności z=

⌌ Bogiem

⌌ był. Po

⌌ polsku ie

⌌ teraz

⌌ Troycza

⌌ ki zową.

⌌ Oni fię

⌌ **Orthodo**

⌌ **xami** zo=

⌌ wą. (-) Bo o Arrianiech

11: tego nie czytamy żeby piśmo fałżowáli. O

12: Homoufianiech lepak **Ephiphanius** (áč y fam

13: znimi trzymał) świadczy/ że byli ono wyrzu

14: ćili: Widząc Iefus miásto/ plákał nad nim.

15: Ci przeto iż z Arriany ludzmi (iáko **Erafmus**

16: świadczy) vczonemi wielki łpor wiedli/ a

17: nie z łtawáło im (iáko mowią) rzemyka/

18: przeto fałżowánem piśmá/ łwey rzeczy po

19: magáli. Od tych on wirłz v Ioháná wliście

20: pierwem mamy. Trzey łą ktorzy świadczą

21: wniebie/ óćiec/ słowo/ y duch s: á ci trzey ie=

22: dno łą. Ci to pewnie przyłóżyli/ áby tak z=

23: Bogiem Paná Iefuła y Duchá s: porowná=

24: li/ álbo iednem Bogiem vczynili. A znác że

25: to dopiro áż zá Hieronimowego wieku w=

26: tracono. Bo ten świadczy/ że tego zá iego

27: czáfu Láćinłkie księgi niemiály/ y Greckie

28: nie włzytkie. Ztychże łalki ono mamy do Ti=

29: motheuřzá/ Bog z-iawił fię wćiele. Bo ma

30: być/ Wielka tajemnicá zbożności/ ktora fię

31: z-iáwiłá w ćieie 2ć:(*marg*)

: Rzym:9.

: wirłz 5.

: **Homou**=

: **fiani**

: przydál

: słowko

: Bog. (-) Ciż y ono nápiáli/ kto=

32: ry ieft Bog Błogosłáwiony náde włzytko/

33: áno był Apóstoł bez tego Bogá nápiál pro

34: íto/ ktory ieft błogosłáwiony nade włzytko.

Ale o

strona: c

ná nowy testáment.

1: Ale o tákich mieyfcách małz czytelniku w=

2: Przypískoch ná końcu.

3: O Márkionie wieleby piác/ iáko wiele

4: pofálzował/ ále miárá przedmowy niedo=

5: pułcza. Kto chce niech o tem ćcie **Tertullia**=

6: **na** dawnego Lácinłkiego piárzá/ y **Epipha**=

7: **nia** Greckiego Theologá/ Ci niemáło wypi

8: íáli/ vkazuiąc gdzie/ á iáko co pofálzował.

9: Iáko ono w pierwłzem liście do Korinth: (*marg*)

: Mieyfce

: ono

: 1. Kor: 10

: wirłz 9. (-)

10: Nie kuśmy Páná (álbo iáko w słowieńłkich

11: księgach Boga) iako go niektorzy kuśili/ 2ć:

12: Bo Márkion wymázawłzy Bogá/ nápiál/

13: Chrifća.(*marg*)

: Márki=

: on odmie

: nił. (-) Wfżákże wiedz że ci dwa pomienie

14: ni Theologowie nie wfżego fałżu Márki=

15: nowego vkázáli. Bo niektorych/ iáko widzę

16: zániecháli/ átołi ktore fię iym zgodziły/ iáko

17: y wprzypifkoch vyrzyfz/ gdzie ono (co wdzi=

18: śieyfzych Ewán-ieliach Lukałzowych ieft/)

19: **IAKO MNIMANO**/ temuż miŃtrzewi przy

20: pifuię. (*marg*)

: Czytay

: Epipha=

: niū cōtra

: Marcioni

: fta in Pa

: nario. (-)

21: Trzečia lepak przyczyná omyłek y fałżu

22: w Nowem teftámenćie/ ieft (iákom wyfzey

23: powiedział) nieobaczenie Tłumáczow/ kto=

24: rzy z Greckiego ięzyká ná LáćinŃki/ ábo ná

25: SłowieńŃki/ y ná ine przekłádáiąc/ czásem

26: fię też/ iáko ludzie/ omyłáli: Tákfię Láćin=

27: Ńki tłumácz ná przodku Ewán-ielionu Io=

28: háná ś: omylił/(*marg*)

: Láćin=

: Ńkie^{go} tłu=

: máczá o=

: myłká. (-) y inym Tłumáczom powod

29: do złęgo przekłádu/ y do wymyślenia wie=

- 30: czności fyná Bożego/ dał. Bo y on sam/ y
31: iákmiarz wftytcy zá niem idąc/ ták one Gre
32: ckie słowá/ *Kaè ho lógos farx egeneto*/ prze=
33: kładáią/ A słowo ciałem zftáło fię. Co ták
34: rozumieią/ iákoby drzewiey fyn Boży był

c

słowem/

strona: cv

Przedmowá

- 1: słowem/ To ieft (wedle nich mowię) niewi=
2: domym Bogiem/ á po tem on Bog iáko=
3: by fię vczynił ciałem/ albo człowiekiem.
4: Gdyż nie to mowi Ewan-ieliftá/ ale ono tyl
5: ko przez te słowá znác dawa/ że Iefus pan
6: ácz ták świętym á zacnym prorokiem był/
7: tedy przedsię ciałem/ to ieft śmiertelnym
8: człowiekiem był. Przeto Laćinik ták to prze
9: łożyć miał/ *Et verbum illud* albo *Sermo ille*.
10: *caro fuit*, á nie *factum*/ ani *fa[c]tus est*.(marg)
: słowo
: Greckie
: *Egeneto*
: co znáčj. (-) Bo toż
11: słowo *Egeneto* máło co wylzey ták przeło=
12: żył/ *Fuit homo missus à Deo*: Nie *Factus est*
13: *homo missus*. zć To ieft/ Był człowiek posłan
14: od Bogá/ Niezftał fię człowiek posłan od
15: Bogá. Tákże y ná początku Lukafzá ś: to
16: słowo *Egeneto* przełożył: *Fuit in diebus He*=
17: *rodus Regis Iudææ*. To ieft/ Był (á nie zftał=
18: fię) we dniach Herodá Krolá Iudkie^{go} zć: Tá

19: kież v tegoż Lukafzá w 24. Iefus był (nie z=

20: łał fię) mąż y prorok możny/ zć: Y ná wielu

21: mieyfcah to słowo [Egeneto](#) przekłádáią/

22: Był/ álbo była: rzadko złałfię. A ták/ y tu

23: było przełóżyć/ [Et fermo ille caro fuit](#). A oná

24: rzecz (álbo mowa) ciálem była.

25: Ná onem też mieyfcu v Ioháná ś: wrozd: 8

26: w wirfzu 25. nie ledáiko omylilifię obá Tłu

27: mácze/(*marg*)

: Obu tłu

: máczu o=

: myłká.

: To ieft y

: Laćin=

: fkiego y

: Słowień

: fkiego. (-) gdzie one słowá. [Tyn archyn ho. ti](#)

28: [kæ lalo hymin](#)/ ták przełóżyli/ Początek ze

29: y mowię wam. Co mieli przełóżyć/ Naprzod

30: co y mowię wam. Albo ták/ Co zpirwu mo=

31: wię wam. Bo tu [Tin archin](#)/ nie ieft [nomen](#)/

32: ále [aduerbium](#)/ iáko to obaczył mąż wielce

33: vczony **Laurentius Valla**/ á po niem **Erafmus**

34: [Roterodamus. Caftalio. Beza](#). y ini. Omy=

lili

strona: c2

ná nowy teftáment.

1: lili fię też ciż oba/ choć mądrzy tłumacze/ w=

2: Dzieiách Apoftółkich/ Bo w Rozdz: 5. fałzy

3: wie ono przełóżyli:(*marg*)

- ⌘ Tychże
- ⌘ tłumá=
- ⌘ cżow o=
- ⌘ myłká. (-) **Anania**/ Przecz napełnił
- 4: Szátan ferce twoie żebyś zełgał Duchowi
- 5: świętemu? Lecz mieli przełożyć/ żebyś łgał
- 6: Ducha świętego: ponieważ Lukafz ś: nie na
- 7: piłał/ **Tô pneûmati hagio**, Lecz **Tô pneûma**
- 8: **tô hâgion**. Bo Anánias nie duchowi święte
- 9: mu ále ducha świętego kłámał/ gdy fię tá=
- 10: kim być pokázował/ iakoby ducha ś: miał/
- 11: y za iego pobudzeniem dworzec przedał. I=
- 12: ne omyłki tych zacnych tłumáčżow mijam/
- 13: ktorym fię iednak nie dziwuie/ że fię ná kil=
- 14: ku mieyfcách łpotknęli/ gdyż przyzwoita lu
- 15: dziom omyłác fię/ więcey fię niektorym ni=
- 16: nieyłzym dziwuie/ ktorzy nie znieobaczenia/
- 17: ale vmyślne pímo święte przekłádáiąc fał
- 18: łzuią: á zwłázcżá **Theodorus Beza**/ (*marg*)
- ⌘ **Theodo=**
- ⌘ **rus Beza**
- ⌘ vmyśl=
- ⌘ nie pi=
- ⌘ łmo ś:fał
- ⌘ łzuię. (-) Ten ono
- 19: mieyfce v Iohaná ś: wpirwem liście wroz=
- 20: dziale 4. wirfzu 2. tak ná Láćinłki ięzyk prze
- 21: łóżył: **Omnis łpiritus qui cōfitetur Iesum Chri**
- 22: **łtum in carnem veniffe. ex Deo eft**. To ieft/
- 23: Włzelki duch ktory wyznawa ze **Iesus Chri=**

24: **ftus** w ciało przyšzedł/ z Bogá ieŃt. Lecż A=
25: poŃtoł ták po Grecku nápiŃał/ WŃzelki duch
26: ktory wyznawa że **Iefus ChriŃtus** wćiele przy
27: Ńzedł zć: Nie wćiało. Bo nie nápiŃał/ **eis farka**/
28: ále **en farki**. A nie tylko słowá/ ale y rzecz fá
29: má iáŃnie pokázuie/ że to fałŃz co **Beza** prze=
30: łóżył. Bo a iákoż miał **Iefus ChriŃtus** w ciało
31: przychodźić/ gdyż choćiażby wedle Homou=
32: Ńianow Ńyn Boży przed národzeniem z Má=
33: riej był/ prz[e]dŃię by áni IefuŃem/ áni Chri=
34: Ńtem mogł być/ poniewaź mu to imię **Iefus**/

c ij

áz o=

strona: c2v

Przedmowá

1: áż ómega dnia po národzeniu dano/ **Chri**=
2: **ftufem** teź ábo pomázáŃcem być niemogł/
3: Bo nielza Boga námázywáć/ gdyż to ná=
4: mázánie nic inego ieŃt/ iedno wżyczenie da=
5: row. A iákoż by miał kto dárow Bogu wie
6: cznemu á prawdziwemu wżyczáć? Przeto y
7: LácínŃki y SłowieŃŃki Tłumácz dobrze prze
8: łóżyli: Wćiele/ á nie wćiało. Nie żeby y **Be**=
9: **za** nie rozumiał tego/ ále że ledá zkąd pod=
10: por błędowi Ńwemu Troyczáckiemu Ńzuka. (*marg*)
: Ob-iá. 21
: wirŃz 22. (-)
11: Ták y w Ob-iáwieniu one słowa fałŃzuie/
12: Bog wŃzechmocny koŃćiołem iey (rozumiey
13: Ierozolimy) y báran. Bo ták po Lácínie
14: przełóżył/ Bog wŃzechmocny koŃćiołem iey

- 15: ieft/ to ieft báran. Y to nie dla czego inego
- 16: fáłfzuie/ iedno chcąc aby wízytcy wten błąd
- 17: lezli/ wktorem łam leży. To ieft/ áby wízyt
- 18: cy łyná Bożego zá tegoż Bogá wízechmo=
- 19: cnego poczytali/ ktory ieft Bog łtworzy=
- 20: ćiel wízech rzeczy: Co ieft czártowłki fáłz.
- 21: Ieft tákich omylnych przekłádow v Bezy
- 22: niemáło/ ále ie dla przedłuzenia opułzczam.
- 23: Godziłoby fię też tu y o nałzych Polłkich Tłu
- 24: máczołh nieco przypomniać. Bo iuż z łalki
- 25: Bożey mamy iych y kilká ná Nowy tełta=
- 26: ment. wízákże mało nie wkázdem tę wáde
- 27: baczę/ że wiele słow (áč dla wyrozumienia
- 28: zda fię dobrze) przydawamy. Krolowiecki=
- 29: by tełtáment miedzy wízemi miał przodek/
- 30: gdyby iy był iego Tłumácł Stániłáw Mu
- 31: rzynowłki(*marg*)

: Nowe^g

: Tełtá=

: mentu

: Krole=

: wieckie^g

: tłumácł

: Stáni=

: sław

: Murzy=

: nowłki z=

: Sufzyc. (-) mogł drugi raz przepátrzyć á wy

32: dáć/ Bo był młodzienciec nie ledáíáko w-ię=

33: zyku Greckiem vczony/ acł po Polłku grubo

34: mowił y piął/ áleby to był czas wypolero=

wał/

strona: c3

ná nowy testáment.

1: wał/ gdyby była wola Boza z śmiercią nie=

2: vprzedziła. Krákówskich lepak Biblij y No

3: wych Testámentow Tłumáczowi rychło

4: miftrz vmárł/ iako mowią. Znać że y Lácín

5: skiego ięzyka niewiele vmiał.(*marg*)

: Kráko=

: włkich

: Biblij

: tłumá=

: cza nie=

: doucze=

: nie. (-) Weyrzy tylko

6: w-iego przekład naydziełz fię czemu śmiać/

7: álbo rádźzey czego żałować. **Olibanus** v nie^{go}

8: ftog/ **Publicanus** iáwnogrzełznik/ **Pharifæus**

9: licemiernik/ **Pœnitentia** pokutá/ **Oleum** o=

10: ley/ **Latro** lotr/ **Presbiter** y **Sacerdos** (iedno

11: to v niego) kápłan/ **Ecclesia** y **Templum** (y to

12: wedle niego iedno) kościół/ **Scandalum** po=

13: gorśzenie/ **Murmur** rumrycht/ **Hæreticus** ká=

14: cerz/ (to iest koń zuchwały) **Scribæ** szkribo=

15: wie/ **Adorare** y **Laudare** (iedno to v niego)

16: chwalić. Ale kto to przeliczy/ iáko on wiele

17: ledá iáko á práwie mnichowfkie przekłáda.

18: Acz fię ia Leopolićie ták sławnemu człowie

19: kowi więcey niż mnichowi dziwuie/ że fię

- 20: pod-iaŵfzy tego przekłádu popráwić/ tych
21: ták szpetnych á práwie dziećinnych omyłek
22: nieobaczył/ á przed fię o niem Drukarz bez=
23: piecźnie do nawyżfzey zwierzchności piŵząc(*marg*)

: Do Kro=

: lá Augu

: íta wof=

: fiárow=

: nem li=

: ście. (-)

- 24: świadczy że tey pracy zdołał: Ale iáko zdo=
25: łał Oto y ztych słow/ ktorem ztego przekłá
26: du położył/ możelz wyrozumieć. Iákie po=
27: dobieńftwo pieca do ftogu? álbo mytniká
28: do iáwnogrzelzniká? Musieli ci obá y **Ca**=
29: **tholikona** onego fwego nie czytać/ nierzkąc
30: **Calepina** álbo **Gefnera**. Ná oftátek/ czemu
31: do Czeŵskiego przekłádu nie weyrzeli/ żeby w
32: taką háńbę nie wpádli?(*marg*)

: Czeŵka

: Biblija. (-) Lecż náfzy mili kŵię

33: za Kolleijaći wolá ledá co ná fwoię wieczną

34: háńbę ná papir mázác/ niźfię czego **dobre**^{g^o}

c iij

od Ka

strona: c3v

Przedmowá

- 1: od Kácerzow (ták oni wierne zową) náu=
2: czyć. Ale fię do fwego przedfięwzięcia wroc
3: my.
4: Obiecałem też tu nieco o księgach Nowe

- 5: go przymierza dać znać/ wktoremby ięzyku
- 6: prawdziwŕze były/ albo ŕzczyrŕze. Bo iáko
- 7: fię wyŕzey mowiło/ Iedni drugim przyga=
- 8: niáią. Láciniy Grekom/ á Grekowie y
- 9: Słowiánie Lácinikom. Naprzod tu ná fię
- 10: wyznawam/ zem dłuŕo wtem błędzie był/
- 11: mnimaiąc żeby Greckie księgi były ze w=
- 12: ŕzech na prawdziwŕze/ A do tego mię ono ciá
- 13: gnęło/ że Apoŕtołowie wŕzytcy (oprocŕ Mát
- 14: theuŕza) tym ięzykiem piŕali/(*marg*)
- : Apoŕto=
- : łowie po
- : Grecku
- : piŕáli. (-) alemfię wielce
- 15: mylił/ iako fię ielŕcze y do tąd niektorzy y z=
- 16: wiernych mylą. Iákoŕ przedfię prawdáby
- 17: to byłá/ że nád Greckie księgi niemogłyby
- 18: być prawdziwŕze/ gdyby ták ŕzczyre były y
- 19: teraz/ iáko ná on czás zprzodku/ gdy ie ŕwię
- 20: ci Apoŕtołowie nápiŕáli. Lecŕ iŕ fię ináczey
- 21: náyduie/ iuŕ ono wniwecz. Bo teraz Grec=
- 22: ŕkie księgi nie iedno nád ine nie ŕą prawdzi
- 23: wŕze/ ále y owŕzem ŕą na fałŕzywŕze.(*marg*)
- : Przecŕ
- : księgi
- : Greckie
- : fałŕzyw=
- : ŕze niŕ
- : Láciń=
- : ŕkie. (-) Przyczý

- 24: ná tego ielt tá/ iż wŕzytcy iákmiarz Herety
25: kowie y Grekowie byli/ y w Grecyi pow=
26: Itawáli/ y tám mieŕzkali. A choć też ktory nie
27: Grek był/ przedfię Greckiego ięzyká vzy=
28: wał.(*marg*)
- : Grecki
- : ięzyk
- : przed lá
- : ty ŕzero=
: ki. (-) Bo ten ięzyk ná on czás máło nie po
29: wŕzey ziemi pánował/ począwŕzy zá Aleklán
30: drá Mácedońŕkiego áż minawŕzy czály Kon
31: Itántyná Cefárzá/ y inych/ że też Eiptczy=
32: cy/ Sámáritowie/ Afrowie/ y ini mnodzy
33: narodowie fwe ięzyki porzućiwŕzy zá tenfię
34: byli chwyćili. Poniewáż przeto ięzyk Grec=

ŕki tak

strona: c4

ná nowy teŕtáment.

- 1: ŕki ták ŕzeroko zá Apoŕtołow y po Apoŕto=
2: lech pánował/ á Heretykowie/ tym á nie
3: innym mowili y piŕfali/ tedyćfię lámo ŕkázuię/
4: że oni to fałŕzerze nie w-inem ktorem ięzyku/
5: ále wtem ktorego vzywali/ piŕmo ŕ: fałŕzo=
6: wáli. Zás Láćinicy poniewáż tylko iednę
7: Homoufiańŕką fektę trzymáli/ á ktemu nie
8: tak byŕtrych rozumow byli/ ták też niero=
9: wno mnief v nich Heretykow powŕtawáło.(*marg*)
- : Láćin=
: ŕkie ŕtáre

⌘ księgi

⌘ prawdzi

⌘ wŕze. (-)

10: A ták iáwna rzecz ieft/ że piŕmo ś: muŕi być

11: w-ich ięzyku ŕzczyrŕze y nie ták náruŕzone/

12: iáko kiedy w Greckiem. A iż to tak ieft/ z=

13: tąd obaczyć Inádnie moŕesz: Piŕze Tertulli=

14: an dawny a wzięty mąż o Márkionie Here

15: tyku/ że wiele mieyŕc w piŕmie Nowego te=

16: ŕtamentu powiŕzował/ miedzy ktoremi y o=

17: no 1. Korinth: 15. w wirŕzu 47. Bo co był

18: Apoŕtoł nápiŕał/ Wtóry człowiek zniebá nie

19: bieŕki/ to Márkion miáŕto tego nápiŕał/ Wto

20: ry człowiek ŕam Pan zniebá. Popátrzayŕe te

21: raz y do Greckich y do Laćinŕkich ksiąg/ a

22: obacz ktore z nich Markionow fałŕz/(*marg*)

⌘ Greckie

⌘ księgi

⌘ fałŕz

⌘ Márkio=

⌘ now wŕo

⌘ bie máią. (-) a ktore

23: Apoŕtołŕką prawdę máią. Lecŕ wŕzem ia=

24: wno/ że to mieyŕce y teraz ták ieft w Láćin

25: ŕkich księgach/ iako ie od Páwłá być nápiŕá=

26: ne ŕwiadczy Tertullian. Zás we wŕzech Gre

27: ckich ták to ŕtoi/ iako ie tenŕe mąż przez

28: Márkioná powieda być z fałŕzowane. Ten=

29: że Tertullian piŕze/ że tento Heretyk do o=

30: nych ŕłow ś: Páwłá (wliŕcie do Thesálon:

31: wtorem/)(*marg*)

: 2. Thes:2

: wirfz 15. (-) Pana Iefufa zábili y Proroki/

32: przydał to słowko SWOIE/ ábo włafne:

33: ktore słowko bárzo iego błędowi służyło.

34: Lecz go y teraz Láćinłkie kšięgi niemáią/ á

c iiij

wkaż=

strona: c4v

Przedmowá

1: wkáżdych Greckich ieft. Y wiele inych fał=

2: łzow Márkionowych máią w łobie kšięgi

3: Greckie/ w Láćinłkich lepak tylko ono od

4: Márkioná mamy/ 1. Korinth: 10. Nie kuś=

5: my Chriftufá/ á v Lukafzá/(*marg*)

: Luk: 3.

: wirfz 23. (-) Iáko mnimano.

6: One teź słowá do Modlitwy páńłkiew przy

7: dáne/ Iź twoie ieft kroleftwo zć: we włzech

8: Greckich Ewán-ielich łą/ á Láćinłkie (mo=

9: wię o łtárych) tey przyłády proźne. Tákze

10: ono mieyłce 1. Timoth: 3. wirfz ołtáteczny

11: nierowno lepiey Láćinicy máią. Ale o tem

12: włzytkiem małz w Przypíłkoch. Nie tylko le

13: pak Greckie kšięgi niektore słowá przyda

14: wáią/ ále teź czálem potrzebne rzeczy á pra

15: wdziwe opułzczáią. Iáko w onych słowiech

16: An-ielłkich(*marg*)

: Greckie

: kšięgi

: złe ono

⌌ mieyſce

⌌ v Luk: w

⌌ Rozdz: 1.

⌌ wirſzu 35

⌌ máią. (-) =Duch ſwięty znidzie ná cię/ á ſi=

17: ła nawyzłżego zásłoni tobie/ dla tego też to

18: co fię národzi zciebie ſwięte zc: Greckie kſię

19: gi opuſzczáią te dwie ſłowká/ zciebie. Lecż

20: pewna rzecz że ie przed tem one ſtare kſięgi

21: miály. Bo ie nie iedno **Epiphanius** y **Tertul=**

22: **lianus**/ ále y on ſtáry **Irenæus** przywodzi/(*marg*)

⌌ **Irenæus**

⌌ lib: 3 ca: 26 (-) y

23: we wſzech fię kſięgach Lácínſkich czytáią.

24: A ták iáwna rzecz/ iż áczkolwiek y Lácín=

25: ſkie kſięgi bez omyłek nie ſą/ wſzákoż niero=

26: wno ſzczyrſze ſą y prawdziwſze niź Greckie

27: y niź Słowienſkie. Co nie przeto mowię że=

28: bych Greckie kſięgi odrzucáł/ ále oto idzie

29: áby práwdá mieyſce miála. Znam to/ że z=

30: Greckich kſięg wielki pożytek ieſt.(*marg*)

⌌ Greckie

⌌ nowe te=

⌌ ſtámen=

⌌ ty/ bár=

⌌ zo poży=

⌌ teczne. (-) Bo y

31: nie wſzytko pokáżono/ y ktemu znácznieyſza

32: ieſt rzecz w onem ięzyku: wktorem iá nápi=

33: ſano/ niź w onem do ktorego iá przelano. A

34: le żeby wedle Greckich ksiąg miały być Lá

ćinłkie

strona: c5

ná nowy testáment.

1: ćinłkie nápráwowáne/ tego żaden mądry nie rzeczé.

2: Co lię słowieńského przekłádu dotyczé/

3: temu też ia nie tylko niegánie/ álefię wniem

4: wielce kocham. y owłzem y to wyznawam/

5: żem lię zniego wiele náuczył:(*marg*)

: Słowień

: łki prze=

: kłád w=

: łzem Sł[o]

: wiánom

: potrze=

: bny. (-) A ták lię mi

6: zda/ że wżytcy Słowieńského náżego ná=

7: rodu ninieyłzy y potomni Tłumácze/ bądź

8: Polacy/ bądź Ruřacy/ Kárwathowie y Cze

9: chowie/ którzyby Nowy testáment chćieli

10: przekłádác/ poki tego przekłádu dawnego

11: łwego dokłádác lię nie będą/ tedy łnać nie

12: we wżytko iákoby miało być tráfiá. Ale o

13: tem gdzie indzie da Bog łzerzey. Teraz to

14: tylko mowię/ że ten przekłád zá wielkiby

15: łkarb włzem Słowiánom łtał: ále což po tem

16: gdy o nim iedni nie wiedzą/ (iáko Czechowie

17: y Polacy) á drudzy go nieprawie rozumieią/

18: iako Ruřacy/ Mořkwičzy i ini?) Acžkolwiek

19: lepak ták dobry á potrzebny ielt/ włzák=

20: że nádeń dáleko prawdziwŷy ieft Lácín=
21: fki przekład. Bo Słowieńfki przekład znác że
22: nie práwie rychło przełożon/ To ieft/ áż ná
23: on čás gdy iuż w Greckich księgach niemá
24: ło fałżu było/ Lecż Laćinŷki przekład iefli
25: nie zá Apoštołow/ tedy rychło po nich vczy=
26: nion. To tu dla tego przypominam/ że nie=
27: dawno ieden ku niektoremu wielkiemu Pá=
28: nu piŷząc/ księgi Słowieńŷkie náde wŷytkie
29: co ich ná ŷwiećie wynioŷł/ twierdząc/ iáko=
30: by nád nie/ prawdziwŷych nie było. Lecż fię
31: bárzo omylił. Powieda tám/ że Lácínicy księ
32: gi fwoie/ dla cudney mowy pokázili/ Ale
33: Słowieńŷkich práwi nie było komu kázić/

c v

Bo/ po=

strona: c5v

Przedmowá

1: Bo powieda/ Popi fą y byli głupi y fámi nie
2: rozumieią co cztą. Ták on mowi/ á tego nie
3: wie że głupi rychley kázi. Bo gdy czego nie
4: rozumie/ mnima żeby fię omylił piŷarz/ y
5: chcąc popráwić/ kázi. Ale żebyŷ o tem nie=
6: wápił vkażęc to na oko/ wliŷcie ŷ: Páwłá
7: do Korinth:(*marg*)
: 1. Kor:6.
: y 10. mie=
: fce wksię
: gach Słó
: wieńŷkich
: fkáżono. (–) wZacząle 135. y wZacząle 146.

8: áza nie ták ono mieyfce wpołpolitych księ=
9: gach nápiáno/ Wśiemi let fut? Iakoby w=
10: siedmi lećiech/ áno ma być/ Wśia mi let fut/
11: iáko w Moskiewfkiem Apoštole/ ábo Wśiá
12: mi lepa fut/ iáko v Skoriny. To iest/ Wfzy=
13: tko mi fię godzi. Ono też mieyfce 1. Korint:
14: 8. wirfz 6. wtem to przekładzie známieniće
15: z fałzowano. Bo do onych słow. Nam le=
16: pak ieden Bog oćiec/ zktorego wfzytko zć:
17: wkáżdych Słowieńfkich księgach y pińanych
18: y drukowánych tak przyfádzono/ y ieden
19: Duch ś: wktorem wfzytko/ y my wniem zć:
20: Iest tego po części wtych to księgach/ ále=
21: by fię przedłużyło. Ktoby mnie niewierzył/
22: niechże czyta drukárzow Moskiewfkich/ (kto
23: rzy tu iuż v nas od kilka lat fą/) obmowę
24: przy Apoštole ná końcu. Tám naydzie/ iż
25: wielki ksiądz Moskiewfki Iwan gdy Kozáń
26: wziął/ á kościołow tám nábudował/ kazał
27: prawi ná tárgoch nakupić ksiąg do onych
28: nowych kościołow/ lecz máło było dobrych/
29: bo wiele było pokáżonych od pińarzew nie=
30: náuczonych/ y dlá te^{go}/ prawi/ wielki ksiądz
31: porádziwfzy fię Metropolitá/ kazał druk
32: fpráwić/ y drukárniá zbudowác/ aby ták
33: księgi fpráwnie wychodziły.(marg)

: Ksiądz

: Moskiewskie

: wski

: przecz

: druk

: sprostować

: kazał. (-) Oto widzisz że

34: księgi pokazane są od pisarzy. Podobno

mi sprostowa-

strona: c6

o nowy testament.

1: mi sprostownik rzeczy/ Były pokazane/ ale już

2: sprostowane. Odpowiem/ ządaj od kogo

3: sprostowane? Wiem że świeżo a mniejsze

4: błędy oni to drukarze (iako mi sąmi powie-

5: dali) z starych ksiąg sprostowali/ ale one sta-

6: re Markionowe/ Homofiańskie y innych He

7: retyków fałszywe/ nie z Moskiewskiej kazny

8: ksiąg sprostować/ ani to jest głowy Iwana

9: Theodorowego/ y Pietra Timotheowego

10: Mscislawca. Uczynili ci co mogli/ za cośmy

11: im winni/ ale to bardzo małe rzeczy tylko

12: początki. Przedmiej rzeczy w piśmie Apostol-

13: skiem/ to jest y w listach y w Ewangeliiach

14: Słowiańskich o Moskwie Drukowanych/

15: (choć je nad zamiar mojej sprostownik wychwa-

16: la) jest wiele y omyłek y przypadki.(marg)

: Księgi

: Słowiań-

: skie wie-

: le fałszywe

: w sobie

: mają. (-) Iako masz

17: ono w Lukaszu/ y był Iosef y matka jego dzi-

18: wuiąc fię/ A po niżey. A nie porozumiał Io
19: Ief y mąc iego/ zć: Także com teraz przypom
20: niał/ y ieden Duch święty/ wktorem wły=

21: tko. Tákże ono przy modlitwie/ Iż twoie
22: ieft kroleństwo/ y moc y sławá. Iefzcze ono
23: Bog z-iáwił fię wćiele. Y ono do Efezian/
24: Bog włytko stworzył Iefusem Chriftem. zć
25: Widzisz iákíe wielkie fałsze w Słowieńfkich
26: księgach y ná Mořkwie drukowánych/ od
27: ktorých włytkich Lácińskie łtare księgi są
28: wolne? (*marg*)

: Księgi

: Lácin=

: fkie od

: fałzu

: Markio=

: nowego

: wolniey=

: łze. (-) Niepotrzebnie przeto on ifty wo=

29: łá ná Lácińskie księgi/ y nie słuźnie nád nie

30: Słowieńskie wywyłza/ Ma być Chriřtiańka

31: rzecz/ Ták/ ták/ Nie ták/ nie ták. Co nie dla

32: tego mowie/ żebych Lácińskie księgi zá pra

33: wie prawdziwe miał/ w ktorýchby żadnego

34: fałzu nie było/ Iużem wyłzey powiedział że

łnac

strona: c6v

Przedmowá.

1: łnac niemáľz ná łwiećie ni iednych ksiąg prá

2: wie łzczyrych/ ále to tylko mowie/ że La=

3: ćinłkie kłięgi mniej fałzu máią. A ktore má
4: ią/ tedy nie ták łzkodliwe.
5: Za ćzwartą rzecz obiecałem powiedzić/
6: zkađ á iáko mogą być piłmá Apołtołłkie/ ná
7: práwione. Bo było ludzi vczonych niemá=
8: ło/ ktorzy fię oto kułili iákoby wto vgodzić
9: mogli/ ále nie włzytcy temu zdołali. Bo ie=
10: dni z Greckich kłięg chćieli Láćinłkie náprá
11: wować/ á drudzy z Láćinłkich poprawowáli
12: Greckich. Trzeći lepak z łtárych kłięg y z=
13: Greckich y z Láćinłkich chćieli tego dokázác.
14: Lecż te włzytkie do tego połłtepkie nie prá=
15: wie łá (iáko fię mnie zda) dołtáteczne. Bo
16: naprzod nielza Greckich kłięg z Láćinłkich
17: nápráwować/ ponieważ y w nich łá fałłze/ a
18: dáleko mniej zGreckich godzi fię Láćinłkich
19: popráwować/ gdyż łáme łá fałłzywłze. Co fię
20: też łtárych kłięg dotycze/ widzę by niewiem
21: iáko łtare kłięgi były/ tedy niemogá być
22: łtárlze tyłłacá lat/ iako to káždy z **Cegera**
23: wyrozumieć może/(*marg*)
: Nicolaus
: Zegerus
: in Epa=
: northo=
: tis pero=
: **ratione.** (–) ktory ácz fię ztáđ prze=
24: chwala/ że miał do napráwy Nowego tełta
25: mentu nád ine Cáłtigatory kłięgi łtárlze/
26: włzákże zá na łtárlze kłáđzie ktorym było

- 27: dziewięć set lat/ y nieco więcej/ Rozładzże/
28: mogli z takowych ksiąg co iym tyśiąc lat/
29: naprawić księgi dziśiey[ze doftátecznie/
30: gdyż to pewna że Márkion iákmiarz wpuł=
31: tora ftá lat tylko po Pánu Iefusie był. Ho=
32: moufianowie też wnet po tem náftali. Pra=
33: wdá też ieft/ że **Iræneus** ftáre księgi przekła=
34: da nád nowo pi fáne/(*marg*)

: Irenæus

: contra

: valenti=

: nianos

: libro 5.

: Eufeb:

: hiftoriæ

: Eccle: lib:

: 5. cap: 8. (-) ále to ná on czás waży

ło. Bo

strona: c7

ná nowy teftáment.

- 1: ło. Bo zá niego ielzcze mogły być fáme one
2: księgi/ ktore Apoftołowie fámi/ albo iych
3: vczniowie/ pi fáli. Teraz my iuz tákich mieć
4: niemożemy. Acz przeto ftáre księgi przeciw
5: świeżem omyłkam bárzo fá potrzebne/ ále
6: nie iuz ná tem dofyć.(*marg*)

: Iáko á

: zkąd mie

: ícá poká

: żone ná=

⌘: **prawić.** (-) Przeto ku doftátecz=
7: nemu a pewnemu pífmá Apoftolſkiego ná=
8: práwieniu/ naprzod potrzebá žebyś pátrzył
9: mieyfćá w piśmie ś: podobnego onemu kto=
10: re maſz za podeyrzáne. Iáko ono mieyfće v
11: Mátth: w Rozdz: 8. ná wzor mieć możefz/
12: ktorefmy wyſzey przypomnieli/ gdzie Gre=
13: ckie kſięgi y Słowieńſkie máią/ że ftádo ſwi
14: ni dáleko było do Ieufá/ zás Lácinſkie má=
15: ią/ nie dáleko. A ták chcefzli wiedzieć ktore
16: kſięgi prawdziwſze fą na tem mieyfću/ wey=
17: rzy do drugich Ewán-ieliftow/ gdzie tęż hi=
18: ftorią wypifuią/ á hnet obaczyfz że Márek
19: y Lukafz ták to nápiſáli/(*marg*)

⌘: **Már: 5.**

⌘: **Luk: 8.** (-) Było lepak tám v
20: gor (álbo przy gorach) ftádo ſwini wielkie:
21: Co iefli támże ono ftádo było/ tedyć nie dá=
22: leko. A ták iáwno że y v Grekow przed tem
23: było nápiſano/ **Ouk Makran.** To iefť/ nie dá
24: leko/ ále po tem zá niedbáłością piſárze
25: słowko **Vk/** przeftąpili/ A iż iefzcze to słow
26: ko **Vk/** wGreckich kſięgach było/ gdy Lá=
27: ćinſki tłumácź przekłádał/(*marg*)

⌘: **Laćinſki**

⌘: **tłumácź**

⌘: **ftárfzy**

⌘: **niż Sło=**

⌘: **wieńſki y**

⌘: **dla tego**

⌌ Lácínfki

⌌ przykład

⌌ prawdzi

⌌ wízy. (-) przeto ie przelo=

28: żył/ zaś Słowieńfki tłumáč ponieważ po=

29: tem nierychło przekłádał/ przeto iż go iuż

30: niebyło/ tedy też on iáko zátał/ przełożył. A

31: nie iedno to o tem mieyfcu/ ále iákmiarz y

32: o káżdym maż rozumieć. To ieft/ Ponieważ

33: Lácínicy iefzcie ná on čás z Greckiego ię=

34: zyká ná fwoy/ pímo Apóstołfkie przełożyli/

gdy

strona: c7v

Przedmowá.

1: gdy go iefzcie Heretykowie nie byli z fałzo=

2: wáli/ tedyć muśiáło być fczyrfze niż v Sło

3: wian/ ktorzy toż pímo nierychło na fwoy

4: ięzyk przełożyli. Tákże v Márká w 16. wirfz

5: 2. rozno píszą/(*marg*)

⌌ Mieyfce

⌌ v Már:

⌌ w 16. wir

⌌ ízu 2. fka=

⌌ žone. (-) Bo wpołpolitych kśiegach y

6: Greckich y Lácínfkich y Słowieńfkich ták

7: ten wirfz nápián/ A bárzo rano pirwego z=

8: fábbátow przyfzły na grob gdy wzešlo słoń

9: ce. Lecż ítare kśięgi Lácínfkie y Greckie da

10: wno przed tem ták miály/ gdy iefzcie nie w=

11: zefzło było słońce. A ták iefli chcefz wiedzieć

12: prawdę weyrzy do drugich Ewan-ieliftow/
13: vyrzyłz ze dzisieyſze księgi omylnie to miey
14: łce máią. Bo Máttheufz ták piſze/ Gdy dnia
15: ło ná ieden (albo ná pirwſzy dzień) tegodniá
16: przyſzłá Mária zc: Gdy práwi dniáło/ nie
17: gdy słońce wzeſzło. Lukafz teſz ták piſze/ ná
18: głębokiey zorzy. Iohan lepak iefzcze dokłá=
19: dniew mowi/ gdy iefzcze ciemność była/ przy
20: ſzłá Mária zc: Ná oſtátek ſam Márek był=
21: by fobie przeciwny/ ieſli byſ to mieyſce we=
22: dle ninieyſzych ksiąg czytał. Bo ták piſze/ A
23: bárzo ráno iednego ſábátu przyſzły do gro=
24: bu/ Gdzie mowi/ bárzo ráno przyſzły/ zga=
25: dza ſię z onemi drugiemi Ewán-ieliftámi/
26: ktorzy mowiá/ Gdy dniáło/ álbo ná głębo=
27: kiey zorzy/ álbo gdy iefzcze ciemność była/
28: ále gdzieby záſ mowił/ gdy słońce wzeſzło/
29: tedybyſię/ áni zdrugiemi/ áni z ſobą niezgo=
30: dził. Przeto ták mamy to mieyſce czytáć/
31: Gdy iefzcze nie wzeſzło było słońce.(*marg*)

: Albo

: gdy iefz=

: cze w=

: ſchodziło (-) Iáko to

32: obaczył **Theodorus Beza**.

33: Drugá drogá ku nápráwieniu piſmá ſ:

34: ieſt piſmo ſtárych Theologow/ hiſtorikow [*brak karty c8 - jest w egzemplarzu WBC*]

y wſzech

strona: d

1: byłą/ przeto mi y to było nie wolno. A tak
2: profzę/ on to przekład miey zá cziy chcéz/ ie=
3: dnoby nie zá moy. Ten któryć tu oto poda=
4: wam zá moy znam/ Bo nie iednom ono cu=
5: dze odmiány **znie**^{g0} wyrzucił/ álem też y fwe=
6: go onego przekładu póciołał. Bom naprzod
7: rzadko włafności ięzyká **Ebreyfskie**^{g0} y Gre=
8: **ckie**^{g0} (co vcżoni Ebraifmami a Hellenifmá=
9: mi zową) zoftawował/ y nie takem fię bár=
10: zo słow trzymał: Acz mi to niektorzy zbrá=
11: ćiey zá złe máią. Iáko na wzor zem w Már=
12: ku nie przełożył. Pokáyćiefię á wierzćie =wE=
13: wán-ielion.(*marg*)

: Mar: 1.

: Włafnie

: wEwán

: ielionie/

: Bo tam

: w Grec=

: fkiem nie

: eis to E=

: uangeli=

: on/ ale

: en to Eu=

: **angelio**. (-) iáko náfz Słowiánin przełożył.

14: Bom ia nápiłał profto/ wierzćie Ewán-ie=

15: lionowi. Nie znieobaczenia Słówká Gre=

16: ckiego **EN**/ ále żebych tak znáczniey lámę

17: rzecz wyráził/ iáko też y Lácínfski Tłumácz

18: uczynił/ który także przełożył. *Credite Euā=*
19: *gelio*/ nie *Credite in Euangelio*. Naydziefz
20: tego wtem moiem przekładzie niemało/ To
21: ieft/ żem niekiedy nie słowo słowem prze=
22: kładał/ wżákże tylko tám/ gdzieby ináčzey
23: rzecz nálzá nie ćirpiálá. Y to ztákim obwá=
24: rowánien/ że takie przekładanie támże ná
25: kráiu znáčzę/ y zaráz włáśnie przekładam/
26: Oprocz niektorych mieyfc nieşzkodliwych:
27: A zwłászczá że kráie ćiálne prze şkromnoć
28: kşiążek. Tom dla tego ták uczynił/ áby y
29: pímu *şwięte^{mv}żadne^{go}* vblizenia álbo gwał=
30: tu nie było/ y áby fię ták wży czytájących
31: nie obrázáły: ále nawięcey dla tego/ áby káz
32: dy fnádniey poymowác mogł. Bo moie
33: przedsięwzięcie nie to było áni ieft/ żebych=
34: fię zgłádká/ álbo dworną Polşczyzná miá

d

wtak

strona: dv

Przedmowá.

1: wták zacnych á Boşkich kşięgach popifo=
2: wác/ Vmysł záište moy tylko ten był y ie=
3: şzcze ieft/ żebym wtem chwale Bożey/ y zbo=
4: rowi iego/ przynamniey miedzy şwego ięzy
5: ká narodem/ posłużył/ iákoby pímo şwię=
6: te włáśnie á bez ludzkich przyfad (choć nie
7: dwornemi słowy) brzmiáło. Kto fię w v=
8: przedzionych słowkach więcey niź w praw=
9: dziwem przekładzie kocha/ ma one pirwşe
10: sławne przekłady/ niech ie czyta. Tám po=

11: dobno po myśli łwey takie przyłmáki nay=

12: dzie.(*marg*)

: 1. Mo: 5.

: wirfz 32. (-) Iam fię *one*^{g0} zawždy bał y baćfię będę:

13: Nie przyczynifz do tego/ áni vbáwifz od *te*^{g0}.

14: Ono też zbożni czytelnicy niech wiedzą/

15: żem fię nie ledá iáko/ áni bez wiosłá na to

16: morze tłumáczenia puścił/ (*marg*)

: Ktorem

: połtęp=

: kiem ten

: Nowy

: Tełtá=

: ment

: przeło=

: żon. (-) Nie z-iednegom

17: iákiego exemplarzyká/ zásiadłzy nád niem/

18: przekładał/ álem fię ná włze łtrony (iáko mo

19: wią ogládał) Miáłem oko ná Greckie á nie

20: ná iedne księgi/ dokładałem fię Lácínłkich/

21: niezániedbáwałem Słowienłkich: Rádziłem

22: fię rozmaitych Káłtigatorow/ Kommenta=

23: torow/ Theologow/ Hiłtorykow/ y inych

24: włzelákich Autorow álbo piłárzow/ ilem

25: iych ná ten czas dośiác mogł. Doznałem te=

26: go co połpolicie mowią/ że niemáłz tak po=

27: dłych ksiąg zktorychby fię pilny Czytácłz nie

28: mogł częgo nauczyć. Lecłz miedzy włzemi

29: nawięłfzey mi pomocy wtey mierze dodáli/

30: **Laurentius Valla, Erałmus** on Roterodamłki

31: **Martin Luther, Sebestianus Kaftalio, Theodo-**

32: **rus Beza, Nicolaus Zegerus** ácz Antichriftow

33: sługá: A z onych dawnych **Tertullianus, Eu-**

34: **sebius, Epiphani#, Ieronym#**/ y ini niektorzy.

Zá iy ch

strona: d2

na nowy testáment.

1: Zá iy ch świádectwem/ bezpieczniem niekto=

2: re słowá/ abo y wirfze całe od Heretykow

3: podrzucone/ álbo od głupich piárazow/ lub

4: od mędrkow wmieszáne/ powyrzucá: A

5: gdzie co było ábo odmieniono/ álbo wyrzu=

6: cono/ zá pewnemi tychże dowodámi/ náprá=

7: wiłem. Za co iáką łáfkę odniofę/ niewiem/

8: ále wielkie podobieńftwo nie inákłzą/ iedno

9: iáką y przed tem tákowi odnalzáli. Lecż na

10: to málo dbam =*Semel iacta est alea.*(*marg*)

: Polacy

: mowią:

: Wáżono

: żono. (-) Mnie ná

11: tem dofyć/ iż mi moje łumnienie świadczy/

12: zem tego choćiaz iednego á máłego tálántu

13: nie chćiał zákopać/ ale nim przybytek Pánu

14: memu zyřkać. Toż mi też pořwiadcza/ zem

15: tu nic bez słuřznych przyczyn nie odmienił.

16: Ořtátek Bogu polecić. Acżem pewien że tę

17: nářzę pracę lepiej potomni ořádzą.

18: *Iudicium melius pořteritatis erit.*

19: Co iednák nie przeto mowię/ żebych ten

- 20: przekład zá práwie dofkonały miał/ albo zá
21: táki ktoryby żadney poprawy nie potrze=
22: bował. Mam zá to iż táki tłumácZ iefzCze
23: nigdy nie był/ ktoryby wtem y sobie dofyć
24: vczynił. **Erafmus** on wielce mąż biegły pięć
25: kroć/ iefli nie więcey/ fwoy Teftáment no=
26: wy przekládał. **Beza** iuż widzę dwa kroć fwe
27: go poćiofywał. **Kaftalio** trzy kroć/ á przedfię
28: ná ořtátek ták nápiřał:(*marg*)

: Seb: Ca=

: řtal: in

: Defenř: (-)Multa, inquit, cor=

29: rexi & adhuc corrigam, idę non solum amicę

30: monitus, verū etiā acerbius fuggillatus: tantū

31: abest, vt cognitos errores velim pertinacius

32: tueri.

33: Quin & hęc iterū omnes oro, ut fi quos

34: deinceps deprehēderint, mihi significare non

35: grauētur. Erunt enim ad huc diu tū in meis

d ij

tum

strona: d2v

Przedmowá

- 1: tū in aliorū omnium tranflationibus multa,
2: quę meritō reprehendantur. zć: A ták y ia te
3: go o moiem przekládzie nie mowię/ żeby iuż
4: prožen od omyłek był/ chybá to rzec mogę/
5: że nad ine Polřkie przekłady iest řczyřzy/
6: Bo wniem y przyřad mniey/ y iefliřię nie my
7: lę włáfniey przełożon. Więcey o niem řpie=
8: wác nie chcę ániřię godzi.

9: A tu bym już tę Przedmowę zámknął/ ále
10: iż też do pewności piśmá ś: (o którą mi tu
11: idzie) y ono służy/ wiedzieć które są księgi
12: Nowego testámentu pewne/ á które nie pe=
13: wne/ przeto y o tem nieco/ dla fwey bráćiey
14: profítakow/ przypiszę. Bo iáko stárego te=
15: stámentu iedne księgi są o których nigdy
16: nie wątpiono. Których iest 24. Zkąd ie też
17: po Ebreyfku *Efchrim ue arba* zową/ a dru=
18: gie są Apokryfa: Ták też y wnowem testá=
19: menście/ nie wżytki listy iednákiey zdawná
20: powagi/ v onych skoro po Apóstolech świę=
21: tych Christian były. (*marg*)

: *Eufeb: hi=*

: *itor: Eccl:*

: *li: 3.ca: 25. (-) Bo pewni Historiko=*
22: *wie y Theologowie świadczą/ iż pewne pi=*
23: *śmo o ktorem on pirwży súná Bożego Zbor*
24: *nigdy nie wątpił/ to było.(marg)*

: *Ktore^{mv}*

: *piśmu*

: *wierzyć. (-) Náprzod czterzey*
25: *Ewán-ielistów/ Po nich Dzieie Apóstol=*
26: *skie/ Więc 13. listow Páwłowych. świętego*
27: *Piotrá ieden. Iohána ieden. Y ob-iáwienie*
28: *lub Apokálypis. Więcey piśmá grunto=*
29: *wnego oni to nálzy przodkowie nieprzy=*
30: *mowáli. Bo drugie listy zá podeyrzáne mie*
31: *li: Iako list Iákobá ś: Piotrow drugi. Io=*
32: *hánowe dwá ostátne. Listek Iudy ś: y list*

33: do Ebreow. Ktory/ niektorzy Klementowi/

34: drudzy Páwłowi/ infzy Bárnábalfzowi/ in=

fzy A=

strona: d3

ná nowy teftáment.

1: fzy Apollofowi/ przypifuią. Ale to pewna

2: że Páwłá Apoftoła nie ieft/ áni żadnego ine=

3: go Apoftoła. Iáko tego vczeni ludzie dofzli.

4: Ale o tem gdzie indzie/ da Bog/ fzyrzey.

5: To też wiedz czytelniku zem miał wolą w=

6: tem Teftámenćie nowem pewne a grunto=

7: wne pímo ośobno/ á podeyrzáne ośobno po=

8: łożyc/ áby ták káždy przed oczymá miał/ kto

9: remu pímu zgoła wierzyć winien/ á ktore=

10: mu niewinien: Lecż dla Záczał (to ieft dla

11: Słowieńfkich Rozdziałow/ ktorem ná żądá=

12: nie bráćiey miłey znarodu Rułkiego po krá=

13: ioch znáczył) nielzá było tego vczynić. Bo=

14: fię y ták te Zaczála muśiály poniekađ po=

15: miefzác: dla te^{g0}/ że w Słowieńfkich księgách

16: po dzieiach Apoftolfkich drzewiey lifty obe=

17: cne ftoią/ toż dopiro po nich Páwłowe lifty

18: y lift do Ebreow. Przeto ieflibyfmy byli

19: ośobno Apokryfá położyli/ tedyby fię Zá=

20: czała barzo pomiefzály.

21: Owo cię też niech nie obraża áni trwoży/

22: zem po Marku położył Ewán-ielium Io=

23: haná ś: á po nim dopiro Lukafzá. Vczyniłem

24: to dla tego/ áby ták oboie księgi Lukafzá ś:

25: pośpołu były/ y Ewán-ielium y Dzieie: A

26: zwłazczą że też tak chcą mieć **Heinrich Bul=**

27: **linger**/ y ini niektorzy. (*marg*)

: Heinrich

: Bullin=

: ger in A=

: cta cap: 1. (-)

28: Ono mnieyza żem Rozdziały álbo głowy

29: (ktore niektorzy niebácznie Kápitułami zo

30: wą) nie miedzy tekłtem/ ále po kraioch zná=

31: czył. Przyczyná tego tá ieft: áby znáczno

32: było co Duch święty przez Apoštoły piśał/

33: á co ludzie dla rátkunku pámięci przypifo=

34: wali. Náydziełz ták wielkiego prořtaka/

d iij

ktory

strona: d3v

Przedmowá

1: ktory nie ináczey o tych Rozdzialech rozu=

2: mie iedno żeby ie łámi Apoštołowie rořpi=

3: łáli. (*marg*)

: Rozdzia=

: łow

: przed

: tem nie=

: było. (-) Ano iych y zá wieku Ieronimowego y

4: Auguřtynowego y dłuęo po nich nie było/ y

5: owłzem y teraz ácz łą v Grekow/ ále dále=

6: ko ináczey/ y po kráioch ie tákże znáczá/ ia=

7: ko y Zydowie przy Stárem teřtámenie czy

8: nią.

9: Owe znáki () **parentheses** wiedz że łię

10: tu nigdy indziej niekłada/ iedno gdzie kto=

11: re słowko dla fnadnieyżzego z rozumienia

12: przykładam/ álbo gdzie o ktorym wirłzu

13: wąpię/ ále świádectwá niemam żeby pod=

14: rzut był.

15: Pána Bogá Oyca wżego miłóšierdzia

16: profzę/ áby fię iuż zmiłować raczył/ á wży=

17: tki fałże rázem y zksiąg y z ferc ludzkich

18: wykorzenił/ Szátáná (ienż tey łtokłófy ná=

19: íał) pod nogomá náłzemá zdeptał/ á wżytek

20: narod człowieczy z ciemności łprofney wy=

21: wiodłzy do świátła prawdy łwey dopro=

22: wadził/ iákobychmy iego łáme^{go} Bo=

23: gá prawdziwe^{go} znáuki łyná ie=

24: go miłe^{go} znáiąc/ świátobli

25: wie żyli/ y żywot wie=

26: czny otrzymáli/

27: AMEN.

strona: A

(marg)

: Co iełt

: Ewán=

: gelion

: Pátrż w=

: przypis=

: kach ná

: końcu. (–)

ksiega: Matth

rozdział: 1

1: Ewangelion

2: wedle Máttheufzá.

werset: 1

3: **K** Sięgi =rodzáiu(*marg*)

: ál: rodu. (-) Iefu

4: ía Chriřtá/(*marg*)

: Co ieřt

: Iefus/

: tákże

: Chriřtus

: řzukay

: ná końcu (-) řyná Dawidowe=

5: go/ řyná Awrahámowego.

werset: 2

6: Awrahám řpłodziř =Ířaháká/(*marg*)

: Wřafnie

: Ícchaká (-) á Ířahák

7: řpłodziř Íáhákowá/ Íáhákow lepak

8: řpłodziř Iudę y bráćią iego.

werset: 3 Zás =Iu=

9: dá(*marg*)

: wł. Iehu

: dá. (-) řpłodziř =Perecá(*marg*)

: Greko:

: y Lácín:

: Farefá. (-) y Záráchá z Támá=

10: ry/ Perec lepak řpłodziř Checroná. A

11: Checron řpłodziř Ramá.

werset: 4 =Ram(*marg*)

Gr: y Lá

ci: Aram. (-) lepak

12: Ípłodził Hámminádáwá/ zász Hámmi=

13: nádáw Ípłodził Náchfzoná/ á Nách=

14: fzon Ípłodził Szálmoná.

werset: 5 Szálmon

15: lepak Ípłodził Boházá z Rácháwy/ zász

16: Boház Ípłodził Howedá z Ruthy/ á Ho=

17: wed Ípłodził Ífzáiego.

werset: 6 Ífzái lepak

18: Ípłodził Dawidá krolá/ á Dawid krol

19: Ípłodził Solomoná z Vryáfzowey.

werset: 7

20: =Solomon(*marg*)

Zydzi

czytáią

Szłó=

moh. (-) lepak Ípłodził Recháwe=

21: hámá/ á Recháwehám Ípłodził Awijá=

22: má.

werset: 8 Awijám lepak Ípłodził Afę/ áAfa

A

Ípłodził

strona: Av

Ewan:

1: Ípłodził Ioífáfátá.

strona: A3

rozdział: 2

1:

2:

3:

4:

5:

6:

7:

8:

9:

10:

11:

12:

13:

14:

15:

16:

17:

18:

19:

20:

21:

22:

23:

24:

werset: 16

25: Tedy Herod wyźrzawłzy iż nąśmian

26: od Czárnoksięźnikow/ zągniewał fię

A iij

bárzo

strona: A3v

Ewán:

1: bårzo/ połłał á pomordował wśzytkie

2: páchołętá/ ktore (były) w Beth-lehemie/

3: y we wńzech grńnicách iego/ ode dwu lat

4: y niżey/ wedle czáfu ktorego fię był dopy

5: tał od czárnoksiężnikow.

(*marg*)

: Irm: 31.

: Y o tem

: małz przj

: pišek. (-)

werset: 17 (Tedy fie

6: ípełniło co rzeczono od Ieremiałza pro=

7: roká mowiącego.

werset: 18 Głos w Ramie łły=

8: łzan/ nárzekánie/ płáč/ y wrzáfł wielki/

9: Rachel płáčząca =fynow(*marg*)

: Ebr:nád

: fynmi

: łwemi

: po dwa

: kroć (-) łwych niedáła

10: fię wćiefzyć że ich niemáłz.)

werset: 19

11: A gdy łkonał Herod/ oto án-ioł Ieho

12: wy iáwił fię we łnie Iofefowi w Mi=

13: craimie rzekąc.

werset: 20

14: Włtawłzy weźmi pácholę y mátkę ie=

15: go/ á idźi do ziemie Ifráelłkiey. Bo po=

16: márlı ktorzy łzukáli dułze pácholęciá.

werset: 21

17: A on wstawczy wziął pácholę y mátkę

18: iego y przyzedł do ziemie Ifraelfkiey.

werset: 22

19: A gdy wlyfzał że Archelaus krolował

20: nád Iudfką (ziemią) miałto Herodá oy=

21: cá fwego/ bał fię tám isć/ á oznáymienie

22: wziawczy we fnie/ záfzedł wítrony =Gálil

23: fkie. (*marg*)

: Al: Gáli

: leyfkie.

: bo Gáli=

: lea po E

: breyfkú

: Gálil.

: O tem

: też pátrż

: przjpifku (-)

werset: 23 Y przyzedczy wprowadził fię do

24: miałtá rzeczónego Názáret: (áby fię fpeł

25: niło co rzeczóno przez proroki/ iż Názá=

26: reyfkim zwan będzie.)

strona: A5v

rozdział: 4

1:

2:

3:

4:

5:

6:

7:

8:

9:

10:

11:

12:

13:

14:

15:

16:

17:

18:

19:

20:

21:

22:

23:

24:

25:

werset: 21

26: Y poftapi=

wfzy

strona: A6

Matth: 3:

1: wfzy zonad vyrzał drugie dwa bráty/ Iá

2: kobá Zebedeufzowego y Ioháná brátá

3: iego włodzi z Zebedeufzem oycem iych/

4: z fzywájące sieci fwoie/ y pozwał ie.

werset: 22

5: A oni wnet oftáwiwfzy łodz y oycá

6: íwego/ pózli zá nim.

werset: 23

7: Y obchodził wízytkę Gálileą Iefus/

8: vcząc wízkołach iych/ y przepowiedáiąc

9: Ewán-ielion krolestwá/ y lecząc wízelką

10: niemoc/ y wízelką chorobę w ludu.

werset: 24

11: Y wyízedł słuch o nim ná wízytkę

12: =Syryią.(*marg*)

: Po Ebr:

: Aram. (-) Y wodźili do niego wízytki cho

13: re/ rozmáitemi niemocámi y boleściami

14: z-ięte/ y opętáne/ y =lunátyki/ y párálizo=

15: wáte/(*marg*)

: Albo pá

: ducho=

: wáte/ y

: powie=

: trzem ru

: ízone. (-) y vleczáł ie.

werset: 25

16: Y ízły zá nim tłumy mnogie z Gálile=

17: ie y z dzieśiáci miaft/ y z Ierozolim/ y z=

18: Iudeie y z zá Iordania.

(*marg*)

: Roz: 5.

: Záč: 10. (-)

rozdział: 5

werset: 1

19: **A** Vyrżawłszy tłumy wftąpił ná gorę/

20: á gdy śiadł/ przyftąpili kniemu v=

21: cźniowie iego.

werset: 2 Y otworzywłszy vftá

22: Íwe vczył ie mowiac/

werset: 3

23: =Błodzy żebracy duchem/(*marg*)

: Albo bło

: go vbo=

: gim/ (-) że ich ieft kro

24: leftwo niebieskie.

werset: 4

25: Błodzy płaczący/ że ci vciefzeni bę=

26: dą.

werset: 5 Błodzy cífzy/ iż ci odziedzi=

czą

strona: A6v

Ewán:

1: cżą ziemię.

strona: A8

1:

2:

3:

4:

5:

6:

7:

8:

9:

10:

11:

12:

13:

14:

15:

16:

17:

18:

19:

20:

21:

22:

23:

24:

25:

werset: 41

26: A ktoby cię przymusił ná

mię

strona: A8v

Ewán:

1: mię iednę/ Idź znim dwie.

werset: 42

2: Proszącemu cię day/ á od chcącego v

3: ciębie pożyczyc nie odwracay fię.

werset: 43 (marg)

: Záč: 15 (-)

4: Słyszeliście iż rzeczono/ Będziesz mi=

5: łowác bliźniego twego/ á nienawidzić

6: bądźiesz nieprzyacielá twego.

werset: 44

7: Ia lepak mówię wam/ Miłuyćie nie

8: przyációły wálze *(*marg*)

: Gr: modl

: ćie fię zá

: klnące

: was. (-) dobrze czynćie niena=

9: widzącym was/ y modłćie fię zá łzkodzą=

10: ce was/ y prześládujące was.

werset: 45

11: Abyćie byli fynmi Oycá wálzego kto=

12: ry wniebieśiech/ iż łłońcu łwemu dáie

13: włchodzić ná złe y dobre/ y dełzcz łpułzcza

14: ná łprawiedliwe y niełprawiedliwe.

werset: 46

15: Bo iesli miłuećie miłuiące was/ kto

16: rą zapłátę maćie? Aza y celnicy tego nie

17: czynią?

werset: 47

18: Y iesli pozdrawiaćie przyációły wá=

19: łze tylko/ co obfitego czynićie? Aza y cel=

20: nicy ták nie czynią?

werset: 48

21: Bądźćie przeto wy dołkonáli/ iáko Oćiec

22: wálz ktory wniebieśiech/ dołkonály ieft.

rozdział: 6

werset: 1 (*marg*)

: Roz: 6.

1: Zácž: 16. (-)

23: **P**lnuyćie = (sprawiedliwości(*marg*))

1: Niek: kś:

1: máią mi

1: łośier=

1: dzia. (-) wálzey

24: nie czynić przed ludźmi/ żebyście

25: widziani od nich/ iesli bo nie ták/ zaplá=

26: ty niemaćie v Oycá wálzego ktory wnie=

bieśiech

strona: B

Máth. ś.

1: bieśiech.

strona: B2v

rozdział: 7

1:

2:

3:

4:

5:

6:

7:

8:

9:

10:

11:

12:

13:

14:

15:

16:

17:

18:

19:

20:

21:

22:

23:

24:

25:

werset: 4

26: Nie

chay

strona: B3

Máth.

1: chay wyrzucę pręt z oká twego/ á oto

2: bierzmo w oku twoiem?

werset: 5 Obłudniku/

3: wyrzuc pierwey bierzmo z oká twe^{go}/ á te

4: dy przeyrzyłz wyrzucić pręt z oká brátá

5: twe^{go}.

werset: 6 Nie dawaycie świętego póm/

6: nie miećcie pereł wálznych przed świnié/

7: by ich więc nie podeptály nogámi fwe=

8: mi/(*marg*)

: Wł. wno

: gách

: fwych. (-) á obroćiwłzy fię/ by wás nie podrá

9: páli.

10:

werset: 7] Proście á dano wam będzie/ szukay=

11: cie á naydziecie/ kołáccie á otworzą

12: wam.

werset: 8] (*marg*)

: Zác. 21. (-) Bo káždy prószący bierze/ á szu

13: káiący nayduie/ á kołáccemu otwará=

14: ią.

werset: 9] Albo ktory ieft z was człowiek/ kto

15: regoby prósił fyn iego o chleb/ áza by mu

16: dał kámiień?

werset: 10] A ieftliby ryby prósił/ á=

17: zaby węzá dał iemu?

werset: 11] Iesliże przeto

18: wy źli będąc/ vmiecie (dóry) dobre da=

19: wác dziećiom wáńzym/ iáko więcey O=

20: cieć wáńz ktory w niebiefiech da dobrá

21: prószącym go.

werset: 12] (*marg*)

: Zác. 22 (-)

22: Wízytko przeto cokolwiekbyście

23: chćieli áby wam czynili ludzie/ ták y wy

24: czynicie im. Ten bo ieft zakon y prorocy.

werset: 13]

25: Wchodźcie przez wąłkie wrotá/ bo

26: przeftrome wrotá/ y fzeroka drogá wio=

B iij

dąca

Ewan.

1: dąca do ftracenia/ á mnodzy fą wchodzą

2: cy przez nią.

strona: [B5]

rozdział: 8

1:

2:

3:

4:

5:

6:

7:

8:

9:

10:

11:

12:

13:

14:

15:

16:

17:

18:

19:

20:

21:

22:

23:

24:

25:

werset: 21

26: A Iezus rzekł

B iij

mu.

strona: [B5]v

Ewan.

1: mu:

werset: 22 Idz zá mną/ á niech martwi grze

2: bą ńwoie martwe.

werset: 23 (*marg*)

: Zález [!] . 26 (-)

3: A gdy wżedł do łodzi/ ńzli zá nim v=

4: czńiowie iego.

werset: 24 A oto niepogodá była

5: ná morzu/ że łódź tonęła pod wálami/

6: á on ńpał.

werset: 25 Y przyńtapiwńzy (vczńiowie)

7: wżbudzili go mowiąc: pńnie/ zńchoway

8: nas giniemy.

werset: 26 Y mowi im: Co łękliwi ie

9: ńteńcie máło wierni? Tedy wńtawńzy zá/

10: groźił wiátrom y morzu/ y była wielka

11: ćińza.

werset: 27 A ludzie dziwowáli ńię/ mowiąc:

12: Iákowy ieńt ten/ iż y wiátry y morze ńłu=

13: cháią go?

werset: 28 (*marg*)

: Zńcz: 28 (-)

14: A gdy przyńzedł ná drugi brzeg/ do krá

15: iu Gergefeńského. Zábiegli mu dwa o

16: pętáni zgrobow wyfzedłzy/ frodzy wiel=

17: ce/ że nie mógł nikt oną drogą minąć.

werset: 29

18: A oto wołali mówiąc: Co nam y to=

19: bie Iezufie fynu Boży? Przyfzedłeś tu

20: przed czáfem męczyć nas.

werset: 30 A było nie=

21: dáleko od nich ftádo świni *wielkie(marg)

: Wła: mnogie. (-) pá

22: síóne.

werset: 31 A czárći próšili go mówiąc/ ie=

23: sli wyrzucalż nas/ dopuść nam odnić w

24: ftádo świni.

werset: 32 Y rzekł im: Idźcie. O=

25: ni przeto wyfzedłzy/ odefzli w ftádo świ=

26: ni/ á oto *rzućilo(marg)

: Al: por

: wáło. (-) fię ftádo świni po=

brzegu

strona: B6

Mái. ś.

1: gu [!] do morzá/

strona: B7v

rozdział: 9

1:

2:

3:

4:

5:

6:

7:

8:

9:

10:

11:

12:

13:

14:

15:

16:

17:

18:

19:

20:

21:

22:

23:

24:

werset: 35

25: y vzdra=

26: wiáiąc wízelką chorobę y wízelką nie=

moc

strona: B8

Máth. 3.

1: moc w ludu.

werset: 36 (marg)

2: Zác. 34. (-)A vyrzawízy tłumy fra=

2: sował się onie/ iż byli sprácowáni y ro=

3: Ípłofzeni iáko owce nie máiące pástyrzá.

werset: 37

4: Tedy mowi vcźniom fwym: Acź žni

5: wo mnogie/ lecz robotnikow máło.

werset: 38

6: Modłćie fię przeto pánu žniwa/ áby

7: wygnał robotniki ná žniwo swoie.

rozdział: 10

werset: 1 (marg)

: Roz 10 (-)

8: **A** Przyzwawszy dwánaście vcźniow

9: fwych/ dał im władzą nád duchy

10: nieczyłtymi/ áby ie wyganiáli/ y vzdra=

11: wiáli wízelką chorobę y wízelką niemoc.

werset: 2

12: A dwánaście połáncow imioná fą te

13: Pierwłzy Symon rzeczony Piotr y An=

14: drzey brát iego/ Iákob Zebedeow/ y Io

15: hán brát iego.

werset: 3 Filip y Bárthołomiej/

16: Thomařz y Mátheuřz celnik/ Iakob Al=

17: feow/ y Tádeus:

werset: 4 Symon Kánnith/(marg)

: Al: Kán

: nithski. (-)

18: y Iuda Ikáryotłki/ ktory iy teź *zdra=

19: dził(marg)

: A: wydał (-)

werset: 5

- 20: Ty dwunastu połał Iezus zápowie
21: dziawłzy iym mówiąc: Ná drogę pogá
22: now nie idźcie/ á do miáltá Sámárytá=
23: now nie wchodźcie.

werset: 6 Lecź idźcie rá=

- 24: czey do owiec zginionych domu Izráelo
25: wego. A fzedłzy przepowiedaycie mo=
26: wiąc.

werset: 7 Iż przybliżyło fię kroleftwo nie=

biełkie

strona: B8v

Ewán.

- 1: biełkie.

strona: C2

rozdział: 11

- 1:
2:
3:
4:
5:
6:
7:
8:
9:
10:
11:
12:
13:

14:

15:

16:

17:

18:

19:

20:

21:

22:

23:

24:

25:

werset: 3

26: Rzekł mu: Tyli iefteś

C ij

ktory

strona: C2v

Ewán.

1: ktory maż przysć/ abo inego czekamy?

werset: 4

2: A odpowiedaiąc Iezus rzekł iym:

3: Szedźzy opowiedźcie Iohánowi/ co

4: widziacie y słyszycie.

werset: 5 | Slepi przegładaią/

5: á chromi chodzą/ trędowaći oczyfzczaią

6: fię/ y głufzy słyszają/ martwi powftaią/ á

7: vbodzy Ewán-ielion przyimuią.

werset: 6 | A bło

8: gi ieft/ kto fię nie obrázi o mię.

werset: 7 | A gdy

9: oni poszli/ naczal Iezus mowic tlumom

10: o Iohanie: Czego wyzliście do pułty=

11: ni napatrzyc sie? Trzcinyli od wiatru

12: chwiejacey sie?

werset: 8 Ale co wjzliście widziec

13: Czlowiekali w miękke szaty vbranego?

14: Oto ktorzy miękke szaty nosza/ w do=

15: miech krolewskich sa.

werset: 9 Ale co wyzliście

16: widziec? Proroka? Tak mowie wam/ y

17: obficiej niz proroka.

werset: 10 Ten bo iest o ktorjm

18: napisano: Oto ia posylam posla me=

19: go przed obliczem twoim/ ktory zgotuie

20: droge twoie przed toba.(*marg*)

: Mat: 3. (-)

werset: 11 Prawdziwie

21: mowie wam. Nie powstal miedzy na

22: rodzonymi z niewiast/ wietrzy nad Io=

23: hana ponurzyciel: Lecz mnieyszy w kro

24: lestwie niebieskiem/ wietrzy na den iest.

werset: 12

25: Ode dni lepak Iohana ponurzycie

26: la az poty/ krolestwo niebieskie gwałt

cierpi

strona: C3

Math. s.

1: cierpi/

strona: C4v

rozdział: 12

1:

2:

3:

4:

5:

6:

7:

8:

9:

10:

11:

12:

13:

14:

15:

16:

17:

18:

19:

20:

21:

22:

23:

24:

25:

werset: 24

26: Ten

nie

Máth. 5.

1: nie wyrzuca czártow/ tylko przez Beelze

2: bubá stárlzého nád czarty.

werset: 25 A wiedząc

3: Iezus myśli iych/ rzekł iym: Wfzelkie

4: krolestwo ná części rozdzielone przeciw

5: sobie spuftolzeie/ y wfzelkie miásto álbo

6: dom ná części rozdzielone przeciw sobie/

7: nie oftoi fię.

werset: 26 Co iesli szátan szatáná wy

8: rzuca/ przeciw sobie iest rozdzielon/ iá=

9: koż przeto oftoi fię krolestwo iego?

werset: 27 A

10: iesli ia przez Beelzebubá wyrzucam czár

11: ty/ fynowie wálzy przez kogo wyrzuciáią?

werset: 28

12: Dla te^{go} ci wálzymi będą sędziámi. Iesli

13: lepak duchem Bożym ia wjrzucam czár

14: ty tedyć ná was przyfzło krolestwo Boże.

werset: 29

15: Albo iáko kto może wniść wdom fil=

16: nego *y naczynie(marg)

: Al: sprzet (-) iego rozchycić/ iesliby

17: pierwey nie zwiázal filnego/ y dopie=

18: ro dom iego rozchwytała?

werset: 30 (marg)

: Zác. 47 (-)Kto nie

19: iest zemną/ przeciw mnie iest/ á kto nie=

20: zbiera zemną rozlpyue.

werset: 31

- 21: Przeto mówię wam: Wszelki grzech
22: y bluźnierstwo odpuszczono będzie lu=
23: dziom/ lecz bluźnierstwo (ná) Duchá nie
24: odpuszczono będzie ludziom.

werset: 32 Y chocia

- 25: bykto mówił słowo przeciw synowi czło
26: wieczemu/ odpuszczono będzie iemu/

C v

ktoby

rozdział: 13

strona: C7

- 1:
2:
3:
4:
5:
6:
7:
8:
9:
10:
11:
12:
13:
14:
15:
16:
17:
18:

19:

20:

21:

22:

23:

24:

werset: 19

25: przychodzi złościwy/ y wy=

26: dziera/ co poiano w fercu iego/ ten iest

przydro

strona: C7v

Ewan.

1: przy drodze poiany.

werset: 20 A nąkálífkach

2: poianj/ ten iest kto słowá słucha/ ywnet

3: zradością przyimuie ie.

werset: [21] Lecz nie ma ko=

4: rzenia włobie/ ále docześny iest/ gdyby=

5: wa vtrapienie álbo przesládowanie dla

6: słowá/ wnet się obraża.

werset: 22 A do ciernia

7: poiany/ ten iest/ co słucha słowá/ lecz tro

8: fka wieku te^{go} y zwodzenie bogactwá zá=

9: duża słowo y bez owocu bywa.

werset: 23 A ná zie

10: mię dobrą poiany/ ten iest co słowá

11: słucha y rozumie/ ktory więc owoc przy=

12: nośi y czyni/ ten wždy ftoiáki áten [.] íześć=

13: dziefiątny/ á ten trzydziefny.

werset: 24 (marg)

: Zacz: 52 (-)Ine po

14: dobieńftwo przełożył im mowiąc/ podo

15: bne ieft kroleftwo niebiełkie człowieku

16: łieiącemu dobre nafienie ná *rolim(marg)

: Al. ná po

: lu. (-) łwey.

werset: 25

17: A gdy łpáli ludzie przyłzedł ie^{go} nieprzyia

18: ćiel y náłiał *łtokłofu(marg)

: Niekto

: rzy káko

: lem prze

: kładáią á

: le złe. (-) wpoyśrodek płze=

19: nice y połzedł.

werset: 26 A gdy wzefłá trawá y o

20: woc vczyniłá/ tedy iáwił fię y łtokłos.

werset: 27

21: Przyłtápiwłzy lepák niewolnicy domo

22: wego gołpodarzá/ rzekli mu: Pánie nie=

23: dobreli náłienie połiałes ná twey roli?

24: Skądze przeto má łtokłos?

werset: 28 A on rzekł

25: im: Nieprzyiaćiel człowiek to vczynił:

26: A niewolnicy rzekli mu: Przeto chcełzy

łzedłzy

strona: C8

Mat. ś.

1: łzedŝy wyplewiem iy. [!] ?

rozdział: 14

strona: Dv

1:

2:

3:

4:

5:

6:

7:

8:

9:

10:

11:

12:

13:

14:

15:

16:

17:

18:

19:

20:

21:

22:

23:

24:

25:

werset: 8

26: Day mi prá

wi/ tu

strona: D2

Máth.

1: wi/tu ná mifie głowę Ioháná ponu=

2: rzyćielá.. [!]

werset: 9] Y záráfował fię krol/ ále

3: prze kłątwe y (dla) fiedzących znim ro=

4: fkázal dác (iey).

werset: 10] A połławfzy ściął Iohá

5: ná wćiemnicy.

werset: 11] Y przyniefiono głowę ie

6: go ná mifie/ y dano pániencie/ y odnio=

7: fła mátcie fwey.

werset: 12] A przyfzedfzy vcznio=

8: wie iego wzięli ciáło iego/ y pogrzebli ie.

werset: 13]

9: Y fzedfzy opowiedzieli Iezufowi. A v=

10: fłyfzáfwy Iezus sfzedł z onąd w łodzi

11: ná pułte mieyfce ofobno. A vfłyfzáfwy

12: tłumy/ fzły zá nim piefzo zmiałt.

werset: 14] (*marg*)

: Zác. 58 (-)

13: A wyfzedfzy Iezus vzrzał tłum wiel

14: ki y rozżalił fię ich/ y vzdrowił niemo=

15: cne ich.

werset: 15] A gdy był wieczor przyfłąpili

16: kniemu vczniowie iego mowiac: pułte

17: iefł mieyfce/ y godziná iuż minęła/ od=

18: puść tłumy/ áby szedłzy do wsi kupili ło

19: bie iedłá.

werset: 16] A Iezus rzekł im: *Nie trze [!]

20: bá im(*marg*)

: Wł: nie

: máią po

: trzeby. (-) íść. Daycie wy im ieść.

werset: 17] A oni

21: rzekli iemu: Nie mamy tu tylko pięć=

22: ro chlebá á dwie rybie.

werset: 18] A on rzekł: przy

23: nieście mi ie fám/

werset: 19] Y rokazáwłzy tłu=

24: mom íeść ná trawie. Wziáwłzy pięć

25: chlebow y dwie rybie weyrzawłzy wnie

26: bo błogóśłáwił/ y połamawłzy dáł vcż=

D ij

niom

strona: D2v

Ewán.

1: niom chleby/

rozdział: 15

strona: D4v

Ewán.

werset: 28

1: ozdrowiała corka iey od godziny oney.

(*marg*)

: Zác: 63 (-)

werset: 29

2: A poštąpiwłzy z onąd Iezus/ przy=

3: İzedł nád morze Gálileyfkie/ y wİzedfzj ná

4: gorę fiedział tám.

werset: 30 Y przyfzły kniemu

5: tłumy mnogie/ máiąc z łobą/ chrome/

6: slepe/ nieme/ włomne/ y inne mnogie.

7: y pomiotáli ie do nog Iezufowych/ á v=

8: zdrowił ie.

werset: 31 Aż fię tłumy dziwowały/(*marg*)

: Iefz. 35. (-)

9: widzác nieme mowiące/ włomne zdro=

10: we/ chrome chodzące/ slepe pátrzące/

11: y wyłfawiáli Bogá Izráelowego.

werset: 32 (*marg*)

: Zác. 64 (-)

12: A Iezus przyzwawłfzy vcźnie fwe rzekł.

13: Rozlitowálem fię nád tłumem/ że iuż

14: trzy dni przymnie trwáią/ y nie máią co

15: ieść/ á odpuścić ich ná tczo niehcę/ by

16: więc nie vftáli ná drodze.

werset: 33 Y mowią

17: mu vcźniowie iego: Skąd nam ná pu=

18: İtyni ták wiele chlebá/ żeby ná karmić

19: tłum ták wielki?

werset: 34 Y mowi iym Iezus:

20: Iako wiele chlebow macie?

werset: 35 A oni rze

21: kli: siedm/ y máło rybek. Y rofkazał tłu

22: mom fieść ná ziemi.

werset: 36 A wziąwłfzy fiedm

23: chlebow y ryby/ podziękowawfzy/ połą=

24: mał [!] y dał vcźniom fwym. A vcźniowie

25: tłumowi.

werset: 37 Y iedli wfzyfscy á náiedli fię/

26: y nábrali co zbyło włomkow fiedm ko=

fzow

strona: D5

Máth. s.

1: fzow fpełná.

rozdział: 17

strona: D7

Máth. s.

werset: 7

1: A przyftapiwfzy Iezus dotknął ich/ y

2: rzekł: Wftańcie á nie boyćie fię.

werset: 8 A po

3: dniozfzy oczy fwe/ nikogo nie widzie=

4: li tylko Iezufa famego.

werset: 9 A gdy fchodzi

5: li z gory zákazał im Iezus mowiąc: Ni

6: komu niepowiedayćie widzenia/ aż

7: fyn człowieczy z martwych wftanie.

werset: 10 (marg)

: Zącz. 71 (-)

8: Y fpytáli go vcźniowie iego mowiąc.

9: Coż przeto kfieża mowią/ iż Heliafz mu=

10: fi przyść pierwey?

werset: 11 A on odpowiedá=

11: iąc rzekł im. Heliafz przedfię przydzie

12: pierwey/ y nápráwi wšzytko.(*marg*)

: Máła: 4 (-)

werset: 12 | Lecź mo

13: wię wám/ iż Heliafz iuż przyfzedł/ y nie

14: poználi go/ ále vcżynili mu wšzytko co=

15: kolwiek chćieli/ Ták y fyn *człowieczy* [!] ma

16: vcierpieć od nich.

werset: 13 | Tedy zrozumieli vcź

17: niowie iż o Iohanie ponurzyćielu im mo

18: wił.

werset: 14 | (*marg*)

: Záč. 72 (-)

19: A gdy przyfzli do tłumy/ przyfzedł knie

20: mu człowiek nieiáki/ kłániáiąc fię mu/ y

21: mowiąc:

werset: 15 | Pánie zmiłuy fię nád fynem

22: moim/ iż lunátyk ieft/ y ciężko ćierpi/ bo

23: pada częŃto do ognía y częŃto do wody. (*marg*)

: Wł: mie

: fiąćnie/

: To ieft

: co mie

: fiąć pá

: duch mu

: bywa. (-)

werset: 16 |

24: Y przywodziłem iy do vcźniow twych/

25: á nie mogli go wleczyć.

werset: 17 | A odpowiedá=

26: iąc Iezus rzekł. O rodzie niewierny y

przewro=

strona: D7v

Ewán.

1: przewrotny/ dokądże będę zwámi?

rozdział: 18

strona: E

1:

2:

3:

4:

5:

6:

7:

8:

9:

10:

11:

12:

13:

14:

15:

16:

17:

18:

19:

20:

21:

22:

23:

24:

werset: [23] (marg)

: Zác. 77 (-)

25: Dla tego podobne iest krolestwo niebie

26: Ikie człowiekowi krolowi/ ktory chciał

E

kłásć

strona: Ev

Ewan.

1: *kłásć(marg)

: Wł. zno

: śić rzecz (-) lidźbę zniewolniki fwemi:

werset: 24 A

2: gdy ią poczynał kłásć: przywiedziono

3: mu iedne^{go} dłuźne^{go} *dzieięć tyfięcy tá=

4: lantow.(marg)

: Wł. ćmę

: Tálant

: ieden 6.

: Iet korun

: wazy. (-)

werset: 25 A gdy nie miał (czem) oddać/

5: rofkazał iy pan iego przedać/ y żonę ie^{go}/

6: y dzieięć/ y wżytko co kolwiek miał/ y od

7: dąć.

werset: 26 Pádaiąc przeto niewolnik on kłá=

8: niał fię mu mowiąc: pánie/ poćierpi mi

9: á wżytko tobie oddam.

werset: 27 A wżaliwży

10: fię pan niewolniká one⁸⁰ *wypuścił(*marg*)

: Wł: od

: wiązał. (-) go/

11: y dług mu odpuścił.

werset: 28 | Wyfzedfzy lepak

12: niewolnik on nálazł iednego z towárzy

13: fzew fwyh/ ktory mu był dłužen fto *de

14: narzow/(*marg*)

: Denarz

: tofz co

: dráchmá

: dziefiąta

: część ko

: rony. (-) á poimawfzy iy dawil mowiac/

15: Odday mi cóś dłužen.

werset: 29 | Vpadfzy prze=

16: to towárzyfz ie⁸⁰(*marg*)

: Gr: do

: nog iego. (-)*profil go mowiac:

17: Poćirpi mi/ á (włzytko) oddam tobie.

werset: 30 |

18: A on niechćiał/ ále fzedfzy wrzucił iy

19: do ćiemnice/ ázby oddał dług.

werset: 31 | A vyrza

20: włzy towárzyfze iego co fię działo/ záfmu

21: ćili fię wielce/ y przyfzedfzy powiedzieli

22: pánu fwemu włzytko co fię działo.

werset: 32 | Te=

23: dy przyzwawfzy iy pan iego/ mowi mu/

24: Chłopie złośliwy wżyftek on dług odpu

25: ściłem tobie/ ponieważ prośiłeś mię.

werset: 33

26: Niegodziłoli fię y tobie zmiłowác fię

nád to

strona: E2

Máth. ś.

1: nád towarzyźzem twoim/ iáko y ia nad

2: tobą zmyłowałem fię?

strona: E3v

1:

2:

3:

4:

5:

6:

7:

8:

9:

10:

11:

12:

13:

14:

15:

16:

17:

18:

19:

20:

21:

22:

23:

24:

rozdział: 20

werset: 6

25: A o ie=

26: denaftey godzinie wyfzedłzy/ nálazł ine

ftoiące

strona: [E4]

Mát. s.

1: ftoiące proznuiąc/ y mowi im? Co tu ftoi

2: ície cały dzień proźni?

werset: 7 Mowią mu: iż nas

3: nikt nie náiał/ Mowi im: Idźcie y wy

4: do winnice moiey*(*marg*)

: Lát[.] nie

: máią te^{go} (-)a coby było íprawie

5: dliwe^{go} wezmiecie.

werset: 8 A gdy był wieczor/ mo

6: wi pan winnice *íprawcy (*marg*)

: Al: vrzę

: dnikowi. (-) íwemu: Przy

7: zow robotniki á odday im zapłátę/ po=

8: cząwłzy od ofátnych/ aż do pierwzych.

werset: 9 Y

9: przyfzedłzy/ ktorzy o iedenaftey godzinie/

10: wzięli po denarzu:

werset: 10 Przyſzedſzy lepak

11: pierwſzy/ mniemáli żeby więcey wziąć

12: mieli/ y wzięli y ci po denarzu.

werset: 11 A wzią

13: wſzy ſzemráli ná goſpodarzǎ mowiąc/

werset: 12

14: Iż ci oſtateczni iednę godzinę robili/ á

15: rownymi nam **vczyniłeś [!]** ie coſmy noſi=

16: li ciężar dnia y znoy.

werset: 13 A on odpowiedá

17: iąc rzekł iednemu z nich: Towárzyſzu

18: niekziwdzę cię. Nie po denarzuli z=

19: godziłeś fię zemną?

werset: 14 Weźmi ſwoie á idź.

20: Chcę ia temu oſtáttniemu dáć iáko y to=

21: bie.

werset: 15 Za mi fię nie godzi czynić co chcę

22: zmoiem? Ieſli oko twoie złoſciwe ieſt/

23: bo ia dobry ieſtem.

werset: 16 Táki będą oſtáte=

24: czni pierwſzymi/ á pierwſzy oſtáteczny=

25: mi. Wiele bo ieſt wezwánych/ á máło

26: wybránych.(*marg*)

: Máth. 19.

: Már. 10. (-)

rozdział: 21

strona: E6

1:

2:

3:

4:

5:

6:

7:

8:

9:

10:

11:

12:

13:

14:

15:

16:

17:

18:

19:

20:

21:

22:

23:

24:

25:

werset: 21

26: Prawdziwie

mowię

strona: E6v

Ewán.

1: mowię wam/ iesli maćie wiarę á nie

2: wąpćicie/ nie tylko to fidze wczynićie/ ále

3: ieslibyście y gorze tey rzekli weźmi się y

4: wrzuc się do morzá/ będzie.

werset: 22 Y wšzytko

5: oczkolwiek prošilibyście w modlitwie

6: wierząc wezmiecie.

werset: 23 (*marg*)

: Zác. 85. (-)

7: A gdy przyšzedł *do świątnice(*marg*)

: Al: doko

: ścioła. (-) przyłtą

8: pili kniemu vczącemu árcyoffiárnicy y

9: ftárfzy ludu mowiąc: Ktorą władzą to

10: czyniŕz? Y kto tobie dáł władzą tę?

werset: 24

11: A odpowiedáiąc Iezus rzekł im: Spy

12: tam y ia was o iedną rzecz/ ktorą iesli

13: mi powiecie/ y ia wam powiem ktorą

14: to władzą czynię.

werset: 25 Nurzánie Ioháno

15: we zkąd było? Zniebáli álbo zludzi? A o

16: ni rozmyśláli w łobie mowiąc/ Iesliby

17: chmy rzekli zniebá/ rzecze nam/ Dlá cze=

18: goż tedy nie vwierzyliście mu?

werset: 26 (*marg*)

: Mát. 14 (-)A iesli

19: rzekli bychmy z ludzi/ boim się tłumy/

20: bo wšzyŕcy Iohána máią iáko proroká.

werset: 27

21: A odpowiedáiąc Iezufowi rzekli:

22: Nie wiemy: Rzekł im y on: Ani iá po=

23: wiem wam/ którą władzą to czynię.

werset: 28

24: A co fię wam zda? Człowiek niektory

25: miał dwu fynu/ y przyłtąpiwłzy do pier

26: wżego/ rzekł:

werset: 29 Synu idź dzifia rob w

winog=

strona: E7

Máth. ś.

1: winogárdzie mym.

rozdzial: 22

strona: E8v

1:

2:

3:

4:

5:

6:

7:

8:

9:

10:

11:

12:

13:

14:

15:

16:

17:

18:

19:

20:

21:

22:

23:

24:

werset: 23 (*marg*)

: Zác. 91. (-)

25: W ten dzień przyftąpili kniemu Sá=

26: duceufzowie/ ktorzy mowią (że) nie

(ma)

strona: F

Máth. ś.

1: (ma) być wkrzeźzenia/ y ſpytáligo mo=

2: wiąc:

werset: 24 Vczyćielu/ Moizefz rzekł: Iesli

3: kto vmrze nie máiąc dzieći/ áby poiął

4: brát iego żonę iego/ y wkrześlby nafie=

5: nie brátu ſwemu.

werset: 25 A było v nas ſiedm

6: bráćiey/ y pierwſzy ożeniwſzy ſię vmárł/

7: á nie máiąc nafienia zoftáwił żonę ſwą

8: brátu ſwemu.

werset: 26 Tákże y wtory/ y trzeći

9: aż do ſiedmi. (*marg*)

: 5 Moſz 2[5] (-)

werset: 27 A náoftátek (po) wſzyt=

10: kich vmárłá y niewiaftá:

werset: 28 Wzmár=

11: twychwftániu przeto/ czyiá z siedmi bę=

12: dzie żoná? Bo wftytcy iá mieli.

werset: 29 A od

13: powiedáiąc Iezus rzekł im: Błádzićie

14: niewiedząc piłm/ áni mocy Bożey.

werset: 30 Bo

15: *czáfu wkrzeźzenia/(*marg*)

: Wł: we

: wskrze

: fzeniu. (-) ni żeniá fię/ ni zá

16: mąż idá/ ále iáko An-ieli Boży w niebie

17: fá.

werset: 31 A o powftániu zmarłych nie czy=

18: táliście/ co rzeczono wam od Bogá mo=

19: wiącego?(*marg*)

: 2 Mořz. 3 (-)

werset: 32 Ia iełtem Bog Awráhá=

20: mow/ y Bog Izáákow/ y Bog Iáko=

21: bow. Nie iełt Bog Bogiem zmarłych/

22: ále żywiących.

werset: 33 Y vłtyřzawřzy tłummy zu

23: miály fię nád náuká iego.

(*marg*)

: Zác. 92. (-)

werset: 34

24: Fáryzeuřzowie lepak vłtyřzawřzy/ iř w

25: zdał Sáduceuřze zebráli fię w kupę. Y

26: Ípytál ieden znich zakonnik/ kufząc go y

F

mowiąc.

strona: Fv

Ewán.

werset: 36

1: mowiąc:)

rozdział: 23

strona: F3

1:

2:

3:

4:

5:

6:

7:

8:

9:

10:

11:

12:

13:

14:

15:

16:

17:

18:

19:

20:

21:

22:

23:

24:

25:

werset: 32

26: Y wy nápełńcie miá=

F iij

rę oy=

strona: F3v

Ewán.

werset: 33

1: rę oycow wálznych. Wężowie/ wyrod=

2: kowie źmiiow/ iáko vćieczećie od fądu

3: gehenny?

werset: 34] Przeto owo ia pošyłam

4: kwam proroki/ y mądre/ v Vczone/ á

5: (niektore) znich zábijećie/ y vkrzyźuiećie

6: tych też bicźowác będziećie wźkołách

7: wálznych/ y vganiác będziećie od miáftá

8: do miáftá.

werset: 35] Aby przyźlá ná was wźel

9: ka krew fprawiedliwa/ przelana ná zie

10: mi/ ode krwie Abelá fprawiedliwe^{go}/(*marg*)

: 1. Mofz. 4 (-) až

11: do krwie Zácháryaľzá fyná Báráchiowe

12: go/(*marg*)

: 2 Kro. 24 (-) ktoregoćie zábili miedzy koćciołem

13: y ołtarzem.

werset: 36] Prawdziwie mowie wam/

14: iż przydzie to wźytko ná rodźy ten.

werset: 37

- 15: Ieruzálímie Ieruzálímie co zabijałz pro
16: roki/ y kámionuiełz pośláne ktobie. Ile=
17: kroć chćiałem zgromádzić dzieći twoie/
18: iáko zgromadza kokofz kurczętá fwoie
19: pod fkrzydłá/ á niechćieliście?

werset: 38

- Oto o=
20: Itáie się wam dom wálz pułty.

werset: 39

- Bo mo
21: wię wam iż nie wyrzycie mię od tąd aż
22: rzeczećie: Błogofławiony idący w-imio
23: nu pańkiem:

rozdział: 24 (*marg*)

- : Roz. 24
: Zác. 97 (-)

werset: 1

- 24: A Wyfzedłzy Iezus zświątnice fzedł/ y
25: przyłtąpili vcźniowie iego/ vkázo=
26: wác mu budowánia świątnice.

werset: 2

A Ie

zus rze

strona: F4

Math. ś.

- 1: zus rzekł im:

strona: F5v

- 1:
2:
3:
4:

5:

6:

7:

8:

9:

10:

11:

12:

13:

14:

15:

16:

17:

18:

19:

20:

21:

22:

23:

24:

werset: 45

25: Kto przeto iest wierny sługá y rozum

26: ny/ ktorego przystawił pán iego nád cze

ládzią

strona: F6

Máth. 5.

1: lądzią swoią/ dáwać im żywnosć wczas.

werset: 46

2: Błogo słudze onemu/ ktorego przy=

3: szedzsy pan iego naydzie czyniącego tak.

werset: 47

- 4: Prawdziwie mowię wam/ iż nád w=
5: łzemi máiętnościami łwemi poštawi iy.

werset: 48

- 6: Iesli lepak rzeczē zły łługá on w fer=
7: cu łwem/ Odwłacza pan moy przyśc/

werset: 49

- 8: Y poczał by bić drugie niewolniki/ á
9: iadł by y pił (by) zpijanicami/

werset: 50 Przyi=

- 10: dzie pan łługi onego wdzień ktorego nie
11: mniema/ y wgodzinę ktorey niewie/

werset: 51

- 12: Y przetnie iy ná poły/ á część iego z o
13: błudniki połozy. Tam będzie płáč z y z=
14: grzytanie ząb.

rozdział: 25

werset: 1 (marg)

: Roz. 25

: Zá. 104 (-)

- 15: **T** Edy przypodobi fię krolestwo nie=
16: biełkie dziefiáci dziewicam/ ktore w
17: ziąwłzy kágánki łwe wyłzły ná łpotkánie
18: nowoženi *(marg)

: Lát. y o

: blubieni

: cy. (-)

werset: 2 Lecz pięć z nich było głu=

19: pich/ á pięć mądrych.

werset: 3 One co głupie

20: wziąwszy kągánki fwe/ nie wzięły z fobą

21: oliwy.

werset: 4 Lecż mądre wzięły oliwy

22: wnóczyniach fwych z kągánkami.

werset: 5

23: A gdy odwłaczał nowożenia zdrzemá

24: ły fię wżytkie/ y pońnęły.

werset: 6 Wpuł no=

25: cy lepak krzyk był. Oto nowożenia idzie

26: wychodźcie ná ípotkánie iemu.

werset: 7 Tedy

wftały

strona: F6v

Ewán.

1: wftały wżytkie dziewice one/ y ochędo=

2: żyły kaganki fwe:

strona: F8

1:

2:

3:

4:

5:

6:

7:

8:

9:

10:

11:

12:

13:

14:

15:

16:

17:

18:

19:

20:

21:

22:

werset: 44

23: Tedy

24: odpowiedzą mu y ci mówiąc/ Pánie á

25: kiedyżefmy cię widzieli łáknącym/ álbo

26: prágnącym/ albo gościem/ álbo nágim/

álbo

strona: F8v

Ewánge.

1: álbo niemocnym/ álbo w ciemnicy/ á nie

2: łłużyliśmy tobie?

werset: 45 Tedy odpowie im mo

3: wiąc/ Prawdziwie mówię wam/ ponie

4: wałz nie vczyniliście iednemu z tych na=

5: mnieyfzych/ áni mnie vczyniliście/

werset: 46 Y

6: poydą ci do męki wieczney/ á łpráwie=

7: dliwi do żywotá wiecznego.

rozdział: 26

werset: 1 (marg)

: Roz. 26

: Zác. 107 (-)

8: **A** gdy fkończył Iezus wżytkie te fło=

9: wá/ rzekł vcźniom fwym:

werset: 2 Wiećie

10: iż po dwu dniu *pálfhá(marg)

: Święto

: ktore pier

: wego mie

: fiącá by

: wáło/ (-) będzie/ á fyná

11: człowieczęgo wydáią vkrzyżowác?

werset: 3 Te

12: dy zefzli fię Arcyoffiárnicy/ (y Księża)/ y

13: ítárfzy ludu/ do dworá Arcyoffiárniká/

14: ktorego zwano *Káiáfá(marg)

: Ał: Kái

: fá lub Ka

: ifáfz. (-)

werset: 4 Y vrádzili/

15: áby Iezuía zdrádą poymáli y zábili.

werset: 5

16: Mowili lepak. Nie wświęto/ áby

17: rozruch nie był miedzy ludem.

werset: 6

18: A gdy był Iezus w Bethánij w domu

19: Symoná trędowátego/

werset: 7 (marg)

: Zác. 108 (-)Przyftąpiła

20: kniemu niewiáftá */**śklęnicę [!]** (marg)

: Al: Alá

: báftrową

: bańkę. (-) wodki

21: máiąc bárzo drogiey/ y wylała ná gło=

22: wę iego fiedzącego.

werset: 8 A vyrzawízy vcž=

23: niowie iego/ za złe mieli mowiąc/ ná co

24: tá vtrátá?

werset: 9 Bo možono tę wodkę prze

25: dáć drogo/ á dáć vbogim.

werset: 10 A poznaw=

26: ízy Iezus/ rzekł im: co prace zádáwacie

niewie=

strona: G

Máth. ś.

1: niewieście?

strona: G3

Math. ś.

werset: 51

1: wyiął miecz íwoy/ á bijąc niewolniká ár

2: cyoffiárnikowego/ vciął mu vcho.

werset: 52 Te=

3: dy mowi mu Iezus: náwroć twoy

4: miecz ná mieſce iego. Bo wſzytcy

5: biorący miecz/ od mieczá *zginą.(marg)

: G.N.

: pomrą. (-)

werset: 53 | Abo

6: minimalz iż niemogę teraz prościć oycá me

7: go/ á poštáwi mi więcey niż dwánaście

8: *legionow(*marg*)

: Legio ma

: w łobie 12

: tyfięcy y

: 5. let. (-)án-iołow?

werset: 54 | Iáko przeto

9: wypełnią się piśmá? Ponieważ ták mu=

10: się być.

werset: 55 | Woney godzinie rzekł Iezus tłu

11: mom: iáko ná zboycę wyfzliście zmie=

12: **cźmi** [!] y łkiymi poimác mię. Co dzień v

13: was łiedziałem vcząc wkościele/ á nie ię

14: liście mię.

werset: 56 | To lepak wšzytko vczyniło

15: się/ áby się wypełniły piśmá prorockie.

16: Tedy **vczniowie** [!] wšzyfcy opuściwšzy go

17: poućiekáli.

werset: 57 | (*marg*) Zá. 109. (-)A oni poimawšzy Iezufa/

18: odwiedli do Káiáły Arcyoffiárniká/

19: gdzie się byli Księża y łtárfzy zefzli.

werset: 58 | A

20: Piotr łzedł zá nim zdáleká aż do dworu

21: árcyoffiárnikowego/ á wšzedłzy wnątrz

22: łiedział z *oprawcámi(*marg*)

: Al. z słu

: gámi. (-) pátrząc końcá.

werset: 59

23: Arcyoffiárnicy lepak/ y ftárfzy y zbor w=

24: fzytek fzykáli fálfzywego świádeftwá ná

25: Iezufa/ áby iy zábili/ á nie nálezli/ y mno

26: dzy świádkowie przyftępuiąc/ nie nále=

G iij

zli. Na

strona: G3v

Ewan.

1: zli.

rozdział: 27

strona: G5

1:

2:

3:

4:

5:

6:

7:

8:

9:

10:

11:

12:

13:

14:

15:

16:

17:

18:

19:

20:

21:

22:

23:

24:

25:

werset: 27

26: Tedy żołnierze ftárościni wzią

G v

wfzy Ie

strona: G5v

Ewán.

1: wfzy Iezufa wdwor/ zebráli do niego

2: wfzytkę rotę.

werset: 28 A zewłokfzy iy ogarnęli

3: iy płafzczem *Izarłatowym.(marg)

: Al: Kár

: mezyno

: wym. (-)

werset: 29 A vplotfzy

4: wieniec z ciernia włożyli ná głowę iego/

5: y trzcinę w práwicę ie^{go}/ á klękaiąc przed

6: nim vrągáli mu mowiac: Bądź zdrow

7: krolu Iudfki.

werset: 30 A plwawfzy nań wzięli

8: trzcinę/ y bili w głowę iego.

werset: 31 A gdy fię

9: náurągáli iemu/ zewlekli iy z płafzcza

10: szarłatowego/ y oblekli iy wżaty iego.

11: Y od wiedli iy vkrzyżowác.

werset: 32] A wycho=

12: dząc nálezli człowieká Kireneyfkiego i=

13: mieniem Symoná. Tego przymušili a

14: by nioř krzyż iego.

werset: 33](*marg*)

: Luk. 20.

: Már. 15. (-)(*marg*)

: Zác. 113. (-) Y przyřzedřzy ná mie

15: řce *rzeczone* [!] Golgotá (to ieřt wyřozywřzy

16: trupich głow mieyřce)

werset: 34] Dáli iemu pić

17: oczet z řořciá zmiefzány. Lecř řkofztowa=

18: wřzy niechćiał pić.(*marg*)

: Ian. 19. (-)

werset: 35] A vkrzyżowawřzy

19: iy podzielili řię řzátami iego/

werset: 36] Miećąc

20: los/ y fiedzący řtrzegli go tam.

werset: 37] A pořo

21: řyli nád głowá ie^{go} winę iego nápiřaná.

22: Ten ieřt Iezus krol Iudřki:

werset: 38] Tedy v=

23: krzyżowáni řnim dwá zboyce/ ieden

24: po práwicy/ á *drugi(*marg*)

: Wř. á ie

: dneęo. (-) po lewicy.

werset: 39] A mi

25: mo chodzący bluznili go/ chwiejąc głó=

26: wámi fwemi/ y mowiąc:

werset: 40 Ach rozrúfzy

ćielu ko=

strona: G6

Math. ś.

1: ćielu kościoła/ á zá trzy dni iy buduielz/

2: záchoway fię łam.

rozdział: 28

strona: G8

Math. ś.

werset: 16 (*marg*)

: Zác. 116. (-)

1: A iedennaście vcźniowie łzli do Ga=

2: lileie ná gorę gdzie im był poftánowił

3: Iezus:

werset: 17 Y wyrzawfzy go poklonili fię ie

4: mu/ á owi wátpili/

werset: 18 Y przyftápiwfzy Ie

5: zus mowił iym rzekąc/ Dána mi wfzelka

6: władza ná niebie y ná ziemi:

werset: 19 Szedfzy

7: przeto vcźcie wfzytkie pogány nurzáiác ie

8: w-imię oycá y fyná/ y świętego ducha.

werset: 20

9: Vcźąc ie ftrzec wfzego ile rofkazałem

10: wam. A oto ia zwámi ieltem po wfzytki

11: dni aż do fkończenia wieku.

ksiega: Mar

rozdział: 1

12: Ewán-ielion wedłuk

13: Marká.

werset: 1

14: **P**oczątek* dobrego pofelstwa(*marg*)

: Al. Ew

: ánelionu (-) Iezu

15: ía Chrístá íyná Bożego/ íáko nápiíá

16: no w *prorocech(*marg*)

: N. L. y G

: w Eíáia

: ízu proro

: ku. (-)/

werset: 2] Oto ía póíyłam po

17: slá mego przed obliczem twoim/ ktory

18: zgotuie drogę twoię przed tobą.

werset: 3] Głós

19: wołáiącego wpułtyni: Gotuyćie drogę

20: páńfką/ profte czynćie śćieżki íego. (*marg*)

: Mál. 3.

: Ieí. 40 (-)

werset: 4

21: Był Iohan nurzáiąc w pułtyni/ y

22: przepowiedáiąc nurzanie káiánia ná od=

23: pułzczenie grzechow.

werset: 5] Y wychodziłá

24: kniemu wízytká Iudfka kráiná y Iero=

25: zolimczycy/ y nurzáli íię wízytcy od niego

strona: G8v

Ewán:

1: w Iordanie rzece/ wyznawájący grzechy

2: íwoie.

rozdział: 2

strona: H2

1:

2:

3:

4:

5:

6:

7:

8:

9:

10:

11:

12:

13:

14:

15:

16:

17:

18:

19:

20:

21:

22:

23:

24:

25:

werset: 4

26: A gdy się do niego przeciwiać nie mo=

H ij

gli dla

strona: H2v

Ewan.

1: gli dla tłumy odkryli przykrycie gdzie

2: był/ á odkopawfzy zwiesili łózko/ ná kto=

3: rym páralizowáty leżał.

werset: 5

4: pak Iezus wiaré ich/ rzekł páralizowá=

5: temu/ fynu *odpuřczone fá tobie(*marg*)

: Al: odpu

: řzczaiać się

: tobie. (-) grzechy

6: twoie.(*marg*)

: Máth. 9. (-)

werset: 6

7: dzący y rozmyřlając w řercach řwych.(*marg*)

: Luk. 5. (-)

werset: 7

8: Cżemu ten ták mowi bluznierřtwo?

9: kto grzechy odpuřcić może tylko ieden

10: Bog?

werset: 8

11: chem řwym/ iż ták v siebie myřlili/ rzekł

12: im/ cżemu to rozmyřlacie w řercach wá=

13: řzych?

werset: 9 Coż łácniey rzec párálizowáte=

14: mu/ odpufzczone łá tobie grzechy/ Albo

15: rzec/ wítań á weźmi łozko twe y chodź?

werset: 10

16: A iżebyście wiedzieli/ że władzã ma

17: łyn człowieczy odpufzczãc grzechy ná zie

18: mi/ rzekł párálizowátemu/

werset: 11 Tobie mo=

19: wię wítań/ á weźmi łozko twoie/ á idź do

20: domu twego.

werset: 12 Y wítał wnet/ á wziã=

21: wízy łozko wyłzedł przed wízytkimi/ áż

22: łię wízyłcy zdumieli/ y ławili Bogá mo

23: wiãc/ nigdyłmy ták niewidáli.

werset: 13 (*marg*)

: Zãcz. 8. (-)

24: Y wyłzedł zãsię do morzã/ á wízytek

25: tłum przychodził do niego y nãuczãł ie.

werset: 14

26: A mijãjąc vyrzãł Lewiego (łyná) Alfe

ułowego

strona: H3

Már: ś:

1: ułowego siedzãcego ná cle/ y rzekł mu/

2: idz zã mnã.

rozdział: 3

strona: H4v

1:

2:

3:

4:

5:

6:

7:

8:

9:

10:

11:

12:

13:

14:

15:

16:

17:

18:

19:

20:

21:

22:

23:

24:

werset: 26

25: Iesliby Szátan fam

26: przeciw sobie powstał/ á byłby rozdwo=

ion/

strona: H5

Már: ś:

1: ion/ niemoże się zoftać/ ále koniec ma.

werset: 27

- 2: Niemoże żaden śprzętu mocarzą w=
3: źedźy wdom iego rozerwać/ iesliby pier=
4: wey mocarzą nie związał/ á tedy dom ie=
5: go rozerwie.

(*marg*)

: Zącz. 14 (-)

werset: 28

- 6: Prawdziwie powiedam wam/ że wśzy
7: tki grzechy będą odpuszczone śynom czło
8: wieczym/ y bluznierftwá ktoremiby blu=
9: znili.

werset: 29 Ale ktoby bluznił przeciw ducho

- 10: wi świątemu/ niemá odpuszczenia ná
11: wieki/ lecz będzie winien *wieczne*^{go} śądu.

werset: 30

- 12: Iż mowili duchá nieczyftego ma.

werset: 31

- 13: Y przyśzli brácia y mátká iego/ á ná=
14: dworze śtoiąc/ pośłáli kniemu zowąc go/

werset: 32

- 15: A śiedział tłum około niego/ y rzekli
16: mu: Oto mátká twoiá/ y brácia twoi ná
17: dworze/ śzukáią cię.

werset: 33 Y odpowiedział

- 18: im mowiąc: Kto ieśt mátká moiá y brá=
19: ćia moi?

werset: 34 Y obeyrzawfzy wkrąg około

- 20: śiebie *(*marg*)

: N: G:

1: vczie. (-) sádzące/ rzekł. Oto mátká mo=

21: iá y brácia moi.

werset: 35 Bo ktoby czynił wolą

22: Bożą/ ten brát moy/ y siostrá moiá/ y má

23: tká ieft.

rozdział: 4 (marg)

1: Rozd. 4

1: Zącz. 15 (-)

werset: 1

24: **Y** Zalię poczał vczyć przy morzu/ y ze=

25: brał się do niego tłum wielki/ aż w=

26: Itąpiwłzy do łodzi/ sádział ná morzu/ á

H v

wfzytek

strona: H5v

Ewán:

1: wfzytek tłum v morzá ná ziemi był.

rozdział: 5

strona: H7

1:

2:

3:

4:

5:

6:

7:

8:

9:

10:

11:

12:

13:

14:

15:

16:

17:

18:

19:

20:

21:

22:

23:

24:

25:

werset: 4

26: Przeto iż częłto

był

strona: H7v

Ewán:

1: był wiązán łáncuchy y pęty/ ále fię ná

2: niem łáncuchy rwály/ á pętá tárgály/ y

3: niemogł go żaden okroćić.

werset: 5

A zówżdy

4: w nocy y we dnie w gorach y w grobiech

5: był wołáiąc y tłukąc fię kámieńmi.

werset: 6

6: A wyrzawłzy Iezufa zdáleká przybie=

7: żał y pokłonił fię mu.

werset: 7] A wołaiąc gło=

8: Iem wielkim/ mowił/ Co mnie y tobie Ie

9: zuście synu Bogá naywyższego? Poprzy=

10: sięgam cię przez Bogá ábyś mię nie mę=

11: czył.

werset: 8] Bo mu mowił/ wynidzi ducha nie

12: czyłty z człowieká.

werset: 9] Y pytał go/ iáko to=

13: bie imię? Y odpowiedział mowiac/ imię

14: mi Legion/ iż mnodzy ielstefmy:(*marg*)

: Legion

: co/ mafz

: Mát. 26.

: przy wir

: Izu 53. (-)

werset: 10] Y pro=

15: śili go bárzo áby ich nie wyłłał precz z=

16: kráiny:

werset: 11] Było też tám przy gorach wiel

17: kie ftádo świni páfące fię.

werset: 12] Y prośili

18: go czárći wżyfcy mowiac/ puść nas w=

19: świnnie/ żebychmy w nie wefzli.

werset: 13] Y do=

20: puścił im wnet Iezus. Y wyfzedfzy du=

21: chowie nieczyści/ wefzli w świnnie/ y wpá

22: dło ftádo po skále do morzá. A było ich o

23: koło dwu tyśiácu y potonęły w morzu.

werset: 14]

24: Oni lepak co pášli świnie z wćiekáli/ y

25: oznaymili to w mieście/ y po wsiach:

werset: 15 Y

26: wyfzli oględąc co fię z ftáło. A przyfzli

do Iezu=

strona: H8

Már: ś:

1: do Iezufa/

rozdział: 6

strona: I2

Mar. ś.

werset: 13

1: A wyfzedfzy przepowiedáli áby fię po=

2: káiáli.

werset: 14 Y czárty mnogie wypádzáli/ y

3: wiele chorych oliwą mázáli/ á vzdrawiá=

4: li.

werset: 15 (marg)

5: Zác: 24. (-)

6: Y wślyfzał Herod Krol/ bo sławne by=

7: ło imię iego/ y rzekł iż Iohan ponurzy=

8: ćiel wftał zmartwych/ y dla tego mocy

9: działáią wniem.

werset: 16 A infzy mowili/ Heli=

10: afz ieft/ á infzy mowili. Prorok ieft/ ábo iá=

11: ko ieden z prorokow.

werset: 17 Wślyfzawśzy lepák

12: Herod rzekł/ ktorego ia ściąłem Iohá=

13: ná/ ten ieft/ ten wftał zmartwych.

werset: 18

- 13: Bo ten Herod posławfzy poimał był
14: Ioháná/ y dał go do ciemnice dla Hero=
15: dyády żony Filippá brátá śwego/ bo ią
16: był poiął.

werset: 19] Bo mawiał Iohan Hero=

- 17: dowi/ iż niegodzi fię tobie mieć żony brá=
18: tá twego.

werset: 20] Lecz Herodyás czyháła nań/

- 19: y chćiała go zámordować/ á nie mogła.

werset: 21

- 20: Bo Herod obawał fię Ioháná wie=
21: dząc że był mąż śpráwiedliwy y święty y
22: pilnował go/ á słucháiąc go/ wiele czy=
23: nił/ y rad go słuchał.

werset: 22] A gdy był dzień

- 24: po temu/ iż Herod ná dzień národzenia
25: śwego wczynił wíeczerzą pánom y hetmá
26: nom/ y przednieyfszym Gálileyfskim.

rozdział: 7

strona: 14

- 1:
2:
3:
4:
5:
6:
7:
8:

9:

10:

11:

12:

13:

14:

15:

16:

17:

18:

19:

20:

21:

22:

23:

24:

25:

werset: 6

26: lud

I iij

ten

strona: 14v

Ewán.

1: ten wárgámi mię czći/ lecz ferce iy ch dá=

2: leko ftoi odemnie.

werset: 7 A prozno mi służą/

3: vcząc náuk/ rofkazań człowieczych.

werset: 8

4: Bo opuściwłzy rofkazanie Boże/ trzy=

5: maćie wftawę człowieczą/ vmywánia ko=

6: newek/ y czafz/ y inych podobnych (rze=

7: czy) wiele czynicie.

werset: 9] Y mówił im/ do=

8: brze oddtawiacie przykazanie Boze/ aby=

9: scie vftawę walfę zachowali.

werset: 10] Bo Moi

10: zelz rzekł (*marg*)

: 2 Moi. 20 (-)/ czci oycá twego y matkę twoię/

11: á zlorzeczący oycu ábo matce/ śmiercią

12: niech vmrze.

werset: 11] A wy mowicie/ Iesliby

13: człowiek rzekł oycu ábo matce/ Korban/

14: to ieft/ dar ktorykolwiek (będzie) odem=

15: nie/ *pomożec.

werset: 12] (*marg*)

: Al: obro

: cić fię ku

: pozytku. (-) Y niedopuszczacie mu

16: więcey nic czynić oycu iego ábo matce ie=

17: go.

werset: 13] Borząc (*marg*)

: Al: káfu

: iąc. (-) fłowo Boze vftawą wá=

18: fzą którąście vftawili/ y inych wiele (rze=

19: czy) tym podobnych czynicie.

werset: 14] (*marg*)

: Zac: 29. (-)

20: A przyzwawfzy (*marg*)

: Al: Zás. (-) wízytek tłum/ rzekł

21: iym/ fłuchaycie mię wfzyfcy á rozumiey=

22: cie.

werset: 15 Niemalz nic z nadworza czlowie=

23: ka co wchodzi weń coby go mogło zmá

24: zac/ ále co wychodzi z niego/ toć iest co

25: máze człowieká.

werset: 16 Iesli kto ma wízy ku

26: słuchániu niech słucha.

werset: 17 A gdy wízedł

wdom

strona: 15

Már: ś:

1: w dom od tłumu/ pytáli go vcźniowie ie

2: go o podobieństwie.

rozdział: 8

strona: 16v

1:

2:

3:

4:

5:

6:

7:

8:

9:

10:

11:

12:

13:

14:

15:

16:

17:

18:

19:

20:

21:

22:

23:

24:

25:

werset: 23

26: A wiaǳy rękę ślepego/ od=

wiodł

strona: 17

Már: ś:

1: wiodł iy zá wieś/ á plunąǳy ná oczy ie=

2: go/ włożyǳy nań ręce/ pytał go iesli co

3: widzi:

werset: 24 A poyzrzawǳy/ rzekł/ widzę lu=

4: dzie iáko drzewá chodzące.

werset: 25 Potym záś

5: położył ręce ná oczy iego/ y *począł pá=

6: trzyć(*marg*)

: G: y S: y

: vczynił iy

: widzieć. (-) á nápráwion iest y widział iásnie

7: wǳytko.

werset: 26 Y odeńł go do domu iego/

- 8: mówiąc/ (Idz do domu twego/) *á iesli
9: do (tey) wśi wnidziefz/ nikomu nie powie
10: day.(*marg*)
: G: y S: á
: ni do wśi
: wnidziefz
: áni po
: wiefz ko^{mv}
: we wśi. (-)

werset: 27 (*marg*)

- : Zác: 35. (-)
11: Y wyfzedł Iezus y vcźniowie iego do
12: wśi Cezáryei Filippowey/ á ná drodze
13: Ípytał vcźniow swoich/ mówiąc im/ kim
14: mię ludzie mowią być?

werset: 28 A oni odpowie

- 15: dzieli/ Iohánem ponurzyćielem/ á dru=
16: dzy Heliafzem/ drudzy lepak iednym z=
17: prorokow.

werset: 29 A on im rzekł/ wy lepak

- 18: kim mię mowicie być? A odpowiedáiąc
19: Piotr/ rzekł mu/ Ty iešteś Chriftus.

werset: 30

- 20: Y zágroził im áby tego nikomu niepo=
21: wiedáli o niem.

werset: 31 (*marg*)

- : Zác: 36. (-)Y poczał ie vczyć że
22: potrzeba synowi człowieczemu wiele v=
23: ćierpieć/ y zbrákoványm być od ftárfzych/

24: y od árcyoffiárnikow/ y od księżey/ y być

25: zámordowanym/ á zá trzy dni wftác.

werset: 32 A

26: fwobodnie tę rzecz mowił/ y wziąwfzy

go piotr

strona: 17v

Ewán:

1: go Piotr począł hámowác go.

rozdział: 9

strona: Kv

werset: 34

1: A siadfzy wezwał dwunaście

2: y rzekł im/ Iefli kto chce pierwfzy być/

3: *będzie(*marg*)

: Al: niech

: będzie/

: wedle nie

: ktorych

: G: książ (-) ze wfzech ołtáteczny y wfzytkim

4: łługą.

werset: 35 A wziąwfzy pácholę poftáwił ie

5: w pośrzod ich/ á piáftuiąc ie rzekł im.

werset: 36

6: **Ktokolwie** [!] z tákowych dziatek przyi=

7: mie iedno ná imię moie mnie przyimuie/

8: á ktokolwiek mnie przyimie/ nie mnie

9: przyimuie/ ále onego ktory mię poftłał.

werset: 37

10: Odpowieda lepak iemu Iohan mo=

11: wiąc/ vczyćielu/ widzieliśmy niektorego

12: *imieniem twym(*marg*)

: Wł: w i

: mię two

: ie. (-) wyganiáiącego czár=

13: ty/ ktory nie idzie zá námi/ y zábroniliśmy

14: iemu.*(*marg*)

: G: ifz nie

: idzie zá ná

: mi. (-)

werset: 38 A Iezus rzekł/ nie zábrániay=

15: ćie mu/ bo żadnego niemálz ktoryby vczyć=

16: nił moc imieniem moim/ á mogli by ry=

17: chłó złorzeczyć mię.

werset: 39 Bo kto nie ieft

18: przeciw *wám/ za wámi ieft.(*marg*)

: N: nam/

: zá námá

: ieft. (-)

werset: 40 Bo kto=

19: kolwiekby was nápoił czáľzą wody w-i=

20: mię moie/ żeście Chrifułowi/ prawdzi=

21: wie mowię wam nie vtráci zapłáty łwey

werset: 41(*marg*)

: Zác: 42. (-)

22: A ktokolwiekby iednego z tych malucz

23: kich ktorzy w mię wierzą obráził/ lepiej

24: áby mu był włożon młyńłki kámień oko=

25: łó łzyie iego/ á iżby wrzucon do morzá.

werset: 42

26: Iesli cię też obrązi ręká twoiá odetni

ią/ do

strona: K2

Mar: ś:

1: ią/

rozdział: 10

strona: K3v

1:

2:

3:

4:

5:

6:

7:

8:

9:

10:

11:

12:

13:

14:

15:

16:

17:

18:

19:

20:

21:

22:

23:

24:

25:

werset: 33

26: Iż

27: oto idziemy do Ierozolimy/ á fyn człowie

strona: K4

Már: ś:

1: czy będzie wydan árcyoffiárnikom/ y księ

2: żey/ y ofądzą iy ná śmierć/ y podadzą go

3: pogánom.

werset: 34 Y vbiczuią go/ y vřągác bę=

4: dą iemu/ y vpluią go/ y zábiją iy/ á dnia

5: trzećiego wftanie.

werset: 35 Y przyřzli do niego/

6: Iákob/ y Iohan/ fynowie Zebedeowi/

7: mowiąc/ vczyćielu/ chcemy ábyś to ocz

8: prośić będziem vczynił nam.

werset: 36 A on rzekł

9: im/ co chcecie ábych wam vczynił?(*marg*)

: Mát: 20. (-)

werset: 37 A o

10: ni rzekli (iemu/) Day nam ábychmy śie=

11: dzieli/ ieden po práwicy twej/ á drugi po

12: lewicy twej/ w łlawie twoiey.

werset: 38 A Ie=

13: zus rzekł im/ niewiećie ocz prośićie/ Mo

14: żećieli pić cząłszę/ ktorą ia piję/ y nurzá=

15: niem ktorem fię ia nurzam nurzać fię?

werset: 39

16: A oni rzekli mu/ możemy/ A Iezus rzekł

17: im/ czáfzę iedną którą ia piję pić będzie=

18: ćie/ y nurzaniem ktorym fię ia nurzam po

19: nurzyćie fię.

werset: 40 Lecż siedzieć po prąwicy

20: mey y po lewicy mey/ nie ieft moiá (rzecz)

21: dawác/ ále ktorym nágotowano:

werset: 41 A v=

22: fłyfzawfzy dzieśięć/ poczęli zá złe mieć Iá

23: kobowi y Iohánowi.

werset: 42 A Iezus wezwa

24: wfzy ie mowił im/ wiećie że oni ktorym

25: fię podoba pánowác nád narody/ pánu=

26: ią nád nimi/ á ktorzy fą wielcy nád nimi/

K iiij

włada=

strona: K4v

Ewán.

1: władaiaę nimi.

rozdział: 11

strona: K6

1:

2:

3:

4:

5:

6:

7:

8:

9:

10:

11:

12:

13:

14:

15:

16:

17:

18:

19:

20:

21:

22:

23:

24:

25:

werset: 29

26: á powiem wam którą

władzą

strona: K6v

Ewán.

1: władzą to czynię.

werset: 30 Nurzanie Iohanowe

2: z niebáli było czyli z ludzi? odpowiedźcież

3: mi:

werset: 31 Y myslili v siebie mówiąc/ Iesli

4: rzeczymy z niebá/ rzecze/ przecześnieście mu

5: przeto nie wierzyli?

werset: 32 A iesli rzeczemy z

6: ludzi/ boimy się ludu/ wszyscy bo mieli Ioa

7: hana iż prawdziwie był prorok.

werset: 33 A od

8: powiedaiąc rzekli Iezufowi/ nie wiemy/

9: A Iezus odpowiedaiąc mowi im/ ani ia

10: wam powiem ktorą władzą to czynię.

rozdział: 12

werset: 1 (marg)

: Roz: 12.

: Zác: 53. (-)

11: **Y** Począł im przez podobieństwa mo

12: wić *winnicę(marg)

: Al: Wino

: grad. (-) náfadził człowiek y=

13: ogroził płotem/ y wkopał práwę/ y zbu=

14: dował wieżę/ y náiał ią kmiećiom/ y od

15: iechał.

werset: 2 Y pośłał sługę do kmiećiom/

16: gdy był czas áby wziął od *nich(marg)

: Wła: v

: kmieći. (-) z owocu

17: winnice:

werset: 3 A oni iáfwszy go vbili/ y ode=

18: śáli próznego.

werset: 4 Y zásię pośłał knim ine

19: go sługę/ (marg)

Wł: nie

wolniká. (-) y tego kámionuiąc głowę mu

20: zránili/ y odefłáli go zelżywłzy:

werset: 5 Y záfię

21: inego poślá/ y tego zábili/ y wiele inych/

22: owych bijąc/ á owych zábijájąc.

werset: 6 Y ie=

23: łzczę przeto máiąc iednego łyná *(*marg*)

G: łwego (-) miłego

24: poślá y tego knim ołtáteczne^{g0}/ mowiąc:

25: włtydzić fię będą łyná mego.

werset: 7 Lecż oni

26: kmiećie rzekli miedzy łobą/ ten iełt dzie=

dzic/

strona: K7

Már: ś:

1: dzic/ przydźcie zábimy go/ á nálze będzie

2: dziedzictwo.

strona: L

werset: 44

1: Bo włzyłtcy co im

2: zbywáło/ miotáli/ ále tá zniedołtátku łwe

3: go włzyłtko co miálá wrzuciłá/ włzyłtkę

4: *żywność(*marg*)

Wł: zy

wot. (-) łwoię.

rozdział: 13

werset: 1 (*marg*)

Zác: 58.

: Roz. 13. (-)

5: **A** Gdy wychodził z świątynicy/ rzekł
6: mu niektóry z uczeniow jego/ Wczyście=
7: lu/ patrzą iakie kámiennie/ y iakie budowá
8: nia.

werset: 2] A Iezus odpowiedáiąc rzekł mu/

9: Widziłz te wielkie budowánia? Niezo=
10: ftánie kámiień ná kámieniu/ któryby nie
11: był rozwálon.(*marg*)

: Luk. 19. (-)

werset: 3] A gdy siedział ná gorze

12: oliwney przeciw świątynicy pytáli go ofo=
13: bno/ Piotr/ y Iákob/ y Ian/ y Andrzej/

werset: 4]

14: Powiedz nam/ kiedy te (rzeczy) będą/
15: á który znak gdy się to wšzytko ma skoń=
16: czyć?

werset: 5] A odpowiedáiąc im Iezus/

17: począł mowić/ Bączcie áby was nikt nie
18: zwodził.

werset: 6] Bo mnodzy przyidą ná imię

19: moie/ mowiąc że ia iełtem/ y mnogie z=
20: wiodą.

werset: 7] A gdy wšłyfzyćie woyny y słuchy

21: woien/ nie trwoźcie sobą/ bo (to) musi
22: być/ ále nie iuż koniec:

werset: 8] Powštánie bo

23: narod ná narod/ á krolełtwo ná krolełt=
24: wo/ y będą trzęfienia (ziemie) pomiey=

25: ściąch/ y będą głody y zamieszánia/ począ

26: tki to boleści.

rozdział: 14

strona: L3v

Ewan:

werset: 12

1: rzekli mu uczniowie jego/ gdzie chcesz sze=

2: dźy nągotuiemy/ ábyś iadł Páfcę?

werset: 13 Y

3: posłał dwa uczniá swoje/ y rzekł im/ Idzi

4: cie do miáfta/ á potka się z wami czło=

5: wiek dzban wody niołąc/ idźcie zá nim.

werset: 14

6: A gdziekolwiek wnidzie rzecźcie domo

7: wemu gołpodarzowi/ iż ucźciel mowi/

8: gdzie ieft *gołpoda(*marg*)

: Al: vpo

: koy. (-) moia kędy Páfcę z v

9: uczniami moimi iem?

werset: 15 A on wam vkaże

10: sálę wielką vłáną *(*marg*)

: G: zgoto

: wáną. (-) / tám nągotuyćie

11: nam.

werset: 16 A wyszedźzy uczniowie jego przy=

12: szli do miáftá/ y náleźli iáko im mowił/ y

13: nągotowali Páfcę.

werset: 17 A gdy pozno było/

14: przyśzedł ze dwiemánaście.

werset: 18] A gdy fie=

- 15: dzieli y iedli/ rzekł Iezus/ Prawdziwie
16: mowię wam/ iż ieden z waś [!] wyda mię/
17: ktory ie zemną.

werset: 19] A oni poczęli fmećić fię/

- 18: y mowić mu po iednemu/A zali ia? á za
19: ia?

werset: 20] A on odpowiedáiąc rzekł im/ Ie=

- 20: den ze dwunaście ktory zemną macza w
21: mię.

werset: 21] Acźci fyn człowieczy idzie iáko o=

- 22: niem ielt nápiáno/ Ale biádá człowieko
23: wi onemu/ przez ktorego fyn człowieczy
24: będzie wydan/ dobrze by było iemu/ by fię
25: był człowiek ten nie národził.

werset: 22] A gdy ie

- 26: dli wziął Iezus chleb/ y błogofłáwiwłzy

łamał

strona: [L]4

Már: ś:

- 1: łamał y dawał im mowiąc/

strona: L6

Mar: ś:

werset: 67]

- 1: A wyrzawłzy Piotrá grzeiącego fię pá=
2: rząc [!] nań mowi/ Y ty z Názáreyłkim Ie
3: zufem byłeś:

werset: 68] A on záprzał/ mowiąc/

- 4: nie znam/ áni wiem co mowifz/ y wyfzedł

5: wen do przedfionká/ y kur zápiał.

werset: 69 A nie

6: wolnicá widząc go/ záfię poczęłá mowić

7: ftoiącym/ iż ten z onych ieft:

werset: 70 A on záfię zá

8: przal: Y pochwili zás ftoiący/ rzekli Pio

9: trowi/ Prawdziwie znich iefteś/ bo y Gá

10: lileyczykeś.*(marg)

: G: y S:

: y mowá

: twoiá po

: dobna

: ieft. (-)

werset: 71 On lepak poczał fię kląc y

11: przysięgác/ iż nie znam człowieká tego/

12: ktorego mowicie.

werset: 72 A powtore kur zá=

13: piál/ y wípomniał Piotr ná mowę kto=

14: rą mu mowił Iezus/ że pierwey niż kur

15: dwa kroć zápoie/ záprzyłz fię mnie trzy

16: kroć/ y poczał plákác.

rozdział: 15 (marg)

: Roz: 15.

: Zác: 66. (-)

werset: 1

17: **A** Wnet poránu rádę vczyniwłzy árcy=

18: offiárnicy z ftárfzymi y z księżą/ y włzy

19: tek feym/ odwiedli związawłzy Iezuía y

20: wydáli Piłatowi.

werset: 2 Y pytał go Piłat/

21: Tyli iefteś krol Iudfki? A od odpowie=

22: dáiąc rzekł mu/ Ty mowifz.

werset: 3 Y fkárzyli

23: nań árcyoffiárnicy wiele.

werset: 4 A Piłat záfię

24: fpytał go mowiąc/ Nic że nie odpowie=

25: dáłz? Oto iáko wiele świadczą przeciw

26: tobie.

werset: 5 A Iezus przedfię nic nie odpo=

wiedział

strona: L6v

Ewán:

1: wiedział/ ták iż fię Piłat dziwował.

strona: L8v

Ewán.

1: Y wśzedfzy do grobu vyrzały mło=

2: dzieńcá fiedzącego po práwicy/ vbráne=

3: go w fźátę białą/ y lękły fię.

werset: 6 A on mo=

4: wi im/ nie lękayćie fię/ Iezufa fźukaćie

5: Názaráńfkiego vkrzyżowánego/ wftał/

6: niemáłz go tu/ oto mieyfce gdzie go było

7: położono.

rozdział: 16

werset: 7 Ale idźcie rzeczćie vcźniom

8: iego/y Piotrowi/ iż was vprzedzi do Gá=

9: lileie/ tám iy oglądacćie/ iáko rzekł wam.

werset: 8

10: A wyfzedfzy *(*marg*)

: G: wnet. (-) vćiekły od grobu. Bo ie

11: wzięło było drzenie/ y zápamiętanie/ a ni

12: komu nic nie rzekły/ bo fię bały.

werset: 9 (*marg*)

: Zác: 71. (-)

13: Wítawfzy lepak ráno pierwżego fżábá

14: tu/ vkazał fię pierwey Máryey Mágdá=

15: lenie z ktorey był wygnał siedm czártow:

werset: 10

16: (A) oná fzedfzy/ opowiedziála (tym)

17: ktorzy znim bywáli/ nárzekájącym y plá=

18: czącym.

werset: 11 | A oni wślyfżawfzy iż iest żyw/ y

19: był widzian od niey/ nie wierzyli.

werset: 12 | A po

20: tym dwiemá z nich idącym/ vkazał fię w

21: inem křztałćie/ gdy fżli do wśi.

werset: 13 | Y ći fzed

22: fży opowiedzieli drugim/ ále áni tym v=

23: wierzyli.

werset: 14 | Ná ořtátek onym iedennaćie

24: řpořu fiedzącym vkazał fię/ y wymawiał

25: (iym) niewiárę ich/ y zátwárdzenie fercá/

26: iż tym ktorzy iy widzieli w zbudzonego/

nie wie

strona: M

Már: ř:

1: nie wierzyli.

ksiega: **Ioann**

rozdział: **1**

strona: **M3**

Ioh: 1: 39

werset: **39**

1: Mowi im: Przydzćie á ogládayćie.

2: Przyfzli y widzieli gdzie mieszkał/ y v nie=

3: go zmieszkałi dzień on. A godziná byłą iák

4: miarz dzieśiąta.

werset: **40** A był Andrzej brát Sy

5: moná Piotrá ieden ze dwu ktorzy fłyfzeli

6: v Ioháná/ y pófzli zá niem.

werset: **41** Znalazł

7: ten pierwey brátá fwego Symoná/ y mo=

8: wi mu: Nalezliłmy Mefyazá/ co iełt prze

9: łożywłzy *namázániec.(*marg*)

: Po Gr.

: Chrift9. (-)

werset: **42** Y przywiodł go do

10: Iezufa. A weyrzawłzy nań Iezus/ rzekł:

11: Ty iełteś Symon fyn Iony. Ty zwan

12: będziefz Kefá/ cofię wykłáda/ kámienny.

werset: **43** (*marg*)

: Zác: 5. (-)

13: Názáiułtrz chćiał Iezus wynić do Gá

14: lileie/ y nálazł Filippá/ y mowi mu: Idz

15: zámna.

werset: **44** A był Filip od Bethfáidy z=

16: miáftá Andrzeiowego y Piotrowego.

werset: 45

17: Nálazł Filip Náthánáelá/ y mowi

18: mu: o ktorem nápił Moizełz w zako=

19: nie/ y prorocy/ náleziłmy Iezufa fyná Io

20: zefowego z Názáretá.

werset: 46 Y rzekł mu Ná=

21: thánáel: z Nazáretá może (li) co dobrego

22: być? Mowi mu Filip: Przydź á ogláday.

werset: 47

23: Vyrzał Iezus Náthánáelá idącego

24: ku fobie/ y mowi o niem: Ono prawdzi=

25: wie Izráelit/ w ktorem zdrády niemáfz.

werset: 48

26: Mowi mu Náthánáel: Skąd mię

M iij

znáfz?

strona: M3v

Ewán.

1: znáfz?

rozdział: 3

strona: M5

1:

2:

3:

4:

5:

6:

7:

8:

9:

10:

11:

12:

13:

14:

15:

16:

17:

18:

19:

20:

21:

22:

23:

24:

25:

werset: 12

26: Iesli ziemskie

M v

(rze=

strona: M5v

Ewan:

1: (rzeczy) rzekłem wam/ á nie wierzyście/ iá=

2: ko gdybym rzekł niebieskie vwierzycie?

werset: 13 (marg)

: Zác: 9. (-)(marg)

: Z ftąpic z

: niebá ieft

: vnizyc fię (-)

3: *A żaden nie wftąpił do niebá/ iedno

4: kto z nieba zstąpił/ fyn człowieczy ktory

5: ieft wniebie.

werset: 14] A iako Moizefz wywyższył

6: wężá w pułtyni/ ták wywyżzyć trzebá fy=

7: ná człowieczego.

werset: 15] Aby káždy wierzący

8: weń nie zginął/ áleby miał żywot wie=

9: czny.

werset: 16] (*marg*)

: Zác: 10. (-)

10: Ták bo vmiłował Bog świat/ iż fyná

11: fwego iednorodnego dał/ áby káždy wie=

12: rzący weń nie zginął/ áleby miał żywot

13: wieczny.

werset: 17] Bo nie posłał Bog fyná fwe=

14: go ná świat/ áby sładził świat/ ále áby zá=

15: chowan świat przezeń.

werset: 18] Wierzący weń

16: nie będzie ofądzon/ á niewierzący/ iuż ofą

17: dzon ieft/ iż nie vwierzył/ w-imię iednoro

18: dnego fyná Bożego.

werset: 19] Ten lepak ieft sład/

19: iż światło przyłzło ná świat/ á vmiłowá

20: li ludzie więcey ciemność/ niż światło.

werset: 20] (*marg*)

: . [!] Ioh: 2. (-)

21: Były bo złe *ich spráwy. (*marg*)

: Al: dziełá (-) Bo káždy zło

22: ści działájący/ nienayrzy światłá/ y nie=

23: przychodzi k światłu/ áby nie ttofowa=

24: no iego ípraw.

werset: 21] Lecż czyniący prawdę

25: przychodzi k światłu/ áby fię obiawiły ie

26: go íprawy/ iż w Bogu íą podziáláne:

rozdział: 4

strona: M8

werset: 27

1: Zaden iednák nie rzekł: co gádałz/ al

2: bo co mowíłz z nią?

werset: 28] Oítawiá przeto

3: wiádro fwe niewiáftá/ y ízłá do miaftá/ y

4: mowi ludziom.

werset: 29] Przydźćie/ ogládayćie

5: człówieká/ ktory mi *powiedział(*marg*)

: w: mowił (-) wízytko

6: co kolwiek vczyńiám. Nie tenli ieft

7: Chríftus?

werset: 30] Wyfzli przeto zmiáftá y przy=

8: ízli kniemu.

werset: 31] A wtem (czáfie) prófili go

9: vcźniowie/ mowíąc: Rabbi/ iedz.

werset: 32] A on

10: im rzekł: Ia mam potrówę ieść/ (o) kto

11: rey wy niewiećie.

werset: 33] Mowili przeto vcźnio

12: wie ípołem: * Ktośći mu (*marg*)

: wł: Nie

: ktoli mu/ (-) przyniośł ieść.

werset: 34

- 13: Mowi im Iezus: moiá potrawá ieft/
14: ábych czynił wolą (tego) ktory mię po=
15: łłał/ y ábych dokonał fprawy iego:

werset: 35

- 16: Nie wyli mowicie. Ze iefzcze czterzy
17: miefiące fą/ á żniwo przyidzie? Oto mo=
18: wię wam/ podnieście oczy wálze/ á oba
19: czćie *niwy(*marg*) Al. krainy (-) iż biále fą iuż ku żniwu.

werset: 36

- 20: żnący zapłátę bierze/ y zgromadza do ży=
21: wotá wiecznego/ áby y śieiący tákiefz rá=
22: dowal fię/ y znący.

werset: 37

- Bo w tem (tá mo
23: wá ieft prawdziwa/ że inſzy ieft co fieie/ á
24: inſzy co żnie.

werset: 38

- Ia połlałem was żać/ ná
25: coście nie wy pracowáli: Inſzy **procowá**
26: **li** [!] / á wy ná pracę iych weszliście.

rozdział: 5

strona: N2

- 1:
2:
3:
4:
5:
6:
7:
8:

9:

10:

11:

12:

13:

14:

15:

16:

17:

18:

19:

20:

21:

22:

23:

24:

werset: 24 (marg)

: Zác: 16. (-)

25: Prawdziwie/ prawdziwie mowię

26: wam/ że kto mowy moiey flucha y wie=

N ij

rzy o=

strona: N2v

Ewán:

1: rzy onemu kto mię poślął/ má żywot wie

2: czyny/ y do sądu nie przychodzi/ ále prze=

3: fzedł z śmierci do żywota.

werset: 25 Prawdziwie/

4: prawdziwie mowię wam/ że idzie godzi=

5: ná y ninie ieft/ gdy martwi wflýżą głos fy

6: ná Bożego/ á którzy wflýżą/ życ będą.

werset: 26

7: Bo iáko oćiec ma żywot włobie/ ták

8: dał y fynowi żywot mieć włobie.

werset: 27

9: Y władzą dał mu y łąd czynić/ *iż fyn

10: człowieczy ieft.(*marg*)

: Iákoby

: rzekł/ trze

: bá mu by

: ło dác/

: bo iefliby

: mu nie da

: no nie

: miałby/

: poniewaz

: człowiek

: ieft. (-)

werset: 28 Nie dziwuyćie fię te=

11: mu/ że idzie godziná/ wktorą włyfcy co

12: (fá) wgrobiech/ włyfzą głos iego.

werset: 29 Y wy

13: niđą ktorzy dobre (vczynki) działáli do po

14: wftánia żywotá/ á ktorzy złe (vczynki)

15: działáli/do powftániá łádu.

werset: 30 (*marg*)

: Zác: 17. (-)

16: Nie mogę ia czynić od siebie nic. Iá=

17: ko fłyfzę/ łądżę. A łąd moy fprawiedliwy

18: ieft. Iż niezukam woli moiey/ ále woli o

19: one⁶⁰ co mię połał/ oycá.

werset: 31 Iesli ia świad

20: czę o łobie/ świadectwo moie nie ieft pra

21: wdziwe.

werset: 32 (*marg*)

: Máth: 3. (-) Inłzy ieft świadczący o mnie/

22: y wiem że prawdziwe ieft świadectwo

23: ktore świadczy o mnie.

werset: 33 Wy połyłaliś=

24: ćie do Iohána/ y poświadczył prawdzie.

werset: 34

25: Lecz ia nie v człowieká świáde

26: ctwo biorę/ ále to mowię/ ábyście wy zá

chowáni

strona: N3

Ioh: ś:

1: chowáni.

rozdział: 6

strona: N4v

1:

2:

3:

4:

5:

6:

7:

8:

9:

10:

11:

12:

13:

14:

15:

16:

17:

18:

19:

20:

21:

22:

23:

24:

25:

werset: 30

26: Rzekli przeto iemu/

Ktory

strona: N5

Ioh: ś:

1: Ktory przeto ty czynisz znák/ żebyfmy vy=

2: rzeli/ y vwierzylu tobie? Co działasz?

werset: 31 Oy

3: cowie nášzy Mánę iedli wpuftyni: iako

4: ieft nápfano/ chleb z nieba dał im ieść.(*marg*)

: 2. Mo: 16

: 4. Mo: 11.

: Pfal: 78. (-)

werset: 32

5: Rzekł przeto im Iefus/ Prawdziwie

6: prawdziwie mówię wam/ Nie Moizész

7: dał wam chleb z niebá/ ále óciec moy da

8: wam chleb z niebá prawdziwy.

werset: 33 Bo

9: chleb Boży iešt/ ktory z štąpił z niebá/ y ży

10: wot dawa štwiátu.

werset: 34 Rzekli przeto knie=

11: mu/ Pánie/ zázždy daway nam chlebá

12: tego.

werset: 35 (*marg*)

: Zác: 21. (-)

13: Rzekł lepak im Iezus/ Ia ieštem chleb

14: żywota/ Kto przychodzi ku mnie/ nigdy

15: łáknać nie będzie. A kto wierzy wnię/

16: nie będzie prágnąć *nigdy. (*marg*)

: Lát: ná

: wieki. (-)

werset: 36 Ale rze

17: klém wam/ iż y widzieliście mię/ y nie

18: wierzyście.

werset: 37 Wšzytko co dáie mi óciec/ ku

19: mnie przyidzie/ á przychodzącego ku

20: mnie nie wyrzucę precz.

werset: 38 Gdyż z štapi=

21: łem z niebá/ nie ábym czynił wolą moię/

22: ále wolą (onego) co mię pošłał.

werset: 39

23: A tá iešt wola (onego) co mię pošłał oy

24: cá/ ábym z tego wšzytkiego co mi dał nie

25: [tracił/ ále bym wzbudził ono ostateczne=

26: go dnia.

strona: N7

1:

2:

3:

4:

5:

6:

7:

8:

9:

10:

11:

12:

13:

14:

15:

16:

17:

18:

19:

20:

21:

22:

23:

24:

25:

rozdział: 7

werset: 13

26: Wszakże nikt iawnie o niem nie mo=

wił/

strona: N7v

Ewán.

1: wił/ prze boiaźń Iudow.

werset: 14 (marg)

2: Zác: 26. (-)

2: A gdy było w puł świętá/ wstąpił Ie

3: fus do świątnice/ y vczył.

werset: 15 Y dziwowali

4: fię Iudowie mowiąc/ Iáko ten písmo

5: vmie nie vczywłzy fię?

werset: 16 Odpowiedział

6: im Iefus/ y rzekł/ Náuká moiá nie ieft

7: moiá/ ále (tego) kto mię pośłał.

werset: 17 Iesli

8: kto chce wołą iego czynić pozna o náuce/

9: iesli z Bogá ieft/ álbo (iesli) ia sam od

10: siebie mowię

werset: 18 Kto od siebie mowi/

11: sławy swoiey szuka/ lecz kto szuka sławy

12: (onego) co iy pośłał/ ten prawdziwy ieft/

13: y nieśprawiedliwości wniem niemáź.

werset: 19

14: Nie Moizefz(li) dał wam zákon/ á

15: nikt z was nie czyni zakonu? Co mię szu=

16: kaćie zábić?

werset: 20 Odpowiedział tłum y

17: rzekł: Czartá małz: ktoż cię łzuka zabić?

werset: 21

18: Odpowiedział Iefus y rzekł im: ieden

19: vczynek vczyńiłem/ á włzytcy fię dziwuie=

20: cie. * (*marg*)

: Gr: ták

: czytáią/

: A włzyt

: cy fię dzi

: wuiećie

: przeto/

: To ieft

: prze ten

: vczynek. (-)

werset: 22 Przewo Moizelz dał wam obrzewo=

21: zanie/ nie iżeby z Moizelza było/ ále z oyo=

22: cow/ á włobotę obrzewuiećie człowieká/

werset: 23

23: Ieśli obrzewanie bierze człowiek w ło=

24: botę/ áby nierozrułzon zákon Moizelzow/

25: Ná mię gniewaćie fię/ że całego człowie

26: ká zdrowym vczyńiłem włobotę?

strona: Ov

1:

2:

3:

4:

5:

6:

7:

8:

9:

10:

11:

12:

13:

14:

15:

16:

17:

18:

19:

20:

21:

22:

23:

24:

25:

rozdział: 8

werset: 13

26: ia nie iełtem z światá te

go.

strona: O2

Ioh: ś:

1: go.

werset: 14 Rzekłem wam przeto/ że pomrze=

2: ćie wgrzechoch wálznych. Iesli bo nie v=

3: wierzyćie/ iż ia iełtem/ pomrzećie wgrze=

4: choch wálznych.

werset: 15 Rzekli lepak iemu/ Ty

5: kto iefteś? Y rzekł im Iefus/ *Naprzod(*marg*)

: Lácín: y

: Slo: tłu

: mácz. Po

: czątek/ á

: le omyl

: nie. (-)

6: co mowię wam.

werset: 16 Wiele mam o was

7: mowić/ y fędzić/ ále kto mię pośłał/ praw

8: dziwy ieft. A ia co słyfzałem od niego/ to

9: mowię ná świece.

werset: 17 (Y) nie zrozumieli

10: że *oycem(*marg*)

: Gr: N: ze

: oycá im

: mowił/

: to ieft/ o

: oycu. (-) íwym zwał Bogá.

werset: 18 Rzekł im

11: przeto Iefus/ Gdy wywyżfycie fyna czło

12: wieczego/ tedy poznacie że ia ieftem/ á od

13: siebie famego nie czynię nic. Ale iáko ná

14: uczył mię óciec moy/ to mowię.

werset: 19 A kto

15: mię pośłał/ zemną ieft. Nie zoftáwił mię

16: famego/(*marg*)

Gr: y S:

Oćiec. (-) *iż ia czynię co fię iemu podoba

17: ząwždy.

werset: 20 Co gdy on mowił/ mnodzy v=

18: wierzyli weń.

werset: 21 (marg)

Zác: 31. (-)

19: Mowił lepak Iefus/ k(tym) Iudom

20: ktorzy vwierzyli iemu/ iesli wy wytrwa=

21: ćie w mowie moiey/ prawdziwie vcźniá=

22: mi moimi ieftećcie.

werset: 22 Y poznáćie praw=

23: dę/ á prawdá wyfwobodzi was.

werset: 23 Odpo

24: wiedzieli mu/ naśienie Abráhámowe ie=

25: Ítefmy/ á nikomu z niewoleni nie byliśmy

26: nigdy. Iákoż ty mowisz/ iż wyfwobodze=

O ij

ni bę=

strona: O2v

Ewán:

1: ni będziećie.

rozdzial: 9

strona: O4

1:

2:

3:

4:

5:

6:

7:

8:

9:

10:

11:

12:

13:

14:

15:

16:

17:

18:

19:

20:

21:

22:

23:

24:

25:

werset: 15

26: Zaś

O iij

przeto

strona: O4v

Ewán:

1: przeto spytáli go Fáyzeufzowie/ iáko

2: przeyrzał.

werset: 16 A on rzekł im/ Błoto mi

3: włożył ná oczy/ y omyłem/ y widzę.

4: Mowili przeto z Fáyzeufzow niektorzy/

5: Ten człowiek nie ielt od Bogá/ iż foboty

6: nie strzeże. Insizy lepak mowali/ iáko mo=

7: że człowiek grzełzny tákowe znamioná

8: czynić? Y było rozerwánie miedzy nimi.

werset: 17

9: Mowiá zás ślepemu/ Ty co mowífz o

10: niem/ iż stworzył twoie oczy? A on rzekł/

11: że prorok ieft.

werset: 18 Niewierz yli przeto Iu=

12: dowie o niem/ żeby ślepy był y przeyrzał/

13: áż wezwáli rodzicow/ onego ktory przey=

14: rzał.

werset: 19 Y fpytáli ich/ mowiąc/ tenli ieft

15: fyn wáfz/ ktorego wy powiedacie/ iż śle=

16: pym fię vrodził? Iákoż przeto teraz wi=

17: dzi?

werset: 20 Odpowiedzieli im rodzicy iego/ y

18: rzekli/ wiemy że ten ieft fyn náfz/ y iż fię

19: ślepy vrodził.

werset: 21 Lecz iáko ninie widzi

20: nie wiemy/ álbo kto stworzył iego oczy/

21: my nie wiemy/ ma łam látá/ iego pytay=

22: ćie/ łam o łobie powie.

werset: 22 To rzekli rodzi=

23: cy iego/ iż łie bali Iudow/ bo iuz byli po

24: łtanowili Iudowie/ áby/ iesliby go kto

25: wyznał Chryłtufem/ złzkoły wyrzucon

26: był.

werset: 23 Dłá tego rodzicy iego rzekli/ iż látá

strona: O5

Ioh: ś:

1: ma/ iego pytaǳie.

rozdział: 10

strona: O6v

1:

2:

3:

4:

5:

6:

7:

8:

9:

10:

11:

12:

13:

14:

15:

16:

17:

18:

19:

20:

21:

22:

23:

24:

25:

werset: 28

26: y nie wydrze

ich ża=

strona: 07

Iohá: ś:

1: ich żaden z ręki moiey.

werset: 29 Oćiec moy kto=

2: ry mi dał/ więtfzy ieft ze wńzech/ á żaden

3: niemoże wydrzeć z ręki oycá me^{go}.

werset: 30 Ia

4: y oćiec *iedno ieftefmy.(*marg*)

: To ieft/

: nie iefte

: zwá łobie

: łprzeći

: wni. (-)

werset: 31 Podnie=

5: śli przeto kámienie Iudowie/ áby go ká=

6: mionowáli.

werset: 32 Odpowiedział im Iefus/

7: Wiele dobrych vczynekow pokázałem

8: wam/ z oycá mego/ prze ktoryż vczynek z=

9: tych kámionuiećie mię?

werset: 33 Odpowiedzie

10: li mu Iudowie/ mowiąc: O dobry vczy=

11: nek nie kámionuiem ćię/ ále o bluznier=

12: łtwo/ á iż ty człowiek będąc/ czyniśz fię

13: Bogiem.

werset: 34 | Odpowiedział im Ieſus:

14: Nie ieft(li) nápiſano wzakonie wálzem.

15: Ia rzekłem/ Bogowie ieſcieście?(*marg*)

: Pfál: 82. (-)

werset: 35 | Ieſli

16: ony názwał Bogámi/ ku ktorým mowá

17: Boża byłá/ a niemoże fię rozruſzyć (pi=

18: ſmo.)

werset: 36 | Ktorego óciec poſwięcił/ y po=

19: ſłał ná ſwiát/ wy mowicie że bluźniſz/ iż

20: rzekłem ſyn Boży ieſtem.

werset: 37 | Ieſli nie czy

21: nię ſpraw oycá mego/ nie wierzcie mi:

werset: 38 |

22: A ieſli czynię/ y ieſli mnie niewierzyćie/

23: ſprawám wierzcie/ ábyście poználi y wie

24: rzyli/ że we mnie óciec/ á ia *wniem.(*marg*)

: Lát. w oy

: cu. (-)

werset: 39 |

25: Szukáli go przeto zácie poimać/ y wy=

26: ſzedł z ręku ich.

werset: 40 | Y poſzedł zácie zá Ior=

dan ná

strona: O7v

Ewán.

1: dan ná mieyſce gdzie był Iohan pierwey/

rozdział: 11 |

strona: Pv

Ewán.

werset: 46

- 1: Niektorzy lepak z nich pózli ku Fáry=
2: zeufzom/ y powiedzieli im co vczyńił Ie=
3: íus.

werset: 47 (marg)

- 4: Zác: 40. (-)
4: Zebráli przeto Arcyoffiárnicy y Fáryze
5: ufzowie ráde/ y mowili: Co czynimy/ że
6: ten człowiek mnogie znamioná czyni?

werset: 48

- 7: Iesli go tak niechamy wízyfcy weń v=
8: wierzą/ y przyidą Rzymiáne/ á zniłczzą
9: nas y mieyfce/ y narod.

werset: 49 A ieden z nich

- 10: niektory Káiáfá Arcyoffiárnikiem będąc
11: roku onego/ rzekł im: Wy nie wiecie nic/
12: áni vważacie.

werset: 50 Iż pożyteczno nam/ á=

- 13: by ieden vmárł zá lud/ a nie wízyftekby
14: narod zginął.

werset: 51 A tego od famego sie

- 15: bie nie rzekł/ ále Arcyoffiárnikiem będąc
16: roku onego/ prorokował że miał Iefus
17: vmrzeć zá narod.

werset: 52 Nie iedno zá narod/

- 18: ále áby y dzieci Boże rozprofzone zebrał w
19: iedno.

werset: 53 Przeto od onego dnia vrádzili á

20: by iy zábili.

werset: 54 | Ale Iefus iuż fię nie iáw=

21: nie przechadzał miedzy Iudmi/ ále po=

22: fzedł (z onąd) do kráiny blifko pułtynie/

23: do Efraimá rzeczonego miáltá/ y tám

24: miefzkał z vcźniámi fwemi.

werset: 55 | A była bli=

25: fko pałchá Iudfka/ y wftąpili mnodzy do

26: Ierozolimy zkráiny ná páłchę. áby oczys

ćili fię.

strona: P2

Ioh: ś.

1: ćili fię.

rozdział: 12

strona: P3v

1:

2:

3:

4:

5:

6:

7:

8:

9:

10:

11:

12:

13:

14:

15:

16:

17:

18:

19:

20:

21:

22:

23:

24:

werset: 40

25: Záslepił oczy ich y zákamiáło

26: vczynił ferce ich/ áby niewidzieli oczymá/

áni

strona: P4

Ioh: 3:

1: áni rozumieli fercem/ á návroćiliby fię/

2: y zleczyłbym ie.

werset: 41 To rzekł Ezáiafz/ gdy

3: widział fławę iego/ y mowił o niem.

werset: 42

4: Wfzákze iednák y z kšiążát mnodzy v=

5: wierzyli weń/ ále dla Fáryzeufzow nie wy

6: znawáli/ áby z fzkóły włáčzeni nie byli:

werset: 43

7: Bo vmiłowáli fławę człowieczą wię=

8: cey niżli fławę Bożą.

werset: 44 A Iezus wołał

9: y rzekł: Kto w mię wierzy/ nie wierzy w=

10: mię/ ále w (tego) co mię połał.

werset: 45 Y kto

11: widzi mnie/ widzi(tego) co mię połał.

werset: 46

12: Ia światło przyźedłem ná świat/ á=

13: by wšelki wierzący wmię/ w cięmnosci

14: nie *trwał.(*marg*)

: Albo nie

: miefzkał. (-)

werset: 47 A iesli kto słuchác będzie

15: moich słow/ á nie vwierzy ia go nie sądze/

16: Bo nieprzyźedłem ábym sądził świat/ á

17: le ábym záchował świat.(*marg*)

: Már: 16. (-)

werset: 48 Kto mnie

18: odrzuca/ y nieprzyimuie słow moich/ ma

19: kto iy sądzi.

werset: 49 Mowá ktorą mowiłem/

20: oná iy ofądzi w ofátni dzień/ iż ia od sie

21: bie łamego nie mowiłem/ ále ktory mię

22: posłał oćiec. Ten mi rofkazanie dał/ co=

23: bym rzekł/ y cobym mowił.

werset: 50 Y wiem że

24: rofkazanie ie^{go} żywot wieczny iest. Co prze

25: to ia mowię/ iáko rzekł mi oćiec/ ták mo

26: wię.

rozdział: 14

strona: P6

1:

2:

3:

4:

5:

6:

7:

8:

9:

10:

11:

12:

13:

14:

15:

16:

17:

18:

19:

20:

21:

22:

23:

24:

25:

werset: 2

26: Iż idę zgotować wam mię=

íce.

strona: P6v

Ewán.

1: íce.

werset: 3] A iesli poydę zgotować wam miey

2: łce/ zaśie przyidę y zábiorę was do siebie/

3: aby gdzie ia ieltem y wy byście byli.

werset: 4]

4: A gdzie ia odchodzę/ wiećie/ y drogę

5: wiećie.

werset: 5] Mowi mu Thomálfz: Pánie/ nie

6: wiemy gdzie odchodzisz/ á iákoż możemy

7: drogę wiedzieć?

werset: 6] Mowi mu Iefus: Ia

8: ieltem drogá/ y prawdá/ y żywot/ nikt nie

9: przyidzie do oycá iedno przez mię.

werset: 7] Ie=

10: slibyście mnie ználi/ y oycá mego ználi=

11: byście/ á od tąd go znacie y widzieliście

12: iy.

werset: 8] Mowi mu Filip/ Pánie/ vkaż

13: nam oycá/ á dofyć nam.

werset: 9] Mowi mu Ie

14: łus: Ták długi czás zwámi ieltem/ á *nie

15: poználiście(*marg*)

: Gr: á nie

: poznałeś.

: ále nie do

: brze. (-) mię? Filippie/ kto widzi

16: mnie/ =widzi y oycá. (*marg*)

: Gr: wi-

: dział oy

: cá. (-) A iákoż ty mowisz/ v

17: káz nam oycá?

werset: 10 Niewierzył że ja w oy=

18: cu/ á oćiec wemnie ieft?(*marg*)

: Zác: 48: (-)

19: Słowá ktore ja mówię wam/ od sie=

20: bie (ich) nie mówię/ lecz oćiec we mnie

21: miezkáiący/ ten czyni *fprawy.(*marg*)

: wł: dzieła

: y nizey. (-)

werset: 11 Wierz=

22: ćie mi/ że ja w oycu/ á oćiec we mnie ieft.

23: A iesli nie (ták/) dla fpraw famych wierz

24: ćie (mi.)

werset: 12 Prawdziwie prawdziwie mo

25: wię wam/ kto wierzy wmię/ fprawy kto=

26: re ja czynię/ y on vczyni/ y więfze niżli te

vczy=

strona: P7

Ioh: ś:

1: vczyni.

rozdział: 15

strona: P8v

1:

2:

3:

4:

5:

6:

7:

8:

9:

10:

11:

12:

13:

14:

15:

16:

17:

18:

19:

20:

21:

22:

23:

24:

25:

werset: 20

26: Iesli

mowę

strona: Q

Ioh: ś:

1: mowę moie chowáli/ y wafzę chowac bę

2: dą.

werset: 21 | Ale to wŕzytko wczynią wam prze i=

3: mię moie/ iż nie wiedzą kto mię poŕłał.

werset: 22 | (*margin*)

4: Zác: 53. (–)

4: Ieslibym nie przyŕzedł y nie mowił

5: bym im/ grzechuby nie mieli. Lecż ninie

6: wymowki nie máią o grzechu fwem.

werset: 23

7: Kto mnie nienawidzi/ y oycá mego nie

8: nawidzi.

werset: 24

Gdybym spraw nie poczynił

9: v nich/ ktorých nikt inny nie vcżynił/ grze

10: chuby nie mieli: Ale teraz y widzieli y nie

11: nawidzieli y mnie y oycá mego.

werset: 25

Ale

12: ábyfię wypełniá mowá nápiána w za=

13: konie ich: iż nienawidzieli mię dármo. (*marg*)

: Pfál: 35.

: Luk: 24. (-)

werset: 26

14: Gdy lepak przyidzie poćiefzyciel ktore=

15: go ia pošlé wam od oycá/ duch prawdy/

16: ktory od oycá wychodzi/ on świadczyć bę

17: dzie o mnie:

werset: 27

Lecż y wy świadczyć będzie

18: cie/ gdyż od pocżátku zemną iesteście.

rozdział: 16

werset: 1 (*marg*)

: Roz: 16 (-)

19: **T** O mowiłem wam/ ábyście lie nie o

20: braźáli.

werset: 2

Odrzuconemi *od szkóły(*marg*)

: Albo od

zboru. (-) v

21: czynią was: áno przyidzie godziná že w=

22: źelki zábijájący was/ będzie mnić iź

23: poślugę przynośi Bogu.

werset: 3 A to vczynią

24: wam/ iź nieznáią oycá/ áni mnie.

werset: 4 Lecź

25: to mowiłem wam/ ábyście/ gdy przyidzie

26: godziná/ pámiętáli ná to/ że ia rzekłem

Q

wam.

strona: Qv

Ewán:

1: wam.

rozdział: 17

strona: Q3

1:

2:

3:

4:

5:

6:

7:

8:

9:

10:

11:

12:

13:

14:

15:

16:

17:

18:

19:

20:

21:

22:

23:

24:

25:

werset: 11

26: Oy/ [!]

Q iij

cze ś.

strona: Q3v

Ewán:

1: cze święty/ záchoway ie w-imię twoie

2: ktore dałeś mi/ áby byli iedno/ iáko my.

werset: 12

3: Gdy byłem znimi/ *(*marg*)

: Grek: ná

: świećie (–) ia chowałem ie w i

4: mię twoie ktore dałeś mi ftrzegłem (ich)

5: á żaden znich nie zginął tylko fyn zginie

6: nia/ áby sie písmo wypełniło.

werset: 13 A teraz(*marg*)

: Pfal: 109: (–)

7: ktobie idę/ y to mowię ná świećie/ áby

8: mieli rádość moię wypełnioną w łobie.

werset: 14

- 9: Ia dałem im słowo twoje/ a świat
10: ich nienawidział/ że nie są z światá/ iáko
11: y ia nie iestem z światá.

werset: 15 Nie proźę a=

- 12: byś ie wziął z światá/ ále ábyś ie zácho=
13: wał od złośliwego.

werset: 16 Z światá nie są/ iá

- 14: ko y ia z światá nie iestem:

werset: 17 Poświęć ie

- 15: w prawdzie *(*marg*)
: Gr: two
: iey. (-) Rzecz twoiá prawdá iest. (*marg*)
: Zac: 57. (-)

werset: 18 (*marg*)

- : Zac: 57. (-)
16: Iáko mnie połałeś ná świat/ y ia po
17: ślałem ie ná świat/

werset: 19 Y zá nie ia poświę=

- 18: cam się/ áby y ci byli poświęceni w pra=
19: wdzie.

werset: 20 A nie zatych proźę tylko/ ále y

- 20: zá máiące vwierzyć wnię przez mowę
21: ich.

werset: 21 Aby wżycy iedne byli/ iáko ty Oy

- 22: cze we mnie/ a ia wtobie/ áby y ci w nas
23: iedno byli. áby świat wierzył/ żeś ty mnie
24: pośłał.

werset: 22 A ia sławę którą dałeś mnie/

25: dąłem im/ áby byli iedno/ iáko y my ie=

26: dno ieftefmy.

rozdział: 18

strona: Q6

Iohá: ś:

werset: 33

1: rzekł mu: Ty iefteś krol Iudki?

werset: 34

2: wiedział Iefus: Od siebie ty to mowisz/

3: álbo inšzy tobie powiedzieli o mnie?

werset: 35

4: Odpowiedział Piłat: Coż/ Czyli ia Iu

5: dwin ieftem? Narod twoy y árcyoffiár=

6: nicy/ wydáli mi cię/ coś vczynił?

werset: 36

7: wiedział Iefus: Kroleŧwo moie nie iefť

8: z ŧwiátá tego: Iesliby z ŧwiátá tego było

9: krolekwo [!] moie/ ŧłuźebnicy by moi *bili=

10: by fię(marg)

: Al: boio-

: wáliby. (-)/ ábym nie był wydán Iudom/ ale

11: teraz kroleŧwo moie nie iefť z tąd.

werset: 37

12: Rzekł przeto iemu Piłat: To wđdy ty

13: krol iefteś? Odpowiedził Iefus: ty mo=

14: wiŧz/ że ia krol ieftem: ia ná to rodiłem

15: fię/ y na to przyŧzedłem ná ŧwiát/ ábym

16: poŧwiadczał prawdzie. Wŧzelki będac z=

17: prawdy/ ŧłuĸha mego głófu.

werset: 38 Mowi

18: mu Piłat: Co ieft prawdá? A to rzekłzy zá

19: sie wyfzedł ku Iudom/ y mowi im: ia áni

20: iedney przyczyny nie náyduię wniem.

werset: 39

21: Ieft lepak obyczay (v) was/ ábywm wam

22: iednego odpufzczał w Pálchę: chcecieli

23: przeto pułzczę wam Krolá Iudfkie^{g0}?

werset: 40

24: Krzyknęli (przeto) záfię wízytcy/ mo=

25: wiąc: Nie tego/ ále Bárábafzá/ á Bárá=

26: bafz był zboycá.

rozdział: 19

strona: Q8

1:

2:

3:

4:

5:

6:

7:

8:

9:

10:

11:

12:

13:

14:

15:

16:

17:

18:

19:

20:

21:

22:

23:

24:

25:

werset: 38

26: A potym prosił Piłatá Iozef z Ary=

mátheie

strona: Q8v

Ewán.

1: mátheie będąc wczniem Iefufowym/ lecz

2: potáiemnym prze boiazń Iudow/ áby z=

3: iął ciała Iefufowe/ y pozwolił Piłat:

4: Przyzedł przeto y z-iał ciała Iefufowe.

werset: 39

5: Przyzedł też y Nykodem/ co był przy=

6: fzedł do Iefufa nocą pierwey/ niofąc z=

7: miefzanie mirry y *áloefy(*marg*)

: Teraz to

: Eleną zo

: wą. (-)/ iákmiarz fun=

8: tow Íto.

werset: 40 Wzięli przeto ciała Iefufowe/

9: y związáli ie prześcierádły z ziołmi/ iáko

10: obyczay iest Iudom pogrzebác fię.

werset: 41

11: A był ná mieyfcu/ gdzie go vkrzyżowá=

12: no/ ogrod: á w ogrodzie grob nowy/ wkto

13: rem iefzcze nikt nie był położon.

werset: 42

Tám

14: przeto dla gotowánia Iudfkie^{go}/ iż blifko

15: był grob/ położyli Iefufa.

rozdział: 20

werset: 1 (marg)

: Roz: 20

: Zác: 63. (-)

16: **A** Pierwego (dniá) tydniá(marg)

: Wł: á ie-

: dnego z-

: foboth/ ál

: bo iedne-

: go fábbá-

: thow. (-) Márya

17: Mágdáléná przyfzłá ráno/ gdy iefzcze

18: ćiemność byłá/ do grobu: y widzi kámień

19: od-ięty od grobu.

werset: 2

Bieży przeto y przyi=

20: dzie ku Symonu Piotru/ y ku drugiemu

21: vcźniowi/ ktorego miłował Iefus/ y mo

22: wi im: Wzięli pána zgrobu/ á niewiemy

23: gdzie iy położyli.

werset: 3

Wyfzedł przeto Piotr/

24: y iny vczeń/ y przyfzli do grobu.

werset: 4 A bieże=

25: li dwa półpołu/ lecz drugi (on) vczeń wy=

26: ścignął rychley Piotra/ y przyfzedł pier=

wey

strona: R

Ioh: s:

1: wey do grobu.

rozdzial: 21

strona: R2v

1:

2:

3:

4:

5:

6:

7:

8:

9:

10:

11:

12:

13:

14:

15:

16:

17:

18:

19:

20:

21:

22:

23:

24:

25:

werset: 11

26: Włtąpił Symon Piotr/ y wycią=

gnął

strona: R3

Ioh: ś:

1: gnął siec na ziemię/ pełną ryb wielkich/

2: łto pięćdziesiąt trzy/ á (choć) ták wiele by

3: ło nie rozdárłá fię sieć.

werset: 12 Mowi im Ie=

4: łus: przydźcie/ obiedwaycie/ á żaden z vcż

5: niow nieśmiał go łpytać. Ty kto iełteś?

6: Wiedząc iż pan iełt.

werset: 13 Przeto przyidzie

7: Iełus/ y bierze chleb/ y dáie im/ y ryby ták=

8: kież.

werset: 14 To iuż (po) trzećie ob-iáwił fię Ie

9: łus vcżniom łwym włtawłzy zmartwych.

werset: 15 (marg)

: Zác: 67. (-)

10: Gdy tedy obiedwáli/ mowi Symono=

11: wi Piotrowi Iełus: Symonie Iohák=

12: now/ miłuielz(li) mię więcey niż ći? mo=

13: wi mu: ták panie: ty wiesz iż ćię miłuię.

14: Mowi mu: pás báránki moie.

werset: 16 Mowi

15: mu záfię powtore: Symonie Iohánow/

16: miłuięz(li) mię? Mowi mu: Ták pánie/

17: ty wiez/ iż cię miłuię. Mowi mu: pás ow

18: ce moie.

werset: 17 Mowi mu po trzećie: Symo=

19: nie Iohánow: miłuięz(li) mię? Zálmu=

20: cíł fię Piotr/ iż mu rzekł po trzecie: miłu=

21: ięz(li) mię/ y rzekł mu: pánie ty włzytko

22: wiez/ ty znałz że cię miłuię. mowi mu Ie

23: łus: Pás owce moie.

werset: 18 Prawdziwie pra

24: wdziwie mowię tobie/ gdyś był młódfzy/

25: opáłowáeś fię łam/ y *chódziłeś(*marg*)

: Wł: prze

: chódziłeś

: fię. (-) gdzieś

26: chćiał: gdy fię lepak z łtárzeiełz śćiągniełz

R iij

ręce

strona: R3v

Ewán:

1: ręce twoie/

ksiega: Luc

rozdział: 1

strona: R5

1:

2:

3:

4:

5:

6:

7:

8:

9:

10:

11:

12:

13:

14:

15:

16:

17:

18:

19:

20:

21:

22:

23:

24:

25:

werset: 28

26: Y da

R v

mu

strona: R5v

Ewán.

1: mu Pan Bog łtolicę Dawidá oycá iego.

werset: 29

2: Y krolowác będzie nád domem Jáko=

3: bowym ná wieki/ á kroleŝtwu iego nie bę

4: dzie końcá.(*marg*)

: Mich: 4.

: Dán: 7. (-)

werset: 30 Rzekłá lepak Márya do

5: án-iołá: Iáko będzie to/ gdyż mężá nie

6: znam?

werset: 31 A odpowiedaiąc án-ioł rzekł

7: iey: Duch święty znidzie * (*marg*)

: wł: náy-

: dzie ná cię (-) ná cię/ y moc

8: nawyźlżego záłłoni tobie: przeto y *náro=

9: dzony z ćiebie święty/(*marg*)

: Al: y co-

: fię náro-

: dzi z ćie-

: bie świę-

: te/ (-) názwan będzie fy=

10: nem Bożym.

werset: 32 A oto Elizábethá przyro=

11: dzona twoiá/ y tá przyięłá lyná wftáro=

12: ści fwey/ á ten mieŝiac ŝzoŝty ieft iey/ kto=

13: rą zową niepłodną.

werset: 33 Iż nie będzie nie=

14: można v Bogá wŝzelka rzecz.

werset: 34

15: Y rzekłá Márya: Oto niewolnicá Pán

16: ŝka/ niech mi będzie wedle ŝłowá twego.

17: Y odŝzedł od niey ánioł.

werset: 35 (marg)

1: Zác: 4. (-)

18: Wítawízy lepak Márya/ we dni te/ po

19: Ízlá ná pogorze zkwápieniem/ do miáftá

20: Iudy/

werset: 36 Y weÍzlá do domu ZácháryaÍzo

21: wego/ Y pozdrowiá Elizábetę:

werset: 37 A *gdy (marg)

1: wł: y by-

1: ło/ (-)

22: vÍlyÍzálá Elizábetá przywítanie *(marg)

1: Al: poz-

1: drowienie

1: y nizey. (-) Máry=

23: ey/ rozigráło fię niemowíátko wzywoćie

24: iey/ y nápełnioná duchá świętego Elizá=

25: bethá/

werset: 38 Y krzyknełá głósem **wiekim** [!] / y

26: rzekła: Błogófláwioná ty miedzy nie=

wiáftámi

strona: R6

Luk: 1:

1: wiáftámi y błogófláwiony owoc żywotá

2: twe^{go}.

rozdział: 2

strona: R7v

1:

2:

3:

4:

5:

6:

7:

8:

9:

10:

11:

12:

13:

14:

15:

16:

17:

18:

19:

20:

21:

22:

23:

24:

25:

werset: 13

26: Y nagle było z

aniołem

strona: R8

Luka: ś:

1: an-iołem mnoŹstwo ŹołnierŹtwa niebie=

2: Źkiego chwalących Boga y mowiących.

werset: 14

3: Sławá w nawyślých Bogu/ á ná zie=

4: mi pokoy/ w ludziach dobra chęć:

werset: 15 Y

5: Itáło się fkoró odefzli od nich do niebá

6: ániółowie/ á *pálterze(*marg*)

: Gr: ludzie (-) mowili miedzy

7: łobą: podźmy aż do Betlehemá/ á oglą=

8: damy rzecz tę co się Itáło/ co pan oznáy=

9: mił nam.

werset: 16 Y przyfzli śpiefząc się y nálezi

10: Máryą y Iozefá yniemowiótko leżące w

11: iásłách.

werset: 17 A wyrzawfzy/ oznáyмили o rze

12: czy powiedziáney iym o pácholátku tem.

werset: 18

13: A wfzyfcy ftyfzacy dziwowáli się *tem

14: rzeczą/ co im páłterze powiedáli.(*marg*)

: wł: o slo

: wie mo-

: wionem

: iym od

: páfte

: rzow k-

: nim. (-)

werset: 19 A

15: Marya chowála wfzytkie te fłowá/ złoży

16: wfzy ie w fercu fwem.

werset: 20 (*marg*)

: Zác: 6. (-)Y wrocili się pá=

17: łterze łławiąc y chwaląc Bogá ze wźzego

18: co łłyzeli y widzieli/ iáko mowiono knim.

werset: 21

19: A gdy łię łpełniło óóm dni obrzezác pa

20: cholátko/ y názwano imię iego Iefus/

21: ktore názwano od án-iołá/ pierwey niź

22: łię był *záczył(*marg*)

: wł: przy-

: ięt. (-) wźwoćie.

werset: 22(*marg*)

: Zác: 7. (-)A gdy łię łpełni

23: ły dni oczýścienia ich/ wedle zakonu

24: Moizełzowego/ przyniełli iy do Ierozo=

25: limy/ połtáwić przed pánem.

werset: 24 Iáko ná

26: piáno w zakonie páńłkiem.(*marg*)

: 2. Mo: 13. (-)

rozdział: 3

strona: S2v

werset: 10

1: Y łpytály go tłu=

2: my rzekąc: Co przeto vcźynimy?

werset: 11 A od=

3: powiedáiąc mowi im: Máiący dwie łu=

4: knie niech da niemáiącemu/ á máiący po

5: tráwy/ tákieź niech czýni.

werset: 12 Przyłzli lepak

6: y celnicy nurzac łię/ y rzekli kniemu: Vczy

7: ćielu/ co vcźyniemy?

werset: 13 A on rzekł iym/

8: nic więcey/ iedno co rofkazano wam/ nie

9: wyciągaycie.

werset: 14 Spytáli go lepak y *żoźnie

10: rze(*marg*)

: Al: drabi (-) mowiac/ A my co vczyniemy? Y rzekł

11: knim: Nikogo nie zbijećie/ nikogo nie=

12: Ípotwarzyćie/ á przetawayćie ná zoź=

13: dziech wáfzych.

werset: 15 Gdy lepak *mnimał(*marg*)

: Gre: cze-

: kał/ ále o

: mylnie. (-)

14: lud/ y pomysłáli wźyfcy w łercach łwych

15: o Iohánie/ owaby on był Chrifus/

werset: 16

16: Odpowiedział Iohan wźem mowiac:

17: Iac w wodzie =nurzam(*marg*)

: =wł: wo-

: dą nurza^m

: (álbo)

: grązam/

: álbo ma

: czam. (-) was/ lecz przyi=

18: dzie mocnieyfzy niż *ia/(*marg*)

: Lat: zá

: mna/ (-)ktore^{go} nie iestem

19: godzien rozwięzac rzemyká botow iego.

20: Ten was ponurzy w duchu (świętem) y

21: w ogniu.

werset: 17 Ktorego łopátá w ręce iego/

22: y przeczyści boiowisko swoie/ y zbierze psze

23: nicę do szpiklerzá swego/ lecz plewę spáli

24: ogniem nieugálzonym.

werset: 18 Wiele przeto y

25: inych *(*marg*)

: wł: Mno

: gie iednák

: przeto y

: ine zc: (-) (rzeczy) nápominájąc/ opowiedáł

26: ludowi.

rozdział: 4

strona: S4v

1:

2:

3:

4:

5:

6:

7:

8:

9:

10:

11:

12:

13:

14:

15:

16:

17:

18:

19:

20:

21:

22:

23:

24:

25:

werset: 27

26: á żaden z nich nie oczy=

ścion

strona: S5

Luk: ś:

1: ścion chyba Náhaman Syrłki.

werset: 28 Y ná=

2: pełnili się wżycy zápalczywości wżkole

3: łyżący to.

werset: 29 Y wstawłzy wygnali go wen

4: z miásta/ j wywiedli iy aż ná wierzch gory

5: ná ktorey miásto ich zbudowane było/ á=

6: by zepchnęli iy.

werset: 30 A on przechodząc przez

7: śrzodek ich łzedł.

werset: 31

8: Y przyzed do Kápernauma miásta Gá

9: lileyłkiego/ y był vczący ie wfobothy.

werset: 32 (marg)

: Zác: 15. (-)Y

10: zdumiewáli fię nád náuką iego/ iż we w=

11: ładzy byłá rzecz iego.

werset: 33 A wżkole był czło

12: wiek máiący ducha czártá nieczyłtego/ y

13: krzyknął głósem wielkim mowiąc.

werset: 34

14: Niech/ co nam z tobą Iefufie Náza

15: reyfki? Przyłzedłes zátrácić nás. Znam

16: cię kto iefteś/ święty Boży.

werset: 35 Y zágroził

17: mu Iefus mowiąc: Zániemiey/ á wynidź

18: z niego. A rzuciwłzy iy czárt wpośrżod/

19: wyłzedł od niego/ nic nie zázkodziwłzy ie=

20: mu.

werset: 36 Y był ítrách ná wżytki/ y rozma=

21: wiáli ieden ku drugiemu mowiąc: Co to

22: zá rzecz? Iż we władzy y wśile rofkázuie

23: nieczyłtym duchom/ á wychodzą?

werset: 37

24: Y wyłzedł głos oniem ná wśelkie miey

25: łce okoliczne.

werset: 38 (marg)

: Zác: 16. (-)Wítawłzy lepak z łzkoły/

26: włzedł do domu Symonowego/

rozdział: 5

strona: S7v

werset: 31

1: A odpowiedáiąc Iefus rzekł knim/

2: Nie potrzebuią zdrowi lekarzá/ ále zle fię

3: maiący.

werset: 32 Nie przyśzedłem zwąć íprá=

4: wiedliwych/ ále grzeźznikow do pokaiá=

5: nia.

werset: 33 (*marg*)

: Zác: 21. (-)

6: A oni rzekli kniemu: Dla czego vcźnio

7: wie Iohánowi polzczą częfto/ y modli=

8: twy czynią/ tákieź y Fáryzeufzow/ á twoi

9: iedzą y piją?

werset: 34 On lepak rzekł knim: Czy=

10: li możecie íyny nowożenie/ poki nowoże=

11: nia z nimi ieft/ vcźynić/ áby pościli?

werset: 35

12: Lecź przydą dni/ gdy oddalon będzie od

13: nich nowożenia/ tedy pościc będą w one

14: dni. (*marg*)

: Már: 2. (-)

werset: 36 Mowił lepak y podobieńftwo k=

15: nim: iż żaden płátá odzienia nowego nie

16: wftáwia w odzienie wiotche/ ináczey roz

17: dziera nowe/ y wiotchemu nieprzyftoi

18: płát od nowego.

werset: 37 Y żaden nie leie wi=

19: ná nowego do fundakow wiotchych/ iná

20: czey rozładza nowe wino fundaki/ (*marg*)

: Lá: wino (-) *y ía

21: mo fię przeleie/ y fundaki zginą.

werset: 38 Ale wi

22: no nowe do fundakow nowych lać (trze=

23: bá/) á oboie záchowano będzie.

werset: 39 A za=

24: den pijąc stáre/ nie wnet chce nowego/

25: mowi bo/ stáre *lepfze(*marg*)

: wł: pozy-

: tecznieyfze (-) ieft.

rozdział: 6

werset: 1

26: (*marg*)

: Roz: 6

: Zác: 22. (-) **B** Yło lepak w łobotę wtoro pierwřzã/

27: gdy on fzedł przez zbożã/

strona: T2

werset: 40

1: Nie ieft vczeń nád vczyćielá. *(*marg*)

: Gr: fwe^{g0} (-) (*marg*)

: Mát: 7: (-) Lecż

2: dofkonały káždy będzie (będąc) iáko vczy=

3: ćiel iego.

werset: 41 Co lepak widziłz přęt w oku

4: brátá twego/ á bierz má w oku włáfnem

5: nie obaczálz?

werset: 42 Albo iáko możefz mowić

6: brátu twemu: Bráćie/ niech wyrzucę přęt

7: ktory w oku twem/ łam w oku twoie^m bierz

8: má niewidzác? obłuduiku [!] / wyrzuc pier

9: wey bierzmo z oká fwe^{g0}/ á tedy przeyrzylz

10: wyrzucić pręt ktory w oku brátá twego.

werset: 43

11: Nie iest bo dobre drzewo/ czyniące o=

12: woc zły. Ani drzewo złe/ czyniące owoc

13: dobry:

werset: 44]Bo kázde drzewo z włafne^{g0} owo

14: cu poznáwáią.(*marg*)

: Mát: 7. (-) Bo nie z ciernia zbieráią

15: figi/ áni z głogu obieráią *grono.(*marg*)

: Al: Iágo

: dę. (-)

werset: 45]Do=

16: bry człowiek z dobrego skárbu fercá fwe=

17: go wyońi dobro/ a zły człowiek/ ze złego

18: skárbu *(*marg*)

: Gr: y S:

: fercá fwe

: go. (-) wyońi złe: Bo z obfitości fercá

19: mowią vftá.

werset: 46](*marg*)

: Zác: 28. (-)

20: Lecz co mię zowiecie Pánie/ pánie/ á

21: nie czynicie co mowie?

werset: 47]Wfzelki przy=

22: chodzący ku mnie/ á flucháiący moich rze

23: czy/ y czyniący ie/ pokażę wam komu iest

24: podobny.

werset: 48]Podobny iest człowiekowi

25: budującemu dom/ który wykopał y głę=

26: boko wybrał/ y złożył fundament ná fka

T ij

le/ á

strona: T2v

Ewán:

1: le

rozdział: 7

strona: T4

1:

2:

3:

4:

5:

6:

7:

8:

9:

10:

11:

12:

13:

14:

15:

16:

17:

18:

19:

20:

21:

22:

23:

24:

25:

werset: 34

26: Przyšzedł fyn czło=

T iij

wieczý

strona: T4v

Ewán:

1: wieczý/ iedzący y pijący/ á mowicie: Oto

2: człowiek żárłok y winopiyćá/ celnikom

3: przyiaćiel y grzeźnikom.

werset: 35 Y wípráwie=

4: dliwioná ieft mądrość od dzieći swoich

5: wízytkich.

werset: 36 (*marg*)

: Zác: 33. (-)

6: Prošł go lepak niektory z Fáryzeuźow/

7: áby iadł z nim/ y wízedłzy do domu Fáry=

8: zeuźowego wśiadł.

werset: 37 A oto niewiałtá w

9: mieście/ ktora byłá grzeźnicá/ dowiedzia

10: wízy fię/ iż siedział w domu Fáryzeuźo=

11: wem/ przynioźłzy álábałr oleyku.

werset: 36 Y ftá

12: nąwłzy v nog iego z tyłu * (*marg*)

: Gr: plá-

: cząc. (-) poczęłá maczać

13: nogi iego łzami/ y włofami głowy fwey

14: oćierála/ y całowała nogi iego/ y mazała

15: olekiem.

werset: 39 A wyrzawrzy Faryzeufz/ ktory

16: go był wezwał/ rzekł w łobie mówiąc:

17: Ten iesliby był prorok/ wiedziałby kto=

18: ra y iaka ieft niewiáftá/ ktora się go doty

19: ka/ iż grzeźna ieft.

werset: 40 A odpowiedáiąc Ie

20: łus/ rzekł kniemu: Symonie/ mam tobie

21: nieco rzec. A on rzekł: vczyćielu rzecź.

werset: 41

22: Dwa dlužnicy byli v niektore^{go} lichwni

23: ká/ ieden był dlužen denarzow pięć łet/ á

24: drugi pięćdziesiąt.

werset: 42 Ci gdy nie mieli

25: czym płáćić/ obiemá podárował/ Kto

26: przeto znich (powiedz) więcej go v miłu [!]

ie? A od=

rozdział: 8

strona: T6v

1:

2:

3:

4:

5:

6:

7:

8:

9:

10:

11:

12:

13:

14:

15:

16:

17:

18:

19:

20:

21:

22:

23:

24:

25:

werset: 28

26: y głósem

wiel=

strona: T7

Luk: 9:

1: wielkim rzekł: Co mnie y tobie Iefušie

2: fynn [!] Bogá nawyźłzego? Profzę cię nie

3: męcz mię.(*marg*)

4: Mát: 9. (-)

werset: 29 Rofkazał bo duchowi nieczy

4: ftemn [!] wynidź od człowieká. Bo od wie=

5: la czáfow porywał iy/ á wiązano (go) łán

6: cuchámi y pęty/ ftrzegąc go/ lecz roztár=

7: gnąwfzy okowy/ záganiam bywał od czár

8: tá do pułtyń.

werset: 30 Spytał go lepak Iefus

9: mowiąc: ktore tobie iest imię: A on rzekł:

10: Legion. Bo wiele czártow weszło było

11: weń.

werset: 31 Y modlili się mu/ áby im nie ka=

12: zał do przepásći iść.

werset: 32 (*marg*)

: Mat: 8.

: Már: 5. (-)A było tám ítádo

13: świni mnogich páfących się ná gorze y

14: próšili go/ áby im dopuścił w nie w niść/

15: y dopuścił im. (*marg*)

: L: wyfzli

: przeto. (-)

werset: 33 *A wyfzedłzy czárći od

16: człowieká/ weszli w świnię/ y funęło się

17: ítádo po brzegu do morzá/ y zádušilo się.

werset: 34

18: A wyrzawfzy ktorzy pášli/ co się ítáło/

19: poućiekáli/ y dáli znác do miáltá/ y do wśi

werset: 35

20: Wyfzli przeto vyrzec co się ítáło/ y przy

21: fzli ku Iefufowi/ y náležli człowieká sie=

22: dzącego/ od ktorego czárći wyfzli/ obleczo=

23: nego y rozumnego/ przy nogach Iefufo=

24: wych/ y bali się.

werset: 26 Bo powiedáli im/ y

25: ktorzy widzieli/ iáko vzdrowion opętány.

werset: 37

26: Y prosiło go wżytko mnoftwo okoli=

ce Gá=

strona: T7v

Ewán.

1: ce Gádaryńskiej/ (żęby [!]) odźzedł od nich/

rozdział: 9

strona: Vv

werset: 18

1: Kim mię mowią być tłumy?

werset: 19

2: A oni odpowiedáiąc rzekli: Iohánem

3: ponurzyćielem/ á inśzy Heliaźzem/ inśzy le=

4: pak/ iż prorok niektory zdáwnych wítał.

werset: 20

5: Y rzekł im: A wy kim mię mowicie być?

6: Odpowiedáiąc lepák Piotr rzekł: *Chri

7: stufem Bożym.(*marg*)

: Al: námá

: zánćcem/

: To ieśt

: Krolem

: offiárni

: kiem y

: prorokie^m. (-)

werset: 21 | A on zágroziwfzy im/

8: zápowiedział nikomu niepowiedác tego/

werset: 22

9: Mowiąc: iż potrzebá fynowi człowie

10: czemu/ wiele wćierpieć/ y wzgárdzonym

11: być od ftárfzych/ y árcyoffiárnikow/ y kście

12: żey/ y zábitym być/ a trzeciego dnia pow

13: ftáć.

werset: 23 (marg)

: Zác: 44. (-)

14: Mowił lepak ku wżem: Iesli kto choc

15: zámną przyść/ niech fię siebie záprzy/ á

16: weźmie krzyż fwoy (co dzień) y niech idzie

17: zá mną.

werset: 24 Bo ktoby chciał dufzę swoię

18: záchowác/ ftráci ią/ A ktoby ftrácił dufze

19: fwą dla mnie/ ten zachowa ią.

werset: 25 Co bo po

20: może człowiek zyfkawfzy wżytek świát/

21: á łamego siebie zgubiwfzy/ álbo zá winę

22: vtráciwfzy?

werset: 26 Bo ktoby fię wftydził mną

23: y moiem i fłowy/ tego fię fyn człowieczy

24: záftydzi/ gdy przydzie w fławie swoiey

25: y oycowfkiey/ y świętych An-iołow.

werset: 27

26: A mowię wam prawdziwie:

rozdział: 10

strona: V3v

1:

2:

3:

4:

5:

6:

7:

8:

9:

10:

11:

12:

13:

14:

15:

16:

17:

18:

19:

20:

21:

22:

23:

24:

25:

werset: 2

26: Modłcie fię przeto pánu

żniwá

strona: V4

Luk: ś:

1: żniwa/ áby wygnał robotniki do żniwá

2: íwego.

werset: 3 Idźciefz/ oto ia połyłam was/

3: iáko iágnięta w poyśzrod wilkow. *(marg)*

1: Mát: 10.

2: Már: 6. (-)

werset: 4

4: Nie noście mieżkã/ áni táiftry/ áni bo

5: tow. Y żadnego w drodze nie witayćie.

werset: 5

6: A **doktorego** [!] domu wnidziećie/ pier=

7: wey mowćie: Pokoy domowi temu.

werset: 6

8: iesli tám będzie fyn pokoiu/ odpoczyńie

9: ná niem pokoy wálz/ á iesli nie/ ná was

10: fię wroći.

werset: 7

11: iedząc y pijąc co v nich/ Godzien bo ielt

12: robotnik zapłáty fwey: nie przechodźćie z

13: domu do domu.

werset: 8

14: miáltã wnidziećie/ á przyimã was/ iedźćie

15: co położã przed was.

werset: 9

16: niemocne w niem. Y mowćie im: Przy=

17: bliżyło fię ná was kroleństwo Boże.

werset: 10

18: ktoregokolwiek miáltã wężlibyśćie/ á nie

19: przyimã was/ wyłzedźzy ná vllice iego/ rze=

20: czćie:

werset: 11

21: İta wálzego/ ócieramy wam/ wřãkże to

22: wiedzćie/ iż przybliżyło fię ná was krole=

23: Ítwo Boże.

werset: 12 Mowię wam/ iż Sodo=

24: mie w dzień on znośniey będzie/ niż miá=

25: Ítu onemu.

werset: 13 Biadá tobie Chorázynie/

26: Biáda tobie Bethfáido/(*marg*)

: Mát: 11. (-)

rozdział: 11

strona: V6

1:

2:

3:

4:

5:

6:

7:

8:

9:

10:

11:

12:

13:

14:

15:

16:

17:

18:

19:

20:

21:

22:

23:

24:

25:

werset: 7

26: już drzwi

zámknio=

strona: V6v

Ewán:

1: zamknione/ y dziátki moje zemną włožu

2: są/ nie mogę wítawízy dáć tobie. (A onby

3: trwał kołácąc.)(*marg*)

: Tego o-

: krefzone^{g^o}

: niemálz v

: Grek: y Słow: (-)

werset: 8 Mowię wam/ chocia

4: y nie da iemu wítawízy/ przeto iż mu ieft

5: przyiaćiel/ ále wždy przedokuczanie iego/

6: wítawízy dá mu ile potrzebuie.

werset: 9)(*marg*)

-1: Zác: 56. (-)

7: Y ia mowię wám: Proście/ á będzie

8: wam dano: ízukayćie/ á naydziećie: kolac=

9: ćie/ á otworzono będzie wam.)(*marg*)

: Már: 11.

: Ioh: 14.

: Iák: 1. (-)

werset: 10 Bo káz=

10: dy kto proší bierze: á kto szuka náyduie.

werset: 11

11: A kołáčemu otworzą. A ktorego z was

12: oycá prošílby fyn (o) chleb/ áza kámień

13: poda mu? A iesli (o) rybę: áza miáfto ryby

14: wężá poda iemu?

werset: 12 Albo iesliby prošíł

15: iáíá/ poda mu szkorpá?

werset: 13 Iesli przeto wy

16: źli będąc/ vmiecie dobre dáry dáwać dzie

17: ćiam wáłzym/ iáko więcey óciec wáłz/ z nie

18: bá da duchá świętego proszącym v nie=

19: go?

werset: 14 Y był wyganiájący czártá/ á ten

20: był niemy:(*marg*)

: Zác: 57. (-)

21: Stało fię lepak gdy czárt wyłzedł/ prze

22: mowił niemy/ Y dziwowały fię tłumy.

werset: 15

23: A niektorzy z nich mowili: przez Beel=

24: zebubá księdzá czártowskiego wygania

25: czárty.

werset: 16 A drudzy kufzący/ známieniá od

26: niego szukáli z niebá.

strona: V8v

1:

2:

3:

4:

5:

6:

7:

8:

9:

10:

11:

12:

13:

14:

15:

16:

17:

18:

19:

20:

21:

22:

23:

24:

25:

werset: 53

26: A gdy to on

mow

strona: X

Luk: ś:

1: mowił knim/ poczęli zákonnicy y Fáryze=

2: ulzowie ciężko nácierác/ y przyptywác

3: fię v niego o wielu.

werset: 54 Cżyháiąc nań/ y ńzu

4: káiąc co włówić z vlt ie^{g0}/ áby iy ofkárzyli.

rozdział: 12

werset: 1 (*marg*)

: Roz: 12.

: Zác: 63. (-)

5: **W** Tem (czásie/) gdy fię zbierały *ćmá=

6: mi(*marg*)

: ćmá ma

: włobie

: dzieśięć

: tyśięcy. (-) tłumy/ áz deptáli iedni drugie/ ná

7: czął mowić ku vcźniom ńwym: Na=

8: przod/ ofstrzegayćie fię od kwáfu Fáryzeu=

9: ńzow/ co iest obłudność.

werset: 2 Bo nic nie iest

10: nákrytego/ coby fię nie odkryło/ áni táiem

11: nego/ coby fię nie oznaymiło.

werset: 3 A ták co=

12: kolwiek w ćiemności rzekliście/ ná świe=

13: tle wńyńzano będzie/ a coście w vcho mo=

14: wili w komorach/ przepowiedano będzie

15: ná dáchoch.

werset: 4 Mowię lepak wam przy=

16: iaćiołom moim: nie boyćie fię od zábijá=

17: iących ćiało/ á potym niemogących nic

18: więcey vcźynić.

werset: 5 Pokażę lepak wam ko^{g0}

- 19: byście się bali. Boycie się mającego wła
20: dżę po zabićiu wrzucić do gehenny. Tak
21: mówię wam/ tego się boycie.

werset: 6] Nie pięć

22: li wroblow przedaię za dwa *pieniędzã/(*marg*)

: Wł: áffe-

: ryoná. (-)

23: á ieden z nich nie iest przepamiętan przed

24: Bogiem?

werset: 7] Ale y wlofy głowy wálzey w

25: łzytkie policzone. Przeto nie boycie się/

26: mnogie wroble przenosićie.

strona: X3v

werset: 48]

- 1: Lecż ktory niewiedząc vczy=
2: nił godnego (co) kaźni/ będzie bit mało.
3: Komukolwiek podano wiele/ wiele łzy=
4: kác będą v niego/ á komu zlecono wiele/
5: więcey poprołzã v niego.

werset: 49](*marg*)

: Zác: 69. (-)

6: Ognia przyšzedłem rzucić ná ziemię/ á

7: což chcę/ iedno áby się zázegł?

werset: 50] Nurzã=

8: niem mam się nurzác/ á iáko się trzy=

9: mam áz sie łkończy?(*marg*)

: Mát: 10. (-)

werset: 51] Mnimaćie/ żem

10: pokoy przyšzedł dác ná ziemię? Nie mo=

11: wię wam/ ále *miecz(*marg*)

: Gr: y S:

: rozdziele-

: nie/ ále

: Tertulli-

: an piŕze/

: ze to

: Márkion

: podrzucił (-):

werset: 52 Będzie bo od tąd

12: pięćioro w domu iednem rozdzielonych/

13: trzy ná dwu/ á dwa ná trzech.

werset: 53 Odłą=

14: czy lię óciec od fyná/ á fyn od oycá/ mátká

15: od corki/ á corká od mátki/ świekrá od

16: niewiaŕtki fwey/ á niewiaŕtká od świekry

17: fwey.

werset: 54 Rzekł lepak y tłumom: Gdy vy=

18: rzyćie obłok wŕchodzący od zachodu/ w=

19: net mowicie: burza idzie/ y bywa ták.

werset: 55

20: A gdy z pułdnia wiátr wieiący/ mo

21: wiećie iż ciepło będzie y bywa.

werset: 56 Obłudni

22: cy/ oblicza ziemie y niebá vmiecie do=

23: świadczać/ á cżáfu tego iáko nie doświad

24: cżacie?

werset: 57 Czemu lepak od siebie nie fą=

25: dzićie co ŕprawiedliwo?

werset: 58 Bo gdy odcho

26: dzifz z przecznikiem swoim do vrzędu/ w=

drodze/

strona: X4

Luk: s:

1: drodze przylož prace (iákoby) zbyć od nie

2: go/

rozdział: 13

strona: X5v

1:

2:

3:

4:

5:

6:

7:

8:

9:

10:

11:

12:

13:

14:

15:

16:

17:

18:

19:

20:

21:

22:

23:

24:

25:

werset: 35

26: Mówię lepak wam/ iżz mię nie wyrzycie/

aż gdy

strona: X6

Luka: ś:

1: aż gdy przyidzie (ná to) że rzeczećie. Błogo

2: Śławiony idący w-imieniu pánłkiem.

rozdział: 14

werset: 1 (marg)

1: Roz: 14.

2: Zác: 74. (-) **Y** Stało śie gdy on wżedł do domu

3: nieiákiego kśiáżęcía Fáryzeyłkiego w

4: łobotę ieść chlebá/ á oni go *przyftrzegá

5: li.(marg)

6: Wł: byli

7: przyftrze

8: gaiący go (-)

werset: 2 A oto mąż niektory był przed nim o=

6: puchły.

werset: 3 Y odpowiedáiąc Iefus/ rzekł

7: k Zakonnikom y Fáryzeufzom/ mowiąc:

8: Godzili śię wfobotę wleczyć?

werset: 4 A oni zá=

9: milczeli. Y wziáwłszy go vzdrowił y odpu

10: ścił.

werset: 5] A odpowiedáiąc knim/ rzekł: Kto

11: rego z was ośieł álbo woł do študnie w=

12: pádnie/ á nie wnet go wyćiągnie w dzień

13: łobotny?

werset: 6] Y nie mogli ná to odpowie=

14: dzieć iemu.

werset: 7] Rzekł lepak ku wezwánym

15: podobieństwo/ bacząc iáko pierwsze sie=

16: dzenia obieráli/ mówiąc knim.

werset: 8] Gdy

17: będziez wezwan od kogo ná śwádzbę/

18: nie fadz się ná pierwszym mieyfcu/ by więc

19: vcźciwfy nád cię nie był wezwan od nie=

20: go.

werset: 9] A przyłzedłzy ktory ciębie y iego wez

21: wál/ rzecze tobie: day temu mieyfce/ á tedy

22: poczniesz ze wtydem oštáteczne mieyfce

23: trzymać.

werset: 10] Ale gdy będziez wezwan/ łzedłzy

24: vsiádz ná oštátecznym mieyfcu/ że gdy przy

25: dzie/ kto cię wezwał/ rzecze tobie:

rozdział: 15]

strona: X8

1:

2:

3:

4:

5:

6:

7:

8:

9:

10:

11:

12:

13:

14:

15:

16:

17:

18:

19:

20:

21:

22:

23:

24:

25:

werset: 13

26: y tám

ROZ=

strona: X8v

Ewán:

1: rośprofzył imienie fwe/ żywiąc zbytecznie.

werset: 14

2: A gdy wżytko potráwił/ ítał síe

3: głód mocny w kráinie oney/ y ten począł

4: niedośtátek ćierpieć.

werset: 15] A ŹedŹy przyŹtał

5: (do) iednego obywatelá kráiny oney: y po

6: Źłał go do dworcow Źwych páŹć Źwinie.

werset: 16]

7: Y Źadał nápełnić brzuch Źwoy Źołe=

8: dziem/ ktory iadały Źwinie/ á Źaden iemu

9: nie dał.

werset: 17] A ku Źobie przyŹedŹy rzekł/ iá=

10: ko mnodzy naiemnicy oycá mego obfitu=

11: iá chlebámi/ á ia głodem ginę.

werset: 18] WŹta=

12: wŹy poydę do oycá mego/ y rzekę mu:

13: Oycze zgrzeŹyłem przeciw niebu/ y przed

14: tobá.

werset: 19] (A) iuŹ nie ieŹtem doŹtoien zwáć

15: Źię Źynem twym/ vczyní mię iáko iednego

16: znáiemnikow twoich.

werset: 20] Y wŹtawŹy przy

17: Źedł ku oycu Źwemu. IeŹcze ten daleko

18: był/ vyrzał iy óciec iego/ y vŹalił Źię: á przy

19: biezawŹy padł ná Źzyię iego y pocałował

20: go.

werset: 21] Y rzekł iemu Źyn: Oycze zgrzeŹy=

21: łem przeciw niebu/ y przed tobá/ á iuŹ nie

22: ieŹtem doŹtoien zwáć Źię Źynem twym.

werset: 22]

23: Rzekł lepak óciec ku niewolnikom Źwo

24: im: WynieŹcie *(*marg*)

: L: rychło (-) Źzátę pierwŹzá/ á oblecz

25: ćie iy. y dayćie pierścień ná rękę iego/ y bo=

26: ty ná nogi iego.

rozdział: 16

strona: Y2v

1:

2:

3:

4:

5:

6:

7:

8:

9:

10:

11:

12:

13:

14:

15:

16:

17:

18:

19:

20:

21:

22:

23:

24:

25:

werset: 28

26: Bo mam pięć bráćiey *áby ie

prze

strona: Y3

Luk: ś:

1: przełtrzegł(*marg*)

: Wł: áby

: świad-

: czył iym. (-)żeby y cí nie przyłzli ná to miey

2: łce męki.

werset: 29 Mowi mu Abráhám:

3: Máią Moizelzá y proroki/ niech ich łtu=

4: cháią.

werset: 30 A on rzekł: Nie/ oycze Abráhá=

5: mie/ ále iesliby kto od martwych łzedł k

6: nim/ pokáią fię.

werset: 31 Y rzekł mu: Iesli

7: Moizelzá y prorokow nie łłucháią/ (te=

8: dy) áni choćiaby kto zmártwychwłtał/ v

9: wierzą.

rozdział: 17

werset: 1 (*marg*)

: Roz: 17. (-)

10: **R** Zekł lepak ku vcźniom: Nie podo=

11: bno iełt áby nie przyłzły obráżenia.

werset: 2

12: Lecź biádá przez kogo przyidą. Pożyte=

13: cźniey iełt iemu/ gdyby źárná ośle włóžo=

14: no ná łzyię iego/ y wrzuconoby do morzá/

15: niżejliby obráził iednego z máłych tych.

werset: 3 (marg)

: Zác: 84. (-)

16: Ołtrzegayćie fię: Iesli zgrzelzy brát

17: twoy łtrofuy go/ á ieslifię pokáie/ odpuść

18: mu.

werset: 4 Y choćby siedm kroć (ná) dzień z=

19: grzelzył przeciw tobie/ á siedm kroć ná

20: dzień náwrociłby fię ktobie mowiąc: káię

21: fię/ odpuść mu.

werset: 5 Y rzekli Apoštołowie

22: pánu: Przylož nam wiáry.

werset: 6 Rzekł lepak

23: pán: Ieslibyście mieli wiárę iáko ziárno

24: gorczyce/ á mowilibyście fykáminowi(marg)

: Sykámin

: figá Eipt

: ska. (-) te=

25: mu/ wykorzeń fię á władz fię w morzu/ po

26: łłuchałby was.

rozdział: 18

strona: Y5v

Ewán:

werset: 13

1: niechćiał áni oczu do niebá podnieść/ ále

2: bił w pierśi swoie/ mowiąc: Boże bądź

3: miłóściw mnie grzelznemu.

werset: 14 Mowię

4: wám/ *złzedł(marg)

1: wł: zftą-

2: pił. (-) ten śprawniejszym do

5: domu swego/ niż on. Iż wszelki wywyż=

6: szający się zniżon będzie/ a zniżający się

7: wywyższon będzie.

werset: 15 (marg)

8: Zác: 90. (-)Przynosili lepak k=

8: niemu y niemowiętká aby ich dotykał/ a

9: widząc wczniowie groźili im.

werset: 16 Lecż Ie=

10: śus przyzwawłzy *(marg)

11: to ieft nie

12: mowię-

13: tká. (-) ie rzekł: Puśćcie dzia=

11: tki przyść ku mnie/ a nie brońcie im. Bo

12: takich ieft krolestwo Boże.

werset: 17 Prawdzi=

13: wie mowię wam: Ktoby nie przyjął kro

14: lestwá Bożego iáko dziećiętko/ nie wni=

15: dzie do niego.

werset: 18 (marg)

16: Zác: 91. (-)

16: Y śpytało go niektore ksiązę mowięc.

17: Wczyćielu dobry/ co czynięc żywot wie=

18: czyny odziedziczeń?

werset: 19 Y rzekł mu Iefus. Co

19: mię mowisz dobrym? Nikt dobry/ tylko ie

20: den Bog.

werset: 20 Przykazania wmięzli? (marg)

2. Mo: 20 (-) Nie

21: będziez cudzołożyc/ nie zábijesz/ nie vkrá=

22: dniesz/ nie poświadczyśz kłamliwie/ czći

23: oycá twego/ y mátkę twoię.

werset: 21 A on rzekł.

24: Tego wżzego vłtrzegłem z młodości mo=

25: iey.

werset: 22 A vłłyszawłszy to Iefus/ rzekł mu:

26: Iefzcie iednego tobie niedoštawa.

rozdział: 19

strona: Y8

Luk: ś:

werset: 24

1: Weźmiecie od nie^{go} grzywnę/ á daycie dzie

2: sięć grzywien máiącemu.

werset: 25 Y rzekli mu:

3: Pánie/ ma dzieśięć grzywien.

werset: 26 Bo mo=

4: wię wam: iż wżelkiemu máiącemu da=

5: dżą/ á od nie máiącego/ y (to) co ma we

6: zńą od niego.

werset: 27 Wżákże nieprzyaścioły

7: moie ony/ co niechćieli ábym krolował

8: nád nimi/ przywiedzcie tu/ y pomorduy=

9: ćie przedemńą.

werset: 28 A to wyrzekłszy wprzod

10: szedł włtępuiąc do Ierozolimy. (marg)

11: Mát: 21.

12: Már: 11. (-)

werset: 29 (marg)

: Zác: 96. (-)

11: Y Itáło fię gdy fię przybliżył do Beth=

12: fagi y Bethánij ku gorze názwaney oli=

13: wną. Połłał dwu z vczniow fwych.

werset: 30

14: Mowiąc: Idźcie do przeciwney wsi/

15: wktorą w *szedłzy* [!] naydziecie *ośle(marg)

: Wł: zreb

: cá. (-) vwią=

16: záne/ ná ktorem żaden człowiek nigdy nie

17: siedział/ odwiązawłzy ie przywiedźcie.

werset: 31

18: A iesliby kto was łpytał/ dla czego od

19: więzuięcie/ ták rzeczćie iemu: iż go pan po

20: trzebuie.

werset: 32 A Szedłzy połłani/ náleźli iá=

21: ko im rzekł: *(marg)

: Lác: ftoią

: ce ośle/

: lub zrzeb

: cá. (-)

werset: 33 A gdy odwiązowali ośle/

22: rzekli panowie ie^{go} knim/ Co odwiązuięcie

23: ośle?

werset: 34 A oni rzekli: Pan go potrzebuie.

werset: 35

24: Y przywiedli ie ku Iefufowi/ á námio=

25: tawłzy fwych łzat ná ośle władzili Iefufa

werset: 36

26: A gdy on iechał podściełali fza=

ty fwo=

strona: Y8v

Ewán:

1: ty fwoie ná drodze.

rozdział: 20

strona: Z2v

werset: 30

1: Y wziął wtory żonę/ y ten v=

2: mął bez dzieci.

werset: 31 Y trzeci wziął ią takżez/

3: y (włzytcy) także siedm/ á dzieci nie zoftá

4: wili y po mární.

werset: 32 Ná ołtátku (po) włzech

5: vmární y niewiáftá/

werset: 33 Przeto w powftá

6: niu ktorego znich będzie żoná? Bo siedm

7: mieli ią żoną.

werset: 34 Y *(*marg*)

: Gr: odpo

: wiedáiąc (-) rzekł im Iefus. Sy=

8: nowie wieku tego żenią fię y (zá mąż) wy=

9: dawáią.

werset: 35 Lecz ktorzy doftoyni fą wieku

10: onego doić y powftánia zmartwych/ á=

11: ni fię żenią/ áni (zá mąż) idą.

werset: 36 Bo y vm

12: rzeć iuz niemogą. Bo iáko an-iołowie fą/

13: y fynmi Bożymi fą/ powftania fynmi bę=

14: dać. (*marg*)

: 2. Mofz: 3

: Már: 12. (-)

werset: 37 A iż wftaną martwi/ Moizefz vka

15: zał v głogu gdy Páná zowie Bogiem A=

16: bráhámowym/ y Bogiem Izáákowym/

17: y Bogiem Iákobowym/

werset: 38 Bog lepak

18: nie ieft (Bogiem) martwych/ ále żywych/

19: bo wftytcy iemu żywą.

werset: 39 A odpowiedá=

20: iąc niectomy z księżey rzekli: Vczyćielu/ do

21: brze rzekleś.

werset: 40 Y nieśmieli go iuz dáley

22: pytać ni ocz.

werset: 41 Y rzekł knim: Iáko mo=

23: wią Chriřtuřa fynem być Dawidowym?(*marg*)

: Mát: 22.

: Már: 12.

: Pál: 110. (-)

werset: 42

24: A řam Dawid mowi w księgach Pál

25: mow: Rzekł Pan Pánu moiemu řiádz

26: po práwicy moiey:

rozdział: 22

strona: Z4v

1:

2:

3:

4:

5:

6:

7:

8:

9:

10:

11:

12:

13:

14:

15:

16:

17:

18:

19:

20:

21:

22:

23:

24:

25:

werset: 2

26: Y 1zuká=

li ar

strona: Z5

Luk: 1:

1: li Arcyoffiárnicy y K1sieża/ iákoby iy z1=

2: tr1cili/ lecz 1ię b1li ludu.

werset: 3 Wszedł lepak

3: szatan w Iudasz/ nazwanego Iskariot=

4: skiem/ bedacego z (lidzby) dwanaście.

werset: 4

5: Y szedzy zmowil sie z Arcyofiarniki y z

6: wrzodem/ iako by im go wydal.

werset: 5 Y roz

7: radowali sie/ a postanowili mu dac (lu=

8: me) srebra.

werset: 6 Y obiecal/ a szukal sluzne

9: go czafu wydac go (onym) bez tlumu.

werset: 7

10: Y przyszedl dzien praznikow/ w ktory

11: bylo potrzeba zarzeczac paczke.

werset: 8 Y polal

12: Piotra y Iohana rzekac: szedzy nagoty=

13: cie nam paczke/ abychmy iedli.(*marg*)

: Mat: 26.

: Mar: 14. (-)

werset: 9 A oni

14: rzekli: Gdzie chcefz nagotuiemy?

werset: 10 A on

15: rzekl im: Oto w chodzacych wam do mia

16: ita/ podka was czlowiek dzban wody nio

17: lac/ idzcie za nim do domu do ktorego w=

18: nidzie.

werset: 11 Y mowcie gospodarzowi domo

19: wemu: Mowi tobie vczyciel: gdzie iest

20: gospada/ gdzie bym paczke z vczniami

21: moimi iadł?

werset: 12 A on wam vkaże fałę

22: wielką vftłaną/ y tám nágotuyćie.

werset: 13 Po=

23: Ízedfzy lepak náležli iáko im rzekł/ y nágo=

24: towáli páfchę.

werset: 14 A gdy przyfzłá godziná/

25: síád/ y dwánaście *posláńcow(*marg*)

: Al: Apo-

: ftołow. (-) znam.

werset: 15

26: Y rzekł knim:

strona: Z7

werset: 59 A gdy wyfzłá iákoby ie=

dná go=

strona: Z7v

Ewán:

1: dná godziná/ infzy niektory twierdził mo=

2: wiąc: Zápráwdę y ten z nim był. Bo y

3: Gálileyczyk ieft.

werset: 60 Y rzekł Piotr: Człó=

4: wiecze/ niewiem co mowifz. A nátych=

5: miałł gdy iefzche on mowił/ kur zápiał.

werset: 61

6: Y obroćiwfzy fię Pan poyrzał ná Pio=

7: trá. I wfpomniał Piotr fłowo Páńkie/

8: iáko mowił (iemu) iż nizeli kur zápoie/ zá

9: przyfz fię mnie trzy kroć.

werset: 62 Y wyfzedfzy

10: precz Piotr/ płakał gorzko.

werset: 63 A mężowie

11: ktorzy trzymáli Iefufa/ vragáli mu bijąc.

werset: 64

12: A nákrywŷzy go/ bili iego oblicze/ y py=

13: táli go/ mowiąc: Prorokuy/ kto ieŷt kto cię

14: bije?

werset: 65 Y inych wiele ŷłow bluzniąc/ mo=

15: wili nań.

werset: 66 A gdy był dzień zezŷli ŷię ŷtar=

16: ŷzy z ludu árcyoffiárnicy y księža/ y przy=

17: wiedli go do rády ŷwey/

werset: 67 Mowiąc: Ie=

18: ŷli ty ieŷteŷ Chriŷtus/ rzecz nam. Y rzekł

19: im: Ieŷlibym wam rzekł/ nie vwierzycie

20: mi.

werset: 68 Ieŷlibym teŷ y ŷpytał/ nie odpowie

21: cie mi/ áni odpuŷcićie.

werset: 69 Od tád będzie ŷyn

22: człowieczy ŷiedzący po práwicy ŷiły Bo=

23: ŷey.

werset: 70 Y rzekli wŷzytcy: Ty przeto ieŷteŷ

24: ŷyn Boŷy? A on rzekł knim: Wy mowi=

25: cie/ iŷ ia ieŷtem.

werset: 71 Oni lepak rzekli: Co

26: ieŷzcze potrzebuiemy ŷwiádectwá?(*marg*)

: Kolo: 8.

: Zyd: 1.

: Mát: 26.

Már: 14. (-)

rozdział: 23

strona: av

1:

2:

3:

4:

5:

6:

7:

8:

9:

10:

11:

12:

13:

14:

15:

16:

17:

18:

19:

20:

21:

22:

23:

24:

25:

werset: 43

26: dzisiaj ze

mną

strona: a2

Luk: ś:

1: mną będziesz w ráiu.

werset: 44 Była lepak iako=

2: by godziná fzofta/ y ftála fię ciemność ná

3: wftykę ziemie/ áż do godziny dziewiątey.

werset: 45

4: Y zácmiło fię słońce/ y rozedrála fię za=

5: słońa kościelna ná poły.

werset: 46 A Iefus wo=

6: káiąc głósem wielkim rzekł: Oycze wrę=

7: ce twoie polecam duchá mego. A to wy=

8: rzekłzy wypuścił ducha.(*marg*)

9: Pfal: 31 (-)

werset: 47 Widząc le=

9: pak setnik co fię dziáło/ sławił Boga mo=

10: wiąc: Iście ten człowiek spráwiedliwy

11: był.

werset: 48 Y wftykie ktore były społem tám

12: przyfzły tłumy ná ono widzenie pátrzyć/

13: wyrzawfzy co było/ bijąc swe pierśi wracá

14: łyfię.

werset: 49 Stali lepak wftytcy znáiomie^{go} zdá

15: leká/ y niewiáfty ktore społem zá nim przy

16: fzyły były z Gálileie/ widziály to.

werset: 50 A oto

17: mąż imieniem Iozef *fenator/(*marg*)

: Al: porá

: dnik. (-) będąc mę

18: zem dobrym y íprawiedliwym.

werset: 51 Ten *nie

19: zezwalał(*marg*)

: wł: nie

: był zezwa

: láiącym. (-) rádzie y íprawie iych/ od Arymá

20: theie miáftá Iudského/ ktory też oczeka=

21: wał y sam kroleftwa Boże^{g0}.

werset: 52 Ten przyfzed

22: ízy do Piátá vprosił ciało Iefufowe.

werset: 53

23: Y wziąwfzy vwinął ie prześcierádłem/ y

24: położył ie w grobie wykowánem/ wkto=

25: rem nie był iefzcie żaden położon.

werset: 54 A dzień

26: (on) był gotowanie/ á fobotá *poczynała

: fię.*(marg)*

: wł: świ-

: táła. (-)

rozdział: 24

strona: a4v

werset: 45

1:

2: Tedy otworzył im ro=

3: zum (áby mogli) rozumieć písmá.

werset: 46

4: Y rzekł im: iż ták nápiáno/ y ták po=

5: trzebá było wćierpieć Chriřtuřowi/ y pow

6: řtác zmartwych trzećiego dnia.

werset: 47 Y prze=

7: powiedác w-imieniu iego pokáianie y od

8: puřczenie grzechow/ ná wřzytki narody/

9: poczawřzy od Ieruzalemá.

werset: 48 A wy zász ie

10: řteřcie swiádkowie tego.

werset: 49 A oto ia po=

11: řlę obietnicę oycá mego ná was: wy le=

12: pak trwayćie w mieřcie/ *(*marg*)

: Niek: Ie-

: ruzalemie (-)áž obleczeni bę=

13: dziećie řiřlę z wyřoká.

werset: 50 A (ták) wywiad=

14: řzy ie wen áż do Bethánij/ y podniořlzy rę=

15: ce řwe błogořlwiř im.

werset: 51 A gdy on bło=

16: gořlwiř/ odstápiř od nich/ y podnořiř

17: řię do niebá.

werset: 52 A oni klániáiac řię iemu/

18: wroćili řię do Ieruzalemá z rádořciá wiel

19: ká.

werset: 53 Y byli zázwdy wřwiátnicy chwa=

20: řac y błogořlwiác Bogá. Amen.

21: Ewán-ieli: ř: Lukazá koniec.

ksiega: Act

rozdzial: 1

23: wtore/ Dzieie Apóstolskie.

werset: 1

24: **P**ierwsze iednák *księgi(*marg*)

: Logos iá

: ko wiele

: znaczy/

: czytay

: przypiski (-) vczyńłem o

25: wśytkiem Theofile/ co poczał Iefus

y czy=

strona: a5

Apóstoł:

1: y czynić y vczyć/

rozdział: 2

strona: a7

werset: 12

1: Y zumiewáli fię wśytcy y

2: waháli fię ieden ku drugiemu mowiący:

werset: 13

3: Coż to chce być? A drudzy szydząc mowi

4: li: Winá fię słodkiego opili.

werset: 14(*marg*)

: Zác: 4. (-)

5: A stánawśzy Piotr z-iedenaścią pod

6: niołł głos swoy/ y odpowiedzał im: Mę=

7: żowie Iudscy y ktorzy mieszkaćie w Ieru

8: zalemie wśyfcy/ niech to wám wiadomo

9: będzie/ á słyźćie słowá moie.

werset: 15 Bo nie iá=

10: ko wy mniemacie/ ci pijani fa/ gdyz trze=

11: cia godziná ná dzień.

werset: 16] Ale to ielt/ co rze=

12: czono przez proroká Iohelá.

werset: 17] Y będzie w

13: oštáteczne dni mowi Bog: Wyleię *du=

14: chá(*marg*)

: wł: zdu-

: chá. (-) moiego ná wŕzelkie ciało/ y proroko

15: wác będą synowie wáfzy/ y corki wáfze/ y

16: młodzieńcy wáfzy widzenia vyrzą/ á ftár=

17: cy wáfzy sny fnić będą.

werset: 18] Ano y ná niewol

18: niki moie/ y ná niewolnice moie we dni o

19: ne wyleię z ducha moiego y prorokowác

20: będą.

werset: 19] Y dam cudá wniebie wyfoko v

21: známioná ná ziemi niŕko: krew y ogień/ y

22: kurzáwę dymu.

werset: 20] Słońce obroci fię w

23: ciemność/ á mieřiac w krew/ pierwey niŕ

24: przydzie dzień páńŕki wielki y iáŕny.

werset: 21] Y

25: będzie/ (ze) wŕzelki ktoby w zywál imie=

26: niá páńŕkiego záchowan będzie.

rozdział: 3

strona: bv

Dzieie

werset: 12

- 1: Piotr odpowiedział do ludu: Mężowie
2: Izraelfcy/ co fię dziwuicie nád tym/ álbo
3: co ná nas pátrzyćie/ iákobyfmy fwą mocą
4: álbo zbożnością vczynili iż ten chodzi?

werset: 13

- 5: Bog Abráhámow *y Izáákw y Iá=
6: kobow/(*marg*)
: Lácín: y
: Bog Izá
: ákw y
: Bog
: Iáháko-
: bow: (-) Bog oycow náfzych vfławił =fłu=
7: gę(*marg*)
: =Lác: fy-
: ná/ iáko y
: nizey w-
: fzędzie. (-) fwego Iefufa/ ktoregoście wy wydáli
8: y záprzeliście fię przed ośobą Piłatá/ gdy
9: on fądził wypuścić (iy).

werset: 14 | Lecz wy świę

- 10: tego y fprawiedliwego záprzeliście fię/ á
11: próśiliście (o) mężá morderzá/ (áby iy)
12: wam dárował.

werset: 15 | A powodcę żywotá zá=

- 13: biliście/ ktorego Bog wfkrzeił zmar=
14: twych/ czego my świádkowie ieftefmy.

werset: 16

- 15: A (ták) o wierze imienia ie^{g0}/ tego ktorego

16: baczyście y znaćcie zmocniło imię ie^{go}/ y wiá

17: rá ktora przezeń/ dáłá temu zupełne zdro=

18: wie to przed wźemi wámi.

werset: 17] A teraz brá=

19: ćia/ wiem żeście z niewiadomości wdziá=

20: łáli/ iáko y przełożeni wáły.

werset: 18] Lecz Bog/

21: co wprzod ob-iáwił przez wltá wźech pro

22: rokow/ iż miał ćierpieć Christus/ wypel=

23: nił ták.

werset: 19] (*marg*)

: Zac: 9. (-)

24: Pokáyćie fię przeto y náwroććie fię áby

25: wymázáły fię grzechy wáłyze/ gdy przyidą

26: chwile ochłódenia od ofoby páńłkiey/

rozdział: 4

strona: b4

Apołto:

werset: 31

1: y nápełnili fię wźytcy ducha świętego/ y

2: mowili łowo Boże z śmiáłością.

werset: 32

3: Mnołtwá lepak wierzących było ferce

4: (iedno) y dułzá iedná/ á żaden ná fwoie

5: máiętności nie mowił/ áby iego były/ ále

6: było im wźytko łpolno.

werset: 33] A wielką mo=

7: cą wydawali świádectwá Apołtołowie

8: (o) powłtániu páná Iefufa: łáłká teź wiel

9: ka była nád wżemi imi:

werset: 34 Bo y żaden v=

10: bogi nie był miedzy nimi. Bo ktorzykol=

11: wiek dzierzawcami pol álbo domow byli/

12: przedawaiąc przynořili fummy przedá=

13: nych (rzeczy.)

werset: 35 Y pokładáli v nog Apo

14: łtolłkich: á vdzielano káždemu iáko kto

15: czego potrzebował.

rozdział: 5

werset: 1 (marg)

: Roz: 5. (-)

16: **I** Ofes lepak rzeczony Bárnábas od A

17: pořtołow/ co ieft fyn poćiefzeniá/ Le

18: wic/ Cypryifki rodem/ máiąc pole y prze=

19: dawřzy przyniořł pieniądze/ y położył v=

20: nog Apořtolłkich.

werset: 2 (marg)

: Zác: 13. (-)

21: Mąż teź niektory Anániałz imieniem/

22: z Sápfiřą żoną řwą przedał imienie/ y v=

23: táił (nieco) fummy/ z wiadomořcią żony

24: řwey/ y przyniořłzy część nieiáką v nog

25: Apořtolłkich położył.

werset: 3 Y rzekl Piotr:

26: Anániałzu/ dla ^{g0}cze nápełnił Sżátan fer=

Dieie

1: ce twoie/

strona: b6

1:

2:

3:

4:

5:

6:

7:

8:

9:

10:

11:

12:

13:

14:

15:

16:

17:

18:

19:

20:

21:

22:

23:

24:

25:

werset: 40

26: Y wwierzyli iemu/ á przy

zwawfzy

strona: b6v

Dzieie

1: zwawfzy Apoftołow/ vbiwfzy/ zapowie=

2: dzieli niemowić w-imię Iefufowe/ y od=

3: puścili ie.

werset: 41 A oni przedsię fzli ráduiąc

4: fię od oblicza rády/ iż dla imienia Iefufo

5: wego zá doftoyne byli miani lekkość vćier

6: pieć.

werset: 42 A ná káždy dzień wświątnicy y

7: wdomiech nie przetawáli **vcącz [!]** y opo=

8: wiedáiąc Iefufa Chrifća.

rozdział: 6

werset: 1 (*marg*)

: Roz: 6.

: Zác: 16. (-)

9: **A** Wte dni gdy fię przymnázáło vcz=

10: niow/ było fzemránie Greczynow ku

11: Ebreom/ iż przegládáne bywáły wfłúźbie

12: dzienney wdowy ich:

werset: 2 Lecz dwánáście/

13: przyzwawfzy mnoftwo vcźniow rzekli:

14: Nie przyftoyno ieft nam opuścifzy fto=

15: wo Boże/ fłużyć ftołom.

werset: 3 Przepátrźcie

16: przeto bráćia/ mężow zwas świádomych

17: siedmi/ pełnych duchá świętego y mą=

18: drości/ ktore poftánowiemy nád potrze=

19: bą tą.

werset: 4 | A my w modlitwie y w służbie fło

20: wá trwać będziemy.

werset: 5 | Y ípodobála fię (tá)

21: rzecz przedewłzem mnoftwem/ (*marg*)

: Dziei: 12. (-) y wybrá=

22: li Stefáná/ mężá pełnego wiáry y ducha

23: świętego/ y Filipá/ y Prochorá/ y Niká=

24: norá/ y Tymona/ y Pármenę/ y Nikoła=

25: iá nowo náwroconego Antyochinczyká.

werset: 6 |

26: Tych poftánowali przed Apoftołmi/ á

ći mo=

strona: b7

Apoftol:

1: modlący fię włożyli nánie ręce.

rozdział: 7 |

strona: b8v

1:

2:

3:

4:

5:

6:

7:

8:

9:

10:

11:

12:

13:

14:

15:

16:

17:

18:

19:

20:

21:

22:

23:

24:

25:

werset: 30

26: A gdy się mu spełniło lat czter=

dzieści/

strona: c

Apostoł:

1: dzieści/ wskazał się mu w pułtynie gory Sy

2: naie án-ioł pánłki w płomieniu ogni=

3: łtem wgłogu.

werset: 31 A Moizełz widząc zádzi=

4: wował się widzeniu: á gdy przyłtěpował

5: oględác/ był glos pánłki kniemu.

werset: 32 Ia

6: Bog oycow twoich/ Bog Abrahámow/

7: y Bog Izáákw/ y Bog Iákobow/ drząc

8: łepak Moizełz/ niełmiał oględác.

werset: 33

- 9: Y rzekł mu Pan: Rozwięż boty nog
10: twoich: bo mieysce ná ktorem ftoifz/ zie=
11: miá święta iest.

werset: 34

- Widząc widziałem nę
12: dżę ludu mego ktory w Eiypćie/ y ftęká=
13: nie ich vłfyziałem/ y z ftąpiłem wyrwác
14: ie: A teraz przydz (fám/) pošłę cię do E=
15: iypu.

werset: 35

- (*marg*)
: 2. Mo. 7.
: y 8. 9. 10.
: 11. y 14.
: 2. Mo: 16.
: Dzie: 3. (-)Tego Moizefzá/ ktorego fię zá=
16: przeli mówiac: kto cię vltáwił książęciem
17: y fędzią? Tego Bog książęciem y okupi=
18: cíelem pošłal przez *(*marg*)
: wł. wrę-
: ce. (-)An-iołá/ (ktory) fię
19: mu z-iáwił wgłogu.

werset: 36

- Ten ie wywiodł
20: poczyniwłszy cudá y známiona w Eiypćie/
21: y w czerwonym morzu/ y wpułtyni lat
22: czterdzieści.

werset: 37

- Ten iest Moizefz ktory mo
23: wił fynom Izráelłkim: Proroká wam w
24: zbudzi Pan Bog wálz zbráćiey wálzey/ iá=
25: ko mnie/ tego słuchaycie.

werset: 38 Ten iest kto=

26: ry był we zborze wpułtyni z án-iołem

rozdział: 8

strona: c3v

werset: 16

1: Bo iefzcze ni ná iednego znich nie

2: był nápadł/ lecz tylko nurzáni byli wi-

3: mię páná Iefufa.

werset: 17 Tedy włożyli ręce ná

4: nie/ y przyięli duchá świętego.(*marg*)

: Zác: 19. (-)

5: A vyrzawłzy Symon iż przez włożenie

6: rąk Apóstółskich dáie się duch święty/

7: przynioł im pieniądze mówiąc:

werset: 18 Day

8: cie y mnie tę władzą/ áby ná kogo położę

9: ręce/ wziął duchá święte^{go}.

werset: 19 Lecz Piotr

10: rzekł kniemu: Srebro twoie z tobą niech

11: będzie na zátroczenie/ *żeś chciał(*marg*)

: wł: mni-

: mał. (-) dar Bo

12: ży íprawić zá pieniądze.

werset: 20 Nie máłz tobie

13: części áni lofu w rzeczyty. Bo ferce twe

14: nie iest práwe przed Bogiem.

werset: 21 Pokay

15: się przeto od tey złości fwey y modl się

16: Bogu/ owa odpułzczóná będzie tobie

17: mysl fercá twego.

werset: 22 Bo wżołci gorzko-

18: ści y zwiążaniu niesprawiedliwości baczę

19: ciebie być.

werset: 23 A odpowiedáiąc Symon

20: rzekł: Modłcie fię wy zámnną ku pánu/ iá

21: koby nic nie przyšlo ná mię coście mowi

22: li.

werset: 24 Oni przeto oświadczywfy fię y mo

23: wiwfy słowo páńskie/ wroćili fię do Ie-

24: ruzalemá: Wielam też *miásteckam(*marg*)

: Lác: krái-

: nam. (-) Sá

25: máryińkim Ewán-ielion opowiedáli.

werset: 25 (*marg*)

: Zác: 20. (-)

26: A án-ioł páński mowił Filipu rzekąc:

rozdział: 9

strona: c6

Apołtol:

werset: 26

1: A przyšzedłszy Saul do Ieruzalemá

2: kuśił fię przytác ku vcźniom/ lecz fię go

3: wfytycy bali/ niewierząc żeby był vczeń.

werset: 27

4: A Bárnábá wziąwfy go przywiodł

5: ku ápołtołom/ y powiedział im/ iáko w=

6: drodze widział Páná/ y iáko mowił mu/

7: iáko też bezpiecznie mowił w Dámáfzku

8: w-imię Ieśufowe.

werset: 2] A (ták) był z nimi

9: wchodząc y wychodząc w Ieruzale=

10: mie.

werset: 29] Y śmieie mowił w-imię páná Ie

11: fufa/ y odpierał *Greczynom.(*marg*)

: wł: prze-

: ćiw Gre-

: czynom. (-) A oni fzu=

12: káli go zátrácić.

werset: 30] A dowiedziawfzy fię

13: bráciá záprowadzili iy do Cezárij y wyflá=

14: li iy do Tárfu.

werset: 31] Tedy zbory po wfzytkiey

15: Iudfkiey (ziemi) y Gálileyfkiey y Sámá=

16: ryífkiey miály pokoy/ y budowály fię/ á

17: pośtępuiąc w boiázni Pánfkiey y poćie

18: fzeniu duchá świątego mnożyły fię.

werset: 32] (*marg*)

: Zác: 23. (-)

19: Stało fię lepak gdy Piotr chodził po

20: wfzytkich/ przyśzedł ku świątjm mieszkáią

21: cym w Liddzie/

werset: 33] Y nálazł tám człowieká

22: niektorego/ Eneafzá imieniem/ od óśmi

23: lat leżącego ná łozu/ ktory był páráližo=

24: wáty.

werset: 34] Y rzekł mu Piotr Eneafzu *v=

25: zdrow ćię(*marg*)

1: Gr: vz-

2: drawia

3: ćię. (-) Iezus Chrifthus: Wítań á po=

26: ściel łobie/ Y wnet wítał.

rozdział: 10

strona: c8

1:

2:

3:

4:

5:

6:

7:

8:

9:

10:

11:

12:

13:

14:

15:

16:

17:

18:

19:

20:

21:

22:

23:

24:

werset: 31

25: A Korneliusz rzekł:

26: Tak *czwarty dzień(*marg*)

: Wł: od

: czwarte-

: go dnia. (-)aż do tej godziny by=

łem

strona: c8v

Dzieie

1: łem modłać się godziny dziewiątej wdo=

2: mu fwem/ á oto mąż stánął przede mną

3: w vborze świetnem.

werset: 32 Y mowi/ Korne

4: li wyfluchána modlitwą twoiá y iałmu

5: żny twoie wfpomnione są przed Bo=

6: giem.

werset: 33 Połyłáy przeto do Ioppy/ á przy

7: zow Symoná/ ktorego zową Piotrem.

8: Ten gości w domu Symoná skorniká

9: przy morzu/ ktory przyšzedzfy będzie mo=

10: wić tobie.

werset: 34 Zarázem przeto połałem k=

11: tobie/ á ty dobrze vczyniłaś przyšzedzfy:

12: Ninie przeto mu wżytcy przed *Bogiem(*marg*)

: Lá: przed

: tobą. (-)

13: przyšzliłimy/ słucháć wżego co tobie rośka

14: zano od Bogá.

werset: 35 (marg)

: Zác: 26. (-)

15: A otworzywłzy Piotr wíta/ rzekł: W=

16: prawdzie doznawam/ iżnie pátrzy Bog

17: ná ofoby.

werset: 36 Ale wkázdem narodzie kto=

18: lię go boi y działa fprawiedliwość/ przy=

19: iemny mu ieft.

werset: 37 Rzecz (ktora) Bog połał

20: fynom Izráelkim/ opowiedáiąc pokoy

21: przez Iefufa Chrifotá/ ten ieft wżech Pá=

22: nem/

werset: 38 Wy wiecie rzecz ktora była po wżey

23: Iudńkiey (ziemi) poczawłzy od Gálileie

24: po nurzaniu ktore przepowiedał Iohan:

werset: 39

25: Iefufa z Názaretu iáko y námázał

26: Bog duchem świętym y mocą/

rozdział: 11

strona: d2v

1:

2:

3:

4:

5:

6:

7:

8:

9:

10:

11:

12:

13:

14:

15:

16:

17:

18:

19:

20:

21:

22:

23:

24:

25:

werset: 29

26: Vczniowie le

pak

strona: d3

Apofto:

1: pak iáko komu doftawało/ vrádzili káždy

2: z nich ná fluzbę poftać miefzkáiącym w=

3: Iudfkiey (ziemi) brátom.

werset: 30 Co y vczynili

4: poftawfzy ku ftárlzym/ przez ręce Bárná=

5: by y Saulá.

rozdział: 12

werset: 1 (marg)

6: Roż: 12.

7: Zác: 29. (-)

6: **A** O onemże czásie *tárgnął fię(*marg*)

7: Wła: ná

8: rzućił rę-

9: ce. (-) He=

7: rod Krol trapić niektore ze zboru.

werset: 2

8: Y ítrácił Iákobá brátá Iohánowego

9: mieczem.

werset: 3 A vyrzawfzy ze wdzięczno ieft

10: Iudom/ dał poimác y Piotrá. A były dni

11: przafnikow.

werset: 4 Ktorego poimawfzy poła

12: dził do ćiemnice dawfzy iy czterzem *cz=

13: wornikom(*marg*)

14: Czwor-

15: nik co ma

16: ná czwo-

17: ro/ iáko

18: dzieśią-

19: tnik co ná

20: dzieśięć. (-) żołnierfkim ítrzec go/ chcąc iy

14: po páłce wywieść ludowi.

werset: 5 A (ták) Pio=

15: trá ítrzeżono wćiemnicy/ á modlitwá by=

16: łá vftáwicżna czyniona od zboru do Bo=

17: gá zá nim.

werset: 6 A gdy go miał Herod wy=

- 18: wieść/ nocy oney był Piotr łpiąc między
19: dwiemá draby zwiázan łáncuchámi dwie
20: má: łtrożowie teź przede drzwiami łtrzegli
21: ćiemnice.

werset: 7 A oto ániół páńłki łtánał/ j łwiá

- 22: łło záłwiećiło w miełzkániu/ y vdrzyw=
23: łzy w bok Piotrá/ wzbudził go/ mowiác:
24: Włtań rychłó/ Y opádły mu łáncuchy z=
25: rąk.

werset: 8 Y rzekł kniemu án-ioł: Opáłz łię/

- 26: á podwięź boty twoie. Y vczynił ták.

rozdział: 13

strona: d5

- 1:
2:
3:
4:
5:
6:
7:
8:
9:
10:
11:
12:
13:
14:
15:
16:

17:

18:

19:

20:

21:

22:

23:

24:

25:

werset: 17

26: á z rá=

d v

mie=

strona: d5v

Dzieie

1: mieniem wyfokiem wyprowadził ie z=

2: niey.

werset: 18 A przez czas czterdzieści lat oby=

3: czaie ich znał w puftyni.

werset: 19 A zniłczy=

4: wfy narodow siedm w ziemi Chánaán=

5: fkiey/ losem podzielił im ziemię ich.(marg)

: 2. Mo: 6. (-)

werset: 20

6: A potym dał fędzie/ iakmiarz lat*

7: trzy ftá pięćdziesiąt/ (marg)

: Połpoli-

: te księgi

: máią czte

: rzy ftá/

8: Lecz ták

9: M: Luth:

10: náprawił

11: iáko tu. (-) áż do Sámuelá pro=

12: roká.

werset: 21] A od onąd prošili (o) Krolá/ y dał

9: im Bog Saulá fyná Kifowego/ mężá z=

10: pokolenia Ben-iáminowego/ lat czter=

11: dzieści.(*marg*)

12: 1 Szm: 16 (-)

werset: 22] A odftáwiwłszy iy/ wzwiódł im

12: Dawidá zá krolá/ ktoremu pošwiadczá=

13: iác rzekł: Nálazłem Dawidá Iefaiowe=

14: go/ mężá wedle fercá mego/ ktory vczyni

15: włzytkie wole moie.(*marg*)

16: Pfal: 89. (-)

werset: 23] Z tego našienia

16: Bog wedle obietnice wywiódł Izráelo=

17: wi zbáwićielá Iefuła.(*marg*)

18: Iefz: 11. (-)

werset: 24] Gdy wprzod

18: przepowiedał Iohan przed obliczem

19: przyšćia iego nurzanie pokáiania Izráe=

20: lowi.

werset: 25](*marg*)

21: Zác: 33. (-)

21: A iáko (łkoro) wypełnił Iohan bieg/

22: mowił: ko^{go} mię dorozumiewaćie fię być/

23: nie ieftem ia/ ále oto idzie zá mną/ ktore^{go}

24: nie ieltem doftoien botow nog (iego) roz=

25: wiązać.(*marg*)

: Már: 1.

: Ioh: 1. (-)

werset: 26 Mężowie bráćia/ fynowie ro=

26: dzáiu Abráhámowego/ y ktorzy fię v was

boią

strona: d6

Apoftol:

1: boią Bogá/

rozdział: 14

strona: d7v

1:

2:

3:

4:

5:

6:

7:

8:

9:

10:

11:

12:

13:

14:

15:

16:

17:

18:

19:

20:

21:

22:

23:

24:

25:

werset: 14

26: A wlyszawlyzy Apoftołowie Bár

nábas

strona: d8

Apoftol:

1: nábas y Páweł rozdárlyzy odzienia swoie

2: wfkoczyli do tłumy krzycząc

werset: 15 Y mo=

3: więc: Mężowie co to czynicie? Y my po=

4: dołni nędzni iestefmy wam ludzie/ opo=

5: wiedaiący wam/ od tych prożności ná=

6: wroćić fię do Bogá żywącego/ ktory vczy=

7: nił niebo y ziemię y morze/ y wlytke co

8: wnich.

werset: 16 Który przeflych wiekow zanie

9: chał wfzech národow chodzić drogami

10: ich/

werset: 17 (marg)

: Palm 19. (-)Acz siebie bez świádectwá nie o=

11: puścił dobrze czyniác/ z niebá *(marg)

: Gr: nam. (-) deždze da=

12: iąc y pogody płodne/ nąpełniáiąc wycho

13: wania y dobrej mysli fercá náfze.

werset: 18 | A to

14: mowiąc ledwo wfpokoili tłumy/ áby im

15: nie offiárowáli.

werset: 19 | (*margin*)

: Zác: 35. (-)

16: Przyfzli lepak z Antyochiey y (z) Ikonía

17: Iudowie/ y námowiwfzy tłumy/ á vká=

18: mionowawfzy Páwłá/ wywlekli z miá=

19: Ítá/ mnimáiąc aby vmárł.

werset: 20 | A gdy iy o=

20: Ítąpili vcźniowie wftawfzy Ízedł do miá=

21: Ítá/ á názáiutrz wyfzedł z Bárnábą do Der=

22: benu.

werset: 21 | A przepowiedáfzy Ewán-ielion

23: miáftu onemu/ náuczywfzy mnogie/ wro=

24: ćili fię do Liftry/ y (do) Ikonía y Antyo=

25: chiey.

werset: 22 | Potwierdzáiąc duŕze vcźniow/ y

26: nápomináiąc trwác w wierze/

rozdział: 15

strona: e2v

werset: 32

1: A Iudá y Sylá będąc teŕ

2: lámí proroki/ rzeczą obfitą poćiefzyli brá=

3: ćią y zmocnili.

werset: 33 | A zmiefzkawfzy czás (nie

4: íáki) odpufzczeni fą fpokoiem od bráćiey

5: ku ápoštołom.

werset: 34 Zdáło fię lepak Syli ze

6: trwác tám.

werset: 35 (*marg*)

: Zác: 37. (-)

7: A Páweł y Bárnábá mieszkáli w An=

8: tyochij/ vcząc y opowiedáiąc y z-inemi

9: mnogimi słowo páńłkie.

werset: 36 A po kilku

10: dni rzekł Páweł ku Bárnábie: wroćiwłzy

11: fię iuż náviedzmy bráćią nálżę wkażdém

12: mieście/ wktorychém y opowiedáli sło=

13: wo páńłkie iáko fię máią.

werset: 37 A Bárnábá

14: chćiał wziác Ioháná názwanego Már=

15: kiem. * (*marg*)

: Al: Pá-

: weł chći-

: ał. (-)

werset: 38 Lecż Páwłowi zdáło fię one-

16: go ktory odstał od nich z Pamfiliey/ á nie=

17: chćiał znimi iść ná *prácę/ (*marg*)

: Albo ná

: dzieło. (-) nie brác go z fo

18: bą.

werset: 39 Stało fię przeto rozdrażnienie/ áż fię

19: rozefzli miedzy sobą ieden od drugiego/ że

20: Bárnábá wziąwłzy z sobą Márká *wiozł

21: fię (*marg*)

: Al. Poze

: głował. (-) do Cypru.

werset: 40 | A Páweł przyiáwłzy Sylę

22: wyfzedł oddány łáfcie Bożey od bráćiey.

werset: 41 |

23: Y fchodził Syryą y Kilikią zmacniá=

24: iác zbory. *(*marg*)

: Lá: Ro-

: skazuiąc

: ftrzec

: przyka-

: zań Apo-

: ftołfkich

: y ftár-

: cow. (-)

rozdział: 16 |

werset: 1 | (*marg*)

: Roz: 16. (-)

25: **P** Rzyfzedł lepak do Derbenu y Liłtry

26: á oto vceń niektory był tám/

strona: e5

Apoftol:

werset: 37 |

1: niech wyprowadzą nas.

werset: 38 | Y opowiedzieli ce

2: klarze vrzędnikom te słowá/ y zlékli lię fły

3: fząc że fą Rzymiánie.

werset: 39 | A przyfzedłszy prze=

4: profili ie: y wywiodŝy proŝili áby wyŝzli z

5: miáftá.

werset: 40] A wyŝzedŝy z ciemnice weŝzli do

6: Lidzey/ á widząc brácią poćiefzyli ie y wy=

7: ŝzli.

rozdział: 17]

werset: 1](*margin*)

: Roz: 17.

: Zác: 39. (-)

8: **A** przefzedŝy Amfipol y Apolloniá/ przy

9: ŝzli do Theŝaloniki gdzie bjá ŝkołá Iu

10: dow.

werset: 2] Awedle obyczáiu Páweł wŝzedł do

11: nich/ y po trzy foboty rozmawiał z nimi z=

12: piŝmá.

werset: 3] Wykładáiąc y dowodząc/ iż Chri

13: ŝtę muŝiał wćierpieć j wŝtác zmartwych/ á

14: iż ten ieŝt Chriŝtus Ieŝg/ ktore⁶⁰ ia opowie

15: dam wam.

werset: 4] A niektorzy z nich vwierzyli/ y

16: przyłączyli ŝię ku Pawłu y Syli: nabo=

17: ŝnych teŝ Grekow mnoŝtwo wielkie/ j nie

18: wiaŝt przednieyŝzych nie máło.

werset: 5] Lecŝ záy

19: rzác nie wierni Iudowie y nábrawŝy hul

20: táiow niektorych męŝow złoŝciwych/ j zá

21: mieŝzanie vczyniwŝy/ ŝtrwoŝyli miáŝto: a

22: náŝzedŝy ná dom Iafonow/ ŝzukáli ie wy=

23: wieść do (onego) gminu.

werset: 6 | A nie nálezły

24: ich wlecli Iafoná y niektorą brácią do

25: mieyfckich przełożonych wołaiąc/ iż ci

26: ktorzy wízytek świat z łtanu obaláią/ y tu

e v

przyfzli

strona: e5v

Dzieie

1: przyfzli: Ktore przyiął Iáfon.

rozdział: 18

strona: c7v

werset: 8

1:

2: Kryfpus teź árcyfzkolnik

3: vwierzył Pánu ze wízem domem fwym/

4: y mnodzy Korynthczycy słucháiąc vwie=

5: rzáli y nurzáli fię.

werset: 9 | Rzekł lepak Pan

6: przez widzenie wnocy Páwłowi/ Nieboy

7: fię/ ále mowá nie milcz/ Ponieważ ia ie=

8: łtem z tobą.

werset: 10 | A żaden fię ná cię nie tar=

9: gnie záfzkodzić tobie: ponieważ lud mam

10: mnogi w mieście tem.

werset: 11 | Y miefzkał

11: (tám) rok y łżeść mieřięcy/ vcząc ie łłowá

12: Bożego.

werset: 12 | A gdy Gállion zołtał Stárołtą

13: Acháyfkim powtáli iednomyřlnie Iu=

14: dowie ná Páwłá/ y przywiedli iy do fądu/

werset: 13

15: Mowiąc/ iż przeciw zakonu tento náma=

16: wia ludzie służyć Bogu.

werset: 14

17: miał Páweł otworzyć wíta/ rzekł Gállion

18: do Iudow: Gdyby iednák była (iáka)

19: *krzywdá/(*marg*)

: Ał: nie-

: práwość (-) álbo iakie złoczyńtvo złe o

20: Iudowie po słowu wyfluchałbym was.

werset: 15

21: Lecz iesli gadká o słowo/ á (o) nazwíká

22: zakonu wáfzego pátrzcíe fię fami. Sędzią

23: bo tákowych (fpraw) ia być niehcę.

werset: 16

24: Y odegnał ie od fądu.

werset: 17

25: Poimawízy lepak wízytcy Grekowie So

26: ftená árcyízkolniká bili przed fądem/

rozdział: 19

strona: f2

werset: 27

1: A trzebá fię bać/ nie tylko áby nam

2: tá część wofzácowánie nie odefzłá/ ale áby

3: wielkiey Boginie *Dyány(*marg*)

: po Gre-

: cku Arte-

: mis. (-) kościołá zá nie

4: nie policzono/ byłoby też żeby się y maie=

5: łtat rozrzuzył tey/ którą wżytką Azya y w=

6: łzytek świat cżci.

werset: 28] A włlyfzawłzy y łtaw=

7: łzy się pełni ząpalczywości/ krzyknęli mo=

8: wiąc. Wielka Dyaná Efeska.

werset: 29] Y nápeł=

9: niło się miáfto wżytko zámieszánia: y por

10: wáli się iednomyślnie do *theátru(*marg*)

: Albo: do

: trzemu/

: to ieft/

: gdzie ko-

: medie

: łprawuią (-) po=

11: chwyciwłzy Gáiá y Aryłtárchá Mácedoń

12: cżyki towarzysze Páwłowe.

werset: 30] Páwłowi

13: łepak chcącemu wniść do ludu/ nie dopu

14: śčili mu vcźniowie.

werset: 31] Niektorzy też z=

15: książąt Azyiłkich będąc mu przyaścioły/

16: połyłaiąc kniemu próšili/ áby sie nie v=

17: kázowál do theátru.

werset: 32] Infzy przeto infze=

18: go coś krzyczeli/ bo było zgromádzenie z=

19: mieszáne/ á wiele ich niewiedziáło dłacze

20: go się zefzli.

werset: 33] A z tłumy wywiedli Ale=

- 21: kłandrą/ ktorego wypycháli Iudowie. A
22: lekłander lepak dla milczenia/ ręką zma=
23: chnąwłzy chciał się obmowić ludowi.

werset: 34

- 24: Lecż poznawłzy że iełt Iudowin/ głos
25: był ieden ze włzech/ iákmiarz ná dwie go=
26: dzinie krzyczących/ Wielka Dyaná Efe=

f ij

łka.

strona: f2v

Dzieie

- 1: łka.

rozdział: 20

strona: f4v

Dzieie

werset: 32

- 1: polecam was Bogu/ y słowu łáski iego/
2: mogącemu nádbudowác y dác wam dzie
3: dzictwo ze włzemi poświęconymi.

werset: 33 Sre

- 4: brá y złotá/ álbo odzienia niczyiego nie żą
5: dałem:

werset: 34 A łámi wiecie iż potrzebam mo

- 6: iem y ktorzy zemną łą/ łłużyły te ręce.(marg)
: 1. Kor: 4.
: 1. Tefłá: 2
: 2. Tefłá: 3 (-)

werset: 35

- 7: Włzytko vkazałem wam iż ták robiąc
8: trzebá przyimowác niemocne/ pámiętác

9: też ná fłowá páná Ieufowe/ że ten rzekł/

10: Błogo ieft dáwać więcey niż brác.

werset: 36 A to

11: wyrzekfzy *klęknąwfzy ná koláná(*marg*)

: wł: Poło

: zywfzy ko

: láná. (-) fwe/ ze

12: wźemi temi modlił fię.

werset: 37 Wielki lepak

13: Itał fię płáč wźytkich: á pádáiac ná lzyię

14: Páwłowę całowali go.

werset: 38 Záfuiąc nawię

15: ceý prze fłowo/ ktore był rzekł/ że iufz nie=

16: mieli oblicza iego vyrzeć/ y doprowadzili

17: go do okrętu.

rozdział: 21

werset: 1 (*marg*)

: Roź: 21. (-)

18: **A** *Gdyfmy fię odwiezli(*marg*)

: wł: Iáko

: lepak by-

: ło od-

: wieść fię (-) odciągnąwfzy

19: od nich/ prófto bieząc/ przyfzliłmy do

20: Konu/ á ná drugi (dzień) do Rodu/ á zo=

21: nąd do Pátar.

werset: 2 A doftawfzy okrętu prze

22: bieżeć do Feniki wśiadfzy odwiezliłmy

23: się.

werset: 3 A gdy się wkazał Cypr/ oświadczył

24: i po lewej płynęliśmy do Syrii i przy-

25: stąpiliśmy do Tyru: bo tam okręt miał

26: wyłożyć brzemię.

werset: 4 Lecz znalazłszy wcznie

zmiesz=

strona: f5

Apostoł:

1: zmieszaliśmy tam siedm dni:

werset: 39

strona: f6v

1: Ia ie

item

strona: f7

Aposto:

1: item człowiek Iudowin Tarsuski/ nie

2: podlego Kilykijskiego miasta obywatel.

3: A proszę cię/ dozwol mi mówić do ludu.

werset: 40

4: A gdy on dozwolił/ Paweł stojąc na w

5: schodzie/ machnął ręką ludowi: a gdy=

6: się wielkie milczenie stało/ *mówił(marg)

: Gr: wo-

: łał knim/

: y wnet ni

: zey: (-) He=

7: bryfką rzeczą/ mówiąc.

rozdział: 22

werset: 1 (marg)

: Roz: 22. (-)

8: **M**Ezowie brácia y oycowie/ poľu=

9: chayćie moiey kwam teraz obrony.

werset: 2

10: A wľyľzawľzy że im Hebreyską rzeczą

11: mowiľ/ wietľze dáli milczenie/ y rzekľ:

werset: 3

12: Ia owľzeki ieltem mąż Iudowin/ vro

13: dzony w Táršie Kylikifkiem/ lecz wycho

14: wány w mieście tem v nog Gámálielo=

15: wych/ wyuczony pilno oycowskiego zako

16: nu/ miłośnikiem będąc *zakonu/(marg)

: Gr: Bo-

: gá. (-) iáko

17: wľzytcy wy ielsteście dzisiaj/

werset: 4 Ktory tę dro

18: gę przesľadowałem aż do śmierći/ wią=

19: źac y wydaiac do ćiemnice/ y męze y nie=

20: wiályty.

werset: 5 Iáko mi świadczy y árcyoffiár=

21: nik y wľzytcy ftárfzy: v ktorych y liľty wzią

22: wľzy ku bráćiey do Dámáľzku iechałem/

23: ábym wiodľ y tám będące wiązáne do

24: Ierozalemá/ áby (ie) karáno.

werset: 6 Stálofię

25: lepak gdym fzedľ/ a przybliżałem fię ku

26: Dámáľzkowi o południu/ zárázem zniebá

strona: f7v

Dzieie

1: oświeciło mię światło wielkie około

2: mnie.

rozdział: 23

strona: g

1:

2:

3:

4:

5:

6:

7:

8:

9:

10:

11:

12:

13:

14:

15:

16:

17:

18:

19:

20:

21:

22:

23:

24:

werset: 12

25: A gdy był dzień/ wczyniwfzy niektorzy

26: Iudowie fpiknienie ząklęli fię mowiąc/

g

áni

strona: gv

Dzieie

1: áni ieść/ áni pić/ ázby zábili Pawła.

werset: 13

2: A było ich więcej niż czterdzieści/ kto=

3: rzy to z przyśiężenie byli wczynili.

werset: 14

4: fzedfzy do árcyoffiárników y ftáfzycznych/ rze=

5: kli: kłątwą ząklęlifmy fię/ nic nie pokuźać

6: áz zábijemy Páwła.

werset: 15

7: ćie znác Hetmánowi y Rádzie/ áby iy **(marg)*

: Gr: y S:

: *intro. [!]* (-) do

8: was wywiodł/ iákoby chcących dowie

9: dzieć fię czego pewniey o niem: á my pier

10: wey niż fię przybliży/ gotowifmy iy zabić.

werset: 16

11: A vfłyfzawfzy =śieftzonek Páwłow*(marg)*

: Wł: fyn

: śioftry

: Páwła. (-) (tę)

12: podfądę/ przyfzedfzy wfzedł do zamku/ y o

13: powiedział Páwłowi.

werset: 17] A przyzwawfzy

14: Páweł iednego z letnikow/ rzekł: Mło=

15: dzieńcá tego odwiedź do Hetmáná. Bo

16: ma nie co opowiedzieć mu.

werset: 18] On przeto

17: wziawfzy iy przywiódł do Hetmáná y

18: rzekł: Więzien Páweł *(*marg*)

: Gr: przy

: zwawfzy. (-) prośił mię/ (á

19: bym) tego młodzieńcá dowiódł do ćiebie/

20: máiącego nieco mowić tobie.

werset: 19] A wzią=

21: wfzy iy zá rękę Hetman/ y odśzedfzy znim

22: ołobno/ fpytał/ Co iest co mi małz opo=

23: wiedzieć?

werset: 20] A (on) rzekł/ iż Iudowie vrá=

24: dzili prośić ćię/ ábyś iutro do rády wy=

25: wiódł Páwłá/ iákoby mieli oco pewniey

26: fzego pytać o niem.

rozdział: 24]

strona: g3v

1:

2:

3:

4:

5:

6:

7:

8:

9:

10:

11:

12:

13:

14:

15:

16:

17:

18:

19:

20:

21:

22:

23:

werset: 23

24: Y poftánowił se=

25: tnikowi ftrzec Pawła/ y mieć wolnieyfze

26: więzienie/ á nikomu zpowinowátých ie=

go

strona: g4

Apofto:

1: go nie bronić mu poftugowác. *(*marg*)

: Gr: álbo

: do niego

: przycho-

: dzić. (-)

werset: 24 Pokil

2: ku dni lepak przyiechawfzy Feliks z Dru=

3: zillą żoną fwą/ ktora była Iudowká/ po=

4: słał po Páwła/ y słucał go o wierze w

5: Chriřtufa. *(*marg*)

: Lá: Iefu

: fa. (-)

werset: 25 A gdy on wywodził o spra

6: wiedliwořci/ y (o) wřtrzymániu/ y (o) sã=

7: dzie ktory má być/ złęczy się Filiks [!] / odpo

8: wiedział: Teraz iuż idź/ lecz gdy będę

9: miał cżás przyzowę cię.

werset: 26 Záráz się też y

10: nádziewáiąc/ żeby mu się pieniądze dáły

11: od Páwła/ *(*marg*)

: Gr: áby

: iy rozwiã

: zał. (-) dla cżego y cżęřto pošyłaiąc

12: poń/ rozmawiał znim.

werset: 27 A gdy się dwie

13: lećie spełniły/ wziãł ná łwe mieyřce Fe=

14: liks Porcya Feřtá. A chcãc wdzięczną

15: (rzecż) vcżynić Iudom Feliks/ ořtãwił

16: Páwła więzniem.

rozdział: 25

werset: 1 (*marg*)

: Roz: 25 (-)

17: **F** Eřtus przeto *náiachawřzy ná vrząd(*marg*)

: Wła: ná

: řtãpiwřzy

: ná po-

: wiãt/ ál.

17: Stáro-

18: ftwo. (-)

18: po trzech dniach wstąpił do Ieruzá

19: lemá z Cezáryey.

werset: 2 | Y oznámili mu arcy

20: offiarnik y przednieyŝy (z) Iudow o Pá=

21: wle/ y proŝili go.

werset: 3 | Profzác łálki przeciw

22: niemu/ áby poŝláł poń do Ieruzalemá/

23: podładę vczyniwŝy zábić go ná drodze.

werset: 4 |

24: Lecz Feltus odpowiedział/ (żeby) cho=

25: wác Páwlá w Cezárij á łam tám miał w

26: rychle wyiechác.

rozdział: 26 |

strona: g6

1:

2:

3:

4:

5:

6:

7:

8:

9:

10:

11:

12:

13:

14:

15:

16:

17:

18:

19:

20:

21:

22:

23:

24:

25:

werset: 10

26: y wiele świętych do ciemnic

zamy=

strona: g6v

Dzieie

1: zamykałem/ v árcyoffiárnikow władzą

2: wziąwłzy/ y kiedy ie trácono wydawałem

3: zdánie (fwoie.)

werset: 11 Y po wńzech łzkołach

4: częłto ie męcząc przymuśzałem bluznić/

5: obfície y też łzalejąc ná nie/ prześládowa=

6: łem aż y do cudzych miałt.

werset: 12 Kiedy też

7: ciągnąc do Dámáfzku zwładzą y z zlece=

8: niem od árcyoffiárnikow.

werset: 13 Wpuł dnia kro

9: lu/ ná drodze vyrzałem z niebá nád świá=

10: tłość słoneczną oświecające mię swiá=

11: tło y zemną idące.

werset: 14] A gdyfmy wŕzytcy

12: pádli ná ziemię/ wŕyŕzałem głos mowiá

13: cy ku mnie y rzekácy Hebrejfká rzeczą:

14: Saul/ Saul/ co mię prześláduiesz? twár=

15: do tobie ná ŕtyki(*marg*)

: Al: ná o-

: ŕiny. (-)=wierzgáć.

werset: 15] A ia rzekłem:

16: Kto ieŕteś Pánie? A on rzekł: Iá ieŕtem

17: Iefus/ ktorego ty prześláduiesz.

werset: 16] Ale w

18: ŕtań/ á ŕtoy ná nogi twe.¹⁾¹⁾ (err:) ná nogach twych. Bo ná tomci ŕię

19: z=iáwił/ wyobrać cię ŕłuźebnikiem y ŕwia

20: tkiem/ y tego coŕ widział/ y tego coć z-ia=

21: wię.

werset: 17] Wrywáiąc cię zludu (tego) y z po

22: gan do ktorych cię teraz poŕyłam/

werset: 18]

23: Otwárzác oczy ich/ ábyfię náwroćili od

24: ćiemnoŕci do ŕwiátłá/ á (od) wládze ŕzá=

25: táńfkiey do Bogá/ wziáć ŕobie odpufzcze=

26: nie grzechow/ y los miedzy poŕwięcony

mi

strona: g7

Apoŕtol:

1: mi wiarą w mię.

rozdział: 27

strona: h

werset: 23

- 1: Bo przy=
2: chodził ku mnie nocy tej ón-ioł Boży kto
3: ktore^{go} ieftem/ ktoremu y fłużę/

werset: 24

- Mowiąc nie
4: boy fię Páwle/ Cefarzowi cię muśzą pofta
5: wić. A oto dárował tobie Bog wżytkie
6: płynące z tobą.

werset: 25

- Dla tego dobrej myśli
7: bądźcie mężowie. Bo wierzę Bogu/ że tak
8: będzie iáko mi mowił.

werset: 26

- A ná óftrow nie
9: iáki muśimy być wyrzuceni.

werset: 27

- Gdy lepak
10: czternafta noc przyfzłá/ á myfmyfię nośili
11: po *Adryi/(*marg*)
: Adria mo
: rze niefpo
: koyne/
: ktore
: przyległo
: afz pod
: Wenecy-
: ią. (-) o puł nocy domyśláli fię żegla
12: rze żeby fię przybliżála nieiáka kráiná.

werset: 28

- 13: A zmierzwiży fznurem nálezli fążon
14: dwádzieściá/ á máło poftapiwfiży y záfię

15: zmierzwiwszy/ náleżli łążon piętnaście.

werset: 29

16: A boiąc się áby ná oftre mieyfcá nie w=

17: pádli/ zrzuciwszy z ftyru kotwice czterzy/ żą

18: dáli áby dzień był.

werset: 30

19: =chćieli(*marg*)

: =wł: fzu-

: káli. (-) wćiec z okrętu/ y opuścili bárkę ná

20: morze/ rzkomo máiąc z przodku kotwice

21: zápuścić.

werset: 31

22: bom: Iesli ci nie będą trwać w okręcie/

23: wy záchowani być niemożecie.

werset: 32

24: drabi odcięli powrozy bárczáne/ y dáli iey

25: odpáść.

werset: 33

26: nał Páweł wżytki/ áby przyięli pokarm

rozdział: 28

strona: h3v

Dzieie

werset: 24

1: A niektorzy iednák przyzwalali namo=

2: wam/ á niektorzy niewierzyli.

werset: 25

3: dni będąc miedzy sobą odchodzili/ gdy

4: mowił Páweł iedno słowo/ iż dobrze

5: duch święty rzekł przez Ezáiafzá proroká

6: ku oycóm nálezym.

werset: 26 (marg)

7: Ieŝ: 6. (–) Mowiać/ Idz do lu

7: du tego y rzecz: ŝluchem wŝlyŝyćie/ á nie

8: zrozumiećie/ y pátrząc pátrzyć będziećie/ á

9: nie wyrzyćie.

werset: 27 Bo otyło ŝerce ludu tego/

10: y wŝymá ciężko ŝlucháli/ oczy ŝwe zámru=

11: záli/ by kiedy nie wyrzeli oczymá/ y wŝymá

12: nie ŝlyŝzeli/ y ŝercem zrozumieli/ y náwroći

13: liby ŝię/ á vzdrowiłbym ie.

werset: 28 Wiádomo

14: przeto bądź wam/ iż pogánom poŝłáne

15: ieŝt zbáwienie Boże/ á ci wŝlucháią.

werset: 29

16: A gdy to on rzekł/ poŝzli Iudowie wiel

17: ki máiąc między ŝobą ŝpor.

werset: 30 Mieŝkał le

18: pak Páweł dwie lećie cáło wnaymie ŝwē/

19: y przyimował wŝzytki przychodzące do

20: niego:

werset: 31 Przepowiedáiąc kroleŝtwo Bo=

21: że/ y wcząc o Pánu Ieŝuŝie/ ze wŝzem bez=

22: pieczeńŝtwiem nie zábronnie.

23: Koniec.

ksiega: Rom

rozdział: 2

24: Liŝt Páwłá Apoŝtołá

25: do Rzymian.

<http://rcin.org.pl>

strona: h6

do Rzy:

werset: 5

- 1: Lecz wedle twárdości twey y nie vpá=
2: miętálego fercá/ fkárbifz łobie gniew *ná
3: dzień(*marg*)
: wł: w-
: dzień. (-) gniewu/ y odkrycia fprawiedliwego
4: fądu Bożego/

werset: 6 Ktory odda kázdemu

- 5: wedle =fpraw(*marg*)
: =wł: dzieł (-) iego.

werset: 7 Owym iednák co

- 6: wedle ćierpliwości skutku dobrego/ fła=
7: wy y czći y nieśmiertelności fzukáią/ ży=
8: wot wieczny:

werset: 8 A owym co z fporu á nie

- 9: fą powolni prawdzie/ lecz powolni nie=
10: fprawiedliwości/ oborzenie y gniew.

werset: 9

- 11: Vtrapienie y vćilk/ ná wízelką dużę
12: człowieká broiącego złość/ y Iudá pier=
13: wey y Greká.

werset: 10 Sławá lepak y chesć/ y

- 14: pokoy wízelkiemu działájącemu dobro/ y
15: Iudowi pierwey y Grekowi.

werset: 11 Bo nie=

- 16: máfz względu ná ósobę v Bogá.

werset: 12 Bo kto

17: rzykolwiek bez zakonne zgrzeszyli/ bez za=

18: konnie y pogina: á ktorzykolwiek wzako=

19: nie zgrzeszyli/ przez zakon ofádzeni będą.(*marg*)

: 5. Mo: 10

: liow: 17

: Dzie: 10. (-)

werset: 13

20: Bo nie (ci) co słuchaią zakonu spráwie

21: dliwi v Bogá/ (*marg*)

: Mát: 7. (-) ále co czyniá zakon wíprá=

22: wiedliwieni będą.

werset: 14 (*marg*)

: Zác: 82. (-)

23: Bo gdy narodowie ktorzy niemaią za=

24: konu/ zprzyrodzenia zakonne (spráwy) czy

25: niá/ ci zakonu niemaiąc (fami) fobie fą za=

26: konem/

rozdział: 3

strona: h8v

werset: 29

1: Czyli Iudom Bog tylko? Aza

2: y nie narodom? Iście y narodom.

werset: 30 Po=

3: nieważ ieden Bog/ ktory wípráwiedliwi

4: obrzezanie z wiary/ á napłetek przez wiá=

5: rę.

werset: 31 Zakonli wyniszczamy przez wiare?

6: Niech nie będzie/ ále zakon stanowimy.

rozdział: 4

werset: 1 (marg)

: Roz: 4. (-)

7: **C**O przeto rzeczem? (co) znalazł Abrá=

8: há m oćiec ná z wedle ćiaá?

werset: 2 Bo ie=

9: sli Abráhám z vczyńkow wśpráwiedli=

10: wion/ ma chłubę/ ále nie v Bogá.

werset: 3 A co

11: bo pińmo mowi? Vwierzył Abráhám Bo

12: gu/ y policzono mu ku śpráwiedliwości.(marg)

: 1. Mo: 15.

: Gál: 3. (-)

werset: 4 (marg)

: Zác: 86. (-)

13: Lecż robotnikowi zapłátá niepoliczá

14: fię wedle káski/ ále wedle dńugu.

werset: 5 A nie

15: robiącemu/ lecz wierzącemu w onego co

16: wśpráwiedliwiá niezbożniká/ policzá fię

17: wiárá ie^{go} do śpráwiedliwości/ wedle zrzá

18: dzenia káski Bożey.

werset: 6 Iáko y Dawid mo

19: wił o błogofławieństwie człowieczem/

20: ktoremu Bog policzá śpráwiedliwość/

21: krom vczyńkow.

werset: 7 Błodzy ktorych odpu

22: śzczone niepráwości/ y ktorych nákryste

23: grzechy.

werset: 8 Błogi mąż ktoremu nie poli=

24: czy Pan grzechu.(*marg*)

⌘ Pfał: 32. (-)

werset: 9 Przeto tá błogość ná

25: obrzezánieli/ czyli y ná napłetek? Bo mo=

26: wimy/ że policzona Abráhámowi wiára

ku

strona: i

do Rzy:

1: ku śpráwiedliwości.

rozdział: 5

strona: i2v

1:

2:

3:

4:

5:

6:

7:

8:

9:

10:

11:

12:

13:

14:

15:

16:

17:

18:

19:

20:

21:

22:

23:

24:

werset: 19

25: Bo iáko przez nieposłuszeń=

26: łtwo iednego człowieká grzełznymi zołtá

li mno=

strona: i3

do Rzy:

1: li mnodzy: ták teź przez posłuszeństwo ie=

2: dnego łprawiedliwemi zołtáną mnodzy.

werset: 20

3: Zakon lepak przyłzedł/ áby fię rozmno

4: żył vpadek/ Lecź gdzie fię rozmnożył

5: grzech (tám) obfitowála łáłká.

werset: 21 Aby iáko

6: krolował grzech w śmierci/ tákby y łáłká

7: krolowała przez łprawiedliwość do ży=

8: wotá wiecznego/ przez Iełufa Chriłtá pá

9: ná nálezego.

rozdział: 6

werset: 1 (marg)

1: Roz: 6. (-)

10: **C** Oź przeto rzeczemy? Będziem trwáć

11: (w) grzechu/ ábyfię łáłká rozmna=

12: żáłá? Niech (to) nie będzie.

werset: 2] Ktorzy=

13: lmy vmárli grzechowi/ iáko iefzcze żyć bę

14: dziemy wniem?

werset: 3] (*marg*)

: Zác: 91. (-) Abo nie wiecie * (*marg*)

: Lác: brá-

: ćia. (-) iż kto

15: rzykolwiek ponurzyliśmy się w Chrifá

16: Iefufa/ w śmierć iego ponurzyliśmy się?

werset: 4]

17: Pogrzebieniśmy przeto półpołu znim

18: przez ponurzenie w śmierć/ áby iáko Chri

19: ftus wftał zmartwych przez ftawę oycá/

20: ták y my wnowości żywotá chodzilibych

21: my.

werset: 5] Bo iesli *władzeni(*marg*)

: Al: wíz-

: czepieni. (-) znim ieftefmy

22: wpodobieńftwo śmierci iego/ tedy y wpo

23: wftanie będziemy.

werset: 6] Ono wiedząc/ że ftáry

24: náfz człowiek półpołu vkrzyżowan/ áby

25: się zniŹczyło ćiało grzechu/ ábychmy się

26: iuż nie zniewaláli grzechowi.

werset: 7] Bo kto v

i iij

márł/

strona: i3v

Lift Páv:

1: márł/ praw od grzechu.

rozdział: 7

strona: i5v

werset: 22

- 1: Radem bo zakonowi Bo=
2: zemu wedle wnętrznego człowieka/

werset: [23]

- 3: Ale widzę drugi zákon wczłonkach mo
4: ich/ woynę wiodący [!] przeciw zakonu śmy=
5: fłu mego/ y płoniący mię zakonem grze=
6: chowym/ który iest wczłonkách moich.

werset: 24

- 7: Biedny ia człowiek/ kto mię wybawi
8: zciała śmierci teyto.

werset: 25 Dziękuję Bogu

- 9: przez Iefusa Chrifá páná nálezego. Dla
10: tego przeto sam ia iednák śmyśłem znie=
11: wałam się zakonowi Bożemu/ lecz ciá=
12: łem zakonowi grzechowemu.

rozdział: 8 (marg)

: Roz: 8. (-)

werset: 1

13: **Z**adnego *przeto teraz ofądzenia(marg)

- : Al: (zá)
: nic przeto
: mnie ofą-
: dzenie. (-) (nie=
14: máfz) ktorzi w Chriftu Iefuście/ kto=
15: rzy nie wedle ciála chodzą (ále wedle du=

16: chá.)

werset: 2 (marg)

: Zac: 96. (-)

17: Bo zakon = duchowny żywotá(marg)

: Al: Bo za

: kon du-

: chá żywo

: tnego. (-) wChri=

18: Ítu Iefušie wyfwobodził mię od zakonu

19: grzechu y śmierci.

werset: 3 Bo nie możność za=

20: konu gdy mdła była przez ciáło/ Bog

21: Íwego Íyná poÍławÍzy w podobieńÍtwie

22: ciáálá grzechowego/ y o grzechu ofádził

23: grzech wciele.

werset: 4 Aby wÍpráwiedliwienie

24: zakonu wypełniło Íię wnas/ ktorzy nie

25: wedle ciáálá chodzimy/ ále wedle ducha.

werset: 5

26: Bo ktorzy Íą wedle ciáálá (cí) co íeÍt cie

Íefnego

strona: i6

do Rzym:

1: Íefnego rozumieią/

rozdział: 9

strona: i7v

1:

2:

3:

4:

5:

6:

7:

8:

9:

10:

11:

12:

13:

14:

15:

16:

17:

18:

19:

20:

21:

22:

23:

24:

25:

werset: 5 (marg)

: Zác: 101. (-)

26: Ktorych oycowie/

y z kto

strona: i8

do Rzym:

1: y z ktorych Chrifus wedle ciálá/ ktory

2: ieft nád wżemi *błogofławiony (marg)

2: *Dziśiey
3: lze księgi
4: máią/
5: Bog bło
6: gosławio
7: ny/ ále Cy
8: pryany
9: Hilarius
10: ták czytá
11: iá iáko tu
12: czytay
13: przypiski (-) ná wie=
14: ki/ amen.

werset: 6

1: Lecz nie ták iákoby vpádło fłowo Bo=
2: że. Bo nie wżytcy co z Izráelá/ /ci Izráel:

werset: 7

3: Ani (dla tego) że fą naśienie Abráhá=
4: mowe/ wżytcy (fą) dziećmi: ále w Izaáku
5: będzie tobie názvano naśienie.

werset: 8

6: To iefť
7: nie (ci co) dziećmi ciáľá/ ci dziećmi Boże=
8: mi. Ale dzieći obietnice poczytáne będą
9: zá naśienie.

werset: 9

10: Bo fłowo obietnice (iefť)
11: to/ Wedle **czáfn** [!] tego przyidę/ á będzie (v)
12: Sary fyn.

werset: 10

13: Lecz nietylko (ten) ále y Re=
14: beká z-iednego *łóżá máiąc(*marg*)

: =niekto-

: rzy/ łoze

: máiąc. (-) z-Izáaká oy

15: cá nálzego.

werset: 11 Bo gdy fię iefzcze nierodzil[i]

16: oni/ y nic dobrego álbo złego nie działáli/

17: áby wedle wybránia Bożego w przod po

18: Ítánowanie trwało/ nie zvczynkow/ ale z=

19: wezwánia.

werset: 12 Rzeczono iey: że więtlzy z=

20: niewolon będzie mniefzemu. Iáko ná

21: pífano:(*marg*)

: Mál: 1. (-)

werset: 13 Iakobá vmiłowałem/ á Ezawá

22: nienawidziałem.

werset: 14 Coż przeto rzeczem?

23: Zali niefprawiedliwość v Boga? Niech

24: (to, nie będzie.

werset: 15 Bo Moizefzowi mowi:(*marg*)

: 2. Mo: 33. (-)

25: zmiłuię fię nád kim fię zmiłuię y požálu=

26: ię kogo požáluię.

rozdział: 11

strona: k2v

Lift Páv:

(*marg*)

: Roz: 11. (-)

werset: 1

1: **P** Rzeto mowie/ czyli odepchnął Bog

2: lud fwoy? Niech (to) nie będzie. Bo

3: y ia Izráelit iestem/ znaśienia Abráhá=

4: mowego/ pokolenia Bin-iáminowego/

werset: 2

5: Nie = odepchnął(*marg*)

: Al: nie od

: rzucił. (-) Bog ludu fwego/ kto

6: ry wprzod poznał. (*marg*)

: Zác: 105 (-)

7: A zá niewiećie o Heliafzu co pímo mo

8: wi? Iáko fię przyczynia do Bogá prze=

9: ćiw Izráelowi mowiąc:

werset: 3 Pánie/ proro

10: ki twoie po zábijáli/ y ołtarze tve poro=

11: fcopywáli/ á ołtałem fię iá ieden/ y fzuká

12: ią dułze moiey.

werset: 4 Ale co mowi mu po=

13: wieć (Bofka)? Zołtáwiłem łobie siedm

14: tyśiąć mężow/ ktorzy nie przekłoniłi ko=

15: láná Bááłowi.

werset: 5 (*marg*)

: 1. Kro: 19 (-) Ták y ninieyfzogo czáfu/

16: ołtanek wedle wybránia (z) łáłki zbáwio=

17: ny ftał fię.

werset: 6 A iesli łáłką (toć) iuż nie z

18: vczynkow: Inaczey/ łáłká iuż by nie by=

19: łá łáłką. (*marg*)

: Gr: y S:

- 1: Iefli le-
- 2: pak z v-
- 3: czynkow/
- 4: iuz nie ieft
- 5: łaská/ ina
- 6: czey/ vczy
- 7: nek iuz nie
- 8: ieft vczy-
- 9: nek. (-)

werset: 7 *Coż przeto? Czego szuka I=

20: zrał tego nie potrafił: Lecż wybráni po=

21: tráfil. A drudzy zákámiáli.

werset: 8 Iáko ná=

22: piáno: Dał im Bog duchá zránienia/ o=

23: czy nie widzieć/ á wśzy nie słyżecz/ aż do

24: dnia dziśieyżego.

werset: 9 Y Dawid mowi:

25: Niech będzie ftoł ich przed nimi miáfto

26: sídlá/ y miáfto ośtępu/ y závády/ y na od

weto=

strona: k3

do Rzy:

1: wetowanie:

rozdział: 12

strona: k4v

- 1:
- 2:
- 3:
- 4:

5:

6:

7:

8:

9:

10:

11:

12:

13:

14:

15:

16:

17:

18:

19:

20:

21:

22:

23:

24:

25:

werset: 15

26: Ráduy=

ćie fię

strona: k5

do Rzy:

1: ćie fię z raduięcemi fię. Płóczcie z płaczą=

2: cemi.

werset: 16 Toż wępół rozumiejąc/ nie wyfo

3: kie rozumiejąc. Ale niłko fię fpołem wio=

4: dąc.

werset: 17 Nie bywaycie v siebie rozumne=

5: mi. Nikomu złego zá złe nie oddáiący.

werset: 18

6: Wprzod opátruiąc dobrá/ przed wíze=

7: mi ludzmi. Iesli można (rzecz) ile z was

8: (być może) ze wízemi ludzmi pokoy máią=

9: cy.

werset: 19 Nie młzcząc fię namilfzy/ ále daycie

10: mieyfce gniewowi. Bo nápisano: Mnie

11: pomítá/ ia oddam/ mowi Pan. (*marg*)

: Mát: 5.

: 5. Mo: 32. (-)

werset: 20

12: Iesli przeto łáknie nieprzyziáciel twoy/

13: nakarmi go/ iesli prágnie/ nápoj go. Bo

14: to czyniący/ rzeżáwie ognińte zbierzefz ná

15: głowę iego.

werset: 21 Nie byway zwyciężon od

16: złego/ ále zwyciężay w dobrem złe.

rozdział: 13

werset: 1 (*marg*)

: Roz: 13.

: Zác: 111. (-)

17: **W** Szelka dufzá władzā zwierzchnym

18: poddána niech będzie/ bo niemáfz

19: władze/ chybá od Bogá/ a ktore fą włá=

20: dze/ od Bogá fą zrzádzone.

werset: 2] A ták kto fię

21: Íprzećiwia władzy/ Bożemu poftánowie

22: niu záltáwia fię/ á ktorzy fię záltáwiáią/

23: Íąd łobie wezmą.

werset: 3] Bo przełózeni nie fą

24: Ítráchem dobrem Íprawam/ ále złem.*(marg)*

: Tyt: 3. (-)

werset: 4]

25: A chcełz fię nie bać władze/ czyń dobrze/

26: á będziełz mieć chwałę od niey.*(marg)*

: 1. Pio: 2. (-)

rozdział: 15]

strona: k7v

Lift Páv:

(marg)

: Zác: 117. (-)

werset: 7]

1: Przeto przyimuyćie fię Ípołem/ iáko y

2: Chrístus przyiął nás do ławy Bożey.

werset: 8]

3: Mowię lepak Iefúfa Chrístá že był słu

4: gą *obrzezánia/*(marg)*

: To iest

: miedzy o

: brzezáne-

: mi. (-) dla prawdy Bożey/ żeby

5: potwierdził obietnice oycow.

werset: 9] Lecż áby

6: też narodowie zá zmiłowánie ławili Bo

7: gá: iáko nápiáno:(*marg*)

: Pfał: 19: (-) Dla tego wyznam to=

8: bie w narodziech/ y imieniu twemu śpie

9: wác będę.

werset: 10 Y zaś mowi/ Wefelcie się na

10: rodowie z ludem iego.

werset: 11 Y zaśię: Chwal=

11: cie páná wŕzytcy narodowie/ y wyśpie=

12: wuyćie go wŕzytcy ludzie.

werset: 12 Y zaśię Ezá=

13: iałz mowi. (*marg*)

: Iełz: 11 (-) Będzie korzeń Iełseow/ á kto

14: ry powłtanie panowác nád narody/ weń

15: narodowie vfac będą.(*marg*)

: 2. Mo: 32. (-)(*marg*)

: Pfał: 117. (-)

werset: 13 Lecż Bog nádzie

16: ie niech nápełni was wŕzey radości/ y po

17: koiu w wierze/ ábyście obfitowáli wná=

18: dziei/ w mocy duchá świętego.

werset: 14 Lecż tu

19: łzę brácia moi y łam ia o was/ że y łami

20: pełni ielsteście *miłości/(*marg*)

: Niek. do-

: broći. (-) napełnieni wŕze

21: łakiey znaiomości/ mogąc y ieden drugie=

22: go nápominác.

werset: 15 Przyśmielłzym lepak

23: piłałem wam po części/ brácia/ iákoby

24: przypominając wam/ prze łáskę ktora mi

25: ieft daná od Bogá.

werset: 16] Abym był łługá

26: Iefuła Chrifotá miedzy narody/ offiáruiąc

Ewán=

strona: k8

do Rzym:

1: Ewán-ielion Boże

rozdział: 16]

strona: lv

1:

2:

3:

4:

5:

6:

7:

8:

9:

10:

11:

12:

13:

14:

15:

16:

17:

18:

19:

20:

21:

22:

23:

24:

25:

werset: 25

26: Pozdrawia was Gáius gołpo

darz

strona: 12

Do Rzy:

1: darz moy y wżego zboru.

werset: 26 Pozdrawia

2: was Eraftus száfaz mieyłki/ y Kwartus

3: brát.(*marg*)

: Kol: 1.

: 1. Tym: 1.

: Tyt: 1. (-)

werset: 27 Láłká Páná náfzego Iefufa Chri

4: fta ze wżemi wámi/ amen.

werset: 28 A mogące=

5: mu was ztwierdzić wedle zwiáfutowánia

6: moie^{go} y obwołánia Iefufa Chriftá wedle

7: odkrycia táiemnice/ czáfy wiecznemi zá=

8: milczaney/

werset: 29 Lecż ob-iáwioney teraz przez

9: písmá prorockie wedle rofkazánia wiecz=

10: nego Bogá/ do poślufzeństwa wiáry/ mie=

11: dzy wżemi narody oznáymionego.

werset: 30 Sá

12: memu mądremu Bogu przez Iefufa

13: Chriřtá/ iemu ławá ná wieki/ amen.

ksiega: 1.Cor

rozdział: 1

14: **Lift Páwłá Apořtołá**

15: **do Korynthian pierwszy.**

werset: 1 (*marg*)

16: Zác: 122 (-)

16: **P**Aweł wezwány Apořtoł Iefufa

17: Chriřtá przez wolą Bożą/ y Soften

18: brát/

werset: 2 Zborowi Bożemu będącemu w=

19: Koryncie/ poświęconym w Chriřtuřie

20: Iefuřie/ wezwányym řwiętyym/ ze włzemi

21: =wzywáiącemi imienia páná náfze⁹⁰ Iefu

22: řa Chriřtá(*marg*)

19: To ieřt/

19: ktorzy fię

19: ozywáią

19: imieniem

19: Páná Ie

19: řufowem. (-) ná włzelkim miejřcu/ jich j nas

werset: 3 (*marg*)

19: Zác: 123 (-)

23: Láłká wam y pokoy od Bogá oycá ná=

24: řzego/ y Pána Iefufa Chriřta.

werset: 4 Dziękuię

25: Bogu memu zawzdy o was/ za lke Bo

l ij

za da=

strona: l2v

Lift Paw:

1: zadana wam wChritu Iefusie.

rozdzial: 2

strona: l4v

werset: 14

1:

2: *Dufzny(*marg*)

: To ieft/

: ktory lie

: duza lub

: rozumem

: prawuie. (-) lepak czlowiek nie przyimu=

3: ie co (ieft) ducha Bozego. Bo gupstwem

4: mu ieft: y niemoze poznac/ ze duchownie

5: bywa rozadziono.

werset: 15 Lecz duchowny roz=

6: adza iednak wszytko/ le am od nikogo

7: nie bywa rozadzion. *(*marg*)

: Ni: L: ia

: ko napifa

: no. (-)

werset: 16 Bo kto poznał

8: mysl panfka? Kto go nauczy? Lecz my

9: mył Chritufow mamy.(*marg*)

: Roz: 3.

: Zac: 127 (-)

rozdział: 3

werset: 1 (*marg*)

: Roz: 3.

: Zác: 127 (-)

10: **Y** 2 Ia braćia niemogłem wam mowić

11: iáko duchownym/ ále iáko cíelefnym/

12: iako dziećiom wChrištuście.

werset: 2 Mlekiem

13: was poilem/ á nie potráwą: bo iefzcze nie

14: mogliście/ ále iefzcze y teraz niemożećie.

werset: 3

15: Bo iefzcze cíelefni iefteście. Bo gdzie

16: miedzy wámi zawiść/ y rofterk/ (*marg*)

: Gr: S: y

: Kliment y

: rozerwá-

: nia. (-) *izali nie

17: cíelefniście? y wedle człowieká chodźicie?

werset: 4

18: Bo gdy kto mowi: Ia wždy ieftem Pá

19: włow. A drugi/ ia Apollofow/ nie cíele=

20: śnili iefteście?

werset: 5 Bo á kto iefł Páweł? A

21: kto Apollos? * (*marg*)

: G: iedno (-) fłudzy przez ktoreście wwie

22: rzyli/ Y káždemu iáko = (*marg*)

: =Lá: Pan (-) Bog dał/

werset: 6 Ia ná

23: fadziłem? Apollos pokropił: ále Bog w=

24: zrościł.

werset: 7 A ták áni kto sádzi/ iefł czem/ á=

25: ni kto pokrapia/ ále ktory wzrafcza Bog.

werset: 8

26: Kto lepak sádzi y pokrapia iedno sá/ a

káždy

strona: 15

do Koryn. 1.

1: káždy sáwá zaplátę wezmie/

rozdział: 5

strona: 16v

1:

2:

3:

4:

5:

6:

7:

8:

9:

10:

11:

12:

13:

14:

15:

16:

17:

18:

19:

20:

21:

22:

23:

24:

werset: 6

25: Po

26: dáć tákiego(*marg*)

: Lać. czło

: wieká. (-) =fzátánowi ná zámordowanie

ćiałá

strona: 17

do Koryn. 1

1: ćiałá/ áby duch zachowan/ wdzień Páná

2: Iefuía. (*marg*)

: Gál: 5. (-)

werset: 7 (*marg*)

: Zác: 133. (-)

3: Nie cudna pochwałá wálzá. Nie wie

4: ćie/ że máły kwas wfszytkę rofzczynę kwá=

5: sí?

werset: 8 Wyczyścicie przeto dawny kwas/

6: abyście byli nową rofzczyną iákoście przá

7: śni/ Bo =Páfcha náfzá zá nas zábit(*marg*)

: Wł: zá-

: rzezan. (-) (ieft)

8: Chriftus.

werset: 9 A ták święćmy nie wkwásie

9: dawnem/ ani wkwásie złości y złościwo

10: ści/ ále w przásnikoch fzczyrości y praw=

11: dy.

werset: 10] Nápifałem wam wliście/ (żebyfię)

12: nie mieć z porubniki.

werset: 11] A nie zgoła

13: Íporubniki światá tego/ álbo złákomcá=

14: mi/ álbo zdrapiezcámi/ álbo zbátwo=

15: chwálcámi: gdyfz muśielibyście z swiá=

16: tá wyniść.

werset: 12] (*marg*)

: Zác: 134. (-)

17: Lecż teraz nápifałem wam/ nie zmie=

18: fzać fię/ Iesli kto brátem fię mieniąc

19: ieft porubnik/ álbo łákomcá/ álbo bátwo

20: chwálcá/ álbo naśmiewcá/ abo pijánicá/

21: álbo drapiezcá/ ztákim áni ieść/

werset: 13] A cze=

22: mu bo ia (miałbych tych) co ná ftronie fą

23: dzić? Nie tychli co wnątrz fądzić?

werset: 14]

24: A ktorzy ná ftronie/ Bog fądzi. Wyni=

25: fzcć przeto złościwe^{go} z fiebie famych.

rozdział: 7]

strona: m

1:

2:

3:

4:

5:

6:

7:

8:

9:

10:

11:

12:

13:

14:

15:

16:

17:

18:

19:

20:

21:

22:

23:

24:

25:

werset: 21

26: Niewolnikiem we=

m

zwaneś

strona: mv

Lift Páv:

1: zwaneś/ niedbay: ále iesli teź możesz łwo=

2: bodnym zoftać/ więcey (oto) prácuy.

werset: 22 Bo

3: kto w pánu wezwan niewolnikie^m/ wyłwo=

4: bodzonym páńskim ieft. Tákież też kto

5: **f**wobodnjm [!] wezwan/ niewolnik ieft Chri

6: łtułow.

werset: 23] Cenáście kupieni niebywaycie

7: niewolniki człowiczemi.

werset: 24] Káždy w=

8: cżem wezwan bráciá/ wtem niech trwa v

9: Bogá.

werset: 25] A o dziewicach rofkazánia páń=

10: łkiego niemam/ lecz zdánie dáię/ iáko zmi

11: łowanie máiąc od Páná/ *żem wiáry go

12: dzien.(*marg*)

: wł: wier-

: ny być. (-)

werset: 26] Mnimam przeto że to ieft do=

13: brze dla =przyćífkaiącey(*marg*)

: =Al: nád-

: chodzą-

: cej. (-) potrzeby/ iż dobrze

14: człowiekowi ták być.

werset: 27] Przywiązaneś kże

15: nie/ nie łzukay rozwiązánia: Odwiązaneś

16: od żony/ nie łzukay żony.

werset: 28] A iesli fię y o=

17: żeniłz/ nie zgrzełzyłeś: y iesli zá mąż poy=

18: dzie dziewicá/ nie zgrzełzyłá.

werset: 29] Lecż fráfu

19: nek ciáłu mieć będą tákowi/ A ia wam

20: folguię.

werset: 30 To lepak mowię bráćia/ čás

21: záwiniony iest ná potym/ áby máiący zo=

22: ny/ iáko niemáiącemi byli: á płączący/ iá=

23: ko nie płączącemi: y ráduiący fię/ iáko

24: nieráduiącemi fię/ y kupuiący/ iákoby nie

25: otrzymawáiącemi.

werset: 31 A vzywáiący świa

26: tá tego/ iákoby niewzywáiącemi.

rozdział: 9

strona: m3v

1:

2:

3:

4:

5:

6:

7:

8:

9:

10:

11:

12:

13:

14:

15:

16:

17:

18:

19:

20:

21:

22:

23:

24:

25:

werset: 16

26: A choć E=

wánie=

strona: m4

do Koryn. 1.

1: wán-ielion powiedam/ niemáľz mnie po

2: chwały: Bo mię potrzebá nálega. Bo biá

3: dá mnie/ ieslibym Ewan-ielionu nie opo

4: wiedał.

werset: 17 Bo iesli to chcąc działam/ za=

5: plátę mam. Iesli lepak niechcąc/ =fzá=

6: fárftwá(*marg*)

: Al: goľpo

: darftwo. (-) mi zwierzo.

werset: 18 Ktora mi przeto

7: ieft zaplátá? Abych przepowiedáiac Ew

8: án-ielion bez kofztu poftánowił Ewán=

9: ielion Chriřtufowe/ abym nie názbyt vzy=

10: wał/ tey władze w (przepowiedaniu)

11: Ewán-ielionu.

werset: 19 (*marg*)

: Zác: 143 (-)

12: Bo wolnym będąc ode wżzech/ z niewo

13: liłem siebie łamego wżytkim/ abym ich

14: wiele zyłkał.

werset: 20 Y zołtałem Iudom iáko

15: Iudowin/ ábych Iudy zyłkał. Tym

16: (co) pod zakonem/ iáko pod zakonem. *(*marg*)

: Láć: gdy

: łam nieby

: łem pod

: zakonem (-)

17: Abym te (co) pod zakonem zyłkał.

werset: 21 Bez

18: zakonnym iáko bezzakonny/ nie będąc

19: bez zakonnym Bogu/ ále wzakonie Chri=

20: łtułowem/ ábym zyłkał bez zakonne.

werset: 22 Zo

21: łtałem niemocnym iáko niemocen/ ábym

22: niemocene zyłkał. Wżytkim zołtałem w=

23: łzytko/ ábym *wżytki(*marg*)

: Gr: nie-

: ktore. (-) zbáwił.

werset: 23 A to czy=

24: nię prze Ewan-ielion/ ábym wczęstni=

25: kiem ie^{go} zołtał.

werset: 24 Niewiećie (li) iż ktorzy

26: názawodzie biegáią/ wżytcy wždy bieżą/

rozdział: 11

strona: m6v

werset: 8

- 1: Bo y nie ńtworzon mąż prze
2: niewiańtę/ ále niewiańtá prze mężá.

werset: 9

- 3: Prze to winná niewiańtá mieć władzã
4: ná głowie łwey *prze áń-ioły.(*marg*)
: Al: prze
: pošły. (-)

werset: 10 Wńza=

- 5: koź áni mąż okrom niewiańty/ áni nie=
6: wiańtá okrom mężá w pánu.

werset: 11 Bo iáko

- 7: niewiańtá zmężá/ ták y mąż przez niewiań=
8: ńtę/ á wńzytko z Bogá.

werset: 12 Sámi v siebie to

- 9: zeznáycie/ przyńtoynoli iest niewieńcie nie
10: nákrzytey modlić ńię Bogu?

werset: 13 Nie łamo

- 11: (li) przyrodzenie vczy wás/ iż mąż iesli
12: włofy zápuńci fromota mu iest/ á niewiań=
13: ńtá iesli włofy zápuńci =czesć(*marg*)
: wł: słá-
: wá iáko
: wyńzey. (-) iey iest. Iź
14: włofy miáńto okrycia dano iey:

werset: 15 Lecź ie=

- 15: sli kto zda ńię być *vporny(*marg*)
: wł: miło-
: ńnik łpo-
: ru. (-)/ my tákiego

16: zwyczajiu nie mamy/ ani zbory Boże.

werset: 15

17: To lepak opowiedam nie chwałąc/ iż

18: nie ná lepfze/ ále ná gorfze fchodziće fię.

werset: 16

19: Bo naprzod gdy fię fchodziće we zbo=

20: rze/ fłyfżę roftárgnienia miedzy wámi by=

21: wáią/ y poczęści wierzę.

werset: 17 Bo mużą y od

22: fzczepieńftwá (*marg*)

: =G: y S:

: w was/

: al: v was (-) =być/ áby doświadczeni ia=

23: wni byli miedzy wámy.

werset: 18 Gdy fię prze=

24: to fchodziće wkupę/ *nie lza páńfkiey

25: wieczery ieść. (*marg*)

: wł: nie

: ieft páń-

: ską wie-

: czerzą. (-)

werset: 19 Bo káždy fwoię wie=

26: czerzą vbiega iedząc: że ow więc głodzieⁿ/

á ow

strona: m7

do Koryn: 1.

1: á ow pijan.

rozdział: 12

strona: n

werset: 29

- 1: Izali wŕzytcy Apoŕtoł
2: mi? Izali wŕzytcy proroki? Izali wŕzytcy
3: vczyćielmi? Izali wŕzytcy mocámi?

werset: 30 Zali

- 4: wŕzytcy dáry zleczenia máią? Zali wŕzytcy
5: ięzykámi mowią? Zali wŕzytcy tłumácza?

rozdział: 13

werset: 1 (marg)

- : Roz: 13.
: Zác: 154 (-)

- 6: **A** Ządaćie dárow ŕpoŕobnieyŕzych? wíęc
7: wam iefzcze znácznieyŕszą drogę vkażę.

werset: 2

- 8: Choćbym ięzykámi człowieczemi mo
9: wił y án-ielfkiemi/ á miłości niemam/ zo
10: ŕtałem miedzią brzmiącą/ álbo cymba=
11: łem dzwoniącym.

werset: 3 Y choćbym miał

- 12: proroctwo/ y wiedziałbym táiemnice w=
13: ŕzytkie/ y wŕzytkę vmieiętność. Y choć=
14: bym miał wŕzytkę wiarę ták żebym gory
15: przefáwiał/ á miłości bym niemiał/ nic
16: ieftem.

werset: 4 Y choćbym ŕtrawił (vbogiemi)

- 17: wŕzytkie máiętności moie. Y choćbym wy
18: dał ciáło moie áby mię ŕpalono/ á mił=
19: ści bym niemiał/ nic mi niepożyteczno.

werset: 5

20: Miłość długo cierpi/ łagodna (ieft)

21: miłość niezawiduje(*marg*)

: Al: nie

: skwápia

: fię. ál: nie

: włoczy

: fię. (-) =nie fárbuie fie/ nie

22: nádyma fię.

werset: 6 Niczem fię nie brzydzi/ nie

23: Ízuka fwego/ nie gniewa fię/ nie myśli złe

24: go/

werset: 7 Nie ráduie fię z niespráwiedliwo=

25: ści/ lecz ráduie fię prawdzie.

werset: 8 Wízytko

26: =miłuie(*marg*)

: Al: wedle

: Lác: y nie

: ktorych

: G: znaíza (-)/ wízytko wierzy/ wízem vfa/

rozdział: 14

strona: n3

1:

2:

3:

4:

5:

6:

7:

8:

9:

10:

11:

12:

13:

14:

15:

16:

17:

18:

19:

20:

21:

22:

23:

24:

25:

werset: 33

26: Iáko we wńzech zbo

n ij

rzech

strona: n3v

Lift Páv:

1: rzech świętych vczę.

werset: 34 Niewiáfty *(*marg*)

: Gr: N: y

: Sł: zony

: wáfze. (-) we

2: zborzech niech milczą.

werset: 35 Bo niedopuńczo

3: no im mowić/ ále =niech będą poddáne(*marg*)

: Al poddá

: wác fię. (-)/

4: iáko zakon mowi.

rozdział: 15

werset: 36] A iesli fię ktore v=

5: czyć chcą/ domá fwych mężow niech py=

6: táią. Bo fromotá ieft niewiáftám we zbo

7: rze mowić.

werset: 37] Albo od was słowo Boże

8: wyfzło? Albo do was tylko záfzło?

werset: 38] Iesli

9: fię kto zda prorokie^m być/ ábo duchownym

10: niech pozna co pífzę wam/ że páńskie fą

11: zápowiedzi.

werset: 39] A iesli kto niezna/ niech

12: niezna. A ták bráčia/ rádzi prorokuyćie/

13: á mowić ięzykámí nie zábrániayćie.

werset: 40]

14: A wżytko przyfłoynie y porządnie niech

15: bywa.

werset: 1] (*marg*)

: Roz: 15.

: Zác. 158 (-)

16: **O** Znaymiam lepak wam bráčia Ew

17: án-ielion/ ktore przepowiedałem

18: wam/ ktoreście y przyięli/ w ktorem y ftá

19: nęliście.

werset: 2 (marg)

1: Iefz: 53. (-) Przez ktore y zbawieni bywa=

20: cie/ iakim sposobem zwiastowalem wam

21: iesli trzymacie/ chybabyście prozno wwie=

22: rzyli.(marg)

1. Pio: 2. (-)

werset: 3 Bo podałem wam wprzod/ com

23: tez przyjal. Ze Chrystus vmarl za grzechy

24: nalze wedluk pism.

werset: 4 Iz tez pogrzebion/

25: y powstal dnia trzeciego/ wedle pism/ ze

26: lię tez vkazal Kifie/ Potym *(marg)

1: Nie: ieden

1: naściom. (-) dwanaś=

ćiom.

strona: n4

do Koryn. 1.

1: ćiom.

strona: n5v

1:

2:

3:

4:

5:

6:

7:

8:

9:

10:

11:

12:

13:

14:

15:

16:

17:

18:

19:

20:

21:

22:

23:

24:

25:

werset: 49

26: A iako nošiliŃmy obraz

ziem=

strona: n6

do Koryn: 1.

1: ziemskie^{g0}/ ponieŃiem obráz y niebieŃkie^{g0}.

werset: 50

2: To lepak mowię brácia/ iŃ ciáło y krew

3: kroleŃwá BoŃego odziedziczyc niemoŃe.

4: Ani Ńkázá nieŃkázania odziedzicza.

werset: 51

Oto

5: táiemnicę wam mowię: (*marg*)

: HoŃ: 13.

: Hebr: 2. (-) *WŃzytcy ie=

6: dnák niezálmiemy/ lecz wízytcy przemie=

7: nim fię.(*marg*)

: Niektor.

: wízytcyć

: wítanie-

: my/ lecz

: nie wízyt

: cy odmie-

: niem fię.

: Infzy ták

: Wízyt-

: cyć zálmi

: my/ lecz

: nie wízyt

: cy odmie-

: niemfię. (-)

werset: 52 Zárázem y wemgnieniu oká/

8: w óstáteczney trąbie/ Bo zatrąbi/ á mar=

9: twi wítaną niefkázonemi/ á my fię prze=

10: mienim.

werset: 53 Bo muíi fkázá tá przyblec

11: niefkázenie/ á śmiertelność ta przyblec

12: nieśmiertelność.

werset: 54 Lecz gdy fkázá tá oble

13: cze nie fkażenie/ á śmiertelność tá oblecze

14: nieśmiertelność/ tedy fię ípełni rzecz ná=

15: pífana: Pożárta íełt śmierć do zwyćię=

16: ítwá

werset: 55 Gdzież śmierći twoie żądło? Gdzie

17: piekło twoje zwycięstwo?

werset: 56 Ządło lepak

18: śmierci (ieft) grzech/ á moc grzechowa

19: (ieft) zakon.

werset: 57 (marg)

1: 1. Ioh: 5. (-) Lecż Bogu dzięká/ ktory

20: nam dał zwycięstwo przez Páná nášego

21: Iefuła Chrifá.

werset: 58 (marg)

1: Zác: 164 (-)

22: A ták bráčia moi mili/ duży bądźcie/ nie

23: porużeni/ obfituiąc w vczyunku páńskiem

24: zázwdy/ wiedząc/ że praca wálzá nie ieft

25: prózna w Pánu.

rozdział: 16

werset: 1 (marg)

1: Roz: 16. (-)

26: **O** Składaniu lepak ná święte/ iákom

27: rozrządził zborom Gálátńkim/ error ták y errata ták y wy

strona: n6v

Lift Páv:

1: czyńcie.

ksiega: 2.Cor

rozdział: 1

strona: n8

werset: 16 Y przez was prześć do

1: Mácedonij/ y zásie z Mácedonij przyść

do was

strona: n8v

Lift Paw:

1: do was/ á od was doprowádzonym być

2: do Iudfkiey (ziemie.)

werset: 17 To przeto my=

3: słąc/ izarim nie wftawicžności wżywał? ál

4: bo co myślę/ wedle ciała myślę? áby by=

5: ło v mnie =tak y nie tak.(*marg*)

: Gr: *ták*/

: *ták*/ *nie*/

: *nie*/ (-)

werset: 18 Lecż wierny

6: Bog że mowá náfza v was nie byłá *ták*/

7: y nie *ták*.

werset: 19 Bo fyn Boży Iefus Chriftus

8: miedzy wámi przez nas przepowiedány/

9: przez mię y Sylwaná/ y Tymotheufzá

10: nie był *ták* y nie tak. Ale tak wniem było.

werset: 20

11: Bo ktorekolwie obietnice Boże fą w=

12: fzytkie wniem *ták*/ dla tego też przezeń a

13: men Bogu ku fławie przez nas.

werset: 21 (*marg*)

: Zác: 170 (-)

14: Lecż ktory zmacnia nas zwámi w Chri

15: ftuía/ y pomázuie nas/ Bog (ieft.)

werset: 22 Kto

16: ry też pieczętuie nas y dawa wzdátek du

17: chá w fercách náfzych.

rozdział: 2

werset: 1 (marg)

Roz: 2. (-)

18: **I**A lepak świátkiem Bogá przyzy=

19: wam ná moię dułżę że folguiąc wam

20: iefzcze nie przyźedłem do Korynthu.

werset: 2

21: Nie iżebyfmy pánowáli wáfzey wierze/

22: ále pomocnicy ieftefmy rádosći wáfzey.

23: Bo wiárą ftoićie.

werset: 3 A vmysliłem sobie

24: to/ żeby mi zásie nie przyść w fmutku do

25: was.

werset: 4 Bo iesli ia was záfmucał/ á ktoź

26: iefł coby mię rozwefelił/ chyba záfmuco=

ny ze=

strona: o

do Koryn. 2.

1: ny zemnie?

rozdział: 4

strona: o2v

1:

2:

3:

4:

5:

6:

7:

8:

9:

10:

11:

12:

13:

14:

15:

16:

17:

18:

19:

20:

21:

22:

23:

werset: 6 (marg)

: Zác: 176 (-)

24: Gdyż Bog który rzekł áby zciemności

25: światło zaświeciło/ który zaświecił w=

26: fercach nálznych ku światłości znáiom=

ści fła=

strona: o3

do Koryn. 2.

1: ści fławy Bozey w obliczu Iefufa Chri=

2: ftá.

werset: 7 A mamy ten skarb wtkorupiánem

3: naczyniu/ áby przewyżzenie mocy było Bo

4: że/ á nie znas.

werset: 8 We wżem ciśnieni/ ále <http://rcin.org.pl>

5: nie ściśnieni: Więżnący/ ále nie wwięźnie

6: ni.

werset: 9] Gonieni (bywamy) ále nieopuźcže=

7: ni: Odrzucáni/ ále nie ftráćeni.

werset: 10] Wízędy

8: vmorzenie Páná Iefufowo ná ćiele no=

9: Ízác/ aby y żywot Iefufow ná ćiele náźem

10: był iáwny.

werset: 11] Bo zázždy my żywący ná

11: śmierć wydáni bywamy prze Iefufa/ áby

12: y żywot Iefufow iawny był wśmiertel=

13: nem ćiele náźem.

werset: 12] A ták śmierć przed

14: Íię wnas robi/ á żywot w was.

werset: 13] (*marg*)

: Zác: 177 (-)

15: Lecz máiąc tegoż duchá wiáry/ wedle

16: onego nápińania(*marg*)

: Pfál: 115. (-): vwierzyłem przeto wy=

17: mowiłem: y my wierzymy/ przeto y mo=

18: wimy.

werset: 14] Wiedząc że kto wkrześił Páná

19: Iefufa/ y nas =z Iefufem(*marg*)

: Nie: Gr:

: przez Ie-

: fufa. (-) wkrześi y poftá

20: wi zwámi.

werset: 15] Bo wśzytko prze was/ áby

21: Íáfká rozmnożywśy Íię przez mnogie dzie

22: kowanie/ obfitowała w ławę Bożą.

werset: 16

23: Przeto nieślabieimy/ ále choć też zwiierz

24: chowny człowiek náłz kázi fię/ lecz ktory

25: wnętrz nas odmawiałię dzień ode dnia.

werset: 17

26: Bo =krotka(*marg*)

: Al: vftá-

: wiczna/

: lub mniey

: íza. (-) lekkość fráfunku náłzego/

o iij

wedle

strona: o3v

Lift Páv:

1: wedle przewyżzenia do przewyżzenia/ wie

2: czną wagę ławy łprawuie nam:

rozdział: 6

strona: o5v

Lift Paw:

(*marg*)

: Iełz: 52. (-)

werset: 17

1: Dlatego wynidźcie z pośrzodku ich/ y

2: odłączcie fię/ mowi pan/ á nieczyłtego nie

3: dotykaycie fię/ á ia przyimę was.

werset: 18 Y bę

4: dę wam oycem/ á wy będziecie mi łynmi/

5: y corkámi/ mowi Pan wńzechmocny. (*marg*)

: Hiere: 3: (-)

werset: 19 (marg)

: Zác: 183. (-)

- 6: Te przeto máiąc obietnice namilŝzy/ o=
7: czyŝmy fię od wŝelkiego plugaŝtwá ciá=
8: łá y ducha/ wykonywáiąc poŝwięcenie w
9: ŝtráchu Bożem.

rozdział: 7

werset: 1 (marg)

: Roz: 7. (-)

10: **P** Rzymuyćie (marg)

- : Al: zmie-
: ŝzczayćie. (-) =nas: nikogoŝmy nie ŝkrzy
11: wdzili/ nikogoŝmy nieŝkázili/ nikogo
12: ŝmy łákomŝtwem nie podeŝzli.

werset: 2 Nie ku

- 13: oŝádzaniu mowię. Bo wprzod powiedzia
14: łem/ iżeŝcie wŝercach náŝzych/ ná (to że)
15: poŝpołu y vmrzeć y żyć.

werset: 3 Wielkie mam

- 16: bezpieczeŝstwo do was/ wielką pochwa=
17: łę zwas: nápełniłem fię poćiechy/ náz=
18: byt obfituię rádoŝciá we wŝelakiem kło=
19: poćie náŝzem.

werset: 4 Bo gdyŝmy y do Máce=

- 20: donij przyŝzli/ żadnego odpoczynienia nie
21: miało ciáło náŝze/ ále we wŝzem (byliŝmy)
22: fráŝowliwi/ znadworza bitwy/ we wnątr
23: ŝtráchy.

werset: 5 Ale ktory poćieŝza niŝkie/ poćie

24: Izył nas przyściem Tytowym.

werset: 6 A nie tyl

25: ko przyściem iego/ ále y poćiechą/ którą

26: poćiefzon z was/ opowiedáiąc nam/ wá=

Izë chęć/

strona: o6

do Koryn. 2.

1: Izë chęć/ wáż płacz/ wáż žal nademną.

rozdział: 9

strona: o7v

1:

2:

3:

4:

5:

6:

7:

8:

9:

10:

11:

12:

13:

14:

15:

16:

17:

18:

19:

20:

21:

22:

23:

24:

25:

werset: 3

26: Poślą=

liłmy

strona: 08

do Koryn: 2.

1: liłmy lepak bráćią/ áby przechwalánie ná

2: íze z was nie było próżne wtey mierze/ á=

3: byście gotowi/ iákom rzekł/ byli.

werset: 4 Aby

4: iáko/ iesliby zemną przyłzli Mácedono=

5: wie/ á załtáliby was nie gotowe/ nie zów=

6: łtydzili nas/ że nie rzekę was/ wcześći te=

7: go przechwalánia.

werset: 5 Zá rzecz potrzebną

8: przeto miałem vprośić bráćiey/ żeby w=

9: przod łzli do was/ y wprzod nágotowáli

10: drzewiey opowiedziáne =błogołławienie(*marg*)

11: To íefz [!]/

12: iáłmuzne (-)

11: wálze/ żeby nágotowáno było/ ták iáko

12: błogołławienie/ a nie iáko łákomłtwo.

werset: 6 (*marg*)

13: Zác: 188 (-)

- 13: Lecz to mowie/ kto sieie skapo/ ską=
14: po y ząc będzie: á kto sieie szczodrze/ szczo
15: drze y ząc będzie. Kto też sieie w **blo**=
16: **flawienstwiech** [!] / w błogoflawienstwach
17: ząc będzie

werset: 7] Każdy iako wprzod zezwolił

- 18: sercem/ nie z żalu álbo przymufzenia. Bo
19: ochotnego dawcę miłwie Bog.

werset: 8] Mo=

- 20: cen lepak Bog wšelką łálkę obfitą vczy=
21: nić ná was/ áby wewszem ząwždy/ wšelki
22: doftátek máiac/ obfitowálibyście do w=
23: szey spráwy dobrej.

werset: 9] Iako nápifano:(*marg*)

- : Pfal: 112. (-)
24: Rozszypał/ dał vbogim/ spráwiedliwość
25: iego trwa =ná wieki.(*marg*)

: Albo do

: wieku. (-)

werset: 10] A on ktory doda=

- 26: wa našienia **šiciaćemu** [!] / y chlebá ku iedze=

niu/

strona: o8v

Lift Paw:

- 1: niu/ niech doda y rozmnoży našenie wá
2: sze

rozdział: 11

strona: p2v

werset: 14

1: A nie dziwno/ bo (y)

2: sam *szata*ⁿ przetwarzaię w an-ioła *swiá

3: *tle*^{go}.(*marg*)

: wł: swiá

: tłości: (-)

werset: 15 Nie wielka przeto (rzecz/) iesli y flu

4: dzy iego przetwarzaię fię/ iáko fludzy sprá=

5: wiedliwości/ ktorých koniec będzie wedle

6: skutkow ich.

werset: 16 Zás mowię/ nie mnimay

7: mię kto bez rozumu być/ á iesli nie/ tedy iá

8: ko bezrozumnego przyimiecie mię/ ábym

9: fię y ia máło pochłubił.

werset: 17 Co mowię/ nie

10: wedle(*marg*)

: G: Pána (-) =Bogá mowię/ ále iáko wglup=

11: ftwie/ wtem przedsięwzięciu pochwały.

werset: 18

12: Ponieważ mnodzy chwałá fię wedle

13: ciála/ y ia fię pochwałę.

werset: 19 Bo rádzi cierpi

14: cie bezumnym (fami) rozumnemi będąc.

werset: 20

15: Bo cierpicie/ choc was kto zniewala/

16: choć was kto trawi/ choć kto bierze/ choć

17: fię kto podnosi/ choć kto w oblicze was

18: bije.

werset: 21(*marg*)

: Filp: 3. (-) Wedle =zelżywości(*marg*)

: wł: nie

: czci. (-) mowie: iakoby

19: Imy niemocni byli =wtey mierze.(*marg*)

: wł: wtey

: części. (-) (*marg*)

: Zac: 193. (-)

20: Lecz wczembykolwiek kto śmiał/ wgłup

21: Itwie mowie/ śmiem y ia.

werset: 22 Iudowie fą?

22: Y ia. Izraelitowie fą? Y ia. Naśienie A

23: bráhámowe fą? Y ia.

werset: 23 Słudzy Chrifuo

24: wi fą? Zgłupiawłzy mowie =więcey(*marg*)

: wł: wy-

: fzey. (-) ia. W

25: pracach obfíciey/ wráziech więcey/ wcie=

26: mnicach obfíciey/ w śmierciach wiele=

kroć

strona: p3

do Koryn. 2.

1: kroć.

rozdział: 13

strona: p4v

1:

2:

3:

4:

5:

6:

7:

8:

9:

10:

11:

12:

13:

14:

15:

16:

17:

18:

19:

20:

21:

22:

23:

werset: 2

24: Przepowiedzia=

25: łem y wprzod mowie/ iáko przytomny

26: po wtore/ y nie przytomny teraz piżę kto

rzy w=

strona: p5

do Koryn. 2.

1: rzy wprzod zgrzeżyli/ y innym wżem/ iż ie=

2: sli przyidę znowu nie zfolguię.

werset: 3 (marg)

: Zác: 197 (-)

3: Ponieważ doświadczenia szukać/ we

4: mnie mówiące⁶⁰ Chrystufa/ który do was

5: niemoże/ ále możny ieft w was.

werset: 4] Bo ácz

6: vkrzyżowan był z niemocy/ ále żywie z mo

7: cy Bożey. Bo y my niemożemy wniem/ á

8: le żyć wniem będziemy z mocy Bożey do

9: was.

werset: 5] (*marg*)

1. Kor: 11 (-) Was łamych pokuście/ iesliście

10: w wierze: Siebie łamych doznaycie: Albo

11: siebie łami nie znaćie/ iż Iefus Chrystus v

12: was ieft/ chybábyście odrzuceni.

werset: 6] Lecz

13: nádziewam się że poznaćie/ iż my nie od=

14: rzuceni ieftelmy.

werset: 7] A modlemy się do Bo

15: gá/ ábyście nic złego nie vczynili/ nie żeby

16: łmy się doświadczonemi okazáli/ ále áby

17: ście wy dobrze czynili/ á my iákobyłmy od

18: rzuceni byli.

werset: 8] Bo niemożemy nic prze=

19: ćiw prawdzie/ ále zá prawdą.

werset: 9] Bo rádzi

20: łmy gdy my niemożemy/ á wy możecie.

21: Lecz y tego żądamy/ wálzego wypełnie=

22: nia.

werset: 10] Dla tego to nieprzytomny piżę/ á=

23: bych się przytomny =frego(*marg*)

1. wł: odście

: cznie. (-) nie obchodził/

24: wedle władze którą mi dał Pan/ ná bu=

25: dowanie/ á nie ná rozwalanie:

26:

ksiega: Gal

rozdział: 2

strona: p7

1:

2:

3:

4:

5:

6:

7:

8:

9:

10:

11:

12:

13:

14:

15:

16:

17:

18:

19:

20:

21:

22:

23:

24:

25:

werset: 12

26: á gdy przyfzli/ odstąpił y odłą

czył

strona: p7v

Lift Páv:

1: czył fię (od) nich/ boiącfię onych co z obrze

2: zánia.

werset: 13 Y pomagali mu (tey) obłudno=

3: ści y infzy Iudowie ták iż Bárnábas zni=

4: mi odwiedzion ich obłudnością.

werset: 14 Ale

5: gdy obaczyłem że nie prósto fzli ku práw=

6: dzie Ewán-ielskiej/ rzekłem =Piotrowi(marg)

: Lác: Kifie (-)

7: przed wfzytkimi: Iesli ty Iudowinem

8: będąc/ pogánfkie żywiesz/ á nie Iudfkie/

9: iáko pogány przymufzałz Iudfkie żyć?

werset: 15

10: My =zprzyrodzenia(marg)

: wł. przy

: przyrodzenie^m. (-) Iudowie/ á nie z

11: pogan grzełzni/

werset: 16 (marg)

: Zác: 203 (-)

12: (Lecz) wiedząc iż nie bywá wfpráwiedli

13: wion człowiek z vczynkow zakonu chybá

- 14: przez wiarę Iefusa Chrifća/ y my w Ie=
15: fusa Chrifća vwierzylifmy/ ábychmy byli
16: wfprowadliwieni z wiary Chrifćufowej/
17: á nie z vczynekow zakonu. Zatym iz nie by
18: wa wfprowadliwione z vczynekow zako=
19: nu wfelkie ćiało.

werset: 17 Co iesli fzukaiac v=

- 20: fprowadliwic fię w Chrifćušie bywamy
21: nalezieni y fami grzeszni/ to Chrifćus (ieft)
22: grzechu fluga? Niech (to) nie będzie.

werset: 18

- 23: Bo iesli co rozruzyłem toż zaię budu=
24: ię/ przestępcą fię sam stánowie.

werset: 19

- 25: Bo ia przez zakon/ zakonowi vmár=
26: łem/ ábych Bogu żył/ z Chrifćufem po=

fpołu

strona: p8

do Gálátow.

- 1: fpołu wkrzyżowan bywam.

rozdział: 4

strona: qv

- 1:
2:
3:
4:
5:
6:
7:

8:

9:

10:

11:

12:

13:

14:

15:

16:

17:

18:

19:

20:

21:

22:

23:

24:

25:

werset: 8

26: Ale tedy więc nieznájący Bogá/ łuży=

liś

strona: q2

do Gálátow.

1: liście tym ktorzy z przyrodzenia nie są Bo

2: gowie.(*marg*)

: Bozi prze

: ál: przez

: Chrifća. (-)

werset: 9 Teraz lepak poznawłzy Bogá/

3: ábo rádfzey poznani od Bogá/ iáko fie

4: wracacie zaśię do niemocnych y vbogich

5: początkow/ ktorym zaśię znowu służyć

6: chcecie?

werset: 10] Dni zachowuiecie/ y miesiące/

7: y cząły/ y látá:

werset: 11] Boię lię (o) was/ bym iá=

8: ko próżno nieprácowáł o was.

werset: 12] Bądźcie

9: iáko ia/ gdyż y ia iáko wy/ Bráciá proszę

10: was. Niceście mię nie obrázili.

werset: 13] Wieście

11: lepak/ że przez mdłość ciála powiedálem

12: wa^m Ewán-ielion pierwey.

werset: 14] A (*marg*)

: Al: dozna

: wánia. (–) =kużenia

13: me^{go} ktore wćiele moię/ nie zgárdziliście/

14: ániście odrzucili. Ale iáko án-iołá Boże^{go}

15: przyięliście mię. Iáko Chrístuła Iefuła.

werset: 15]

16: Gdzież przeto (*marg*)

: ál: włá-

: fnie y błó

: zenie. (–) =ono pobłáżenie wálże?

17: bo świadczę wam/ że gdyby można

18: (rzecz) y oczy fwoie wylupiwlzy dálibyście

19: mi byli.

werset: 16] A ták nieprzyiacielem wálżym

20: zoftálem/ prawdę mowiác wam?

werset: 17 Mi

21: łuią was niedobrze/ áno y zámknąć was

22: przed námi chcą/ ábyście ie miłowáli.

werset: 18

23: A dobrze iest miłowác wdobrem zówż

24: dy/ A nie iedno tedy gdy do was przycho=

25: dzę.

werset: 19 Dziaćki moie/ ktoremi fię zasię ro=

26: dząc prácuie/ áż fię wyrázi Chrifus w=

q ij

was.

strona: q2v

Lift Páv:

1: was.

rozdział: 6

strona: q4v

werset: 11

1: Czyniác lepak do

2: brze nie słábieymy/ bo czału fwego zác bę=

3: dziemy nie vprácowáni.

werset: 12 A przeto poki

4: czás mamy dobrze działáymy ku wżem/

5: á nawięcey ku domownikom wiáry.

werset: 13 (*marg*)

: Zác: 215 (-)

6: Widzićie =iáko wielki(*marg*)

: =wł: iákie

: mi literá-

: mi. (-) list nápiśalem

7: wam moią ręką.

werset: 14 | Ktorzykolwiek chcą

8: *podobać się wcielu(*marg*)

: wł: do-

: brą ofo-

: bą/ albo

: twarzą. (-)/ ci was przymuśzają

9: obrzezować się/ aby tylko krzyżem Chrystu

10: lowym nie prześladowani.

werset: 15 | Bo ani fa=

11: mi obrzeżający zakonu strzegą/ ale chcą

12: was obrzeżać/ aby się w walcem cielem chłu

13: bili.

werset: 16 | (*marg*)

: Zác: 216 (-)

14: Lecz mnie niech niebędzie chłuby/ chy

15: ba wkrzyżu pana naszego Iesuśa Chrysta

16: Przez który mi świat wkrzyżowan/ a ia

17: światu.

werset: 17 | Bo w Chrystu Iesuśie/ ani o=

18: brzezanie co może/ ani napłetek/ ale nowe

19: stworzenie.

werset: 18 | A ktorzykolwiek tem prá=

20: widłem postępują/ pokoy na nie y miło=

21: sierzdzie/ y na Izraela Bozego.

werset: 19 | Nad to

22: prace mi nikt niech niezadawa. Bo ia

23: piętna pana Iesuśowe na cielem moiem

24: nożę.

werset: 20 | Lalka pana naszego Iesuśa Chri=

25: Itá z duchem wálzem bráćia/ amen.

ksiega: Eph

rozdzial: 2

strona: q6v

1:

2:

3:

4:

5:

6:

7:

8:

9:

10:

11:

12:

13:

14:

15:

16:

17:

18:

19:

20:

21:

22:

23:

24:

werset: 15

25: Nieprzyjazń ná ċiele łwem/

26: zakon rofkazań/ wnáukách wyproźnił: á=

by dwu

strona: q7

do Efezyan.

1: by dwu włobie łtworzył w-iednego nowe

2: go człowieká/ czyniąc pokoy.

werset: 16 Y włpoko

3: iłby oboie w-iednem ċiele Bogu przez

4: krzyż/ zábiwłzy nieprzyjazń ná niem.(*marg*)

: Lác: wło

: bie. (-)

werset: 17

5: A przyłzedłzy zwiáłtował wam pokoy/

6: ktorzy(*marg*)

: Lác: byli-

: śćie. (-) *dáleko/ y ktorzy bliłko.

werset: 18 Ponie=

7: waż przezeń mamy przyłtęp oboi w-ie=

8: dnem duchu ku oycu.

werset: 19 (*marg*)

: Zác: 222 (-)

9: A przeto iuż nie ielćeście obcy/ y przy=

10: chodnie/ áleście łąśiedzi świątych/ y do=

11: mownicy Boży.

werset: 20 Pobudowáni ná fun=

12: dámenćie Apołtołow y prorokow/ ná ła=

13: mem iłtem podwęgielnem (kámieniu

14: na) Chriłtu Iełuście.

werset: 21] Ná ktorem wŕzy=

15: tko budowanie zgodnie złożone/ roście w

16: kościół święty wPánu.

werset: 22] Wktorem y

17: wyŕpołem buduyćieŕię ná mieszkanie Bo

18: że wduchu świętem.

rozdział: 3

werset: 1] (*marg*)

: Roz: 3. (-)

19: **D** Lá te^go ia Páweł więzien Chrifá Ia

20: fuła zá was narody. * (*marg*)

: Grek: N: poŕelstwo

: ŕpławuię (-)

werset: 2] Iesli wždy

21: słyżeliŕcie ŕzáfárftwo łáŕki Bożey/ ktora

22: mi dana do was.

werset: 3] Iż wedle ob-iáwie=

23: nia oznaymił mi táiemnicę. Iáko prze=

24: dzey nápiŕałem =krotko. (*marg*)

: wł: wma

: le. (-)

werset: 4] Co przeczytaw

25: ŕzy możećie rozumieć zrozumienie moie/

26: w táiemnicy Chrifufowej.

rozdział: 4

strona: r

1:

2:

3:

4:

5:

6:

7:

8:

9:

10:

11:

12:

13:

14:

15:

16:

17:

18:

19:

20:

21:

22:

23:

24:

25:

werset: 26

26: Gniewayćie

r

fię á

strona: rv

Lift Páv:

1: fię á nie grzelźćie/ fłóńce niech nie zácho

2: dzi ná gniew wáfz.(*margin*)

1: Pfall: 4. (-)

werset: 27 A nie dayćie miey=

3: ícá =Dyabłu.(*marg*)

4: Albo po-

5: twarcy/ (-)

werset: 28 Kto kradł niech iuż nie

4: kradnie: lecz rádźzey niech robi/ działáiąc

5: (co) dobrego rękómá/ áby miał co dáć po

6: trzebuiącemu.

werset: 29 Wízelkie słowo =plugá

7: we(*marg*)

8: Lác: złe. (-) z wít wálznych niech nie wychodzi/ ále

9: iesli iákíe dobre ku zbudowáníu =potrzeby(*marg*)

10: Al: pozy-

11: tku/ to

12: ieft/ pozy

13: pozyteczne^{mv}/

14: ál: potrze

15: bnemu. (-)

16: áby dáło wdzięczność słyżącym.

werset: 30 A nie

10: zámucayćie duchá świętego Bożego/ w

11: ktorem zápieczętowáni iešteście ná dzień

12: odkupienia.

werset: 31 Wízelka gorzkość/ y zápal=

13: czywość/ y gniew/ y wrzáłk/ y bluznienie

14: niech fię odeymie od was ze wízelką zło=

15: ścią.

rozdział: 5

werset: 1 (marg)

: Roz: 5.

: Zác: 228 (-)

16: **B**ądźcie lepak ieden do drugiego do=

17: brotliwi/ miłósierni/ łáfkáwie po=

18: dárowywáiący fobie/ iáko y Bog w Chri

19: Ítušie zláłki podárował wam.(marg)

: Ioh: 13. (-)(marg)

: 1. Ioh: 3. (-)

werset: 2 Bądźcie

20: przeto náśládownicy Boży/ iáko dzieći

21: miłe:

werset: 3 Y chodźcie wmiłóści/ iáko y Chrif^o

22: vmiłował nas/ y wydał siebie łame^o zá

23: nas offiárą y rzeźią Bogu/ ná wonność

24: dobrego zápáchu.

werset: 4 Lecź porubśtwo y w=

25: Ízelka nieczyśtotá/ álbo łákomśtwo/ niech

26: áni miánowano będzie v was/ iáko przy=

Ítoi

strona: r2

do Efezyan.

1: Ítoi świętym.

rozdział: 6

strona: r3v

1:

2:

3:

4:

5:

6:

7:

8:

9:

10:

11:

12:

13:

14:

15:

16:

17:

18:

19:

20:

21:

22:

23:

24:

25:

werset: 17

26: Też przyłbicę

zbáwie=

strona: r4

do Efezyan.

1: zbáwienia przyimićie/ y miecz duchow=

2: ny/ to iełt/ łowo Boże.

werset: 18 (marg)

1: Zác: 233. (-)

- 3: Przez wízelką modlitwę y proźbę mo=
4: dłący się ná wízelki czás wduchu: y ná to
5: czuiąc/ we wízelkiem trwaniu y modleniu
6: zá wízytki święte.

werset: 19 Y zá mię/ áby mi da=

- 7: ná mowá w otworzeniu wít moich wbez=
8: pieczeństwie/ oznaymiác táiemnicę E=
9: wán-ielką/

werset: 20 Zá którą pošelstwo spráwu

- 10: ię włáncuchu/ ábym bezpiecznie mowił
11: o niey/ iáko mi trzeba mowić.

werset: 21 Abyście

- 12: lepak wiedzieli y wy co o mnie/ co dziá=
13: łam/ wízytko wam oznaymi Tychik brát
14: miły/ y wierny sługá wPánu.

werset: 22 Ktore=

- 15: gom pošłáł do was/ ná to tylko/ ábyście
16: wiedzieli co o mnie/ y póciešzyłby šercá wá
17: šze.

werset: 23 Pokoy brátom y miłość zwiára/ od

- 18: Bogá oycá nášzego y Pána Iešufa Chri=
19: štá.

werset: 24 Láfká ze wízemi miłuiącemi Pána

- 20: nášze^{go} Iešufa Chrištá/ wnieškázie/ amen.

ksiega: Philipp

rozdział: 1

21: Lišt Páwłá Apoštołá

22: do Filippian.
<http://rcin.org.pl>

werset: 1 (marg)

Roz: 1.

Zác: 234 (-)

23: **P**Aweł y Tymotheufz łudzy Iefufa

24: Chrifćá/ włzem śwıęty m wChriftu

25: Iefufie/ będącym w Filippiech =(marg)

Al: zEpi-

skopy y

Diakony.

iesli po

Grecku

wolifz. (-)zdogłę=

r iij

dácłmi

strona: r4v

Lifć Páw:

1: dácłmi y z ługámı.

rozdział: 2

strona: r6

1:

2:

3:

4:

5:

6:

7:

8:

9:

10:

11:

12:

13:

14:

15:

16:

17:

18:

19:

20:

21:

22:

23:

24:

werset: 12 (marg)

: Zác: 240 (-)

25: A ták miłofni moi/ iákościé zówždy po

26: łłufzni nie iáko wbytności moiey tylko/ á=

le te=

strona: r6v

Lift Páv:

1: le teraz dáleko więcey wniebytności mo=

2: iey/ z łtráchem y ze drzeniem was łámych

3: zbawienie wykonywaycie.

werset: 13 Bo Bog iełt

4: ktory łpráwuie w was y chceć y dowieść

5: wedle dobrego wpodobánia.

werset: 14 A włzytko

6: czyńcie okrom márkotánia/ y łporow. (marg)

: 1. Pko: 4.

⌘ Mát: 5. (-)

werset: 15

7: Abyście byli bez przygány/ y fzczyrzy/

8: dzieci Boże nie nagánione/ wpośrzodku

9: rodu niepráwego á przewrotnego:

werset: 16

10: Między ktoremi świećicie iáko świece

11: =tego światá/(*marg*)

⌘ wł: ná

⌘ świećie: (-) słowo żywotá podáiące/ ku

12: pochwale mnie wdzień Chrifułow/ że

13: nie ná próżno bieżałem/ áni ná próżno

14: pracowałem.

werset: 17 Ale y choć mię iáko mo=

15: krą offiárę leią ná offierze bitey/ y ná służ=

16: bie wiáry wálzey/ rade^m/ y ráduyę fię ze wíze

17: mi wámi.

werset: 18 A tákże y wy ráduycie fię/ y

18: ráduycie fię połpołu zemną.

werset: 19 (*marg*)

⌘ Zác: 241 (-)

19: Nádziem fię lepak ná Páná Iefu=

20: ía/ że Tymotheufzá pošę rychło do was/

21: ábych y ia był dobrej myśli/ dowiedziaw=

22: ízy fię co fię o was (dzieie.)

werset: 20 Bo nikogo

23: niemam ták zgodnego/ ktoby fię właśnie

24: o wálze (rzeczy) ítárał.

werset: 21 Bo wízytcy =fwo

25: ich(*marg*)

: wł: co

: iych ieft. (-) pożytkow łzukáią/ nie Chriřtá Iefuła.

werset: 22

26: Włzak dořwiadczenie iego wiećie/ iż ia

ko oy

strona: r7

do Filipian.

1: ko oycu dziećię/ wflugował mi do Ewán=

2: ielionu.

ksiega: 1.Thess

rozdział: 3

strona: t

werset: 11

1: A łam

2: Bog á oćiec náłz/ y Pan náłz Iefus Chri=

3: łtus/ niech łpráwi drogę náłzę do was.

werset: 12

4: Was lepak Pan niech pomnoży y ob=

5: fitemi vczyni miłością iednego ku drugie

6: mu/ y ku włzem/ iáko y nas ku wam.

werset: 13

7: Zeby wtwierdził łercá wálze bez przygá

8: ny wřwiátobliwořci przed Bogiem y oy

9: cem náłzym/ wpryřćiu Pána náłzego Ie=

10: łuła Chriřtá/ ze włzemi řwiętemi iego.

rozdział: 4

werset: 1(*marg*)

: Roz. 4.

: Zác: 269 (-)

11: **I** Elźcze nád to bráčia prósiemy was/

12: y nápominamy wPánu Iefušie/ iá=

13: kosćie poięli od nas *iáko maćie chodzić(*marg*)

: wł: trze-

: ba was

: chodzić. (-)/

14: y podobaćię Bogu/ ták byście y chodzili/

15: ábyście obfitowali więcey.

werset: 2] Bo wiećie

16: iákie poruczenia dáliłmy wam przez pá=

17: ná Iefufa.

werset: 3] Bo tá iefť wola Boża/ świą

18: tobność wálzǎ/ ábyście fię hámowali od

19: porubťwǎ.(*marg*)

: Rzym: 12

: Efez: 5. (-)

werset: 4] Vmieć káždemu zwas fwo

20: ie nacźynie trzymáć wświątobności y

21: (we) cźći.

werset: 5] Nie wpopędliwośći źądze/

22: iáko teź y pogáni nieznájący Bogǎ.(*marg*)

: 1. Kor: 6. (-)

werset: 6]

23: Nie deptáć áni oľzukać wśpráwie brátǎ

24: fwego: tem iź mśćiciel (iefť) Pan o wĺzy=

25: tko to. Iákołmy y przedzey rzekli wam y

26: oświadczyliłmy fię.

rozdział: 1

strona: t3

1:

2:

3:

4:

5:

6:

7:

8:

9:

10:

11:

12:

13:

14:

15:

16:

17:

18:

19:

20:

21:

22:

23:

24:

werset: 5

25: Pokazanie (to iefł)

t iij

Íprá=

strona: t3v

Lift Páv:

1: Íprawiedliwego łądu Bożego/ żeście go=

2: dni krolestwá Boże^{go}/ zá ktore y ćierpićie.

werset: 6

3: Iesli więc godno v Bogá/ oddać tym

4: co śćiřkáią was/ vćiřk:

werset: 7 A wam vćiřnio=

5: nym pofolgowanie známi/ gdy łię ob-ía=

6: wi Pan Iefus z niebá z án-ioły mocy

7: łwey.

werset: 8 Wpłomieniu ogniřtem/ gdy dá=

8: wác będzie pomłę tym co nie znáią Bo=

9: gá/ y tym co niepořłufzni =weřołego pořel=

10: łtwá(*marg*)

: Al: ewán

: ielionu/ (-) páná nářzego Iefuřa Chriřtá.

werset: 9 Kto

11: rzy kaźń wezmą/ zátracenie wieczne/ od o

12: blicza pánřkiego/ y od łławy łily iego.

werset: 10

13: Gdy przyidzie =rozłławić(*marg*)

: Al: roz-ía

: łnić. (-) łię wřwiętych

14: łwoich/ y dziwnym okázác łię we wřzech

15: co wierzą/ iż vwierzono łwiádeřtwu ná=

16: łzemu v wás (á to) w on dzień (*marg*)

: Ták iefł

: v Ambro

: zego. (-) *przyřćia

17: pánłkiego/

werset: 11 Zá co też modlimy fię zówždy

18: zá was/ áby was vraczył tym zvánem

19: Bog názf/ y áby wypełnił/ wízelką dobrą

20: chęć dobroći *(*marg*)

: Lác: fwey (-)/ y fpráwę wiáry w mocy.

werset: 12

21: Iákoby rozfláwione imię páná náfze^{g0}

22: Iefufa Chriftá w was/ á wy wniem we=

23: dle láfki Bogá náfze^{g0} y Páná Iefufa Chri

24: ftá.

rozdział: 2

werset: 1 (*marg*)

: Roz: 2.

: Zá: 275 (-)

25: **P**Rošimy lepak was brácia przez przy

26: ście Páná náfzega Iefufa Chriftá/ y

náfze

strona: t4

do Theffáloni. 2.

1: náfze przybranie do niego.

ksiega: 1.Tim

rozdział: 1

strona: t5v

1:

2:

3:

4:

5:

6:

7:

8:

9:

10:

11:

12:

13:

14:

15:

16:

17:

18:

19:

20:

21:

22:

23:

24:

werset: 4

25: Aniby pilnowáli básni/ á rodzáiowych

wywo=

strona: 16

do Tymothe. 1.

1: wywodow nie ograniczonych. Ktore gad

2: ki rádźzey podáią/ niż zbudowanie Boże

3: w wierze.(*marg*)

: Rzym: 13 (-)

werset: 5 Ano koniec rofkazania ielt mi

4: łość/ z czyłtego fercá y funnienia dobre^{g0}/

5: y z wiáry nie obłudney.

werset: 6] Ktorych niekto

6: rzy chyliwłzy [!] / tráfilo do próžney mowy.

werset: 7]

7: Chcąc być zakonnemi vczyćielmi/ nie=

8: rozumieią áni co mowią/ áni co twier=

9: dżą.

werset: 8] (*marg*)

: Zá: 279. (-)

10: Wiemy lepak że dobry zakon/ iesli go

11: kto zákonnie vżywa.

werset: 9] Wiedzác to/ iż łprá

12: wiedliwemu zakon nie połóżon/ lecz bez=

13: zakonnym/ y niepołufznym/ niezbožnym

14: y grzełznym/ nienabožnym y łprołnym/ oy

15: cá morderzom/ y mátek morderzom/ mę=

16: żoboycom/

werset: 10] Porubnikom/ mężołożni=

17: kom (*marg*)

: Al: nie-

: wolney

: czeládzi

: złodzie

: iom. (-) =fkotołożnikom/ łgarzom/ krzywo=

18: przyśiężcom/ y iesli co inego zdrowey ná=

19: uce łprzećiwia łię.

werset: 11] Ktora iełt wedle E=

20: wán-ielionu łławy błogolławione^{g0}Bo=

21: gá =ktore mi ieft zwierzone.(*marg*)

: Al: ktorem^v

: zwierzy-

: łem fię

: ia/ Ták

: Słowie

: tłumącz: (-)

werset: 12 (*marg*)

: Zá: 280. (-)A dziękuie

22: onemu ktory mię zmacnia w Chriftu Ie=

23: łusie pánu náłzem/ że mię zá wiernego po

24: czytał/ przyftáwiwfzy mię do służby.

werset: 13

25: Ktory pierwey byłem bluznierz/ y prze=

26: śládownik/ y krzywdzićiel/ ále iuż dołze=

dłem

strona: t6v

Lift Páw:

1: dłem miłóšierdzia/ iżem niewiedząc vczy

2: nił wniewierze:

rozdział: 4

strona: t8v

werset: 2 (*marg*)

: Bo będa

: mar-

: twym

: służyć/ iá

: ko w-I-

: zráelu

: mar-
: twym
: służyli/
: Ták to
: mieyfce
: przywo-
: dzi Epifá
: nius/ ná
: Kolliridi
: ány. (-)

1: Wobłudności
2: fałz mowiących/ piątnowane máiących
3: włafne funnienie.

werset: 3] Zábániáiących że=

4: **zenić lię** [!] / (á rofkázujących) hánować lię
5: od potraw/ ktore Bog stworzył ku iedze=
6: niu zdiękowánim wiernym y znájącym
7: prawdę.

werset: 4] Ze wśelkie stworzenie Boże

8: dobre/ á nic (nie ma być) odrzucono/ co by
9: zdiękowánim było przyjmowano.

werset: 5]

10: Bo bywa poświęcone przez słowo Bo
11: że y modlitwę.

werset: 6] To przekłádając brá=

12: tom/ dobrym będziefz sługą Chriftá Iefu
13: **lá/** =zápráviony(*marg*)
: A: wykár
: miony: (-) mowami wiáry/ y do=

14: brey náuki/ ktoreies dofzedł.

werset: 7] Lecz po=

15: gánłkie y bábie básni odrzucay/ á zwyczay

16: lię ku pobożności.

werset: 8] Bo ćielełne ćwicze=

17: nie =máło(*marg*)

: wł: ku má

: łu. (-) iełt pożyteczne/ lecz zbożność ku

18: wżemu iełt pożyteczna/ obietnice máiąca

19: żywotá ninieyłzego y przełzłego.

werset: 9] (*marg*)

: Zác: 285 (-)

20: Wierna rzecz y wżelákiego przyięcia

21: godna.

werset: 10] Bo ná to y prácuiemy/ y ńromoce

22: ni bywamy/ że lię nadziewamy ná Bogá

23: żywego/ ktory iełt zbáwiciel wżech ludzi/

24: á nawięcey wiernych.

werset: 11] To opowieday

25: y nauczay.

werset: 12] Nikt twoią młodością

26: niech =niegárdzi(*marg*)

: To iełt

: niedáy do

: tego przy

: czyny. (-)/ ále wzorem bądź wier=

nym w=

strona: v

do Tymoth. 1.

1: nym wmwowie/ wobcowaniu/ wmiłości/

2: w wierze/ wczylności.

rozdział: 6

strona: v3

do Tymoth: 1.

werset: 11 (marg)

: Zą: 288. (-)

1: A ty człowiecze Boży/ od tego wćiekay:

2: á doganiay spráwiedliwości/ zbożności/

3: wiary/ miłości/ cierpliwości/ wkładności.

werset: 12

4: Goń dobrą gonitwę wiary/ poimay

5: wieczny żywot/ do ktoregoś wezwan/ y

6: wyznałeś dobre wyznánie przed mnogie=

7: my świadki.

werset: 13 Opowiedam tobie przed

8: Bogiem ożywiáiącym wśzytko/ y Iefu=

9: íem Chrístem/ ktory oświádczył przed

10: Pontńkim piátatem dobre wyznánie:

werset: 14

11: Abyś chował te przykazania/ bez zmá=

12: zy y przygány/ áż do obiáśnienia páná ná

13: ízego Iefuía Chrístá.

werset: 15 Ktorego czá=

14: íow íwych pokaże błogofławiony y íam

15: możny krol kroluiących/ y pan pánuią=

16: cych.

werset: 16 Sam máiąc nieśmiertelność/ w=

17: światle nieprzyftępnem miefzkáiący: kto=

18: rego niewidział nikt z ludzi/ áni widzieć

19: może/ ktoremu cześć y dzierżawá wie=

20: cżna/ amen. (*marg*)

: Ioh: 1. (-)

werset: 17 (*marg*)

: Zác: 289 (-)

21: Bogátym wninieyfzem wieku rofká=

22: zuy nie wyfoko rozumieć/ áni fię fpodzie=

23: wác ná wyfokość bogáctwá niepewne^{go}/

24: ále wBogu żywem/ ktory dodáie nam bo

25: gáto wżytkiego ná pożywanie.

werset: 18 (Rofká

26: zuy im) dobrze czynić/ bogátemi być w v=

v iij

czynkach

strona: v3v

Lift Páv:

1: czynkach dobrych/ (áby) byli vżyći/

ksiega: 2.Tim

rozdział: 2

strona: v5v

Lift Páv:

werset: 19

1: Lecż twárdy fundáment Boży ftoi/ má

2: iác pieczęć tę: Zna Pan ktorzy fą iego: Y

3: niech odstąpi od niepráwości wżelki =kto

4: mieni imię páńfkie. (*marg*)

: Al: rád-

: fzey/ kto

: fię ozywa

: imieniem

: Pańskie^m. (-)

werset: 20 (marg)

: Zác: 294 (-)

5: W wielkim lepak domu nie iedno fą

6: nacznia złote y frebrne/ ále y drewniáne/

7: y gliniáne/ á one iednák ná cześć/ á te ná

8: nie cześć.

werset: 21 Iesli fię przeto kto wyczyści

9: od tych/ będzie nacznem ná cześć po=

10: święconym/ y zgodnym Pánu/ ná wízel=

11: ki skutek dobry nágotowány.

werset: 22 Od mło=

12: dzieńkich żądź wćiekay/ á doganiay íprá=

13: wiedliwości/ wiáry/ miłości/ pokoiu/ z=

14: przyzywájącemi páná z czyłtych ferc.

werset: 23

15: Lecź głupie á niećwiczone gadki odrzu

16: cay/ wiedząc że rodźą walki.(marg)

: 1. Kor: 1.

: 1: Tym: 1

: Tyt: 3: (-)

werset: 24 Ano łudze

17: Pańskiemu nie trzebá walczyć/ ále ćichym

18: być ku wízem =vczytelnym(marg)

: to iełt/ go

: dnym ze-

: by náu-

: czał. (-)/ złe ćierpiącym

werset: 25

- 19: Wkładności ćwiczącym łprzećiwne/
20: powaby im dał Bog pokáíanie do vzná=
21: nia prawdy.

werset: 26 Y vpámietánie z diabel=

- 22: łkiego śidłá/ od ktorego łá poimáni/ ku ie
23: go woli.

rozdział: 3

werset: 1 (marg)

- : Roz: 3.
: Zá: 295. (-)

- 24: **T**O też wiedz/ że wołtáteczne dni náłtá
25: ną czáły niebezpieczne/

werset: 2 Bo będą lu

- 26: dzie śiebie miłuiący/ łrebro miłuiący/ hár=

dzi/

strona: v6

do Tymoth. 2.

- 1: dzi/ pyłzni/ bluznierze/ rodzicom niepołtu=
2: łzni/ niewdzięcznicy/ niezbożnicy/

ksiega: Tit

rozdział: 1

strona: v8

werset: 3

- 1:
2: A ob-iáwił czáłow łwych
3: łłowo łwoie w przepowiadániu/ ktorego
4: mi zwierzo wedle zrzádzenia zbáwicie=

5: la nálezego Bogá.

werset: 4 Tytowi =włałnemu(*marg*)

: Lā: miłe^{mv} (-)

6: fynowi wedle łpołeczney wiary/ łáłká (mi

7: łóšierdzie/) y pokoy/ od Bogá oycá/ y pá=

8: ná Iefuła Chrifá zbáwićielá nálezego.

werset: 5

9: Dla tego oštáwiłem ćię ná Krećie(*marg*)

: Kretá o-

: łtrow sła

: wny ná

: morzu/

: ktory te-

: raz Kán-

: dycią zo-

: wą: (-)/ á=

10: bys oštátká dopráwił/ y páłtánowił po

11: miešćiech łtárlze/ iákom ia tobie rozrzą=

12: dził.

werset: 6 Iesli ktoieft bez nágány/ iedney zo

13: ny mąż/ dzieći máiący wierne/ nie wobwi

14: nieniu zbytku/ abo zuchwáłe.

werset: 7 Bo trzebá

15: =dogłędáczowi(*marg*)

: Al: Epi-

: skopowi.

: iesli po

: Grecku

: woliłz. (-) bez nágánienia być/ iáko

16: Bożemu Iżáfárzowi nie cobyfię wíobie ko

17: chał/ (trzeba) nie gniewliwego/ nie opi=

18: łego/ nie zwádlwego/ nie plugáwego zy=

19: fku (Iżukáiącego.)

werset: 8 Ale goście miłuiące^{gº}/

20: dobre lubiące^{gº}/ rozumne^{gº}/ trzezwie^{gº}/ Iprá

21: Ipráwiedliwe^{gº}/ nabożnego/ powściągliweg^º/

werset: 9

22: Mocno fię trzymáiącego (oney) nauki

23: (ktora) wedle wiernego fłowá/ áby był

24: mocny y nápominác wnáuczaniu zdro=

25: wem/ y Iprzećiwne Istrofowác.

26:

ksiega: Philem

rozdział: 1

strona: x2v

werset: 3

1:

2: Láfká wam y pokoy od Bogá

3: oycá náIżego/ y páná Iefuła Chriřtá.

werset: 4

4: Dziękuię Bogu moiemu záfwdy zmian

5: kę o tobie czyniác wmodlitwách moich.

werset: 5

6: Słyfząc twoię miłóć y wiárę ktorá

7: maIż ku panu Iefułowi/ y do wízech

8: świętych.

werset: 6 Aby Ipołączność wiáry two

9: iey =Ikuteczna(*marg*)

: L: zrzetel

: na. (-) była wvznániu wżzego do=

10: brá/ ktore w was (ieft) do Chrifotá Iefufa.

werset: 7

11: Bo rádość mamy wielką y poćiechę w

12: miłości twej/ iż wnętrzości świętych o

13: chłodzone przez cię brácie.

werset: 8 Dla czego

14: (áč) wielkie máiąc w Chriftušie bezpie=

15: czeńłtwo rofkázác tobie: co przyftoi/

werset: 9

16: Wżákże prze miłość rádźzey profzę/ tá=

17: kim będąc/ iáko to Páweł ftárzec/ á teraz

18: y więzien Iefufa chrifotá.

werset: 10 Profzę cię o

19: mego fyna/ ktorego fpłodziłem w oko=

20: wách moich Onezymá.

werset: 11 Niekiedy tobie

21: niepożyteczne^{g0}/ lecz teraz (y) tobie y mnie

22: dobrze pożytecznego.

werset: 12 Ktorego odefta=

23: łem: á ty iy =to ieft wnętrza moie(marg)

: Lá: iáko

: wnętrza/

: lub wnę-

: trzonści [!]

: moie. (-) przyimi.

werset: 13

24: Ktorego ia chciałem v siebie zátrzy=

25: máć/ áby mi zá cię poślugował w więzie=

26: niu Ewán-ielionu.

ksiega: Hebr

rozdział: 2

strona: x5

werset: 12

1:

2: Mowiąc: O

3: powiem imię twoie brátom moim/ wpo

4: śrzod zboru chwalić będę cię.(*marg*)

: Pfa: 22. (-)

werset: 13 Y zásię:

5: Ia będę vfać nań.(*marg*)

: Pfa: 18. (-) Y zásię: Oto ia y dzie=

6: ci ktore mi dał Bog.(*marg*)

: Iefz: 8,

: Hoze: 13. (-)

werset: 14 Ponieważ przeto

7: dzieći społęczność máią ciála y krwie

8: (więc) też lam wedle tego vczęftnikiem

9: (był) tychże/ áby przez śmierć wyniřczył

10: máiącego dzierzawę śmierći/ to iefł dia=

11: bł[a].

werset: 15 A wyrwałby one ktorzykolwiek

12: łtráchem śmierći przez wřzytek żywot po

13: winni byli niewoli.

werset: 16 Bo więc nie án-io

14: łow przyiął ále nařienie Abráhámowo

15: przyimuie.

werset: 17 Zkąd dłužen był wedle wŕze

16: go brátom podobnym być/ áby litości=

17: wym był y wiernym árcyoffiárnikiem ku

18: Bogu. ná (to żeby) oczyściác grzechy ludu.

werset: 18

19: Bo wtem iż łam vcierpiał gdy był ku=

20: łzon/ może pokufy ćierpiące rátowác.

rozdział: 3

werset: 1 (*marg*)

: Roz: 3.

: Zác: 307 (-)

21: **A** 2 Ták bráčia święci/ zwánia niebieskie=

22: go vczęftnicy/ przypátruyćie fię polńán

23: cowi y árcyoffiárnikowi wyznánia náfze=

24: go Chriřtu Ieřufowi.

werset: 2 Wiernemu będą

25: cemu (onemu) kto go vczynił/ iáko y Moi

26: źeřz/ we wřzem domu iego. (*marg*)

: 4. Mo: 12 (-)

rozdział: 5

strona: x7

1:

2:

3:

4:

5:

6:

7:

8:

9:

10:

11:

12:

13:

14:

15:

16:

17:

18:

19:

20:

21:

22:

23:

24:

werset: 5

25: Tákże y Chriřtus nie łam łię roz=

26: ławił być árcyoffiárnikiem/ ále ktory mo

wił do

strona: x7v

Lift do

1: wił do niego:(*marg*)

: Pfa: 2. (-) Syn moy ieltes ty/ ia dzi=

2: śia łpłodziłem cię.

werset: 6 Iáko y indzie mo=

3: wi:(*marg*)

: Pfa: 110. (-) Ty offiarnik ná wieki/ wedle porząd=

4: ku Melchifedeká.

werset: 7] Który we dni ciała

5: **fwego** y modlitwy y prozby ku onemu kto=

6: ry iy mógł rátowác z śmierci/ zkrzykiem

7: mocnym y łzami/ przyniośł/ y wyfluchan

8: z strachu.

werset: 8] A choć będąc synem/ nauczył

9: się od (onich mąk) które cierpiał/ pośłu

10: szeństwa.

werset: 9] A doskonałym (zostawszy) stał

11: się wzem słuchaczom swoim przyczyną

12: zbawienia wiecznego:

werset: 10] Nazwán od

13: Boga arcyofiarnikiem wedle porządku

14: Melchisedeká.

werset: 11] (*marg*)

: **Zá: 312.** (-)

15: O którymby wiele mówić/ y trudno by

16: tłumaczyć: ponieważ staliście się leniwi

17: słuchać.

werset: 12] Bo y coście dłużni być wczyciel

18: mi =wedle cząfu/ zaśię potrzebuiecie(*marg*)

: **Wł: dla**

: **cząfu/ zaś**

: **potrzebę**

: **mácie.** (-) żeby

19: was wczono/ które są porządki początku

20: wymow Bożych: y staliście się (takiemi

21: co) potrzebują mleka á nie **mocnego** iedła.

werset: 13]

22: Bo wśelki co vżywa mleká/ (iefzcze) nie z
23: profta z rzeczą fprawiedliwości/ bo nie=
24: mowniątko ieft.

werset: 14] Doſkonálych lepak ieft

25: mocne iedło/ ktorzy prze zwyczáy f máki
26: máią wypráwione/ ku rozfádzaniu y do=
27: brego y złego.

rozdział: 7]

strona: y2

Hebreow.

werset: 8] (*marg*)

: Zác: 317. (-)

1: Bo iednák odłożenie bywa vprzedzáią
2: cego przykazánia/ prze iego mdłość y nie
3: pożytek.

werset: 9] Bo niczego niewykonał za=

4: kon/ lecz wprowadzenie lepfzey nádzieie/
5: przez ktorą przybliżamy fię ku Bogu.

werset: 10]

6: A ile nie bez przyśięgi (Booni krom
7: przyśięgi fą offiárniki poczynieni: lecz ten
8: zá przyśięgą przez mowiácego kniemu:
9: Przyśiągł pan á nie rozkáie fię. Ty offiár
10: nik ná wieki/ wedle porządku Melchife
11: deká.)

werset: 11] Wedle tego tem lepfzego przymie

12: rza zoftał rękoymią Iefus.

werset: 12] A onych ie=

13: dnák wiele ieft poczynionych offiarnikow

14: przeto że im śmierć niedopuszcza trwać.

15: Lecz ten przeto (iż) trwa na wieki/ nie od=

16: mienne ma offiarnictwo.

werset: 13 Zkąd też zbá=

17: wić dońtęcznie może przychodzące prze=

18: zeń ku Bogu/ zówždy żywac na (to żeby fię

19: mógł) przyczynić za nimi.

werset: 14 (marg)

: Zác: 318. (-)

20: Bo taki nam zgodził fię árcyoffiárnik/

21: nabożny/ nieźkodliwy/ niezmazány/ odłą

22: czony od grzeźnikow/ y wyźzey niż niebio=

23: ía vczyniony.

werset: 15 Ktory niepotrzebuie co

24: dzień/ íako oni árcyoffiárnicy/ pierwey

25: za íwoie grzechy offiar przynośić/ potym

26: za ludźkie: Bo to vczynił raz siebie przy=

y ij

nioźlzy.

strona: y2v

Lift do

1: nioźlzy.

rozdział: 9

strona: y4v

werset: 17

1:

2: Bo rozpowiedziawfiży

3: wfiźelką zapowiedz wedle zakonu Moi=

4: źeź wfiźemu ludowi/ wfiźawfiży krew íiele=

5: cą y kozłową/ zwodą y z wełną czerwcem

6: vkráfzoną/ y zhizopem/ zárázem y =księgi(*marg*)

: Al: wła-

: śniey księ

: gę. (-) y

7: wżytek lud pokropił.

werset: 18 Rzekąc: Tá krew

8: vmowy/ którą rozkazał wam Bog.

werset: 19

9: Lecż y namiot/ y wżytko naczynie fłuż

10: by (świętey) krwią tákież pokropił.

werset: 20

11: A iáko we krwi wżytko fię oczyścia we

12: dle zakonu/ á beze krwie wylania nie by=

13: wa odpułzczenie.

werset: 21 Przeto muśiály ie=

14: dnák fizerunki (páłacow) ktore wniebie=

15: śiech/ tákowemi fię (rzeczámi) oczyścić:

16: lecz łamy niebieskie (pálace) lepłzemi offiá

17: rámi niż temi:

werset: 22 (*marg*)

: Zác: 322 (-)

18: Bo nie do ręką vczynionych świętych

19: (páłacow) wízedł Chriřtus (ktore fą) křtał

20: támi prawdziwych (páłacow) ále do ła=

21: mego niebá/ teraz iáwić fię ofobie Bożey

22: zá nas.

werset: 23 A nie (dla tego) áby częłto przy=

23: nośił śiebie/ iáko árcyoffiárník wchodzi

24: co rok do świętych (mieyfc) =ze krwią cu=

25: dżą.(*marg*)

: wł: we

: krwi cu-

: dzey. (-)

werset: 24 Ponieważ musiałby częłto ćier=

26: pieć od záłożenia świátá: lecz ninie raz ná

łkoń=

strona: y5

Hebreow.

1: łkończeniu wiekow/ dla odłożenia grze=

2: chu/ przez offiárowánie siebie z-iáwił łię.

rozdział: 11

strona: y7

werset: 8

1: Wiárą rozumie=

2: my łtworzone być wieki łłowem Bo=

3: żym/ á zniewidomych widomemi vczy=

4: nione.

werset: 9 Wiárą więłszą offiárę Abel niż

5: Kain przyniołł Bogu/ przez ktorą świá=

6: dectwo wziął/ że iełł łpráwiedliwy/ we=

7: dle świádecłtwá Boże^{go} o dárzech iego/ y

8: przez tę vmárfzy ielzcze mowi.(*marg*)

: 1. Mo: 4: (-)

werset: 10 Wiárą

9: Enoch przenieśion áby nie vyrzał śmier

10: ći/ y nie nálezion/ dla tego że iy Bog prze=

11: niołł.(*marg*)

: 1. Mo: 5. (-) Bo pierwey niż przenieśion/ iego

12: świadcetwo otrzymał że się łpodobał

13: Bogu.

werset: 11] Lecż krom wiary niepodobna

14: (rzecz) podobac fię. Bo wierzyć musi kto

15: przyłtępuie ku Bogu/ że iest Bog/ y ktorzi

16: go łzukaią/ odpłaycą będzie.

werset: 12] Wiarą ná

17: pomniony Noe o onych (rzeczách) ktore

18: iefzcze nie były widome/ nabożny będąc

19: zgotował łkrzynię ná záchowanie domo

20: wi łwemu/ przez ktorą oładził świat/ á

21: wedle wiary zołtał dziedzicem łpráwiedli

22: wości.(*marg*)

: 1. Mo: 6. (-)

werset: 13](*marg*)

: Zá: 327. (-)

23: Wiarą wezwány Abráhám połłuchał

24: że wyłzedł ná mieysce ktore miał wziąć w

25: dziedzictwo: y wyłzedł niewiedzác gdzie

26: łzedł. (*marg*)

: 1. Mo: 12. (-)

rozdział: 12]

strona: zv

werset: 6]

1: Bo kogo

2: pan miłuie/ karze/ á bije káždego syná/ kto

3: rego przyimuie.

werset: 7] Iesli kážń podeymuie

4: cie/ (to się) wam iáko synom Bog offia=

5: ruie. Bo á ktory ieŝt ŝyn/ ktoregoby nie ka

6: rał oćiec.

werset: 8] Co iesli bez kaźni ieŝteŝcie kto

7: rey wczęŝtniki bywáią wŝytcy/ to bękárci

8: ieŝteŝcie á nie ŝynowie.

werset: 9] Náđ to/ y ćiele

9: ŝne oyce náŝze mielĩŝmy ćwicźyćielmi/ y w

10: ŝtydálĩŝmy ŝię (ich/) nie dálekoli więcey

11: poddamy ŝię oycowi duchow/ á żyć bę=

12: dziemy?

werset: 10] A oni więc na niewiele dni/

13: iáko ŝię im zdáło ćwicźyli nas/ lecz ten

14: przeciww nam poźytek/ żebychmy częŝć w=

15: zięli wŝwiátoŝliwoŝci iego.

werset: 11] Wŝzelkie

16: lepak karánie ná czás przytomny nie zda

17: ŝię być wesołe/ ále ŝmętno:(*marg*)

: Rzy: 12. (-) Lecz ná potym

18: owoc ŝpokoyny przez nie/ ćwicźonym od

19: dawa ŝpráwiedliwoŝci.

werset: 12] Przeto opu=

20: ŝzczzone ręce y oŝlábione koláná ŝprawcie.

werset: 13]

21: Y koleie proŝte czyńcie nogam wáŝzym:

22: aby chromotá nie wyŝpacałá/ lecz by rád

23: ŝzey vzdrowioná.

werset: 14](*marg*)

: Zác: 332. (-)

24: Pokoiu náŝláduycie ze wŝzemi/ y ŝwiá=

25: tobliwości/ bez ktorey nikt nie vyrzy Bo=

26: gá.

ksiega: **lac**

rozdzial: **1**

strona: **z4**

1:

2:

3: Lift Iákobá Apoštoła

4: ku wšzem wobec.

werset: **1** (*marg*)

: Zác: 51. (-)

5: **I** Akob ťlugá Boży y Páná Ieťufa

6: Chriťá dwánaście pokoleniam kto=

7: re w roťproťzeniu/ zdrowia.

werset: **2** (Zá) wťzel=

8: ką rádość poczťytayćie/ brácia moi/ gdy w

9: rozmáite pokuťy vpadaćie.

werset: **3** Znáiąc že

10: doťwiadczenie wiáry wáťzey ťpráwuie

11: ćierpliwość. (*marg*)

: Rzy: 5. (-)

werset: **4** Cierpliwosć lepak niech

12: ma vczynek doťkonáły/ ábyćie byli doťko

13: náli y cáli/ niwczym niedoťtáteczni.

werset: **5**

14: A iesli komu zwas niedoťtáie mądroći/

15: niech proťi v Bogá/ ktorj wťzjtkim proťto

16: dawa/ á niewymawia/ y dano będzie ie^{mv}.

werset: 6

- 17: Lecz niech żąda w wierze/ nic nie rozładza
18: iacy/ bo rozładzaiacy podobny (ieft) walu
19: morfkiemu/ który wiatr pędzi y miece.(*marg*)
: Mát: 7.
: Már: 11.
: Luk: 11.
: Ioh: 14. (-)

werset: 7

- 20: Przeto niech nierozumie czlowiek on/
21: zeby (miał) wziac co v Pána.

werset: 8 Mąż dwoia

- 22: dwoiakie^{go} vmyflu/ nieftateczny (ieft) we wlezech
23: drogach fwych.

werset: 9 Lecz fie niech chwa=

- 24: li brat pokorny/ w wywyfzeniu fwoiem.

werset: 10

- 25: Zas bogaty w pokorze fwey:(*marg*)
: Iefz: 40.
: 1. Pio: 1. (-) gdyz iako

z iij

kwiát

strona: z4v

Lift Iakobow:

- 1: kwiát trawy minie.

rozdzial: 2

strona: z6

- 1:
2:
3:

4:

5:

6:

7:

8:

9:

10:

11:

12:

13:

14:

15:

16:

17:

18:

19:

20:

21:

22:

23:

24:

25:

werset: 23

26: Y wypełniło się piśmo mo=

więce:

strona: z6v

Lift Iákobow.

1: więce: Vwierzył Abráhám Bogu/ y po=

2: czytano mu ku śpráwiedliwości y náz=

3: wan iest przyacielem Bożym.(*marg*)

1. Mo: 15.

Rzym: 5.

Gál: 3 (-)

werset: 24 Przewo

4: widziacie iż z wczynkow wprawniwion

5: bywa człowiek/ a nie z wiary tylko?

werset: 25 Tę

6: kież też y Rácháb wzetecznica nie z wczyn

7: kowli wprawniwionę/ przyawfzy fzie

8: gi/ y inę drogę wypuściwfy? (marg)

Ioz: 2. (-)

werset: 26 Bo tko

9: ciało krom ducha martwe ieft/ ták y wiá=

10: rá krom wczynkow martwa ieft.

rozdział: 3 (marg)

Roz: 3. (-)(marg)

Zác: 54. (-)

werset: 1

11: **N**ie mnodzy wczycielmi bądzie brá=

12: cia moi/ wiedzác iż wietfzy ład wez

13: miemy.(marg)

Ekle. 14. (-)

werset: 2 Bo częfto padamy wftyty. Ie

14: sli kto wflowie nie wpada/ to dofkonały

15: mąż/ mogąc powściagnąć y wftytko ciało

werset: 3

16: Oto koniom wędzidlá do gęby kładzie

17: my/ aby nam posłufzni byli/ y wftytko cia=

18: ło ich obracamy.

werset: 4] Oto y okręty ták wiel

19: kie będące/ y od twárdych wíátrow roze

20: gnáne/ obracáne bywáią od málucżkiego

21: rudlá/ gdziekolwiek chuc łtyrniká chce.

werset: 5]

22: Ták y ięzyk máły członek ieft/ á wielce

23: fię chlubi: Oto máły ogień/ iáko wielki

24: lás fpala.

werset: 6] Y ięzyk ogień (ieft) ochędo=

25: łtwo niepráwości. Ták ięzyk położon

26: między członkami náłzymi/ mázac włzy=

tko

strona: z7

ku wżem wobec.

1: tko ciáło/ zápaláiąc okrąg národzenia (*marg*)

: N: Nálze^{mv} (-) */ y

2: zápalony od gehenny.

rozdział: 5]

strona: Aa

werset: 12]

1: Przede wżem

2: zás bráčia moi/ nie klnicie fię áni niebem/

3: áni ziemią/ áni iną iáką kłátwą.(*marg*)

: Mát: 5. (-) Lecż

4: niech będą wálze ták/ ták: á nie/ nie/ á=

5: byście error ná ład errata pod ład nie wpádli.

werset: 13] Cierpili kto

6: v was/ niech fię modli: Dobrzeli fię ma/

7: niech śpiewa.

werset: 14 Choruie (li) kto v was/

8: niech przyzowie starfze zboru/ y niech fię

9: modlą nád nim/ mázác go oliwą w-imię

10: páńkie.

werset: 15 A modlitwá wiary záchowa

11: niemocnego/ y wzwiedzie go pan.(*marg*)

: Már: 6. (-) A iesli

12: by grzechy poczynił/ będą mu odpufzczo=

13: ne.

werset: 16 Wyznawayćie ieden drugim vpad

14: ki/ y modlcie fię ieden zá drugie^{go}/ ábyście

15: vzdrowieni byli. Wiele może spráwiedli=

16: wego prózbá fkuteczna.

werset: 17 Heliafz czło=

17: wiek był podobny nam nędzami/ á mo=

18: dlitwą modlił fię áby deždż nie był/ y nie

19: był deždż ná ziemię trzy látá/ y fzesć mie=

20: śięcy:(*marg*)

: 1. Kro: 17

: Luk: 4. (-)

werset: 18 Y zásię modlił fię/ á niebo dáło

21: deždż/ y ziemiá zrodziła owoc fwoy.

werset: 19 (*marg*)

: Mát: 18. (-)

22: Bráćia moi/ iesliby kto miedzy wámi

23: zbłądził od prawdj á náwróciłby go kto/

werset: 20

24: Niech wie/ iż ktoby náwrócił grzeszne=

25: go zbłądu drogi iego/ zachowa dufzę (ie⁸⁰)

26: od śmierci/ y ząkryie mnoŃtwo grzechow.

ksiega: 1.Petr

rozdział: 2

strona: Aa3v

1:

2:

werset: 10

3: Ktorzysćie niekiedy nie ludem (byli/)

4: lecz teraz lud Boży.(*marg*)

: Hoze: 2.

: Rzy: 2. (-) Ktorzy (niekiedy) nie

5: vmiłowáni/ lecz teraz vmiłowáni.

werset: 11 Na

6: miłszy/ proŃzę iáko przychodniow/ y ob=

7: cych/ powŃciągáyćie fię od ćielefnych po=

8: żądliwoŃci ktore walczą náprzećiw dufzy.(*marg*)

: Gál: 5.

: Rzy: 2. (-)

werset: 12

9: Máiąc obcowánie wáfze dobre miedzy

10: narody: áby wtem co was obmáwiáią iá=

11: ko złoczyńce/ zdobrych vczyńkow bacząc

12: (ie/) Ńławili Bogá wdzień náwiedzenia.(*marg*)

: 1. Piot:.

: Mát: 5. (-)

werset: 13

13: Przeto poddáni bądzćie wńzelkiemu

14: człowieczemu Ńtworzeniu dla Páná: choć

15: krolowi iáko przednieyŝzemu. (*marg*)

: Rzy: 12. (-)

werset: 14] Choć ítá=

16: roftam/ iáko przezeń poŝlányym/ ná pom=

17: ítę iednák złoczyńcow/ lecz (ná) chwałę do

18: brze czyniących.

werset: 15] Gdyż ták iest wola Bo

19: za/ żebyście dobrze czyniąc powŝciągáli

20: nierozumnych ludzi nieumiejętność.

werset: 16]

21: Iáko ŝwobodni/ a nie iáko zaŝlonę

22: máiący złości/ ŝwobodę/ ále iáko niewol=

23: nicy Boży.

werset: 17] Wízytkie czćicie/ bráterŝtwo

24: miłuyćie/ Bogá ŝię boyćie/ Krolá czćicie. (*marg*)

: 1. Pio: 1.

: Efez: 6.

: Kolo: 3. (-)

werset: 18]

25: Czelandnicy niech będą poddáni we w=

26: ŝzey boiazni goŝpodarzom/ nie iedno do=

brym/

strona: Aa4

Apoŝtoła 1.

1: brym/ y ćichym/ ále y przykrym.

rozdział: 4]

strona: Aa6

1:

werset: 7]

2: Wńzech le

3: pak koniec przybliżył fię. Przeto trzewi

4: bądźcie y czuyćie wmodlitwach.

werset: 8] A ná=

5: dewńzytko/ miłość ieden ku drugiemu v=

6: przeymą mieycie: gdyż miłość pokrywa

7: mnoftwo grzechow.(*marg*)

: Przy: 10. (-)

werset: 9] Gości miłośniki

8: (bądźcie) łpołecznie/ bez łzemrńania.

werset: 10] Ka

9: źdy iáko wziął dńrowńanie/ ieden ku dru=

10: giemu/ onym vńługuyćie/ iáko dobrzy łza=

11: fńrze rozmaítey łńłki Boźey.(*marg*)

: Rzy: 12.

: Hebr. 13.

: Fil: 2. (-)

werset: 11] Iesli kto

12: mowi/ (mow) iáko mowy Boźe. Iesli

13: kto pońługuie (niech) iáko z mocy/ ktorey

14: dodawa Bog/ áby we wńzem był łławion

15: Bog przez Iesufa Chrińtń/ ktoremu ieńt

16: łławń/ y dzieźńwń ná wieki wiekow/ A=

17: men:

werset: 12](*marg*)

: Zńc: 62. (-) Namilńzy/ nie dziewuyćie fię rońpa

18: leniu ktore w was/ ktory bywa ku do

19: świadczeniu was/ iákoby (co) dziewnego

20: ná was przychodźiło.

werset: 13 Ale iáko (ci/ kto

21: rzy) pópołu vzywaćie vćifkow Chriftufo

22: wych ráduycie fię: ábyście fię y (czáfu) ob

23: iáwienia flawy iego/ rádowáli wefeląc

24: fię.

werset: 14 Iesli bywaćie fromoceni dla imie=

25: nia Chriftułowego/ błodzy(ście)/ gdyż flá

26: wny á Boży duch na was odpoczywa/(*marg*)

: Mát: 5. (-)

ksiega: 2.Petr

rozdział: 1

strona: Aa8

1:

2:

3:

4:

5:

6:

7:

8:

9:

10:

11:

12:

13:

14:

15:

16:

17:

18:

19:

20:

21:

22:

23:

24:

25:

werset: 17 (marg)

: Mát: 17. (-)

26: Bo wziął v Bogá

oycá

strona: Aa8v

Lift Piotrá

1: oycá cześć y ławę/ gdy takowy głos k nie

2: mu przyśzedł od wielmożney ławy: Ten

3: ieft fyn moy namilczy/ ná ktorym ia prze=

4: łtawam.

werset: 18 A ten głos słyżelifmy zniebá

5: znieśiony/ znim będąc ná gorze świętey.

werset: 19

6: Y mamy mocniejszy prorockie słowo/

7: ktore^{go} pilnując dobrze czynicie/ iáko świe

8: ce świecącey wćiemnem mieyfcu/ dokąd

9: fię dzień oświeci/ y iutrzenká wznidzie w=

10: łercach wáfzych.

werset: 20 (marg)

: Zác: 66. (-)

11: To pierwey wiedząc/ że wśzelkie proro=

12: ctwo pińmá/ wíamo ołobnem wykłáda=

13: niu nie bywa.

werset: 21 Bo nie chucią człowie=

14: czą przyniešione íeft niekiedy proroctwo/

15: ále od ducha świętego náchnieni mo=

16: wili święci ludzie Boży.

rozdział: 2

werset: 1 (*marg*)

: Roz: 2. (-)

17: **B**Yli zaś y fałszywi prorocy w ludu/ íá

18: ko y w was będą łzywi vczyćielowie

19: ktorzy wzniofą odłzczepieńftwá zátráce=

20: nia/ też y onego páná ktory ie kupił zápie

21: ráiący fię/ przywodząc (ná) fię rychłe zá=

22: trácenie.

werset: 2 Y mnodzy poydą zá ich nieczy

23: ítotámi/ przez ktore drogá prawdy bluz=

24: nioná będzie.

werset: 3 A włákomftwie zmyšło=

25: nemi fłowy wámi kupczyk będą/ ktorym

26: fąd zdawná nie omiešzkawa/ y zátrácenie

ich nie

strona: Bb

Apoštoła 2.

1: ich nie drzemie.

rozdział: 3

strona: Bb3

werset: 15

- 1: A páná nášzego dłu
2: gie czekánie/ zá zbáwienie poczytáycie: Iá
3: ko y namilfzy nášz brát Paweł/ wedle dá=
4: ney iemu mądrości/ nápifał wam.

werset: 16 Iá=

- 5: ko y we wńzech liściech/ mowiąc wnich o
6: tychto/ wktorych fą niektore (rzeczy) tru=
7: dne rozumowi/ ktore nie vczeni y nieftáte
8: czni kręca/ iáko y ine pífmá/ ku włafne=
9: mu fwemu zátraceniu.

werset: 17 Wy przeto na=

- 10: milfzy (braćia) wprzod wiedzác oftrzegay
11: ćie fię/ ábyście niezbożnych błędem zwie=
12: dzieni/ nie wypádli z fwey ftáteczności.

werset: 18

- 13: Lecz roście włafce y (w) vznániu Pá=
14: ná nášzego y zbáwicielá Iesufa Chrístuła:
15: Iemu sławá y teraz y na dzień wieku/
16: Amen.

ksiega: 1.loann

rozdział: 1

17: List Iohána Apoštoła

18: ku wńzem wobec.

werset: 1 (marg)

: Zác: 68. (-)

- 19: **C** O było od początku/ cofmy słyszeli/ co
20: śmy widzieli oczymá nášzymi/ cofmy o
21: gładáli/ y ręce nášze omácały o słowu ży=
22: wotá.

werset: 2] A żywot ob-iáwion ieft/ y widzie

23: lińmy/ y świadcżemy/ y przepowiedamy

24: wam żywot wieczny/ ktory był v oycá y z=

25: iáwił fię nam.

rozdział: 3]

strona: Bb5v

Lińt Ioháná.

(*marg*)

⌌ Roz: 3. (-)

werset: 1]

1: **B** Acżcie iáką miłóć dał nam oćiec/

2: ábychmy dziećmi Bożymi zwáni by

3: li. Przeto świát niezna nas/ że ie^{go} nie zna.

werset: 2]

4: Namilńzy/ teraz dzieći Boże iefteńmy/

5: lecz fie iefzcze niepokazáło co będziem:

6: wiemy lepak/ iż gdy fię pokaże/ podobni

7: iemu będziem/ gdyż vyrzymj go iáko ieft:

werset: 3]

8: A wńzelki kto ma nádzieię wnim/ oczy=

9: ścia fię/ iáko y on czyńty ieft.

werset: 4]

10: czyni grzech/ y niepráwoć czyni. Bo

11: grzech ieft niepráwoć.

werset: 5]

12: z-iáwił/ áby grzechy náłze odiał/ á grzechu

13: wnim niemáńz.

werset: 6]

14: nie grzeszy/ wżelki kto grzeszy nie widział

15: go/ áni go poznał.

werset: 7] Dzieczechki/ żadeⁿ niech

16: was niezwodzi: kto czyni spráwiedliwość/

17: spráwiedliwy iest/ iáko y on spráwiedliwy

18: iest.

werset: 8] Kto czyni grzech zdiablá iest/ gdyż

19: od pocżátku diabeł grzeszy. Ná to się z-ía

20: wił syn Boży/ áby rozrucił spráwy diá=

21: belfkie.

werset: 9] Wżelki kto się vrodził z Bogá/

22: grzechu nie czyni/ iż náśienie iego wnim

23: trwa/ y niemoże grzeszyć/ iż się z Bogá v=

24: rodził.

werset: 10] Wtym iáwne są dziećci Boże/ y

25: dziećci diablów.

26:

rozdział: 5]

strona: Bb7v

1:

2:

3:

4:

5:

6:

7:

8:

9:

10:

11:

12:

13:

14:

15:

16:

17:

18:

19:

20:

21:

22:

23:

24:

25:

werset: 2

26: Potym znamy że miłuiemy

dzieci

strona: Bb8

ku wżem wobec.

1: dzieci Boże/ gdy Bogá miłuiemy/ á przy

2: kázania iego záchowywamy.(*marg*)

3: Mát: 12. (-)

werset: 3

3: tá iest miłóć Boża/ ábychmy przykaza

4: nia iego chowáli: A przykazánia iego cięż

5: kie nie fá. (*marg*)

6: 1. Kor: 15 (-)

werset: 4

6: gá zwycięzá świat: A to iest zwycięstwo

7: zwyciężające świat/ wiara naleza.

werset: 5] Kto

8: jest zwycięzca swiata/ tylko kto wierzy/ iz

9: Iesus jest syn Bozy?

werset: 6] Ten jest ktory przy

10: szedl przez wode/ y krew/ Iesus Chrystus:

11: Nie w wodzie tylko/ ale w wodzie y (we)

12: krwi.

werset: 7] A duch jest ktory swiadczy/ =bo

13: duch jest prawda.(marg)

: Lacin: ze

: Chrystus. (-)

werset: 8] Gdyz trzy faja swiad

14: czajacy/ duch/ y woda/ y krew/ A trzy w ie=

15: dno faja.

werset: 9] Jesli swiadectiono czlowieczo

16: przyimuiem/ swiadectiono Boze wietrze

17: jest: iz to jest swiadectiono Boze/ ktore po

18: swiadczył o synie swoim.

werset: 10] Kto wierzy

19: w syna Bozego/ ma swiadectiono Boze w

20: sobie: Kto nie wierzy =Bogu (marg)

: Lac: Sy-

: nowi. (-)/ klamacz go

21: uczynil/ iz nie wierzyl w swiadectiono/

22: ktore poswiadczył Bog o synie swoim.

werset: 11]

23: A to jest swiadectiono/ iz zywot wieczny

24: dal nam Bog: A ten zywot w synie jego

25: ieft.

werset: 12] Kto ma łyná Bożego/ ma żywot:

26: Kto nie ma łyná Bożego/ żywotá niemá.

rozdział: 6]

strona: Cc2v

Lift Iudy

werset: 14]

1: Lecz łpodziewam łię rychło łię vyrzeć

2: á vłtnie rozmowimy.

werset: 15] Pokoy tobie. Po=

3: zdzawiaią łię przyiaćiele. Pozdrow przy=

4: iaćioły ná imię. Amen.

ksiega: Iudae]

5: **Lift Iudy Apoštoła ku**

6: **włzem wobec.**

(*marg*)

7: Zác: 77. (-)

werset: 1]

7: **I** Udá Iefuła Chriřtá łługá/ á brát Iá

8: kobow/ wBogu ojcu vmiłowánym/

9: á Iefułem Chriřtułem záchowánym/ (y)

10: wezwánym:

werset: 2] =Zmiłowanie(*marg*)

11: Ał: miło-

12: łierdzie. (-) wam y po=

13: koy y miłość niech łię rozmnoży.

werset: 3] Na=

14: miłfzy/ (gdyż) włzelkie łtáránie czynię/ że=

- 13: bym pisał do was o społecznym nálezem
14: zbawieniu/ (ślufznie) musiałem pisać wa^m
15: nąpominaiąc abyście boiowali o wiare
16: raz swiętym podana.

werset: 4 Bo podefzli nie=

- 17: ktorzy ludzie dawno wprzod napifani na
18: to ofadzenie/ niezbozni/ Bogą nálezego łá=
19: łkę przestawiając do plugáltwa: y łame=
20: go gošpodarzá Bogą y Pána nálezego Ie=
21: łufa Chrifá ząpieraiać fię.

werset: 5 Przypomnieć

- 22: lepak wam chcę/ gdyż to raz wiecie =że
23: pan wywiodłzy lud z Eiptu(marg)
: wł: ze pan
: lud z zie-
: mie Eipt
: skiey zbá
: wiwłzy. (-)/ po wtore nie
24: wierzące zątrácił.
25:

ksiega: Apoc

rozdział: 1

strona: Cc4v

- 1:
2:
3:
4:
5:
6:

7:

8:

9:

10:

11:

12:

13:

14:

15:

16:

17:

18:

19:

20:

21:

22:

23:

24:

25:

werset: 13

26: A w pośrodku świeczników podobne

go fy=

strona: Cc5

Theologá.

1: go fynowi człowieczemu/ obleczonego w=

2: długą fzałę/ y przepańanego v pierśi pá=

3: fem złotym.

werset: 14 A głowá iego y włofy bia=

4: łe/ iáko weńná biała/ by śnieg. A oczy ie=

5: go by płomień ognifty.

werset: 15 | Nogi lepak ie=

6: go podobne mościądzowi/ by wpiecu go=

7: ráiące: A głos ie^{go}/ by głos wod mnogich.

werset: 16 |

8: A miał ná práwey fwey ręce siedm

9: gwiazd: A z vft iego miecz z obu ftron o=

10: ftry wychodził. A twarz iego/ by słońce

11: świeći w mocy fwey.

werset: 17 | A gdym to vyrzał/

12: padłem do nog iego by martwy. Y wło=

13: żył prawą fwą rękę ná mię/ mówiąc mi:

14: nieboy fię: ia ieftem pierwłzy y oftáteczny/

werset: 18 |

15: Y żywący/ á byłem martwy/ á oto ży=

16: wy ieftem ná wieki wiekow. A mam

17: klucze (do) piekła y (do) śmierci.

werset: 19 | Nápiřz

18: przeto coś widział/ y co ma być potym.

werset: 20 |

19: Táiemnicá siedmi gwiazd ktoreś wi=

20: dział ná prawicy moiey/ y siedm świecz

21: nikow złotych: Siedm gwiazd/ =anioło=

22: wie(*marg*)

: An-iołmi

: tu páfte-

: rze zowie/ (-) fą siedmi zborow: A siedm świeczni=

23: kow ktoreś widział/ siedm zborow fą.

rozdział: 2 |

werset: 1 | (*marg*)

Roz: 2. (-)

24: **A**N-iołowi Efełkiego zboru nápiłz: To

25: mowi trzymájący siedm gwiazd ná

26: práwicy fwey/ ktory chodzi wpořzodku

Cc v

śiedmi

strona: Cc5v

Obiáwienie Ioh:

1: śiedmi świeczników złotych.

rozdział: 3

strona: Cc7v

werset: 7

1: An-iołowi też zboru/ ktory

2: w Filádelfii/ nápiłz. To mowi święty/ pra

3: wdziwy/ ktory ma klucz Dawidow/ ktory

4: otwiera/ á żaden nie zámkyka/ y zámkyka a

5: żaden nie odmyka.

werset: 8] Wiem twoie vcżyn

6: ki: Oto dałem przed tobą drzwi otworzo=

7: ne/ á żaden ich niemoże zámknąć/ bo má=

8: łą małz moc/ y záchowałeś moje słowo/ y

9: nie záprzałeś fię imieniá mego.

werset: 9] Oto dá

10: ię z łzkoły Szátáńskiey/ co fię powiedáią

11: być Iudámi/ á nie łą/ ále klámaią. Oto v

12: czynię ie/ że przyidą y pokłonią fię przed

13: nogámi twemi/ y wzwiedzą/ że ia ćiebie

14: miłuię.

werset: 10] Ześ záchował słowo ćierpliwo

15: ści moiey/ Ia też ćiebie záchowam =z cża=

16: ſu(*marg*)

: Al: od go

: dziny. (-) pokufzenia/ ktory przyidzie ná wſzytek

17: ſwiát/ doſwiadczyc mieſzkáiacych ná zie

18: mi.

werset: 11] Oto przychodzę rychło. Trzymay

19: co mafz/ áby kto nie wziął wieńca twego.

werset: 12]

20: Kto zwycięży/ vczynię go ſłupem wko=

21: ſćiele *Bogá mego(*marg*)

: Chriftus

: ma Bogá

: nád ſobą. (-)/ á precz nigdy niewy=

22: nidzie. Y nápiſzę ná nim imię Bogá me^{go}/

23: y imię miáſtá Bogá me^{go}/ nowe^{go}Ieruzá=

24: lemá/ ktory z ſtąpił zniebá Bogá moie^{go}/

25: yimię moie nowe.

werset: 13] Kto ma vcho niech

26: ſłyſzy/ co duch mowi zborem.

rozdział: 5]

strona: Dd2

Theologá.

werset: 13]

1: Y wſzelkie ſtworzenie/ ktore ieſt ná nie=

2: bie y ná ziemi/ y pod ziemią/ y po morzu

3: co ieſt/ y co w nich wſzytko ſłyſzałem mo=

4: wiąc: Siedzácemu ná ſtolicy/ y báránko=

5: wi/ błogóſławieńſtwo y cześć/ y ſławá/ y

6: dzierzáwá ná wieki wiekow.

werset: 14 A czworo

- 7: zwierząt mowiły/ amen. A dwadzieścia
8: czterzey łtarcowie pądli/ y pokłonili fię ży
9: węcemu ná wieki wiekow.

rozdział: 6

werset: 1 (marg)

: Roz: 6. (-)

- 10: **Y** Widziałem/ gdy otworzył [!] báránek ie
11: dnę pieczęć: y vłłyżiałem iedno zwie=
12: rzę ze czworgá mowiące/ iako głósem
13: gromowym: Przyidzi/ á ogląday.

werset: 2 Y wi

- 14: działem/ áno koń biały/ á siedzący ná
15: niem miał łuk: y dan mu wieniec/ á wy=
16: łzedł zwyciężáiąc/ y áby zwyciężał.

werset: 3 A

- 17: gdy otworzył pieczęć wtorą/ vłłyżiałem
18: wtore zwierzę mowiące/ Przyidzi/ á oglą
19: day.

werset: 4 Y wyłzedł drugi koń rydzy/ á sie=

- 20: dzącemu ná niem dano mu wziąć pokoj z
21: ziemie/ y áby iedni drugie zábijáli y dano
22: mu miecz wielki.

werset: 5 A gdy otworzył trze=

- 23: cią pieczęć/ vłłyżiałem trzećie zwierzę mo=
24: wiące: Przyidzi/ á ogląday: Y widzia=
25: łem/ áno koń wrony/ á siedzący ná niem
26: miał łzale wręce łwey.

rozdział: 8

strona: Dd4

1:

2:

3:

4:

5:

6:

7:

8:

9:

10:

11:

12:

13:

14:

15:

16:

17:

18:

19:

20:

21:

22:

23:

24:

25:

werset: 2

26: Y widziałem siedm án-iołow/

strona: Dd4v

Ob iáwienie Ioh:

1: ktorzy przed Bogiem stoia/ y dano iym

2: siedm trąb.

werset: 3] Inlzy lepak án-ioł przy=

3: lzedł/ y ltánał przed ołtarzem/ máiąc ká=

4: dzilnicę złotą: y dano mu zápachy mno=

5: gie/ áby dał modlitwy świętych włzech

6: ná ołtarz złoty (ktory) przed ltolicą.

werset: 4] Y

7: wftąpił dym (z onych) zápachow z mo=

8: dlitwami świętych zręki án-ielkiej przed

9: Bogá.

werset: 5] Y wziął án-ioł kádzilnicę y ná=

10: pełnił ią ognia z ołtarzá/ y porzucił ná zie

11: mię: y były gromy y błýkávice/ y głófy/ y

12: trzęsienie ziemie.

werset: 6] A siedm án-iołowie

13: ktorzy mieli siedm trąb/ gotowáli fię áby

14: trąbili.

werset: 7] Y zątrąbił pierwłzy án-ioł/ y był

15: grad y ogień zmiefzány ze krwią/ j zrzucono

16: ná ziemię: A (ták) trzečia część ziemie zgo

17: rzála/ y trzečia część drew zgorzáła/ y wlyzt

18: ka trawá zielona zgorzáła.

werset: 8] Y zątrąbił

19: wtory án-ioł/ á iáko gorá wielka ogniem

20: goráiąca **fpládłá [!]** do morzá/ y ltála fię trze

21: ćia część morzá krwią.

werset: 9 Y zmárłá trze=

22: ćia część łtworzenia máiącego dufzę (co)

23: wmorzu/ y trzećia część okrętow zginęłá.

werset: 10

24: Y zátarábił trzeći án-ioł/ y łpádłá znie=

25: bá gwiazdá wielká goráiąca/ iáko świe=

26: cá/ y pádłá ná trzećią część rzek/ y ná źrzo=

dłá

strona: Dd5

Theologá.

1: dłá wodne.

rozdział: 10

strona: Dd7

1:

werset: 10

2: Y wziąłem ksiąźki z ręki án-iołá y z-ia

3: dłem ie: y były w všćiech moich iako

4: miód łłodkie. A gdym ie z-iadł ogorzknął

5: mi żołądek moy.

werset: 11 Y rzekł mi: muśifz zaś

6: prorokowác przed ludzmi/ y narodámi/ y

7: ięzyki/ y (przed) krolmi mnogimi.

rozdział: 11

werset: 1 (marg)

: Roz: 11. (-)

8: **2** Y Dano mi trzćinę podobną prętowi/

9: mowiąc: Włtań a zmierz kościoł Bo=

10: ży/ y ołtarz/ y kłáníájące fię wniem.

werset: 2

11: A sień co =przed kościołem(*marg*)

: N: we w-

: nątrz. (-) wyrzuć precz/

12: á nie mierz iey. Bo daná narodom. Y mia

13: Ito święte deptać będą miesiący czterdzie

14: ści dwa.

werset: 3 Y dam dwiemá świadkom

15: moim/ y prorokować będą dni tyśiąc

16: dwieście/ fześcdzieśiąt/ obleczeni w wory.

werset: 4

17: Ci fą dwie oliwie/ y dwa świeczniki/

18: (ktore) przed Pánem ziemie ftoią. (*marg*)

: Zách: 4. (-)

werset: 5 A ie=

19: sliby im kto chciał záfzkodzić/ ogień wy=

20: chodzi z vft ich/ y pożera nieprzyiaćioły

21: iych. A iesli iym kto chce záfzkodzić/ ten

22: ták muśi zábit być.

werset: 6 Ci máią władzą

23: zámknąć niebo/ áby nie fzedł deždż we dni

24: ich prorokowánia: Też moc máią nád

25: wodámi obroćić (ie) wkrew/ y vbić zie=

26: mię wśelką ráną/ ilebykolwiek kroć chćie=

li. á

strona: Dd7v

Ob iáwienie Ioh:

1: li:

rozdział: 13

strona: Ee

1:

2:

3:

4:

5:

6:

7:

8:

9:

10:

11:

12:

13:

14:

15:

16:

17:

18:

19:

20:

21:

22:

23:

24:

werset: 1 (marg)

: Roz: 13. (-)

25: **Y** Stąnąłem ná piałku morfkiem/ y wi

26: działem źwierz zmorzá wychodzący/

Ee

máią=

strona: Eev

Ob iáwienie Ioh:

- 1: máiący głow siedm/ á rogow dzieśięć: á
2: ná rogach iego dzieśięć korun: á ná gło=
3: wach iego imię bluźnierftwá.

werset: 2] A zwiierz

- 4: ktory widziałem/ podobny =ryśiowi(*marg*)
: Al: pardo
: wi. (-)/ á no
5: gi iego iáko (v) niedzwiedziá/ á páłzczeká
6: ie^{g0} iáko páłzczeká (v) lwá. Y dał mu fmok
7: moc fwoię/ *y władzã wielkã.(*marg*)
: G: y ftoli
: cę fwoię. (-)

werset: 3] Y wi=

- 8: działem iednę zgłow iego/ iáko zábitã ná
9: smierć/ lecz ráná śmierci iey zleczoná: Y
10: dziwowála fię wśzytká ziemiá (idąc) zá
11: zwiierzem.

werset: 4] Y pokłónili fię Smokowi/

- 12: ktory dał władzã zwiierzowi/ y pokłónili
13: fię zwiierzowi/ mowiąc: kto podobny zwie
14: rzowi? Kto może walczyć znim?

werset: 5] Y da=

- 15: ná mu gębá mowiąca wielkie (rzeczy) y
16: bluźnierftwá: Y daná mu władza czynić
17: bitwy mieśięcy czterdzieści dwa.

werset: 6] Y o=

18: tworzył gębę swoję ná bluźnierstwo ku

19: Bogu bluźnić imię iego/ y namiot iego/ y

20: w niebie mieszkájące.

werset: 7] Y dano mu bi=

21: twę czynić z świętymi/ y zwyciężać ie: Y

22: daná mu władza ná wszelkie pokolenie/ y

23: ięzyk/ y narod.

werset: 8] Y będą się mu kłánić

24: wšytcy mieszkájący ná ziemi/ ktorých nie

25: nápiáno imion wksięgach żywotnych

26: báránká zábitego =od założenia światá.(*marg*)

: niebácznie

: to niekto-

: rzy rozu-

: mieią o

: báránku/

: iákoby on

: był zábit/

: od záloze

: nia swiá-

: tá/ gdyfz

: się to nie

: do barán

: ká/ ále do

: nápiána

: imionścią

: ga/ iáko

: mařz nizej

: wroz: 17.

: wierźzu 8: (-)

rozdział: 15

strona: Ee4

Theologá.

(*marg*)

: Roz: 15. (-)

werset: 1

1: **Y** Widziałem drugie známię wniebie

2: wielkie y dziwne/ áń-iołow fiedm má

3: iących siedm =rázow(*marg*)

: Al: ran/

: lub kazni/

: iáko nizey (-) oftátecznych/ iż w=

4: nich wykonan gniew Boży.

werset: 2 Y wi=

5: działem iáko morze skłáne zmiefzane z o=

6: gnieniem/ á ktorzy zwycięstwo otrzymáli nád

7: zwierzem y (nád) obrazem iego/ y (nád) ce=

8: chą iego/ y (nád) liczbą imieniá iego/ (wi=

9: działem) ftoiące ná morzu fklánem/ máią

10: ce árfy Boże.

werset: 3 Y śpiewáią pieśń Moi=

11: żelzá flugi Bożego/ y pieśń báránkowę/

12: mowiąc: Wielkie y dziwne fprawy twoie

13: pánie Boże wízechmocny. Spráwiedli=

14: we y prawdziwe drogi twoie krolu =świę=

15: tych.(*marg*)

: Lác: wie-

: kow. (-)

werset: 4 Kto się nie wboi Ciebie Pánie/ y nie

16: w wielbi imienia twego? gdyż sam wiele=

17: bny (i.ełeś/) gdyż wżycy národowie przyi

18: dą á pokłonią się przed tobą/ iż (*marg*)

: G: wprá

: wiedliwie

: nia. (-) =łady two

19: ie z-iáwiły się.

werset: 5 A potym widziałem/ á=

20: no otworzył się kościół namiotu świáde

21: ctwá wniebie.

werset: 6 Y wyfzło siedm án-io=

22: łow zkościół/ májących siedm kaźni/ o=

23: bleczeni płótnem czyfłym świetnym/ á

24: przepafani v pierśi páfami złotemi.

25:

26:

rozdział: 17

strona: Ee6v

1:

werset: 12

2: A dzieśięć rogów ktoreś widział dzie=

3: sięć krolow iefł/ ktorzy krolestwá iefłcze

4: nie wzięli/ ale władzą iáko krolowie ie=

5: dney godziny =po źwierzu(*marg*)

: Gr: ze

: zwierzem (-) wezmą.

werset: 13 Ci ie

6: dno zdanie máią/ á moc y władzą fwoię

7: zwierzowi podądzą.

werset: 14 Ci zbáránkiem bi=

8: twę zwiodą/ á zwycięży ie báránek/ gdyż

9: Pan pánow ieft/ y Krol krolow: á znim

10: wezwáni/ y wybráni/ y wierni.

werset: 15 Y rzekł

11: mi: Wody ktore widziałeś na ktorych w

12: ízetecznicá siedzi/ ludzie/ y tłumy łą/ y na=

13: rody/ y ięzyki.

werset: 16 A dzieśięć rogow ktore

14: widziałeś ná zwierzu/ cí nienawidzić bę=

15: dą wízetecznice/ y pułtą (ią) vczynią/ y ná=

16: gą/ y mięła iey poiedzą/ á łameę łpalą w o

17: gniu.(*marg*)

: Tu iáw-

: ne proro-

: ctwo/ ze

: Papieskie

: páńłtwo

: krolowie

: pośiędą/

: á łamego

: wniwecz

: obrocą. (-)

werset: 17 Bo Bog dał do łerc ich áby vczy

18: nili wolą ie^{g0}/ á dáliby krolełtwo łwe zwie

19: rzowi/ áz łię łkończą łłowá Boże.

werset: 18 A nie

20: wiáłtá ktorąś widział ieft miáłto wielkie

21: máiące krolestwo nád krolmi ziemflkiemi.

rozdział: 18

werset: 1 (marg)

: Roz: 18. (-)

22: **A** Potym widziałem inego án-iołá/ z=

23: Ítępuiącego z niebá/ máiącego włá=

24: dzą wielką/ á ziemiá oświeciłá fię od =iá=

25: Íności(marg)

: wł: od

: sławy. (-)ie^{g0}.

werset: 2 Y krzyknął wśile (marg)

: Gr: gło-

: fem wiel-

: kim. (-) *mowiąc:

26: Vpádłá/ vpadłá Bábilonia wielka/ j zftá=

łá fię

strona: Ee7

Theologá.

1: łá fię miefzkániem czártow/ y ftrażą wśzel

2: kiego duchá nieczyfłtego/ y ftrażą wśzelkie=

3: go ptaka nieczyfłtego y mierzonego.

rozdział: 19

strona: Ff

werset: 9

1: Y mo

2: wi mi/ (Nápifz) Błodzy co ná wieczerzą

3: báránka wezwáni. Y rzekł mi: Te fłowá

4: prawdziwe fą (y) Boże.

werset: 10 Y padłem przed

- 5: nogami iego y kłaniając się mu. Y rzekł
6: mi: Pátrz (ábyś) nie (czynił:) Towárzyz
7: wfluźbie iestem tobie/ y bráćiey twoiey/ y
8: máiących świádectwo Iefufowe. Bogu
9: się kłaniay. Bo świádectwo Iefufowe
10: iest duch prorocstwa.

werset: 11 Y widziałem nie

- 11: bo otworzone: á oto koń biały/ á siedzące
12: go ná niem zwano wierny y prawdziwy/
13: á wpráwiedliwości łádzi y walczy.

werset: 12

- 14: Oczy lepak ie^{go} iáko płomień ognia: á ná
15: głowie ie^{go} korony mnogie/ máiąc =imię
16: nápiáne(*marg*)
: N: imioná
: nápiáne. (-)/ ktorego żaden nie wie iedno
17: łam.

werset: 13 A obleczony był wżátę fárowá=

- 18: ná krwią: A rzekáią imię iego =mowá Bo
19: ża(*marg*)
: Al: słó-
: wo Boze (-)

werset: 14 A woyłká ktore wniebie łzły zá nim

- 20: ná koniech białyech/ vbráni wkment bia=
21: ły y czyłty.

werset: 15 A z vlt iego wychodził miecz

- 22: =oftry(*marg*)
: N: dwu-

gęby. (-)/ áby im pobił narody: A ten ípráwo

23: wác ie będzie prętem żeláznym: Ten też

24: depce kadź winá zápalczywości y gniewu

25: Bogá wízechmocnego.

26:

rozdział: 21

strona: Ff3v

1:

werset: 11

2: A światłość ie=

3: go podobna kámykowi =drogiemu iáłpi=

4: łowi iáko krzyftáł świecáczemu.(*marg*)

wł: nadro

nadrofz^{mv} iáłpi-

łowi krifz

tał maiące^{mv}. (-)

werset: 12

Miało

5: też mur wielki y wyfoki/ máiący bron

6: dwánaście/ á ná bronach án-iołow dwa

7: naście/ y imioná popifane/ ktore fą dwa=

8: na[s]ćie pokolenia fynow Izráelowych:

werset: 13

9: Od wíchodu brony trzy: Od puł nocy

10: brony trzy: Od południá brony trzy: Od

11: zachodu brony trzy.

werset: 14

A mur miáltá (*te^{g0}*)

12: miał fundámentow dwánaście/ á wnich

13: imioná dwánaście =połńáncow(*marg*)

Al: Apo-

13: ftołow. (-) báránko=

14: wych.

werset: 15] A (on) co zemną mowił miał

15: trzcinę złotą/ áby zmierzył miáfto/ y brony

16: iego/ y mur iego.

werset: 16] A miáfto ná cztery wę

17: gły leży. A długość iego ták wielka ieft iá

18: ko fzerokość. Y zmierzył miáfto trzcina

19: ná ftáián dwánaście tysięcy. Y długość

20: y fzerokość/ y wyfokość iego rowne fą.

werset: 17]

21: Y námierzył muru iego/ fto/ czterdzie=

22: ści/ cztery łokcie/ miarą człowieká/ ktora

23: ieft án-ioła.

werset: 18] A było budowanie muru

24: iego =Iałpis(*marg*)

19: L: zkámie

19: niá Iałpi

19: fu. (-)/ á miáfto złoto czyfte podo=

25: bne skłu czyftemu.

26:

strona: Ff6

1: Ná niektore mieyfcá w=

2: księgach Nowego przy=

3: mierza/ przypifki.

4: Láfkáwemu czytáczewi Symon

5: Budny zdrowia. zc.

6: **T**E przypifki dla tych przyczyn nápi=

7: fałem ci láfkáwy czytelniku. Ná=
<http://rcin.org.pl>

- 8: przod iż wtem moiem przekładzie muśia
9: łem niektore słowá Ebreyłkie y Greckie
10: niegdzie zołtáwiác: ktore iáko fię rozumie
11: ią znaczyłem támże przy tekście ná kráiu/
12: ále iż fię tám niektore przypifki prze ciá=
13: łność kráiw niemogły z łtáwić/ przeto=
14: łmy ie tu ná końcu przyłtáwili. Druga
15: iżefmy te^{go} z wielkiej łáfki Bożey dołzli/ że
16: niektore mieyfcá wtychto nowe^{go} przymie
17: rza księgach/ od Heretykow łą pofálłzo=
18: wáne/ (iákom o tem wprzedmowie tych
19: ksiąg łzeroko dał znác.) Przeto słufzna by
20: łá rzecz/ żebychći tu tákie mieyfcá poka=
21: zał/ y to/ że tak iefł/ przewiodł. Trzecia
22: przyczyná/ iżem ná niektórych mieyfcách
23: pierwłzych tłumáczew muśiał odfłępo=
24: wác/ to iefł/ muśiałem niektore słowá y
25: mieyfcá ináčzey/ niż drudzy/ przełóżyć.

strona: Ff8

- 1:
2:
3:
4:
5:
6:
7:
8:
9:
10:
11:

12:

13:

14:

15:

16:

17:

18:

19:

20:

21:

22:

23:

24:

25:

26:

27:

28: A tuby iuż temu przypifko

29: wi był koniec/ Ale iż to mieyfce poniekađ

30: ieft trudne/ a zwłaſzcża iż o nie ieft ſpor nie=

31: máły zdawná miedzy Zydy á miedzy Krze=

32: ſćiany/ á k temu iż teraz niektorzy odſtąpi=

33: wſzy ſyna Bożego/ do żydow ſię vdáią/ y to

nam

strona: Ff8v

Przypifki ná

1: nam mieyfce zarzucaią/ powiedáiąc że ie zle

2: Ewán-ieliſtá przywodzi/ chcąc przez to po=

3: kázác żeby Ewán-ieliſtowie y ini Apoſtoło=

4: wie nie duchem ſwiętym piſáli/ ále leda ia=

5: kie baſni fkládali (ktorymſię da pan Bog in

6: łzego czáfu odpowie.) Prze te/ mowię/ przy=
7: czyny/ nieco tu o tem łporze ná krotce przy=
8: piłzę/ á po tem łwe zdánie przydam.
9: Naprzod tedy Zydowie y iych nowi vcźnio
10: wie/ ták przeciów Máttheufzowi y Theolo=
11: gom náłzym przewodzą/ powiedáiąc/ iż y
12: słowá tego prorocťwá/ y łamá rzecz niedo=
13: pułzcza/ żeby łię to mogło rozumieć o Máry=
14: ey ábo o łynu iey Iefušie. Bo práwi/ słowo
15: **ALMAH** nie dziewicę znáczy/ ale młodá nie
16: wiáłtę. Druga/ Ná on czás/ (mowiá žydzi)
17: gdy łię **Rezin** krol **Aramski** y **Pekach** krol
18: Izraelfki/ łpiknęli przeciów Acházowi krolo=
19: wi **Iudłkie**^{mv} y wielce go trapili/ tedy Bog po
20: słał Iefzáiałzá proroká do **Achaza** opowie=
21: dáiąc iemu y ludowi iego/ że ie chce od onych
22: krolow obronić. A iżeby tego byli pewni/ O
23: to/ práwi/ tá młodá páni (ieft) brzemienna/
24: á vrodzi łyna/ iákoby rzekł prorok: Niezda
25: łię wam zeby łię to miáło łpełnić. Otoż przez
26: ten znák poznaćie/ że tá páni vrodzi nie cor=
27: kę ále łyná. Y powiedaią žydzi/ że tá páni by=
28: łá żoná krolá **Achaza**/ á ten łyn obiecány był
29: **Ezechiałz**. Y zamykaią tak žydowie. Ponie=
30: waż práwi Acházowi y **ie**^{go} ludowi ten znák
31: obiecán/ y iym go było potrzebá/ tedy łię
32: miáł ná on czás łpełnić/ ále iż łię **Iefus** w ósm
33: łet lat potem vrodził/ tedy niemogł być áni
34: Acházowi/ áni iego ludowi znákem wybá=

strona: Gg

niektore mieyfcá.

1: wienia.

strona: Gg3

1:

2: Lecz oná pierwřza liczbá zginęła. Bo ták po

3: ĩpolicie o káżdym krolu pifzú w Bibliach/ Na

4: przod iáko mu wiele lat było gdy począł kro

5: lowác/ á potym zaráz iáko wiele lat krolo=

6: wał. A ták nie dziw że y wlećiech Ezechia=

7: łzowych przypifano 10 lat/ To ieft miałto 15

8: lat nápiřano 25. Co ieřliby ták było/ tedyby

9: fię prawie nań to prooctwo z rodiło. Lecz

10: y bez te^{go} trudno o to mieyřce z Zydy mowić/

11: á zwłářczá prze iářny tekřt iáko fię wyřřzey

12: mowiło. Widzieli to niektorzy vczeni ludzie

13: a zwłářczá **Erařmus Roterodamus** y Sebeřti

14: an Kářtáľion/ ácz nie wřzego řnac śmieli wy=

15: mowić. Wřzakže znác iř nie vřáli o to tym wy

16: wodom. (marg)

17: **Matth: 1.** (-) Bo **Erařmus** przywioldřzy kilká

18: mieyřc z piřmá/ ná ktorych **Alma** dziewicę

19: znáczy ták to zámyřka/ *Verum fi cum conten=*

20: *tiofis agatur, quantumuis confitet ALMA figni*

21: *ficare virginem, non tamen euincemus ex his*

22: *uerbis uirginem fuiře quae conceperit.*(marg)

23: **Erařmus**

24: *in anno=*

25: *tatione.* (-)

22: To iest po polsku/Ale ieliby fię z vpornym
23: przyšlo czynić/ tedy choćby to pewna iż **AL=**
24: **MA** znaczy dziewicę/ wżákże niedowiedzie=
25: my tych słow zeby to dziewicá byłą/ ktora
26: poczęła. Widzisz że toż dáie znác **Erafmus**/ což
27: wyższy słyżał/ To iest/ iż Efiáisz vkazawšy
28: białą głowę powiedział/ Oto tá páni (iest)
29: brzemienna/ á vrodzi sýná. A iákož brze=
30: mienna oná byłą dziewica? Obaczże y Ka=
31: łtalioná co on o temże rozumie/ Bo naprzod
32: to mieyfce v Efiáiszá tak przekłáda/ **Ecce pu**
33: **ella pręgnans pariet filium.(marg)**

⌘ **Efaiaē 7.** (–)

34:

strona: Hhv

1: dla tego
2: wiele słow Ebreyfskich zoštáwiałem/ á zwła=
3: łzczá włafne imioná przodkow páná Chri=
4: łtufowych/ tákże tež y to imię Micraim zo=
5: łtáwiłem. Bo ináčzey Eiptu po Ebreyfsku
6: nie zowá iedno Micraimem/ á nierowno le=
7: piey żebychmy tež y my ták zwáli. Gdyž te=
8: go przezwiłká mamy wpiśmie świętem przy
9: czynę. Bo táto ziemiá ztąd Micraimem prze
10: zwaná/ że wniewy napierwey ośiadł Micraim
11: sýn Chámá onego nie vcźciwego sýná Noa
12: chowego.(marg)

⌘ 1. Mo: 10.

⌘ 1. Kro: 1. (–) Lecž o Eiptcie Krolu (od ktorego

13: tę ziemię przezwaná być Grekowie powie=

- 14: dáią) we wżem piśmie ś: niemáź nic. Wżák
15: że wiedz czytelniku że y ia Eiptem zowę/ gdy
16: co z Greckiego przekładam/ iáko w Dzieiach
17: Apóstołfkich/ y indzie.

18: **Rozdział 3. wirfz 4:**

19: **Zywność iego byłá Akrydy.**

- 20: **Z** Ośtáwiłem y tu Greckie słowo Akrides/
21: dla tego że ie rozni roznie rozumieią. Ie=
22: dni domnimáią żeby to były grufzki/ drudzi
23: że ráki/ infzy to maią zá rzepę/ infzy zá ferdu
24: fzká v zioł/ zć: Náfzy tłumácze wżytcy fzaráń
25: czą to przełożyli/ ale niepodobieńftwo aby
26: on zacny mąż tak plugáwe y iadowite miał
27: ieść robáctwo ktore Bog zá ofobliwą kazń
28: ná ludzi czáfem przepuźczá. Wiem co piźe
29: **Plinius** gdzie twierdzi iż Párthowie y ini na=
30: rodowie iedzą **locufty**.(*marg*)

: [Plinius](#)

: [Lib: 29.](#)

: [cap. 11. \(-\)](#)

31:

strona: Hh4

- 1: lecz też wiewfzkiego wąpie
2: nia przyczynili. co wnet ná oko vyrzyfz.(*marg*)
: **Chrifo=**
: **ftonus**
: álbo Zło
: toufty. (-) Bo
3: iedni mowią/ iż było wiewcey kfiąg Ieremi=

4: ałzowych ná on čás gdy to Máttheus pífał
5: niż teraz/ á tak práwi/ z onych kśiąg Ie=
6: remiałzowych/ ktorych iuż niemáłz/ wziął to
7: Ewán-ieliftá. Ale což to krzeczy? A wżak
8: wierzymy iż Ewán- ielia święte Duchem Bo
9: żym łą nápiáne. Nuż/ Aza Duch Boży nie=
10: wiedział/ ktore kśięgi miály zginąć/ á ktore
11: zołtać? A ponieważ wiedział/ przecźżeby nie=
12: rádfzey to świádectwo z onych kśiąg przy=
13: wiodł/ ktore miály zołtać. to iełt z kśiąg Zá=
14: cháriałzowych? Ponieważ to świádectwo y
15: do dziśieyłzego czału iełt v Záchariałzá/ iáko
16: łię wyłzey rzekło. Ktemu/ á gdzież to pokażą
17: żeby áłbo miáło być więcej kśiąg Ieremia=
18: łzowych/ áłbo żeby niektore zginęły? Záiłte
19: Kálwin píłze/ iż po národzeniu P: Chriłto=
20: wem żadne Kśięgi z Biblij nie zginęły.(*marg*)

: Caluinus

: in Har=

: monia

: Euangel:

: łuper il=

: lud: Na=

: zaræus vocabi=

: tur. (-) Dru=

21: dzy tak mowią/ Ponieważ telko ieden Duch
22: Boży iełt/ ktory przez włzytki Proroki y mo
23: wił y pífał/ á iż tenże Duch y przez Záchária=
24: łzá y przez Ieremiałza pífał/ tedy/ práwi/ nie
25: ná tem że ieden zá drugiego położon. Y to

26: nie krzeczy. Boby tak miał nápiľać Ewan=
27: ieliťtá nie Ieremiaľzá/ ále Duchá Bože⁸⁰. Kte
28: mu/ niepotrzebáby ták było y napiľow ńwych
29: prorokom kľásć/ ná początku kńąg/ co przed
30: ńię czynili. (*marg*)

: **Orige=**

: **nes.** (-) Trzeći mowią/ iż ná on čás Zy=
31: dowie nie iedno piľáne prooctwa mieli/ ale
32: teź y ták/ ktore ná pámięć vmieli/ a iedni
33: drugim ie (iáko przez ręce) podawáli. A ták
34: z tych to/ práwi/ niepiľanych prooctw to

Hh iiij

świá=

strona: Hh4v

Przypiski ná

1: świádectwo Máttheuľz przywiódł.

strona: Hh6v

1: To ielt/ Máttheuľz nie
2: słowá Zachariaľzowe powieda/ bo tylko ku
3: podobieńftwu natrąca/ pod ktorým ńię tám
4: PAN na niewdzięćność ludu (*one*⁸⁰) vľkarza.
5: A przed temi słowy ták piľze/ *Hic locus nifi*
6: *dextrê accommodetur, in alienum fenfum malê*
7: *detortus videri potset.* 2ć: Po nářzemu ták/ To
8: mieyľce/ práwi/ ielliby go dobrze nie przy=
9: ńtoľowano/ może ńię zdać że ie ku obcemu wy
10: rozumieniu nakręcono/ álbo náķierowano.
11: Ieronim teź o tem mieyľcu ofobliwie mowi/
12: bo tak piľze. (*marg*)

: Hierony

- 1: mus De
- 2: optimo
- 3: genere in
- 4: terpretan
- 5: di. (-)Quantum diftet ab Euangeliftæ
- 13: teftimonio feptuaginta tranflatio. perfpicuum
- 14: eft. Sed et in Hebræo cùm fenfus idem fit, Ver=
- 15: ba præpoftera funt & penè diuerfa. Co fię ták
- 16: wykłada/ Iako dáleko od świádectwá E=
- 17: wán-ielifty ś: przekład 70 tłumáčzw/ iáfna
- 18: rzecz ieft/ Ale y w Ebreyfkiem ácz toz wyro=
- 19: zumienie/ (wřákże) słowa z opakowane á
- 20: iákmiarz rozne. Oto mařz o tem mieyřcu świá
- 21: dectwo że iego słowá od Ebreyfkich słow ro
- 22: zne łą. A iż tak ieft/ tedyć tego nie Máttheurřz
- 23: przyřzywał. Ale iuř ná ten czás niech będzie
- 24: o tem dořyć.

25: **Ná Ewán-ielium Io=**

26: **háná řwiętego.**

27: **Rozdział řiodmy tego Ewán-ielium dziřiey=**

28: **fze křięgi ták kończą.**

- 29: 53 Y pořzedł kářdy do domu řwego.
- 30: A ořmy ták pocřzynáią.
- 31: 1 Iefus lepak pořzedł do gory oliwney.

strona: Hh8v

- 1:
- 2:
- 3:
- 4:
- 5:

6:

7:

8:

9:

10:

11:

12:

13:

14:

15:

16:

17:

18:

19:

20:

21:

22:

23:

24:

25:

26:

27:

28:

29:

30:

31:

32:

33:

34: Przeto też Słó=

strona: li

niektóre myślcą.

1: wieńki nález dawny tłumacz tak przełożył(*marg*)

: Słowien

: fki tłu=

: mącz. (-)/

2: Duch święty naydjet ná tia. Látinlki ftary

3: przekład ná dwoie fię rozumieć może/ [Spirito](#)

4: [sanctus superueniet in te](#). To iest/ Duch s: zni=

5: dzie ná cię/ álbo w cię. Dla tego też Ieronim

6: znacznie przełożył/ Bo on gdziekolwiek to

7: myślcę przywodzi/ nigdy nie piżze [INTE](#)/ ále

8: [SVper te](#)/ To iest/ nie wcię/ ále ná cię. (*marg*)

: Hieron:

: [in 7 &](#)

: [in 8 cap:](#)

: [Efaiaë](#). (-) A to o

9: tey pierwzey części dołyć. Teraz o drugiey/

10: którą też także fálzuią/ Bo co An-ioł powie

11: dział/ á Lukasz s: nápił/ Moc nawyżzego zá

12: kryje (álbo zásloni/ lub záćmi) tobie/ to oto

13: ci názy mili tłumacze odmieniáią/ y piżą/

14: záćmi cię. Ano w Greckiem nie [SE](#)/ ále [SOI](#)/

15: álbo [SI](#). Bo nie rowno infa rzecz iest/ zákrýć

16: álbo záćmić kogo/ á infa zákrýć komu. Za=

17: krywamy kogo/ gdy chcemy áby go kto nie=

18: widział. A Záś zákrýwamy komu/ gdy chce=

19: my áby on [cze⁸⁰](#) nie baczył. An-ioł nie to dáie

20: znać žeby Marią Moc Boża miáła od ludzi

21: zákrýć/ ále ono iey opowieda/ že iey fámej

- 22: miała Moc Boża zakryć/ aby niewiedzią/
- 23: kiedy/ a iako się to poczęcie w-iej żywoicie z=
- 24: stać miało. To wyrozumienie bārzo iest pro=
- 25: ste/ y żadnego gwałtu słowam nie czyni/ a
- 26: przed się ludzie wolą się za wiatrem gonić/ y
- 27: z prawdą walczyć. Nie dziwowałbym się gdy
- 28: by się tylko moi bracia/ to iest prostacy/ w=
- 29: tej małej a łącznej rzeczy mylili/ lecz **Beza**
- 30: tak wielki **Rabin** tedyż idzie. Y owżem na=
- 31: szym Tłumaczom swym przekładem dał do o
- 32: mylenia powod. Bo stary Łaciński tłumacz
- 33: dobrze przełożył. Nie mniej się Słowieńskie=
- 34: mu tłumaczowi dziwuję/ że nad swoy oby=

Ii

czay

strona: liv

Przypiski na

- 1: czay/ tu szwankował:

strona: li3

- 1:
2:
3:
4:
5:
6:
7:
8:
9:
10:
11:
12:

13:

14:

15:

16:

17:

18:

19:

20:

21:

22:

23:

24:

25:

26:

27:

28:

29:

30:

31:

32:

33: Pátrz iáko ninieyŹzego wieku Oítán=

34: der y Kalwin nieopuŹczáli tych Źłow w Źwo

li iij

ich Hár=

strona: li3v

Przypiski ná

1: ich Hármoniach/ tákżećby był ná on czas **Ta=**

2: **tianus** wczynił/ gdyby iuŹ na on czás wymy=

3: Źłone á nápiŹáne były/ ále był Źnac diabeł

4: Márkioná ná on czás/ ielźcze niepobudził.

5: Bo tegoŹ czáfu był ktorego y **Tatian**. A tak

6: oto maźz nieomylnie dwa znaki/ że tjchto słow
7: przedtym niebyło/ á choć ie potym w piśano/
8: tedy przedfię nie we wřzech křiegach były/ iá=
9: ko fię z Eufebiufá pokazáło. Przy czym pá=
10: miętay/ gdzie mowi że te słowá (IAko Mni
11: mano) **Africanus** przydawa/ nie dziwować fię/
12: Bo wiedz iż ten Afrikan iuź nierychło był po
13: Táciianie y po Márkionie/ przeto też v Tá=
14: cyaná ich niemáľz/ iż ielźcze zá niego Márki=
15: on faľzowaľ/ álbo miał faľzowác piśmo Apo
16: řtolřkie/ á v Afrikaná były/ że iuź nierychło
17: potym był/ to ielť zá Origená/ ktorego (iáko
18: niektorzy piřzą) był vczniem. Przeto/ iákom
19: wyřzey powiedziaľ/ mam te słowá/ zá przy=
20: datek Markioná Heretiká. Bo ten nawię=
21: cey piřmá nowego przymierza faľzowaľ/ y
22: to iego naczęťřze było słowo Mnimány/ y do
23: mnimánie/ Acźkolwiek lepak wiele faľzu ie=
24: go niektorzy vczeni ludzie obaczyli/ okazali
25: y po wyrzucáli/ wřzákze temu mieyřcu prze=
26: puřćili/ dla tego pewnie/ że fię y do tych řekty
27: zgodziło/ Bo y Tertullian ták rozumiaľ iá=
28: koby Pan Ieřus tylko z mátki ćiáło miaľ/ á
29: **Epiphanius** ielźcze gorzey/ Bo ten iuź y wćie=
30: lenie wiecznego řyná twierdziľ. Niedziw te=
31: dy że temu mieyřcu dáli pokoy/ á zwłařzcza że
32: iuź nierychło po Márkionie Tertullian był/
33: á **Epiphanius** ielźcze nierychley.

34:

1:

2:

3:

4:

5:

6:

7:

8:

9:

10:

11:

12:

13:

14:

15:

16:

17:

18:

19:

20:

21:

22:

23:

24:

25:

26:

27:

28:

29:

30:

31:

32:

33:

34: Rzeczysz iako to? Niechci odpowie an=

ioł/ Duch

strona: li6

niektore mieysca.

1: ioł/ Duch s: prawi/ znidzie na cie o Maria/ a

2: moc nawyzego zasloni tobie. Otoz maz ia=

3: ko/ daley pytac nietrzeba/ abychmy lepak z=

4: Zachariamem Boga ku kazni nieporuszyl.(marg)

: Luk: 1. (-)

5: **Ná Apostolskie Dzieie**

6: **Rozdział 1. wirsz 1.**

7: **Pierwsze księgi vczynilem o wżytkiem**

8: **Theofile. zc:**

9: **T** En wirsz mogly y tak byc przełożon/

10: Pirwzją rzecz/ (albo mowę) vczynilem

11: o wżech (rzczech) Theofile. Bo tu po Grecku

12: Lukasz s: tak napisal/ [Ton men proton logon](#)

13: [epoiyfamin peripandon. zc:](#) Bo to slowo Gre

14: ckie **LOGOS** wiele znaczy/ Rzecz/ albo mo=

15: wa/ liczbą/ przyczyna/ księgi/ slowo/ zc: wży=

16: tko to **logos**. Acz maia Grekowie y ine

17: slowa/ ktoremi te rzczy pomienione zowa/

18: Bo tez liczbe zowa [Arithmos](#)/ przyczynę [Ae=](#)

19: [tia](#)/ księgi [Wiwlos](#)/ slowo [Rhima](#). a wżakze

20: to iedno slowo **LOgos**/ iako fię rzeklo/ kła=

21: dzie fię za te wżytkie. To dla tego tu przy=

- 22: pominam/ że mi niedawno ieden przyganiał/
23: iż to słowo/ y ktemu ine niektore/ niezawždy
24: iednąko przekładam. Lecż to bez rozładku
25: czynił. Bo ludzie bączni/ a zwłażczá ktorzy=
26: by więcey niż iednego ięzyká nieiáko swiá=
27: domi byli/ wiedzą że nie iedno Greckie/ ále y
28: inych ięzykow słowá fą niektore/ co wiele
29: rzeczy znaczą. Ale dawfzy pokoy obcem sło=
30: wam/ obączmy fwych włafnych kilká táko=
31: wych. Tákie nich będzie słowo PROG/ á

kiedy

strona: li6v

Przypiski ná

- 1: kiedy nie ieden tedy progi/

strona: li8

- 1:
2:
3:
4:
5:
6:
7:
8:
9:
10:
11:
12:
13:
14:
15:

16:

17:

18:

19:

20:

21:

22:

23:

24:

25:

26:

27:

28:

29:

30:

31:

32:

33: Bo y ci pismo y wywracali/ y fałszowa

li/ ci

strona: li8v

Przypiski na

- 1: li/ Ci koniecznie y ototo mieysce z fałszowali/
- 2: Abowiem iz fyná Bożego za rownego Bogu/
- 3: y owłzem zá fame^{go} Bogá ftworzycielá mieli/
- 4: tedy j ná inych mieyscach i tu/ to słowo Bog/
- 5: wtracali. A iz tak iest/ mozelz to obaczyć z=
- 6: Cyprianá y z Hilariufa/ Bo ci oba/ gdzie to
- 7: mieysce przywodza/ żadney zmienki Bogá
- 8: nieczynią.(*marg*)

ⓘ Cypria=

⌌ nus libro

⌌ aduerfus

⌌ Iudæ: 2.

⌌ cap: 5. (-) Naprzod **Cyprian** ták to przywo=

9: dzi/ Optabam ego ipse anathema esse â Chrifto

10: pro fratribus cognatis meis secundum carnē.

11: qui sunt Iŕâêlitæ. quorum adoptio & claritas,

12: & teŕtamentum. & legis conſtitutio. & famula

13: tus. & promiſſiones, quorū patres, & ex quibus

14: Chriſtus secundum carnem, qui eſt ſuper omnia

15: benedictus in ſecula. To ieſt/ Ządałem ia ſam

16: =odłączeniem(*marg*)

⌌ Abo áná

⌌ themą. (-) być od Chriſtufá/ zá bráćią/

17: przyrodzone moie wedle ciáá/ którzy ſą Izrá

18: elitowie/ ktorých zá ſyny ſpoſobienie/ y ſła=

19: wá/ y vmowá/ y zakonu poſtánowie/ y

20: ſłużbá/ y obietnice/ ktorých oycowie/ z kto=

21: rych Chriſtus wedle ciáá/ który ieſt náde=

22: wŕzytko błogoſłáwiony ná wieki. Tákże y

23: **Hilarius** to mieyſce przywozdi.(*marg*)

⌌ Hilarius

⌌ in Pŕal=

⌌ mum 123 (-) Przypomina

24: to y **Beza** wŕwých przypiſkach/ ále prawdę

25: chce zátrzeć/ Bo mowi/ Podobno ſię práwi/

26: piŕarze omylili. Ale co za podobieńſtwo żeby

27: ſię we wŕzytkich księgách piŕarze omylili? A

28: ieſzće wobu ták ſláwných Theologach/ wiet

29: ſze podobieńſtwo/ że ieſzće ná on czás tego

- 30: słowká nie było do Apoštoła wpifano/ Iáko
31: podobá wielká/ że to aż przeciw Ariufowi
32: wtrącono/ przed którym Cyprian był ná 50.
33: lat/ álbo coś około tego. **Hilarius** lepak ácz iuż
34: zá Ariufá był/ ále iefzcie mógł dobre exem=

plarze

strona: Kk

niektore mieyfca.

- 1: plarze zachować/ y funnienia ftrzec.

strona: Kk2v

- 1:
2:
3:
4:
5:
6:
7:
8:
9:
10:
11:
12:
13:
14:
15:
16:
17:
18:
19:
20:

21:

22:

23:

24:

25:

26:

27:

28:

29:

30:

31:

32: Wi=

dzifz

strona: Kk3

niektore mieyfcá.

- 1: dzifz że iym dáie ná wzor Chrifufá rofkazu=
- 2: iac/ áby y wnich tá myśl byłá/ iáka wniem.
- 3: Lecz ieſliby to ták Páweł ś: rozumiał/ iáko
- 4: oni chcą/ To iefť/ żeby to tu twierdził/ że Ie=
- 5: fus pan niemiał tego łobie zá wydátek/ iż był
- 6: Bogu rowny/ á coźby fię z tego wylało/ ie=
- 7: dno rzecz przeciwna? Bo rofkazuie iym/ áby
- 8: włobie táką chęć mieli/ iaka byłá w Chriftu=
- 9: ſie. Nuź/ á włzák powiedacie/ że tá wniem
- 10: chęć byłá/ iż zá krzywdę Bożá niepoczytał że=
- 11: by był iemu rowny? Tedyć im nic inego nie
- 12: rofkázował wedle was Páweł/ iedno żeby y
- 13: oni za grzech tego łobie niemieli/ choćby fię
- 14: z kim rownali. Widziłz że ledá co mowiá ci
- 15: rowniarze. Nie to tedy Páweł tu mowi/ ále

16: iákom iuż przypomniał/ ku pokorze ie ciągnie/
17: y dawa iym Páná wzorem. Ktory ácz był w=
18: Bożem kłztałcie/ To ieft/ miał wielką moc od
19: Boga ku czynieniu cudow/ á przedsię z tey
20: mocy nie z hárdział/ nie czynił fię Bogu ro=
21: wnym/ ále y owłzem tam fię więcej zniżał.
22: Iákoby ták rzekł/ weźmićie łobie zá wzor
23: Chriřtuřá/ Bo ten cżem mu więtfze Bog dáry
24: dawał/ temfię więcej vniżał/ tákże y wy czyn
25: ćie. Widziřz iáko fię cudnie ten wykład řćiele/
26: Przeto zły to przekład. Nie miał łobie Chri=
27: řtus zá łup/ áłbo zá wydátek/ choćby fię ro=
28: wnał Bogu. Bo Greckie řłowo [Ago](#)/ ktore
29: tu Páweł połozył nie iedno Láciniłom [Arbi](#)
30: [tror](#)/ á nam domnimam áłbo poczytam zná=
31: czy/ ále y owłzem cżęřćiey známionuie/ żádam
32: ciągnę/ zoneę albo pedzę/ wiodę/ ktore wızy=
33: tkie řłowá rychley fię tu zgodzą/ niż owo mni
34: mam áłbo poczytam.

strona: Kk5

1:

2:

3:

4:

5:

6:

7:

8:

9:

10:

11:

12:

13:

14:

15:

16:

17:

18:

19:

20:

21:

22:

23:

24:

25:

26:

27:

28:

29:

30:

31:

32:

33:

34: **Erafmus** też ná to mieyfce

Kk v

nie na=

strona: Kk5v

Przypifki ná

1: nie nagorzey pifze/ ále go dla przedłużenia

2: nie przywodzę. Kto chce niech sobie iego An=

3: *notationes* czyta.(*marg*)

: Beza in

: Annota=

: tionibus. (-) Acz **Beza** iego zdanie zbić

4: chce/ ále by to był zá iego żywotá piśał/ podo

5: bno by mu odbito.

6: Ná rozdział 3. wirfz 16. pirwfzego

7: lištu do Timotheufzá.

8: Wielka ieft táiemnicá nabożeńftwá (álbo

9: zbożności) ktora fię ob-iáwiłá wćiele. zć:

10: **T** V wielka niezgodá miedzy księgami Lá
11: ćinŕkiami á Greckimi. Bo w Greckich
12: ták ŕtoi/ wielka ieft táiemnicá zbożności (lub
13: nabożeńftwá/) Bog ob-iáwił fię wćiele. Ták=
14: że ma y przekład Słowienŕki dawny. Lecz/ iá
15: ko częŕto mowie/ prawdziwŕze łá księgi Lá=
16: ćinŕkie/ oprócz kilká mieyŕc/ Bo Greckie śmie
17: le Heretykowie fáłŕzowáli/ poniewaŕ w Gre=
18: cyi máło nie wŕzytcy byli. Słowienŕkim teŕ
19: nie wŕzędy trzebá wierzyć/ bo (iákom nie da=
20: wno powiedział) ná on czás łá przełożone/ z=
21: ksiąg Greckich/ gdy iuŕz niepomáłu były po=
22: fáłŕzowane. Wielkie podobienŕtwo/ że tu te^{go}
23: Bogá ći co fię **Orthodoxami** zowá przeciw A
24: rianom włożyli. Co nie z ŕiebie/ áni z ŕwey gło
25: wy mam/ Lecz on máŕz známienity **Erafmus**
26: o ktorem wŕzytcy vczeni ták trzymáią/ że w=
27: poznawaniu wŕzelakich podrzut nád inŕze
28: miał przodek. Ten przeto tak piŕze ná to miey
29: łce:(*marg*)

: Erafm: in

: Annota=

: tionibus. (-)Mihi subolet, deum additum fuiſe aduerfus

30: hæreticos Arianos. zć: A mało nizey piſze/ Pro

31: inde hoc...

32:

strona: Kk8

1:

2: Ieſt temu mieyſcu ono v Moizefzá bárzo po=

3: dobne/(*marg*)

: 2 Moſz: 12

: wirſz 15. (-) Ktobykolwiek iadł co kwáſzonego/

4: tedy wykorzeniona będzie duſzá oná z Izrá=

5: elá/ od pierwfzego dnia áż do ſíodmego. Tu

6: fię zda/ żeby fię te ſłowá Od Pierwfze^{go} dnia/ zć

7: ſciągały do onych/ Będzie wykorzenioná/ á=

8: no fię do dálſzych fłow ſciągaia. To ieſt do o

9: nych/ Ktobykolwiek iadł co kwáſzonego/ od

10: pierwfzego dnia áż do ſíodmego. Tákże teſz y

11: tu otote ſłowá/ Ten ieſt prawdziwy Bog/

12: nie ſciągaia fię do fyná Bożego/ ále do fáme^{go}

13: Bogá/ ktorego nam Chriſtus vkazał.

14: Ná roz: 13. Ob-iáwienia ſ: Iohána/ wi: 18

15: Bo liczbá człowieká ieſt/ á liczbá ie^{go}/ 666.

(*marg*)

: Irenæus

: contra

: Hærefes

: lib: 5. (-)

- 16: **I** Renæus Itary Doktor/ piżąc o imieniu An=
17: tichriřtowem mowi/ że wielkie podobień=
18: Itwo iż Antichriřt má być Laćinik. Bo to
19: imię **Lateinos**/ ták wiele waży/ To ieřt 666.
20: Bo v Grekow iáko y v Ebreyczykow iná=
21: cży liczby nie znáczą/ iedno przez litery/ W=
22: tem słowie **Lateinos**/ to ieřt Láćinik/ naprzod
23: **Lamwda** znáczy 30. **Alfa** iedno/ **Taw** trzy Itá/
24: **Epfilon** 5. **Iota** dzieřięć. **Ni** 50. **Omikron** 70.
25: **Sigma** dwie řcie. Co wřzytko w iednę liczbę
26: zebrałrzy cżyni 666. **Martinus Borrhaus** piřze(*marg*)
: **Martinus**
: **Borrhaç**
: in Apo=
: **calypfin.** (-)/
27: iż słowo Ebreyřkie **ROMIITH** ktemuż Iię zgo
28: dzi. Bo **Reřz** dwie řcie znáczy/ **Wau** řzeřć. **Mem**
29: cżterdzieřci. **Iod** iedno dzieřięć/ **Iod** drugie 10.
30: **Tau** cżterzy Itá. Przyłoż **Reřz** do **Tau** będzie
31: řzeřć řet/ **Mem** też y dwoie **Iod** cżyni 60. **Wau**
32: řzeřć znáczy/ áż mařz zupełná 666.